

Beleids- en Begrotingstoelichting 2023

Mobiliteit en Openbare Werken

ingediend door minister Lydia Peeters, Vlaams
minister van Mobiliteit en Openbare Werken

INHOUDSTAFEL

I.	INLEIDING DOOR DE MINISTER.....	4
II.	SAMENVATTING.....	6
III.	TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN.....	10
IV.	OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN.....	11
1.	SD 1: Investeren in de capaciteit en de betrouwbaarheid van onze vervoersnetwerken.....	11
	OD 1.1. Investeren in robuuste en toekomstbestendige vervoersnetwerken	11
	OD 1.2. Investeren in het onderhoud en de capaciteit van ons wegennetwerk.....	11
	OD 1.3. Naar een Geïntegreerd Investeringsprogramma en professioneel asset management.....	14
2.	SD 2: Inzetten op combimobiliteit en basisbereikbaarheid voor personenvervoer.....	14
	OD 2.1. Investeren in een verkeersveilig, kwalitatief en aantrekkelijk fietsnetwerk.....	15
	OD 2.3. Een vlotte doorstroming op de weg realiseren.....	17
	OD 2.4. Herkenbare en gebruiksvriendelijke vervoersknooppunten voor combimobiliteit.....	18
	OD 2.5. Een sterke impuls aan het mobiliteitsdelen geven.....	18
	OD 2.6. Stimuleren van prioritaire Vlaamse spoorprojecten.....	18
	OD 2.7. Personenmobiliteit over het water.....	19
3.	SD 3: Naar een goed verknoopt logistiek netwerk en optimaal ontsloten internationale knooppunten.....	19
	OD 3.1. Een verknoopt netwerk voor goederenvervoer.....	19
	OD 3.2. Inzetten op een verdere uitbouw van het waterwegennetwerk.....	20
	OD 3.3. Pijpleidingen als een volwaardige transportmodus.....	22
	OD 3.4. De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen.....	22
4.	SD 4: Naar een slachtoffervrij vervoerssysteem.....	24
	OD 4.1. Verkeersveilig gedrag bij alle weggebruikers.....	25
	OD 4.2. Verminderen van de conflictzones, in het bijzonder voor de actieve weggebruiker.....	27
	OD 4.3. Verbeterde controle en handhaving.....	29
	OD 4.4. Geactualiseerd Verkeersveiligheidsplan.....	30
5.	SD 5: Motiveren en prikkelen tot gedragsverandering en een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur.....	31
	OD 5.1. De omslag maken naar een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur.....	31
	OD 5.2. Het gebruik van vervoersnetwerken op een efficiënte manier beprijsen.....	31
6.	SD 6: Naar een slimmere en innovatievere infrastructuur.....	32
	OD 6.1. Naar een ITS-actieplan voor Vlaanderen.....	32

OD 6.2. Inzetten op een slim, innovatief en duurzaam wegennetwerk	32
OD 6.3. Een slim, innovatief en duurzaam waterwegennetwerk.....	33
OD 6.4. Naar een innovatief fietsnetwerk	35
7. SD 7: Aandacht voor een evenwichtige en duurzame multifunctionaliteit van ons transportnetwerk.....	35
OD 7.1. De recreatieve en toeristische troeven van Vlaanderen mee versterken	35
OD 7.2. Naar een integrale klimaataanpak en een vermindering van de milieudruk en het energieverbruik.....	36
OD 7.3. Vlaanderen beveiligen tegen overstromingen en droogterisico.....	38
8. SD 8: Expertise delen en nieuwe samenwerkingen aangaan	39
OD 8.1. Een gebiedsgerichte samenwerking binnen de vervoerregio's.....	39
OD 8.2. De Vlaamse betrokkenheid op Europees en internationaal niveau vergroten.....	39
OD 8.3. Bestuurlijk samenwerken met de federale overheid en de andere gewesten	41
OD 8.4. Samenwerken in quadruple-helix verband	41
OD 8.5. De vinger aan de pols houden.....	41
OD 8.6. Linken leggen met andere Vlaamse beleidsdomeinen	42
OD 8.7. Daadkrachtige samenwerking binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken	43
V. BELEIDSVELDEN: OVERZICHT TOTALEN PER PROGRAMMA.....	45
VI. BELEIDSVELD I: REGIONALE LUCHTHAVENS	47
1. ISE: Luchthavenbeleid, MVG excl. DAB	47
2. ISE: Uitbating regionale luchthavens, MVG excl. DAB.....	49
3. ISE: Luchthaveninfrastructuur, MVG excl. DAB.....	51
VII. BELEIDSVELD II: GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER	55
1. ISE: Basisbereikbaarheid, MVG excl. DAB.....	55
VIII. BELEIDSVELD III: ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID.....	71
1. ISE: Algemene beleidsondersteuning, MVG excl. DAB	71
2. ISE: Modi-overschrijdend mobiliteitsbeleid, MVG excl. DAB.....	79
IX. BELEIDSVELD IV: WEGINFRASTRUCTUUR- EN BELEID.....	90
1. ISE: Verkeersveiligheid, MVG excl. DAB	90
2. ISE: Verkeersbeleid, MVG excl. DAB	99
3. ISE: Weginfrastructuur algemeen, MVG excl. DAB	104
4. ISE: Onderhoud weginfrastructuur, MVG excl. DAB.....	109
5. ISE: Investerings weginfrastructuur, MVG excl. DAB.....	111
X. BELEIDSVELD V: WATERINFRASTRUCTUUR- EN BELEID.....	137
1. ISE: Haven- en waterbeleid, MVG excl. DAB	137
2. ISE: Waterinfrastructuur algemeen, MVG excl. DAB.....	140
3. ISE: Onderhoud waterinfrastructuur, MVG excl. DAB	145

4. ISE: Investerings waterinfrastructuur, MVG excl. DAB.....	151
5. ISE: Scheepvaartverkeer, MVG excl. DAB.....	164
XI. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	186
XII. BIJLAGE: LIJST MET AFKORTINGEN	198
XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN'.....	201

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Mobiliteit is constant in beweging, en wordt bepaald door diverse factoren. Van economie, over ecologie tot technologie. Onze mobiliteitstoekomst is gekoppeld aan de uitdagingen van morgen. De laatste jaren wordt dat steeds duidelijker. De coronacrisis, internationale conflicten, de energiecrisis, de klimaatverandering, de opkomst van elektrische wagens, de opmars van elektrische fietsen en speed pedelecs: stuk voor stuk uitdagingen maar ook opportuniteiten waar wij als beleidsmakers mee aan de slag moeten.

Terugkeren naar business as usual is geen optie. De urgentie om het roer om te gooien is groot. Voor mij is het duidelijk: de mobiliteit van de toekomst is veilig, duurzaam en slim. Dit met het oog op een drastische daling van het aantal verkeersdoden, minder vervoersemisatie, een betere doorstroming en een vermindering van de materiaalvoetafdruk voor mobiliteit. Om deze doelstellingen te realiseren, plannen we in 2023 opnieuw heel wat investeringen met bijzondere aandacht voor de fiets, verkeersveiligheid en duurzaamheid.

De fiets is één van de meest duurzame vervoersmodi. Daarom is het mijn ambitie om bij elke Vlaming een fietsreflex te creëren waarbij er spontaan bij elke (korte) verplaatsing aan de fiets wordt gedacht. Willen we meer mensen op de fiets krijgen, dan moeten we zorgen voor comfortabele én veilige fietsinfrastructuur. Daarom voorzie ik in 2023 opnieuw een belangrijk investeringsbudget voor de aanleg en verbetering van fietspaden. We zetten daarbij prioritair in op meer fietsveiligheid en meer fietscomfort, en bundelen hiervoor de krachten met lokale besturen, de provincie en bedrijven.

Verkeersveiligheid is en blijft een absolute prioriteit, met bijzondere aandacht voor de actieve weggebruiker. We maken verder werk van de aanpak van gevaarlijke punten, en blijven samen met lokale besturen investeren in veilige schoolomgevingen en schoolroutes. Verder ligt er ook heel wat werk op de plank inzake educatie en sensibilisering, met bijzondere aandacht voor de killers in het verkeer en levenslang leren. Ook controle en handhaving blijft cruciaal.

De waterbom die vorige zomer op Wallonië viel, is een rechtstreeks gevolg van de klimaatverandering. Zo'n extreme waterval op zo'n korte termijn was ongezien. De wateroverlast is een wake up call waaruit we leren dat versneld investeren in waterbeheersing meer dan ooit aan de orde is, maar ook dat we ons vervoerssysteem grondig moeten omvormen. Wetende dat de uitstoot van het verkeer meer dan een derde van de totaal Vlaamse broeikasgasemissie betreft, is het essentieel onze voertuigkilometers te vergroenen. Maar daarnaast moeten we ook het aantal duurzame verplaatsingen opdrijven.

Ik wil mensen dan ook zoveel mogelijk stimuleren om bewust om te gaan met mobiliteit. Wij kunnen het verschil maken door vaker duurzame vervoersmodi te gebruiken en door zero-emissiewagens aan te kopen of te delen. Steeds vaker combineren mensen (deel)fietsen, (deel)steps, (deel)wagens, het openbaar vervoer en allerlei andere vervoersmiddelen. Ik beweer niet dat de auto uit het straatbeeld zal verdwijnen. Maar ik ben er wel van overtuigd dat combimobiliteit en deelmobiliteit opgang zullen maken, als onderdeel van een meer vraaggerichte en duurzame mobiliteit.

Transport en logistiek zijn de barometer van onze economische performantie. Nu versneld inzetten op het verduurzamen van het goederenvervoer is als logistieke topregio dus essentieel. De toekomst van het goederenvervoer is meer dan ooit multimodaal, waarbij transport over de weg, het spoor en het water hand in hand gaan. Het vinden van een evenwicht tussen kostenefficiëntie, mobiliteitswinst en minder uitstoot staat daarbij centraal. Ik wil ondernemingen stimuleren om voor hun goederenvervoer meer gebruik te maken van de binnenvaart en het spoorvervoer. Dit vraagt om een gericht investeringsbeleid met onder meer aandacht voor de verdere, toekomstgerichte uitbouw van onze waterwegen.

En uiteraard moeten we ook inzetten op de vergroening van onze private en publieke vloot. De ambitie is dat ten laatste in 2025 de stadskernen van de centrumsteden enkel nog met emissievrije bussen worden bediend. Vóór 2035 rijden alle bussen in Vlaanderen emissievrij. Elektrische wagens zullen binnen 10 jaar de norm worden in de Vlaamse straten. Als overheid moeten we hier de nodige ondersteuning bieden. Het is mijn ambitie om te zorgen voor de versnelde uitbouw van zowel publieke en semi-publieke laadinfrastructuur in Vlaanderen. Tegen 2025 moet de teller in Vlaanderen op 35.000 laadequivalenten staan en hebben we elke 25 km snellaadinfrastructuur langs de snelwegen en grote verkeersassen.

Tot slot moeten onze infrastructuur en voertuigen slimmer worden. Want data en dataconnectiviteit zijn het nieuwe asphalt. Door data van overheden, marktspelers en weggebruikers slim te organiseren en realtime, relevante info te delen met elkaar kunnen we ons verkeer efficiënter maken. Zo experimenteren we bijvoorbeeld binnen de MIA-proeftuinen met nieuwe technologie zoals drones om proactief risicosituaties te detecteren én aan te pakken. Het zal nog even duren vooraleer we het stuur uit handen geven, maar toch zijn ook al de eerste contouren van een toekomst met autonome voertuigen in het straatbeeld zichtbaar.

Weliswaar ben ik mij ervan bewust dat de uitdagingen voor de mobiliteit van de toekomst niet min zijn. Maar samen kunnen we het tij keren. Samenwerken – binnen het beleidsdomein MOW, binnen de Vlaamse Regering en met andere overheden en alle betrokken stakeholders – wordt de sleutel voor de mobiliteit van morgen waarbij veilig, duurzaam en slim de kernwoorden zijn.

II. **SAMENVATTING**

In 2023 houden we het hoge investeringsritme aan. Hierbij staan, naast de grote investeringsprojecten (cf. het Vlaams regeerakkoord), drie speerpunten centraal: fietsveiligheid en -comfort, verkeersveiligheid en duurzaamheid.

Om de toekomstige mobiliteitsuitdagingen efficiënt aan te pakken en synergieën te creëren, blijven we werk maken van de verdere professionalisering van het Geïntegreerd Investeringsprogramma (GIP) en van een gezamenlijk asset management binnen MOW. Verder investeren we fors in het herstel en de vervanging van kunstwerken, dit met het oog op veilige, robuuste en duurzame assets. In 2023 is de aanpak van verschillende bruggen van categorie 4 en 5 voorzien.

We voorzien opnieuw een belangrijk investeringsbudget voor de aanleg en verbetering van fietspaden. Daarbij zetten we prioritair in op meer fietsveiligheid en meer fietscomfort, om zo de fietsreflex bij de Vlaming verder te versterken. Campagnes om het fietsgebruik te promoten, dragen hier ook toe bij. Onveilige schakels in het fietsnetwerk worden verder weggewerkt en kruispunten worden, waar mogelijk, conflictvrij gemaakt. Met een gericht subsidiebeleid ondersteunen we lokale besturen bij het realiseren van veilige schoolomgevingen en schoolroutes langs gemeentewegen. De samenwerking met de provincies om de fietsinfrastructuur op het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk (BFF) uit te bouwen via het Fietsfonds wordt onverminderd verdergezet. Verder rollen we ook een aangepaste lichtvisie voor fietsinfrastructuur uit die de fietsveiligheid vooropstelt.

Verkeersveiligheid is en blijft een absolute prioriteit. De verkeersveiligheidscijfers van 2021, en vooral de voorlopige cijfers over de eerste 6 maanden van 2022, tonen aan dat er opnieuw meer slachtoffers vallen in het verkeer. Toch blijft het de ambitie om te streven naar 0 fiets- en voetgangersdoden tegen 2040 en naar 0 verkeersdoden tegen 2050. Het verder uitwerken en opvolgen van de maatregelen uit het Verkeersveiligheidsplan is dus cruciaal. Op basis van de semestriële voortgangsrapporteringen beoordelen we de effectiviteit van de maatregelen en detecteren we (nieuwe) risico's of uitdagingen, dit als uitgangspunt voor het nieuwe werkprogramma 2023.

Via sensibiliseringscampagnes willen we het gedrag van de weggebruikers positief beïnvloeden. Hierbij focussen we op de killers in het verkeer (o.a. rijden onder invloed, overdreven en/of onaangepaste snelheid, afleiding). Er wordt ook verder ingezet op de levenslange leerlijn verkeerseducatie met het oog op een optimalisering van het aanbod. Aandachtspunten zijn onder meer fraudebestrijding en digitalisering binnen de rijopleiding. Verder is het de ambitie om de herziening van de wegcode in 2023 af te ronden.

Gevaarlijke punten blijven we identificeren via een jaarlijkse update van de dynamische lijst, met bijzondere aandacht voor de actieve weggebruikers. Daarnaast wordt er ook verder ingezet op het wegwerken van de gevaarlijke punten op de historische lijst. Ook maken we verder werk van veiliger woon-schoolverkeer door de subsidiëring van veilige schoolomgevingen en schoolroutes langs gemeentewegen. Waar mogelijk pakken we de knelpunten op schoolroutes langs gewestwegen aan via quick wins. Ook een vlotte verkeersdoorstroming, met aandacht voor verkeersveiligheid, blijft een aandachtspunt. Zo wordt er werk gemaakt van goed incidentmanagement, werfbeveiliging en dynamisch verkeersmanagement. Om de verkeersveiligheid versneld aan te pakken, lanceerden we MIA (Mobiliteit Innovatief Aanpakken). De eerste resultaten van de twee MIA-proeftuinen in Limburg en West-Vlaanderen komen er aan. We trekken hieruit de nodige lessen en veralgemenen de toepassing van wat in de praktijk succesvol is over heel Vlaanderen.

Ook controle en handhaving blijft in het kader van verkeersveiligheid cruciaal. Het netwerk van trajectcontroles langs autosnel- en gewestwegen wordt verder

uitgebreid. Daarnaast maken we verder werk van de aanpak van niet-gekeurde voertuigen en emissiefraude, van een optimalisering van de werkzaamheden bij de keuringscentra en rijexamencentra op basis van een audit, van handhaving voor het terugkommoment en van de verbeterde controle en handhaving voor zwaar/vrachtvervoer. Daarnaast wordt de introductie van een deeltjesteller voor een verbeterde controle van de emissie van benzinevoertuigen en zware dieselveertuigen onderzocht.

Basisbereikbaarheid is essentieel om de ambitie uit het Vlaams regeerakkoord te realiseren van een modal shift van 40%, en zelfs 50% in de vervoerregio's Vlaamse Rand, Antwerpen en Gent. Vanaf januari 2023 start de gefaseerde uitrol, waarbij De Lijn het voortouw neemt en in samenwerking met de vervoerregio's op een gestage manier de wijzigingen in het gehele vervoernet vraaggestuurd zal uitrollen, steeds met de belangen van de reiziger voor ogen. In 2023 wordt er voornamelijk rond twee luiken gewerkt: de operationele uitrol van de OV-plannen en de opmaak van de regionale mobiliteitsplannen. Dit laatste gaat gepaard met de operationalisering van de mobiliteitscentrale met inkanteling van de belbusgebieden, de aanleg van Hoppinpunten, de noodzakelijke aanpassingen aan verkeerslichten en het toegankelijk maken van de haltes (Masterplan Toegankelijkheid). Er wordt ook gestart met de uitrol van het vervoer op maat, met ook bijzondere aandacht voor een gepaste uitrol van deelfietsen.

Het nieuwe openbaredienstencontract (ODC) 2023-2027 met de Lijn voorziet in een aantal belangrijke accenten gericht op zowel reizigers als op een toename van de investeringen. Tevens is in het ODC het concept beheerder van het vervoerssysteem opgenomen dat de komende jaren verdere invulling zal krijgen. Afhankelijk van deze invulling zal ook het kader waarbinnen De Lijn werkt desgevallend moeten aangepast worden. Voor wat betreft het leerlingenvervoer continueren we de aanpak om de rittijd van de leerlingen uit het buitengewoon onderwijs onder de 90 minuten te brengen, om zo de kwaliteit van de verplaatsing naar en van de school structureel te verhogen.

Uiteraard blijven we ook inzetten op de vergroening van het openbaar vervoer. De investeringen in de vergroening van de vloot van De Lijn door de aankoop van e-bussen, samen met investeringen in stelplaatsuitrusting, laadinfrastructuur en software, maken het mogelijk om een doorstart te maken op het vlak van emissievrij rijden. Ook de pachters worden gestimuleerd om bij de vervanging van bussen in te zetten op e-bussen.

Daarnaast zetten we, als antwoord op de klimaatverandering, volop in op de omschakeling naar 'Clean Power for Transport' (CPT). Om de verkoop van zero-emissie wagens te stimuleren, investeren we versneld in de verdere uitrol van publieke en semi-publieke laadinfrastructuur voor personenwagens, met als einddoel het realiseren van 35.000 laadpunten tegen 2025. We voorzien financiële ondersteuning voor de uitrol van publiek toegankelijke laadinfrastructuur op het private domein. Daarnaast verlenen we concessies aan laadpaalexploitanten voor de uitrol van publieke laadpunten op het openbare domein. We zorgen er ook voor dat langs grote verkeersassen om de 25 kilometer snellaadinfrastructuur wordt aangeboden, en dat het infrastructuurnetwerk van (semi-)publieke laders op privaat domein verder wordt ontwikkeld.

In het kader van vergroening wordt er ook systematisch gekozen voor LED-verlichting. In 2023 wordt een bestek voor de volledige verdere verledning van de verlichting langs de autosnelwegen in de markt gezet. Met dit bestek streven we ernaar de volledige verledning van de verlichting langs de autosnelwegen ten laatste in 2026 te realiseren.

Verder maken we ook werk van een efficiënter en duurzamer goederentransport, dit onder meer via de proefprojecten LZV's (langere en zwaardere vrachtwagens) en de 48/50 tonnageregeling. We werken ook een strategie uit voor de zero-emissie omschakeling voor vrachtwagens, en onderzoeken een kader dat

emissievrije stedelijke distributie mogelijk maakt vanaf 2025. De ambitie is om minstens met alle centrumsteden een kaderovereenkomst af te sluiten.

Voor wat betreft het goederenvervoer blijven we ook inzetten op het spoor en de binnenvaart als alternatieve duurzame vervoersmodi. Het doel blijft om het aandeel van de binnenvaart in de logistieke keten tegen 2030 te verhogen tot 20%. Hiertoe blijven we aanzienlijk investeren in de verdere uitbouw van onze waterwegen. Zo maken we werk van de verhoging van de transportcapaciteit op onze binnenwateren. Het project brugverhoging op het Albertkanaal wordt versneld afgerond, mede dankzij de relancemiddelen. Zo realiseren we onze ambitie om in 2023 op het Albertkanaal vier-lagen-containervaart mogelijk te maken. Verder werken we verder aan het Seine-Schelde project, de ABC-as met de vernieuwing van de Bospoortbrug en de opwaardering van het kanaal Roeselare-Leie. We maken ook verder werk van het CP ECA, de Royerssluis, de Nieuwe Sluis Terneuzen, het CP De Nieuwe Rand, het CP Nieuwe sluis Zeebrugge, en de renovatiewerken aan de Vandammesluis. Tevens zullen we het Verbond Linkerscheldeoever (LSO) in 2023 loyaal mee uitvoeren. Verder blijven we binnen ENA en langs het Seine-Scheldenetwerk inzetten op de ontsluiting en valorisatie van watergebonden bedrijventerreinen, en op de verdere realisatie van kaaimuurprojecten via de PPS-formule. Daarnaast blijft de verdere uitbreiding van de estuaire vaart een aandachtspunt.

Onze zee- en luchthavens zijn de internationale toegangspoorten tot Vlaanderen. Vanaf de tweede helft 2022 en in 2023 wordt een versnelling hoger geschakeld met projecten die inhoudelijke invulling geven aan de Vlaamse havenstrategie. Voor wat de luchtvaart betreft, ontwikkelen we een strategische visie met betrekking tot de toekomst van de luchtvaart in Vlaanderen.

De extreme wateroverlast van afgelopen zomer maakt dat waterbeheersing hoog op de agenda staat. Het is zaak om versneld te investeren in de uitvoering van onze waterbeheersingsprogramma's. In 2023 maken we dan ook werk van een verhoogde investering in de uitvoering van het Sigmoplan. Daarnaast geeft De Vlaamse Waterweg (DVW) verder uitvoering aan het verhogen van de hoogwaterbeveiliging langs de Gemeenschappelijke Maas, aan het luik Rivierherstel Leie binnen het Seine-Schelde project en aan de vernieuwing van de stuwen op de Dender. Verder wordt er ingezet op het sedimentbeheerconcept voor het Schelde- en Maasstroomgebiedsdistrict 2022-2027, en is het voor wat betreft de derde generatie Vlaamse Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP) voor Schelde en Maas 2022-2027 zaak dat er verder wordt gewerkt aan het herstellen van de schade ten gevolge van het hoogwater van juli 2021. Met het Masterplan Kustveiligheid en het project Kustvisie realiseren we de doelstelling om de risico's op overstromingen duurzaam te minimaliseren. Ook aan de Blue Deal wordt in 2023 verder gewerkt in samenwerking met de collega-minister bevoegd voor Omgeving.

We hebben ook maximaal aandacht voor de verhoging van de belevenis- en recreatieve waarde van overstromingsgebieden en dijken, alsook voor het multifunctioneel gebruik van de openbare ruimte langs de kust en in de kustjachthavens. Daarnaast bekijken we ook een verdere uitbreiding van sportief en recreatief zwemmen in de Vlaamse kanalen. Samen met de collega-minister bevoegd voor Omgeving wordt er ook verder werk gemaakt van de knelpunten opgenomen in het Vlaams Actieplan voor Ecologische Ontsnippering (VAPEO).

Voor wat betreft slimme infrastructuur en mobiliteit maken we werk van de verdere implementatie van het ITS-plan en de uitvoering van het Mobilidata-programma. Het actieplan 'slimme verkeerslichten' wordt, conform het Verkeersveiligheidsplan, versneld uitgerold. Op basis van proefprojecten en het Europese beleids- en onderzoekskader wordt een programmavoorstel uitgewerkt om Vlaanderen de volgende stap te laten zetten naar een geconnecteerde en autonome mobiliteit. Op de Vlaamse waterwegen wordt het Binnenvaart-Innovatie (BVI) programma verder uitgerold, bestaande uit Smart Shipping, Smart Logistics en Smart Administration.

BBT MOW Finaal

Naast het BVI-programma wordt het programma afstandsbediening gefaseerd uitgerold met als doel in 2032 alle beweegbare kunstwerken op afstand te bedienen vanuit drie centrales.

Tot slot blijven we samenwerking binnen het beleidsdomein MOW, binnen de Vlaamse Regering met andere beleidsdomeinen en met andere overheden en lokale, nationale en internationale stakeholders hoog in het vaandel dragen.

III. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN

In het kader van het **VEKP 2021-2030** voert het beleidsdomein MOW de toegewezen maatregelen uit. De maatregelen overlappen grotendeels met de reguliere strategische en operationele doelstellingen, en worden hieronder dus uitgebreid beschreven.

Voor het **Luchtbeleidsplan** worden de toegewezen maatregelen ook uitgevoerd binnen het beleidsdomein MOW. Er wordt hierbij gestreefd naar een goede afstemming tussen de maatregelen voor lucht en klimaat en de verdere uitwerking van de Vlaamse Mobiliteitsvisie. In de doelstellingen hieronder worden die verder beschreven binnen de reguliere werking.

Tevens zet het beleidsdomein MOW in op de realisatie van de zeven **transitieprioriteiten** zoals beschreven in de Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (VSDO4). Deze doelstellingen worden vertaald en meegenomen binnen het reguliere beleid.

IV. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. SD 1: Investeren in de capaciteit en de betrouwbaarheid van onze vervoersnetwerken

OD 1.1. Investeren in robuuste en toekomstbestendige vervoersnetwerken

In 2022 investeerden we 2,2 miljard euro in diverse grote en kleine projecten binnen het beleidsdomein MOW. Ook in 2023 zijn er heel wat investeringen gepland. Hiermee zetten we een hoog investeringsritme verder ter ondersteuning van onze Vlaamse economie. Naast de grote investeringsprojecten opgenomen in het Vlaams regeerakkoord, staan drie speerpunten centraal: fietsveiligheid en -comfort, verkeersveiligheid en duurzaamheid.

Meerdere DBFM-projecten worden uitgewerkt als potentiële **Vlaamse PPS-programma's**. Concreet gaat het om Gent Dampoort met 'vertramming' van lijn 4 en 7, A8 Halle, Premetro Antwerpen, Londerzeel Zuid i.h.k.v. de ombouw A12, Knoop Mechelen Noord en het DBFM-programma Asset Management met 3 facetten nl. kunstwerken, beweegbare kunstwerken en sluizen. De nodige studies werden in 2022 opgestart. Voor wat betreft het DBFM-project 'Premetro Kerkstraat-Pothoekstraat' zette de Vlaamse Regering op 15 juli 2022 het licht op groen voor de aanbestedingsprocedure.

Sedert de inwerkingtreding op 1 januari 2018 van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 en het bijhorende uitvoeringsbesluit van 27 oktober 2017, geldt in het Vlaamse Gewest een nieuwe **onteigeningsprocedure**. Met het decreet van 16 oktober 2020 tot wijziging van de artikelen 2, 10 en 15 van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017, wat de invoering van een minnelijke onderhandelingstermijn betreft, werd een onderhandelingstermijn van maximaal één jaar ingevoegd. Een ambtelijke werkgroep 'versnelling onteigeningen' komt periodiek samen om de procedures inzake grondverwerving en onteigeningen te evalueren, en desgevallend – conform het Vlaams regeerakkoord – verbetervoorstellen te formuleren en effecten van wijzigingen op te volgen. Na studie en overleg met onteigenende instanties op zowel lokaal als Vlaams niveau, werd in dit kader in 2021 gestart met de bouw van het uitwisselingsplatform voor onteigeningen (DUO). In 2023 wordt deze digitale toepassing afgewerkt en in gebruik genomen. De communicatie, bijvoorbeeld over (minnelijke) onderhandelingstermijnen, tussen de onteigenende instanties en de onteigende burgers en ondernemingen kan vanaf dan digitaal verlopen. Dit zal het verloop van de onteigenings- en beroepsprocedures ten goede komen.

OD 1.2. Investeren in het onderhoud en de capaciteit van ons wegennetwerk

Voor wat betreft de **Oosterweelverbinding** is het de intentie in 2023 te werken over het hele projectgebied. De timing van de werken op Linkeroever is afhankelijk van de aanpak van de PFOS-vervuiling. Naar aanleiding van het tweede UDN arrest van de Raad van State inzake de technische verslagen wordt een bijgestelde aanpak uitgewerkt, in samenspraak met de stakeholders en in nauwe samenwerking met de collega-minister bevoegd voor Omgeving. We maken werk van een robuust regelgevend kader waardoor de werken veilig en met respect voor de omgeving verder uitgevoerd kunnen worden. Zodoende kunnen de knooppunten Antwerpen-West en Sint-Anna bij een stabiel werkkader afgewerkt worden, samen met de bijbehorende leefbaarheidsprojecten. In Zeebrugge worden de noodzakelijke werken uitgevoerd voor de onderdelen van de Scheldetunnel.

Op Rechteroever worden de voorbereidende (nuts)werken verdergezet in het kader van de Schijnkoker, Schijnpoot en de bypass. Ook hier worden de leefbaarheidsmaatregelen en overkappingen geïntegreerd uitgevoerd. Voor de Ringparken worden de voorontwerpen geïntegreerd in het ontwerp van de

Oosterweelverbinding. Waar mogelijk wordt een deel van de nieuwe ringparken nog uitgevoerd voor de Oosterweelwerken gerealiseerd zijn. Voor het Ringpark Groene Vesten worden in 2022 en 2023 de uitvoeringsontwerpen uitgewerkt en wordt een omgevingsvergunning aangevraagd.

In 2023 wordt verdergewerkt aan het concept van **Knoop Zuid** dat de stad aansluit op de Ring en de A12, en tegelijk deze twee belangrijke assen verbindt. Het huidige knooppunt is complex en enkel op maat van de auto. De geplande herinrichting maakt de knoop compacter. Ringpark Zuid voegt de geplande herinrichting van Knoop Zuid samen met drie vernieuwde buurtparken rond de Antwerpse Ring en de overkapping van de A112 en de Jan de Voslei. De vrijgekomen ruimte wordt opengesteld voor vrijetijdsactiviteiten, stadsontwikkeling en waterbuffering. We streven naar de afwerking van het GRUP in de loop van 2024 waardoor de werken ten vroegste in 2025 kunnen aanvangen.

Ongeveer de helft van de investeringen voor **Werken aan de Ring** in 2023 is gereserveerd voor fietsinvesteringen in de Vlaamse Rand (o.a. N8, F2 en de tweede fase van de F204). Andere vastleggingen betreffen onder meer de studiekosten voor de herinrichting van de A8 in Halle. De werken voor de ringtrambus binnen het Brabantnet kennen een zwaartepunt in 2022 en 2023. Met het oog op de realisatie van een sneltram langs de A12 worden in 2023 nog de laatste gronden verworven. Voor het DBFM-project Complex R0-A201 wordt in 2023 de omgevingsvergunning aangevraagd. In de geïntegreerde planningsprocessen van de R0 Noord en de vier knopen in R0 Oost worden verdere stappen gezet voor wat betreft de vaststelling van de RUP's.

Voor het **programma R4WO** werd in 2021 de voorkeursbieder aangeduid voor de grote PPS-werken. Met het oog op de nodige omgevingsvergunningen door de voorkeursbieder werd de contract close verplaatst van 2022 naar 2023. In 2022 werden al enkele quick wins opgeleverd (nl. Turboverkeersplein aan Eurosilo en 2 fietsbruggen langs de R4 West). In het voorjaar van 2023 wordt de laatste fietsbrug geopend.

Het voorkeursalternatief voor **Noord Zuid Limburg** werd in april 2022 bekendgemaakt. In 2023 zal het studiebureau dit verder uitwerken tot een referentieontwerp. Daarnaast wordt ook ingezet op de versnelde uitvoering van de laatste quick wins, zoals fietsinvesteringen (kruising van de F74 met onderliggende wegennet) en wegeniswerken om de doorstroming en de verkeersveiligheid aanzienlijk te bevorderen (ontsluiting Centrum Zuid).

De herinrichting van de **A12** in Aartselaar en Wilrijk-Zuid zit in de studiefase. In 2022 werd een digitale bevraging over de inrichting van het tunneldak op de A12 georganiseerd. Op basis van deze resultaten zullen concrete inrichtingsvoorstellen uitgewerkt worden.

In het najaar van 2022 of begin 2023 wordt het GRUP voorlopig vastgesteld voor de missing link **Rond Ronse**. Deze oplossing wordt verder uitgewerkt in 2023 en ook de eerste werken van de fietssnelweg in Maarkedal gaan van start.

De Werkvennootschap neemt sinds 2020 het dossier van Lijn 2 van het Spartacus-project (**Spartacus II**) op t.b.v. het openbaar vervoer op de as Hasselt-Maasmechelen. Na een eerste fase van investeringen, volgt in 2023 een belangrijkere tweede fase van deelprojecten met het oog op een betere doorstroming op korte termijn.

Voor wat betreft de grondige herinrichting van de **N8**, tussen Ieper en Veurne, worden verschillende studies uitgevoerd om te bepalen hoe de gewestweg er in de toekomst zal uitzien. De herinrichting wordt in deelprojecten opgesplitst. De werken voor project 1 (van E40 tot net voorbij de gemeentegrens Alveringem) zijn gestart in augustus 2022. De andere deelprojecten zitten nog in de studiefase.

Voor de **ontsluiting van Middelkerke** werd eind 2022 de voorstudie afgerond die in 2023 dient uit te monden in een projectnota en opmaak van een

referentieontwerp (rekening houdend met het provinciale planningsproces). Binnen de begroting van De Werkvennootschap zijn de middelen hiervoor voorzien.

Samen met de lokale besturen en de collega-minister bevoegd voor Omgeving, zetten we het geïntegreerd planproces voor K-R8 verder. Hierbij zetten we in op een geïntegreerde visie voor mobiliteit, infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen met aandacht voor de leefbaarheid in de omgeving van Hoog Kortrijk en Kortrijk-Oost. Dit moet finaal leiden tot een gewestelijk RUP. Op en rond de R8 lopen ook andere projecten, zoals de realisatie van de trompetaansluiting met de A19 (in uitvoering, einde voorzien eind 2024), de werken aan de R8 ter hoogte van Kuurne (lopende studie) en de Paperclip in Harelbeke. Hierbij wordt maximaal afgestemd met de doelstellingen vervat in de studies rond het CP KBK (kanaal Bossuit-Kortrijk).

Verder lopen ook de onderzoeken binnen het CP **Nieuwe Sluis Zeebrugge**, om de toegang tot de achterhaven van Zeebrugge en de mobiliteit in de gemeente te verbeteren.

Wat betreft de **(fiets)liften van de Sint-Annatunnel** in Antwerpen werd in 2022 de lift op linkeroever grondig gerenoveerd en in ere hersteld. De werken aan de lift op rechteroever werden opgestart in juli 2022 en duren ongeveer vijf maanden per liftinstallatie, gevolgd door een testperiode van telkens een maand.

Verder worden er voor wat betreft de **TERN-tunnels** werken uitgevoerd aan de wandbekleding en verlichting in de Kennedytunnel. Deze werken startten in de tweede helft van 2022. Dit jaar worden ook nog de werken aan de tunneltechnieken en veiligheidsvoorzieningen in de Vierarmmentunnel opgestart. De vernieuwing van de ventilatie van de Craeybeckxtunnel start in de loop van 2023. Volgend jaar zal eveneens de Leonardtunnel (als niet-TERN tunnel) volledig gerenoveerd worden.

Aan de industriezone Tongeren-Oost zijn de werken beëindigd voor de aanleg van een nieuwe **parking** voor 44 **vrachtwagens**. Komende jaren worden nog verschillende bijkomende dienstenzones heringericht, met aandacht voor de optimalisatie van het aantal parkeerplaatsen. In 2022 werd de volledige heraanleg van de snelwegparking aan de E40 in Jabbeke gestart, wat zal resulteren in 80 parkeerplaatsen voor vrachtwagens. In Stekene worden ook de nodige voorbereidingen getroffen voor een nieuwe concessie met vrachtwagenparking en in Boutersem wordt gestart met de herinrichting van de parking en de uiteindelijke volledige heraanleg van de dienstenzone. Ook in Diepenbeek worden de voorbereidingen getroffen voor de uitbreiding van de bestaande snelwegparking, met zowel een uitbreiding van het aantal (auto)parkeerplaatsen als ruimte voor vrachtwagenparkeerplaatsen.

We blijven investeren in het **beveiligen van snelwegparkings**, door de continuering van de inzet van bewakingsagenten. Tegen eind 2022 wordt bijkomend circa 6 km hekwerk geplaatst op 19 parkings en camera's op 29 parkings. Een volgende stap is de uitbreiding en modernisering van de snelwegparking in Diepenbeek.

In het kader van **milderende maatregelen** worden op verschillende locaties geluidsschermen (bv. E314 t.h.v. Rotselaar, E40 t.h.v. Bertem) of geluidsbermen (bv. E17 t.h.v. Waregem) geïnstalleerd of vernieuwd. Conform de Europese richtlijn 2002/49/EG inzake de evaluatie en beheersing van omgevingslawaai worden vijfjaarlijks geluidskaarten met daarbij horende actieplannen opgesteld. De studie m.b.t. de actualisatie van de geluidsbelastingkaarten, in samenwerking met het departement Omgeving, wordt eind 2022 afgerond. Op basis hiervan worden geluidsactieplannen opgesteld met milderende maatregelen.

In 2023 wordt verder gewerkt aan de studie Gent Dampoort en de vertramming van lijnen 4 en 7, dit onder de koepel 'Gentspoort' met het oog op een leefbare en bereikbare stad. Het project omvat de realisatie van 10 km extra tramspoor, van 2 autotunnels en van meerdere betekenisvolle plekken langs het tracé van de tram. Het project biedt ook kansen voor stadsvernieuwing langsheen het volledige traject

en specifiek ter hoogte van de Dampoort, de Heuvelpoort en het Museumplein.

OD 1.3. Naar een Geïntegreerd Investeringsprogramma en professioneel asset management

We blijven werk maken van de verdere professionalisering van het **Geïntegreerd Investeringsprogramma (GIP)** en van een gezamenlijk **asset management** binnen MOW. Voor elke beherende MOW entiteit werd een asset management masterplan opgeleverd met, op maat van de entiteit, groeipaden en concrete acties om in een tijdspanne van 4 tot 9 jaar het gezamenlijk ambitieniveau te bereiken. De ontwikkeling van een globaal beleidskader voor asset management vormt ook één van de criteria in de prioritisering van de herstelling of vernieuwing van kunstwerken.

Tegelijk hanteren we eenzelfde begrippenkader en blijven we in lijn met de ISO55000 standaard, de internationale referentie voor asset management. Voor het beleidsdomein is er een overkoepelende governance structuur actief.

In 2021 werd er een tienjarenplan uitgewerkt voor het herstel en de vervanging van **kunstwerken**, met prioritair een aanpak van de bruggen in categorie 5 (de bruggen in de slechtste toestand). In 2023 is de aanpak van verschillende bruggen van categorie 5 voorzien. De bruggen in categorie 4 (slechte toestand) worden tijdens deze en volgende legislatuur aangepakt, via investeringen op het reguliere budget en via PPS. In het kader van de PPS-projecten worden 70 kunstwerken gedetailleerd gescreend. In 2023 zal een concreet voorstel voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering voor het vervangen van kunstwerken die einde levensduur zijn. Op het regulier budget van 2023 is tevens de aanpak van verschillende bruggen in categorie 4 voorzien. Verder wordt er bij andere infrastructuurprojecten ook maximaal gezorgd dat de bruggen in het projectgebied in orde worden gesteld.

Om een efficiënt beheer en onderhoud van onze infrastructuur te garanderen, zorgen we voor periodieke monitoring en kwaliteitsbeoordeling van de essentiële infrastructuur (o.a. (water)wegen, bruggen, tunnels, sluizen, zeehavens en luchthavens). Dit ook als kritische succesfactor voor het verder professionaliseren van het asset management. Er lopen diverse ICT-projecten in functie van de optimalisatie van de beheertools en achterliggende databanken die inspecties en onderhoudsacties van assets faciliteren.

De verschillende entiteiten zetten blijvend in op asset management. Het project **iASSET** wordt in 2023 gecontinueerd. Concreet wordt de verzamelde informatie opgenomen in het departementaal datawarehouse, op basis waarvan overzichten en rapporten kunnen worden gemaakt. In 2023 ligt de nadruk op de verdere uitbouw van een aantal rapporten.

Verder is er het project **Conceptuele Ramingsmodellen voor Infrastructuur**. Dit project omvat de realisatie van conceptuele ramingsmodellen die toelaten om de investeringskosten te ramen met een beperkte projectdefinitie. De modellen worden ontwikkeld, gebruik makend van gegevens van uitgevoerde projecten, en omvatten diverse types assets en zowel nieuwbouw als onderhoud. In 2023 wordt verdergewerkt aan de uitbouw van het aanbod aan ramingsmodellen.

2. SD 2: Inzetten op combimobiliteit en basisbereikbaarheid voor personenvervoer

In 2023 wordt er voor wat betreft basisbereikbaarheid voornamelijk rond twee luiken gewerkt: de operationele uitrol van de OV-plannen en de opmaak van de regionale mobiliteitsplannen. Dit laatste gaat gepaard met de operationalisering van de mobiliteitscentrale, de aanleg van Hoppinpunten (waaronder 60 langs gewestwegen), de noodzakelijke aanpassingen aan verkeerslichten en het toegankelijk maken van de haltes (Masterplan Toegankelijkheid). Er wordt ook gestart met de uitrol van het vervoer op maat.

OD 2.1. Investeren in een verkeersveilig, kwalitatief en aantrekkelijk fietsnetwerk

We houden het hoge investeringsniveau voor **fietsinfrastructuur** aan. In 2023 wordt opnieuw een belangrijk investeringsbudget voorzien voor de aanleg en verbetering van fietspaden. We zetten daarbij prioritair in op meer fietsveiligheid en meer fietscomfort, om zo de fietsreflex bij de Vlaming verder te versterken. Campagnes om het fietsgebruik te promoten, dragen hier ook toe bij.

Om de veiligheid en het comfort van fietspaden langs gewestwegen te verbeteren, voert AWV met in 2022 vastgelegde relancemiddelen een 150-tal quick wins uit (bv. aanpassing markering en oversteekplaatsen, conflictvrij maken van kruispunten, betere verlichting, zone 30). Voor zover dit nodig is, worden uiteraard de nodige vergunningen aangevraagd.

Verder pakken we ook onveilige schakels in het fietsnetwerk verder aan. Zo zetten we structureel in op conflictvrije lichtenregelingen en gaan we aan de slag met de meldingen over fietsonveiligheid die werden verzameld door de campagne 'VeloVeilig Vlaanderen'. AWV en de Fietsersbond analyseren momenteel de meldingen ter hoogte van de gewestwegen, met de bedoeling om in elke provincie 20 prioritaire fietsknelpunten te selecteren.

Met een **gericht subsidiebeleid** ondersteunen we de provincies, lokale besturen en andere relevante actoren bij het realiseren van kwalitatieve fietsinfrastructuur en het aanmoedigen van fietsmobiliteit.

De samenwerking met de provincies om de fietsinfrastructuur op het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk (BFF) uit te bouwen via het Fietsfonds wordt onverminderd verdergezet. We onderzoeken in welke mate de procedure voor het Fietsfonds kan vereenvoudigd worden. Via het Kopenhagenfonds (relance) is 45 miljoen euro extra vrijgemaakt voor de realisatie van fietssnelwegen. Dit bedrag wordt vastgelegd in 2022. Er worden ook opnieuw subsidies vrijgemaakt voor lokale besturen voor de realisatie van veilige schoolomgevingen en schoolroutes langs gemeentewegen (zie ook OD 4.2.).

Met het Pendelfonds ondersteunen we bedrijven, organisaties en overheden die initiatieven nemen om het woon-werkverkeer duurzamer te maken. De laatste oproep richtte zich specifiek op projecten die de verbinding verbeteren tussen het openbaar vervoer en de werkplek, de zogenaamde *last mile*. Begin 2023 volgt er een beslissing over de projecten die gesubsidieerd kunnen worden onder deze oproep.

Met de versterking van het Fietsteam binnen het departement MOW schakelen we een versnelling hoger om de fietsambitie bij alle wegbeheerders hoog te houden en de samenwerking tussen de betrokken actoren verder te versterken.

Op basis van een 'Interbestuurlijke audit Fietssnelwegen' die in 2021-2022 werd uitgevoerd door Audit Vlaanderen, zal het departement MOW samen met de provincies een actieplan uitwerken om het proces van de aanleg en het onderhoud van **fietssnelwegen** zo efficiënt mogelijk te organiseren.

Samen met de federale overheid en de andere gewesten maakt Vlaanderen werk van een **uniform fietsregistratiesysteem**, ter preventie van fietsdiefstal en de promotie van fietsgebruik. Het samenwerkingsakkoord voor dit project wordt administratief gefinaliseerd, en wordt binnenkort geagendeerd op de regeringen.

Het **vademecum fietsvoorzieningen**, dat de ontwerprichtlijnen voor fietsinfrastructuur bundelt, kreeg een grondige update. Alle wegbeheerders en betrokken actoren worden hierover door AWV geïnformeerd.

We rollen ook een aangepaste **lichtvisie voor fietsinfrastructuur** uit die de fietsveiligheid vooropstelt, met ook aandacht voor de sociale veiligheid of het subjectief onveiligheidsgevoel. Onverlichte fietspaden kunnen zorgen voor vermijdingsgedrag, zowel bij ouders als bij kinderen. Daarom investeren we in de verlichting van vrijliggende fietspaden en van een 100-tal (fiets)oversteekplaatsen,

dit in overeenstemming met het lokaal bestuur.

Met DVW werken we de nieuwe beleidsvisie 'Functioneel en recreatief medegebruik van **jaagpaden** in Vlaanderen' af in het najaar van 2022, gevolgd door een stappenplan voor implementatie in 2023.

Fietsveiligheid is ook voor De Lijn een aandachtspunt. Daarom wordt, in samenwerking met diverse partijen zoals stad Gent, de Fietsersbond en de Reizigersbond, een onderzoek gevoerd naar mogelijke maatregelen om **fietsongevallen op tramsporen** aan te pakken. In 2023 wordt verder ingezet op het uitwerken van ontwerpmaatregelen en op onderzoek in functie van een oplossing om de rails (deels/volledig) op te vullen in samenwerking met bedrijven.

Tot slot werken we ook met de verschillende partners en wegbeheerders aan het actief verzamelen en delen van **fietsdata**. Het Geoloket Fiets brengt geografische fietsdata van de verschillende fietsnetwerken in kaart. Bestaande kaartlagen worden up-to-date gehouden en nieuwe kaartlagen worden toegevoegd. Zo wordt in 2023 een update van de inventarisatie van de fietssnelwegen voorzien. De gegevens van AWV en DVW over de staat en inrichting van fietspaden langs gewestwegen en over de jaagpaden worden toegevoegd aan het Geoloket Fiets.

De opmetingen van 2022 van de fietspaden langs gewestwegen worden verdergezet in 2023 teneinde te beschikken over een gebiedsdekkend fietsrapport. In 2023 wordt de aanpak uitgewerkt voor een tweejaarlijkse cyclus van actualisatie van het fietsrapport vanaf 2024.

Met de provincies werken we aan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor het uitwisselen van fietsdata en een overeenkomst voor een inhoudelijke samenwerking rond de website fietssnelwegen.be.

OD 2.2. Een sterk, kwaliteitsvol en aantrekkelijk openbaar en collectief vervoer uitbouwen

Vanaf januari 2023 start de **gefaseerde uitrol** van basisbereikbaarheid, waarbij De Lijn het voortouw neemt en in samenwerking met de vervoerregio's op een gestage manier de wijzigingen in het gehele vervoernet vraaggestuurd zal uitrollen, steeds met de belangen van de reiziger voor ogen.

- De mobiliteitscentrale wordt opgestart met inkanteling van de belbusgebieden.
- De aanpassingen aan de verschillende vervoerslagen zullen stap voor stap in heel Vlaanderen doorgevoerd worden. Een aanpassing of wijziging moet steeds aansluiten op de andere lagen (match van de gelaagdheid) van het net (kernnet, aanvullend net en het vervoer op maat), om zo blinde vlekken te vermijden.
- Vertrekkend van het actuele aanbod wordt in golven – enkele keren per jaar – een optimale afstemming op de vraag geïnitieerd in overleg met de vervoerregio's en lokale besturen

Het nieuwe **openbaredienstencontract (ODC) 2023-2027** voorziet in een aantal belangrijke accenten gericht op zowel reizigers als op een toename van de investeringen. Tevens is in het ODC het concept beheerder van het vervoerssysteem opgenomen dat de komende jaren verdere invulling zal krijgen. Afhankelijk van deze invulling zal ook het kader waarbinnen De Lijn werkt desgevallend moeten aangepast worden. Een voorstel dienaangaande zal aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden.

Comfortabel, stipt veilig en opportuun: De Lijn verzet de cursor voor de reiziger. Dit niet enkel vanuit de eigen vervoersmiddelen als operator, maar ook als cruciale mobiliteitspartner die reizigers helpt om het beste te halen uit de combinatie van verschillende, relevante, beschikbare vervoersmodi. Met het oog op veiligheid voor de reizigers en de medewerkers van De Lijn wordt agressie op en rond het openbaar vervoer aangepakt. De Lijn zet ook volop in op een open en aangename werkomgeving want tevreden medewerkers maken tevreden klanten.

Verder maakt De Lijn ook werk van **toekomstbestendige systeemassets**, zoals voorzien in het indicatief investeringsprogramma opgenomen in het ODC. Concreet wil dit zeggen dat over een periode van drie jaar (2023-2025) een gecumuleerd bedrag van ca. 400 miljoen euro wordt voorzien voor instandhoudingsinvesteringen bij De Lijn. Dit is een geconcretiseerde inhaalbeweging (er waren al onderdelen in de planning opgenomen in 2018). Bij de vernieuwing van tramsporen wordt extra aandacht besteed aan de fietsveiligheid door het gebruik van nieuwe technieken en materialen om het kruisen van de sporen te vergemakkelijken (zie ook OD 2.1.).

De investeringen in de **vergroening van de vloot** door de aankoop van e-bussen, samen met investeringen in stelplaatsuitrusting, laadinfrastructuur en software, maken het mogelijk een doorstart te maken op het vlak van emissievrij rijden. Er worden in een eerste fase 5 stelplaatsen klaargestoomd voor het laden van e-bussen. Daarnaast is er een globale planning voor een 20-tal stelplaatsen tegen het einde van het decennium. Naast de vergroening binnen De Lijn voor voertuigen en stelplaatsen worden ook de pachters gestimuleerd om bij de vervanging van bussen in te zetten op e-bussen.

Daarnaast zijn er **investeringen** op het vlak van IT, in spoorvernieuwingen in Antwerpen, Gent en aan de Kust (vnl. De Panne en Koksijde), in de vernieuwing van de stelplaatsen in Asse, Aalst, Anderlecht en Diegem, in de stationsomgevingen in Kortrijk, Mechelen en Tongeren en in het verbeteren van de toegankelijkheid voor CAF-trams aan de kust. Voor een totaaloverzicht verwijzen we naar het GIP 2023. Externe evoluties zoals Werken aan de Ring en Minder Hinder Oosterweel worden van nabij opgevolgd.

Met het **Masterplan Toegankelijkheid** willen we de halte-infrastructuur tegen 2030 toegankelijker maken. 50% van de haltes van het kernnet en het aanvullend net moet toegankelijk zijn tegen 2030 zodat ca. 70% van de reizigers kan rekenen op een toegankelijke rit. Deze haltes werden bepaald vanuit de vervoerregio's.

Voor wat betreft het **leerlingenvervoer** continueren we de aanpak om de rittijd van de leerlingen uit het buitengewoon onderwijs onder de 90 minuten te brengen. Nauwe samenwerking tussen de verschillende partijen – ouders, scholen en De Lijn – in deze complexe materie maken dit mogelijk. In de loop van 2023 wordt verder uitvoering verleend aan de conceptnota van 15 juli 2022 inzake leerlingenvervoer.

In 2022 werd door de Vlaamse Regering beslist om hoogwaardig openbaar vervoer te voorzien op lijn 1 van Spartacus en werd aan De Werkvennootschap de opdracht gegeven om het dossier verder uit te werken. In 2023 zal de studie hiertoe opstarten.

OD 2.3. Een vlotte doorstroming op de weg realiseren

Om de hinder bij wegenwerken te beperken, werd een uniforme **minder hinder** methodiek en toolbox voor werven op autosnelwegen uitgewerkt. Er wordt vanaf nu gewerkt met 'minder hinder cellen' op 3 niveaus: Vlaams, regionaal en op projectniveau. In een volgende fase zal ook een kader opgezet worden voor de overige wegen en voor de organisatie van evenementen.

Met het oog op een vlotte doorstroming en meer verkeersveiligheid maken we werk van goed **incidentenmanagement** i.h.b. bij snelwegwerven. De F.A.S.T. interventies en reddingsstrook bij filevorming dragen hiertoe bij. Er wordt ook sterk ingezet op een tijdige en correcte communicatie voor en ter hoogte van wegenwerken.

Hoewel er duidelijke richtlijnen rond werfsignalisatie zijn, gebeuren er regelmatig ongevallen ter hoogte van de wegenwerken zelf en in de voorafgaande kilometers. **Wurfbeveiliging** blijft dan ook een aandachtspunt door o.a. mobiele trajectcontrole en semi-vaste snelheidscamera's rond werven. Ook de inzet van Coöperatieve Intelligente Transport Systemen (C-ITS) binnen het Mobilidata

programma kan de veiligheid verbeteren. Zo worden er *use cases* onderzocht rond statische en dynamische snelheidsbeperkingen, alsook rond waarschuwingen bij een traag rijdend voertuig, filestaart en wegenwerken. Momenteel loopt er bij AWW ook een studie over de haalbaarheid van bijkomende maatregelen, met ook aandacht voor de impact op de verkeersdoorstroming.

Via **dynamisch verkeersmanagement** willen we ons verkeersnetwerk zo optimaal mogelijk benutten. Dit doen we o.a. door het permanent opvolgen, geleiden en sturen van de verkeerssituatie op snelwegen en onmiddellijk in te grijpen bij verstoringen via dynamische wegsignalisatie. Hierdoor kunnen incidentlocaties en filestaarten beveiligd worden, alternatieve routes worden aangeboden of kan via snelheidsharmonisatie de verkeersstroom compacter gemaakt worden en het wegvak beter benut worden. Verder passen we op een dynamische manier de snelheidslimiet op filegevoelige wegsegmenten aan. Daarnaast wordt er ook werk gemaakt van o.a. **slimme en regelbare verkeerslichten en vrije busbanen** voor een goede doorstroming op het wegennet voor alle weggebruikers, met prioritaire aandacht voor verkeersveiligheid. Met de realisatie van meer slimme verkeerslichten (cf. actieplan slimme verkeerslichten) en van geconnecteerde verkeerslichten (cf. Mobilidata programma) kunnen we het verkeer dynamischer en flexibeler aansturen.

OD 2.4. Herkenbare en gebruiksvriendelijke vervoersknooppunten voor combimobiliteit

Begin 2022 publiceerde AWW een eerste versie van de Ontwerpwijzer **Hoppinpunten**. De interregionale en regionale Hoppinpunten worden bepaald door de vervoerregio's. In 2022 werden de eerste Hoppinpunten langsheen gewestwegen gerealiseerd. AWW zal in 2022 en 2023 nog bijkomende Hoppinpunten realiseren. Dit zal maximaal gebeuren vanuit het oogpunt van een kwalitatieve aanleg van de publieke ruimte, waarbij de principes van zuinig ruimtegebruik en het tot een minimum beperken van de verharding worden meegenomen.

In samenwerking met de VVSG zorgen we voor praktische ondersteuning van de lokale besturen. Daarnaast zullen steden en gemeenten ook van de opdrachtcentrales gebruik kunnen maken voor de bestelling van Hoppinzuilen. Er wordt ook een Hoppinpuntendatabase gebouwd met informatie over het aanbod van de Hoppinpunten. Deze database fungeert als bron voor de Mobiliteitscentrale, de Hoppinwebsite en (de leverancier van) de Hoppinzuilen. Er wordt tevens werk gemaakt van een bestek voor de bestelling van de interactieve Hoppinzuilen.

OD 2.5. Een sterke impuls aan het mobiliteitsdelen geven

De markt van de **deelsystemen** is de voorbije jaren sterk geëvolueerd. Deelsystemen maken onderdeel uit van het vervoer op maat binnen de uitrol van basisbereikbaarheid. De hoofdklemtoon op korte termijn ligt op een gepaste uitrol van deelfietsen. Hiervoor wordt in een eerste fase samengewerkt met Blue Bike. Op middellange termijn wordt werk gemaakt van een globaal kader. Dit zal uitgewerkt worden in overleg met de sector, en inspelen op de noden die er zijn in lijn met de verdere evolutie van de sector.

OD 2.6. Stimuleren van prioritaire Vlaamse spoorprojecten

In 2023 wordt het samenwerkingsakkoord betreffende de **prioritaire gewestelijke spoorweginfrastructuur** verder opgevolgd. Door het Vlaamse Gewest wordt bijgedragen aan verschillende projecten van Infrabel en NMBS. Zo worden er bijkomende fiets- en autoparkeerplaatsen voorzien in verschillende Vlaamse stations ter bevordering van de combimobiliteit. Infrabel werkte in samenwerking met het departement MOW aan studies naar het heropenen van de spoorlijnen 57 (Aalst-Dendermonde), 58 (Gent-Eeklo-Maldegem) en 52 (Puurs-

Dendermonde) en het opwaarderen van de lijnen 204 (Gent-Zelzate) en 59 (Gent-Antwerpen). De resultaten worden in 2023 verwacht. Verder zijn er verschillende infrastructuurwerken zoals de elektrificatie van de spoorlijn 15 (Hasselt-Neerpelt), het afschaffen van overwegen aan de lijnen 204 (Gent-Zelzate) en 18 (Spartacuslim III), en zijn er ook werken aan spoorlijn 19 (Mol-Hamont) gepland in 2023.

In 2021 werd een belangrijke stap gezet voor wat betreft **Rail Ghent Terneuzen**. In februari 2021 werd een intentieverklaring getekend door de Nederlandse, Belgische, Vlaamse en lokale partijen in samenspraak met de nationale spoorinfrastructuurbeheerders. De ondertekenaars werken in 2023 gezamenlijk verdere plannen uit voor een betere spoorontsluiting in North Sea Port tussen Gent en Terneuzen. Ze beogen hierbij drie infrastructuurprojecten: een nieuwe verbinding op de oostoever tussen het Nederlandse Axel en het Belgische Zelzate, een nieuwe zuid-oostboog in het spoor ten oosten van de Sluiskilbrug, en de uitbreiding en ontsluiting naar het noorden van de spoorbundel aan het Kluizendok ('Zandeken'). Vlaanderen vervult in 2023 een ondersteunende rol in dit project.

OD 2.7. Personenmobiliteit over het water

Sinds 2021 is MDK bevoegd voor het openbaar personenvervoer over het water. DVW blijft verantwoordelijk voor de grensoverschrijdende veerdiensten op de Gemeenschappelijke Maas en de infrastructuur van de aanlegsteigers. In de loop van 2022 werden al twee veerdiensten van DVW overgedragen naar MDK, de overige volgen in de loop van 2023.

MDK kijkt momenteel, op initiatief van stad Gent en North Sea Port, ook de haalbaarheid van personenvervoer via het water in de Gentse kanaalzone.

Reeds geruime tijd is MDK ook bezig met innovatieve projecten om het personenvervoer over het water verder te verduurzamen, dit onder meer via een doorgedreven **elektrificatie van veerboten** op maat van de veerdienst, regio en de vervoersbehoeften. In 2021 werd de eerste elektrische veerboot in gebruik genomen in Oostende. In het najaar 2022 volgt een tweede elektrische veerboot voor de Schelde, in 2023 wordt een derde verwacht voor Nieuwpoort. Verder is het de bedoeling ook een vergroeningsproject te lanceren voor de veerdienst in Gent.

Sinds de zomer van 2022 loopt er een marktverkenning inzake **DeWaterbus** op de Schelde. Op basis van deze resultaten wordt een nieuwe gunning in de markt gezet.

3. SD 3: Naar een goed verknoopt logistiek netwerk en optimaal ontsloten internationale knooppunten

OD 3.1. Een verknoopt netwerk voor goederenvervoer

In overleg met interne en externe stakeholders zetten we de **visie goederenvervoer** om in actieplannen. Lopende initiatieven worden in kaart gebracht, om zo opportuniteiten of overlappingsen te detecteren. Verder wordt er een task force multimodaal vervoer opgericht, en staan er ook voor Multimodaal.Vlaanderen (2022-2027) acties op het programma.

Door de voorwaarden voor de proefprojecten rond **langere en zwaardere vrachtwagens (LZV's)** te versoepelen, is er een sterke groei in het aantal deelnemende bedrijven in vergelijking met het eerste proefproject in 2018. In 2023 vinden er minstens twee evaluatiecommissies plaats. Daarnaast wordt er ook een tussentijdse evaluatie opgeleverd. In 2024 volgt dan de eidevaluatie.

Begin 2022 ging ook de **48/50 tonnageregeling** van kracht, dit onder strenge voorwaarden. Klassiek aangedreven voertuigen krijgen in de nieuwe wetgeving een maximale toegelaten massa (MTM) tot 48 ton. Voor milieuvriendelijke en emissievrije voertuigen is een tonnageverhoging tot

maximaal 50 ton toegelaten. Vanaf 2031 zullen alleen nog emissievrije voertuigen een MTM hoger dan 44 ton krijgen. We streven ook naar een uniformisering over de verschillende massa's heen. Er zal ook ruimte zijn voor verdere inhoudelijke aanpassingen waar nodig. Het is de ambitie om in het najaar van 2023 dit project af te ronden.

Om de modal shift naar de waterweg te faciliteren, ging in 2004 de uitbouw van het **Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA)** van start. Gaandeweg resulteerde dit in de ontwikkeling van een aantal belangrijke watergebonden bedrijventerreinen, zoals Beverdonk (Grobbendonk), Ham Zwartenhoek (o.a. Nike-site) en Logistics Valley Flanders (voormalige Ford-site in Genk). Op 8 juli 2022 besprak de Vlaamse Regering de ENA-voortgangsrapportage. We maken versneld werk van de realisatie van de gebieden uit het programma zoals Insteekhaven Lummen en Lage Keer. Daarnaast deed DVW een screening van terreinen langs het Albertkanaal die mogelijk als watergebonden industrieterrein ontwikkeld kunnen worden. Deze worden eind 2022 door het dagelijks bestuur van ENA beoordeeld.

Ook langs het **Seine-Scheldenetwerk** wordt geïnvesteerd in de ontsluiting en valorisatie van bedrijventerreinen. De bouw van de nieuwe overslagterminal RTR in Roeselare en de uitbreiding van de containerterminal RTW in Wielsbeke zijn hiervan de eerste voorbeelden. De werken voor de RTR werden in de zomer van 2022 afgerond. DVW nam ook het voortouw in de uitbouw van een economisch netwerk Seine-Schelde (eNES), een kennis- en uitwisselingsplatform voor economische en bestuurlijke actoren om het gebruik van de waterweg in deze corridor te stimuleren. In augustus 2022 gaven 16 partners de aftrap van het netwerk.

Watergebonden bedrijventerreinen worden verder uitgerust met, waar mogelijk, gemeenschappelijke **kaaimuren**. DVW voorziet jaarlijks investeringsmiddelen voor de realisatie van kaaimuurprojecten die via een PPS-samenwerking met bedrijven worden gerealiseerd. Het relanceplan maakte een versnelde realisatie van een aantal projecten mogelijk.

Verder wordt er in 2023 ook gewerkt rond het impulsprogramma binnenvaart in het kader van het hinterlandbeleid. De Vlaamse overheid heeft samen met Lantis, de Haven van Antwerpen-Brugge en North Sea Port Flanders een tijdelijk en uitdovend pakket van financiële steunmaatregelen voor de binnenvaartsector voorbereid, om een deel van de extra kosten te dekken die gepaard gaan met het inleggen van zogenaamde corridorshuttles. Met dit ondersteuningsprogramma '**Versnelling modal shift / Impulsprogramma**' wordt een verhoging van de kwaliteit van het intermodale aanbod van en naar de Vlaamse zeehavens beoogd. Er werden 5 projecten geselecteerd: AnGel (Antwerpen-Genk-Luik), North Sea Port shuttle (PSA), North Sea Port shuttle (DP World), Corridor Brussel-Zeekanaal: Brussel-Willebroek en Shuttle Maascorridor Nijmegen-Alblasserdam.

Tot slot maken we werk van het ondersteuningsprogramma '**Versnelling modal shift' richting spoor**, met het oog op een shift van de continentale goederenvervoersstromen richting spoor. Doel is om hiermee in 2023 van start te gaan.

OD 3.2. Inzetten op een verdere uitbouw van het waterwegnetwerk

Met het oog op de verhoging van de transportcapaciteit op onze binnenwateren werken we verder aan de opwaardering van het Albertkanaal, het Seine-Schelde project en de ABC-as.

Het project **brugverhoging op het Albertkanaal** wordt versneld afgerond mede dankzij de relancemiddelen. In 2022 wordt de verhoging van 7 bruggen afgerond (nl. spoorbrug Genk-Langerlo, brug Godsheide, brug Kuringen, brug Viversel, brug Paal-Tervant, brug Kempische Steenweg Hasselt en Hoogmolenbrug in Schoten). De herbouw van de spoorbrug Herentals-Lier en de Turnhoutsebaanbrug in

Wijnegem zijn de laatste brugprojecten in uitvoering. Hiermee realiseren we onze ambitie om in 2023 op het Albertkanaal vier-lagen-containervaart mogelijk te maken.

Bij het **Seine-Scheldeproject** ligt de focus op de opwaardering van de Leie tot een klasse Vb-waterweg bevaarbaar voor schepen tot 4.500 ton. De bouw van de brug Bissegem-Marke, van de nieuwe fietsers- en voetgangersbruggen over de Leie in Wielsbeke en Menen en van de Lovelingbrug over het Afleidingskanaal in Nevele zijn in uitvoering. In 2023 start de bouw van een fiets- en voetgangersbrug in Zulte. Daarnaast dient 45 km van de Leie aangepast te worden met aandacht voor de opwaardering én voor de inpassing in het landschap en versterking van de natuur. De aanleg van natuurvriendelijke oevers tussen Deinze en Sint-Baafs-Vijve startte in april 2022.

Verder krijgt in 2023 de opwaardering van het kanaal Roeselare-Leie verder vorm.

Voor wat betreft het kanaal Brussel-Charleroi staat, na de realisatie van de Driefonteinenbrug en de Zuidbrug in 2022, de vernieuwing van de Bospoortbrug in Halle op het programma.

Daarnaast krijgt de studie voor de verruiming van de sluiscapaciteit op het kanaal Bocholt-Herentals verder uitvoering.

In 2023 wordt ook verder ingezet op de uitvoering van het **Scheepvaartdecreet**.

Conform de Europese ADN-richtlijn betreffende transport met gevaarlijke goederen op de binnenwateren geldt in het Vlaams Gewest sinds 1 maart 2021 een **elektronische meldplicht** voor schepen die gevaarlijke goederen vervoeren. In 2023 werkt DVW de operationele processen en werkinstructies in de organisatie verder uit m.b.t. de ADN-bevoegdheden. Er werd hiervoor een beoordelingskader uitgewerkt. Voor locaties die niet voldoen, werd een kader uitgewerkt voor remediëring- en overgangsmaatregelen. Eind 2022 wordt gestart met de beoordeling van alle locaties in Vlaanderen.

Er wordt werk gemaakt van de opstart van bestraffing via **bestuurlijke handhaving**. DVW voorziet ook aanvullende reglementen, ter vervanging van de gedateerde 'bijzondere reglementen' en de langdurige NtS (*Notices to Skippers*) berichten.

Daarnaast onderzoekt het departement MOW, samen met DVW, hoe de beperkende factoren voor de uitbreiding van de **estuaire vaart**, als vervoersmodus en als alternatief voor de binnenvaartontsluiting van de haven van Zeebrugge, kunnen weggewerkt worden. Op 16 maart 2022 werd een resolutie over de volledige schrapping van de reservatiestrook langs het Schipdonkkanaal aangenomen door het Vlaams Parlement. Binnen de Vlaamse Regering werd eerder al afgesproken om eerst een oplossing te vinden voor de internationale estuaire vaart, gezien de juridische onduidelijkheden hierover. De laatste maanden was er intensief overleg met Nederland, waaronder met de Nederlandse collega-minister bevoegd voor Rijkswaterstaat. We hebben goede hoop dat we de volgende maanden verdere stappen kunnen zetten inzake de juridische onduidelijkheden, zodat nadien ook de schrapping van de reservatiestrook langs het Schipdonkkanaal verder besproken kan worden door de Vlaamse Regering.

Voor wat de **kleine waterwegen** betreft loopt er een studie met het oog op een plan van aanpak voor een globale toekomstvisie op de kleine waterwegen. Op basis van een potentieelstudie en analyse van de knelpunten en mogelijke oplossingen, worden er concrete maatregelen uitgewerkt.

Verder onderzoeken we op basis van een juridische bevoegdheidsanalyse welke vervolgstappen dienen genomen te worden om vormen van **autonome vaart** structureel mogelijk te maken. Hierbij denken we aan wetgevende initiatieven, maar ook aan infrastructuur van de Schelde Radar Keten.

Het BVR omzetting van de Europese richtlijn voor **beroepskwalificaties in de**

binnenvaart zorgt voor de implementatie van de richtlijn beroepskwalificaties 2017/2397 die in Europa op 18 januari 2022 van kracht is gegaan. Dit BVR biedt aan DVW het juridische kader om de bevoegdheden betreffende de organisatie van examens, de afgifte van bekwaamheidsbewijzen en het toezicht op deze wetgeving uit te voeren. Het BVR ter omzetting werd gepubliceerd op 7 september 2022 en is vanaf 17 september 2022 van kracht. De bepalingen uit het BVR werden in de operationele werking reeds geïmplementeerd. Zo werd het examen centrum in Willebroek ingericht met ook de indienststelling van een binnenvaartsimulator. Ook de examens en examencommissie werden aangepast aan de nieuwe competenties, evenals de databank van het binnenvaartloket met ook een koppeling met de nieuwe European Crew Databank. In 2023 wordt de dienstverlening verder geoptimaliseerd zodat voldoende variatie kan worden gegarandeerd. Er volgt nog een tweede BVR, het BVR bis, dat alle zaken behandelt waarin de lidstaten enige vrijheid hebben om te kiezen hoe ze tot het vereiste resultaat komen. Dit BVR bis werd een eerste keer principieel goedgekeurd op 8 juli 2022, en is voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

Verder onderzoeken we met alle stakeholders (nl. sectorconsulent binnenvaart, vertegenwoordigers werkgevers, vakbonden, onderwijs- en opleidingsinstellingen, departementen Werk en Onderwijs, VDAB) hoe we de **kwalitatieve instroom** in de binnenvaart structureel kunnen verbeteren.

Tot slot wordt een studie **bemanningsvoorschriften** uitgevoerd, om de nodige bemanning voor bepaalde categorieën van vaartuigen te onderzoeken, met het oog op aanpassingen in het kader van nieuwe technologieën en exploitatiewijzen.

OD 3.3. Pijpleidingen als een volwaardige transportmodus

In 2022 maakte het European Centre for Strategic Analysis (ECSA, VUB) een synthesesnota over pijpleidingen als volwaardige transportmodus in Vlaanderen o.a. als belangrijke katalysator in de energietransitie. Op basis van deze synthesesnota werken we verder aan een beleidsvisie rond pijpleidingen als volwaardige transportmodus.

OD 3.4. De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen

De nota **Vlaamse havenstrategie** werd eind 2021, net zoals de bijhorende samenwerkingsovereenkomsten met de havens rond strategische projecten, definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het voorjaar van 2022 stond in het teken van het operationaliseren van de uitrol van de strategie. Vanaf de tweede helft 2022 en in 2023 wordt een versnelling hoger geschakeld met projecten die inhoudelijke invulling geven aan de strategie.

Begin 2022 werden de aanpassingen aan het Havendecreet voor de oprichting van de **Instantie Behandeling Havengeschieden** definitief goedgekeurd. Momenteel loopt de procedure voor de goedkeuring van een BVR dat de modaliteiten voor de oprichting verder regelt. Na definitieve goedkeuring van dit BVR kan worden overgegaan tot de eigenlijke oprichting en opstart van de activiteiten in 2023.

Verder beslist de Vlaamse Regering in 2023 over de toekomst van de vier SWATH-beloodsingsvaartuigen (drie tenderswaths en één moederschip ms WANDELAAR) na afloop van het huidige contract met leasegever, de SPV Wandelaar Invest. De mogelijke toekomstscenario's voor deze beloodsingsmiddelen worden intussen klaargestoomd.

Met de definitieve vaststelling van het voorkeursbesluit door de Vlaamse Regering op 31 januari 2020 werd de onderzoeksfase van het CP **'Extra Containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen'** (CP ECA) afgerond en startte formeel de uitwerkingsfase met het voorbereiden en opstellen van twee projectonderzoeksnota's. Na de adviesronde werden de nota's geactualiseerd en startte het aangekondigde onderzoek effectief. Op basis van de

vorderingen van het geïntegreerd onderzoek nam het multidisciplinaire projectteam begin 2022 een aanvang met het voorbereiden van de twee voorontwerp projectbesluiten, namelijk Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven (WOW) en ContainerCluster Linkerscheldeoever (CCL). Het projectbesluit voor de Westelijke Ontsluiting is voorzien voor 2023. De volledige uitvoering van deze ontsluiting is voorzien tegen 2025. De timing van de realisatie en ingebruikname van de projecten is onderhevig aan heel wat verschillende factoren (o.a. afstemming met andere ECA-projecten).

In het kader van CP ECA ondertekenden 13 partijen op 20 april 2022 het 'Verbond voor de toekomst en leefbaarheid van het ommeland van de haven van Antwerpen, de polders op Linkerscheldeoever (LSO)' met afspraken en acties over de toekomst van Doel, landbouw, natuur, erfgoed, mobiliteit, etc. De verschillende MOW entiteiten zullen het Verbond LSO in 2023 loyaal mee uitvoeren, met o.a. investeringen in en het beheer van gebouwen in Doel en omliggende polders en de verderzetting van het overlegproces over de **toekomst voor Doel**. Dankzij het Verbond krijgt Doel een toekomstperspectief waarin wonen, erfgoed, natuur en landbouw en recreatie hand in hand gaan met de economische voorwaarde dat het nieuwe dok 7 dagen per week en 24 uur per dag operationeel kan zijn. De woonkernen buiten Doel, met name Ouden Doel, Rapenburg, Saftingen, Oud Arenberg, blijven behouden.

In het verbond zijn ook garanties opgenomen om de impact van sluipt- en vrachtverkeer onder controle te houden. Er komt een planproces voor een nieuwe verbindingsweg tussen de N70 en de E34. De as **E34-R2** moet in de toekomst een belangrijkere rol spelen in de afwikkeling van het verkeer rondom Antwerpen. Momenteel bevindt het project zich nog in de studiefase. Er komt ook een nieuwe verbinding via het water voor Doel, via een veerboot of een Waterbus. De eerste stap daarvoor is de verdere renovatie van de jachthaven. Daarna realiseert de Vlaamse overheid ook een nieuwe veersteiger en een verbinding per schip.

De startnota van het **CP De Nieuw Rand** (oostelijk deel Haventracé) werd vorig jaar goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Intussen is de onderzoeksfase gestart, met een alternatievenonderzoek met grote betrokkenheid van stakeholders (inwoners, lokale besturen, experts, burgerbewegingen, belangengroepen, middenveld). De beste oplossing wordt daarna geformuleerd in het voorkeursbesluit Vlaamse Regering.

Verder wordt de **Royerssluis** grondig gerenoveerd en uitgebreid tot een performante binnenvaartsluis voor grotere, moderne binnenschepen, om zo het transportvolume naar het Albertkanaal te verhogen. De uitvoering wordt afgestemd met de aangrenzende Oosterweelwerken. De renovatie van de sluis kadert ook binnen het Sigmaplan. Het niveau van de sluisdeuren en sluishoofden wordt opgetrokken om Antwerpen in de toekomst te beschermen tegen overstromingen van de Schelde.

Samen met Nederland werken we in 2023 in het kader van de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) verder aan de bouw van de **Nieuwe Sluis Terneuzen**. Dit project bevindt zich in de tweede helft van de uitvoering. De opleverdatum werd eerder al verschoven van eind 2022 naar maart 2023. Maar inmiddels blijkt deze timing ook niet haalbaar, dit onder meer als gevolg van de coronapandemie en de vondst van objecten in de ondergrond die verwijderd moeten worden. Zodra de uitkomst van de betreffende issues op de planning gekend is, zal een nieuwe opleverdatum bepaald worden.

Binnen de VNSC geven we in 2023 ook verder uitvoering aan de Agenda voor de Toekomst van het **Schelde-estuarium**. Deze omvat meerjaren-onderzoeksprogramma's met aandacht voor sediment, klimaat, natuur en monitoring en evaluatie. Daarnaast wordt gewerkt aan langetermijnperspectieven voor het verder optimaliseren van de duurzame ontwikkeling van het Schelde-estuarium.

Het project **Nieuwe Sluis Zeebrugge** bevindt zich momenteel in de uitwerkingsfase. Op 14 juni 2022 werd het inrichtingsalternatief bekendgemaakt. Het traject van geïntegreerd onderzoek bevindt zich nu in de tweede en laatste fase. In de zomer van 2023 wordt er een voorontwerp projectbesluit verwacht, met daarop aansluitend een adviesvraag om dan uiterlijk begin 2024 tot een ontwerp projectbesluit te komen.

In het najaar van 2022 startten de renovatiewerken aan de deurkamer 3 van de **Vandammesluis**. Deze werken zullen gedurende geheel 2023 lopen.

Verder wordt er ook werk gemaakt van de implementatie van slimme informatie- en communicatiesystemen.

Zo wordt er verdergewerkt aan de verdere uitbouw, digitalisering en implementatie van een **Incident Management Systeem (IMS)** dat toelaat om incidenten (op zee) te managen en te melden waar nodig. Het IMS dient ervoor te zorgen dat het Maritiem Reddings- en CoördinatieCenter (MRCC) kan beschikken over een IT omgeving, waar data van verschillende databanken, websites en systemen met diverse logins en visualisaties worden samengebracht in één overzicht voor de MRCC-operatoren. Ook de specifieke operationele en administratieve procedures van het MRCC worden hiermee maximaal geoptimaliseerd.

Op het Kanaal Gent-Terneuzen wordt samen met Nederland (RWS) een volwaardig **verkeersbegeleidingssysteem** geïmplementeerd. De ScheldeRadarKeten vormt het infrastructurele element van VTS-SM (Vessel Traffic Services Schelde en Mendingen), en wordt gezamenlijk met de Nederlandse collega's beheerd. De modaliteiten zijn geregeld in het Radarverdrag en het Verlichtingsverdrag. Vanuit de verdragsrechterlijke samenwerking met Nederland in de Permanente Commissie voor Toezicht op de Scheldevaart werd beslist VTS te realiseren op het volledige kanaal Gent-Terneuzen.

VHF (Very High Frequency) vormt nu het voornaamste communicatiemiddel binnen de scheepvaart. Het gebied waarvoor het MRCC als meldpunt staat, is echter niet volledig gedekt door VHF. Daarom werkt MDK aan de uitbreiding van het VHF-dekkingsgebied voor het MRCC.

Voor wat de luchtvaart betreft, ontwikkelen we een strategische visie met betrekking tot de toekomst van de luchtvaart in Vlaanderen. In 2022 werd de **Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (MKBA)** over de Vlaamse regionale luchthavens opgeleverd door het consortium Ecorys/Tractebel/Universiteit Antwerpen. Rekening houdende met de resultaten van deze MKBA en met andere strategische overwegingen, wordt de strategische visienota uitgewerkt. De strategische visie wordt nadien vertaald in een masterplan voor elke Vlaamse regionale luchthaven. De exacte timing van deze trajecten is nog niet bekend, maar zal onder meer afhangen van de terugkoppeling met de stakeholders.

De **LOM Vlaanderen** heeft als decretale en statutaire taak om te investeren in de basisinfrastructuur van de luchthavens Antwerpen en Oostende-Brugge, zodat deze blijft voldoen aan alle technische eisen (EASA). In 2022 werd de investering in laadvloer 2 op de Luchthaven Oostende-Brugge afgerond. Eind oktober 2022 zullen de werken aan de Apron en de Runway afgewerkt zijn. De renovatie van de startbaan en de taxiwegen op de Oostendse luchthaven wordt grondig voorbereid en in 2023 in de markt geplaatst. De uitvoering is gepland voor het najaar 2023 of het voorjaar 2024. De timing wordt nog bepaald in overleg met de luchthavenexploitant.

4. SD 4: Naar een slachtoffervrij vervoerssysteem

Verkeersveiligheid is en blijft een absolute prioriteit. De analyse van de verkeersveiligheidscijfers in Vlaanderen tonen aan dat er blijvende waakzaamheid geboden is en dat het verder uitwerken en opvolgen van de maatregelen uit het Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen 2021-2025 (zie OD 4.4.) cruciaal is (o.a. via

de semestriële voortgangsrapportering). De cijfers van 2021, en vooral de voorlopige cijfers over de eerste 6 maanden van 2022, tonen aan dat er opnieuw meer slachtoffers vallen in het verkeer. Toch blijft het de ambitie om te streven naar 0 fiets- en voetgangersdoden tegen 2040 en naar 0 verkeersdoden tegen 2050.

OD 4.1. Verkeersveilig gedrag bij alle weggebruikers

Om de verkeersmentaliteit van de weggebruikers en hun gedrag positief te beïnvloeden, blijven we inzetten op communicatie, sensibilisering en educatie. Bestaande succesvolle initiatieven worden verdergezet en verbeterd waar mogelijk. We gaan ook continu op zoek naar nieuwe projecten die kaderen in de uitvoering van het **Verkeersveiligheidsplan** en de bijbehorende semestriële voortgangsrapportering, om zo in te spelen op veranderende omstandigheden.

Dit laatste vormt ook het uitgangspunt van de **sensibiliseringscampagnes** die in 2023 worden gecontinueerd, en ook gemonitord zullen worden qua bereik en effecten. In de grootschalige campagnes ligt de focus op de zogeheten killers in het verkeer: afleiding, onaangepaste snelheid en rijden onder invloed. Voor risicogroepen of over specifieke onderwerpen worden doelgerichte campagnes georganiseerd. Verder bieden we via onze websites informatie aan, en zal ook het verkeersmagazine Kijk Uit iedere week te zien zijn.

Er wordt ook verder ingezet op de levenslange leerlijn **verkeerseducatie**. Het bestaande aanbod wordt behouden en eventuele hiaten worden ingevuld. De Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) is hierbij een partner. Daarnaast ondersteunen we aanvullende initiatieven uit het middenveld, en voeden we via diverse projecten ook een verkeersveiligheidscultuur. Centraal hierbij staat verkeersveiligheid als een gedeelde verantwoordelijkheid van alle weggebruikers.

In 2017 werd 70 km/u de norm op Vlaamse gewestwegen buiten de bebouwde kom. En met succes, zo blijkt uit een evaluatiestudie van Vias Institute. Op de trajecten waar de **snelheid** daalde, verminderde de feitelijk gereden snelheid met meer dan 8 km/u en waren er 23% minder doden en zwaargewonden. Uit de studie blijkt ook dat er nog te veel bestuurders te snel rijden. Handhaving is dus noodzakelijk, zeker voor ongevalsgevoelige plaatsen. Dit is ook zo opgenomen in het afwegingskader voor snelheidsregimes binnen de bebouwde kom (zie ook OD 4.2.). Ook blijft het belangrijk te sensibiliseren rond de gevaren van overdreven snelheid. Tot slot moeten we blijven inzetten op infrastructuraanpassingen zodat de maximaal aangegeven snelheid als logisch wordt ervaren en bestuurders er zich ook aan houden.

In de uitvoering van het Verkeersveiligheidsplan is, samen met koepelorganisatie MOBIA, ook een initiatief richting **fietsverkopers en autohandelaars** uitgewerkt. Het is immers van belang dat verkopers correcte informatie meedelen aan de koper van een nieuw voertuig, zodat het met kennis van zaken wordt gebruikt. Het kan daarbij gaan over rijtaakondersteunende systemen in auto's (bv. ISA), maar ook over richtlijnen en/of vereisten gekoppeld aan bepaalde vervoersmiddelen zoals elektrische fietsen en speedpedelecs.

Voor wat de fiets betreft, streven we naar synergie door afstemming op of ondersteuning van de communicatie van partners zoals Fietsberaad, de Fietsersbond en de VSV. Bovendien onderzoeken we, samen met de andere bevoegde overheden, of er een mogelijkheid is om een behendigheidstest in te voeren specifiek voor **speedpedelecs**.

Daarnaast vestigen we, samen met de transportsector van **koerier- en bezorgbedrijven met bestelwagens** (cf. de vrachtwagensector), de aandacht op voldoende zichtbaarheid, afstand houden, slaperigheid, afleiding en ladingzekering. Ook een veilige bezorging via de fiets en de bromfiets krijgt de nodige aandacht. Samen met o.a. VSV maken we werk van een aantal initiatieven.

Voor wat betreft de **toegankelijkheid van theorie-examens** is het systeem van vertraagde zittingen voor kandidaten met leer- of leesproblemen achterhaald. Bovendien groeit de vraag gestaag door de toename aan anderstalige kandidaten en de beperking op het aantal talen waarin getolkt mag worden. Het theorie-examen moet toegankelijk worden voor iedereen. Naast een screening van de bestaande vragen en examenomstandigheden zal ook aandacht besteed worden aan nieuwe types van vragen. In 2023 starten we het traject voor de aanpassing van het reglementair kader op, waarbij er zowel in de theoretische als in de praktijkexamens meer aandacht zal zijn voor de actieve weggebruikers.

Tevens wordt verder werk gemaakt van het **digitaliseringstraject** van de opleidingen en theoretische examenmomenten binnen de rijopleiding. Voor vakbekwaamheid (Code95) loopt er momenteel een proefproject dat recent verlengd werd met een jaar en nadien geëvalueerd zal worden. Ook voor theorielessen bij de rij scholen en theoretische examens zal een kader uitgewerkt worden om deze digitaal te kunnen laten doorgaan of af te nemen.

In het kader van **fraudebestrijding** wordt in 2023 een webapplicatie voorzien waarmee rij scholen de door hen verstrekte rijopleidingen, aanwezigheden en bekwaamheidsattesten kunnen registreren. De kandidaten en de lesgevers zullen zich kunnen identificeren met eID. De rij scholen zullen ook de planningen digitaal kunnen doorsturen en beheren. Verder wordt een check-in en check-out systeem voorzien in functie van de bestrijding van valse certificaten.

Verder komt er een integrale hervorming van het traject voor **kandidaat-rijlesgevers** (examens, opleiding en stage). Hiervoor wordt een nieuw reglementair kader opgemaakt, met het verhogen van de kwaliteitseisen en het professionaliseren van de stage als uitgangspunten. Daarnaast zal de Vlaamse Regering in 2023 ook de herinvoering van het verplicht vormingsmoment en de verlengde oefenperiode op een bevoegdheidsconforme manier realiseren, zoals voorzien in de herziening van de rijopleiding uit de vorige regeerperiode.

Momenteel beheert het departement MOW nog zelf het volledige proces van de **brevetexamens**. In het kader van KOMPAS2022 zal de logistieke organisatie van de brevetexamens in samenhang met de hervorming ervan via een concessie uitbesteed worden.

De erkenningsvoorwaarden van begeleidingsondernemingen van **begeleiders van uitzonderlijk vervoer** traden in het voorjaar in werking. AWV staat nu in voor de erkenningen van de ondernemingen en het inrichten van begeleiders-examens.

Verder willen we het reglementair kader voor de opleiding en examinering van de chauffeurs **ADR** en de veiligheidsadviseurs moderniseren. Daarbij streven we naar conformiteit inzake inspectie en controle met andere gelijkaardige regelgeving (rij scholen/nascholing vakbekwaamheid chauffeurs C/D). Tegen eind 2023 wordt een ontwerp BVR voorzien. In 2023 maken we ook werk van de vervanging van de applicatie ADR-vergunningen. We integreren de **ADR-processen** maximaal in de applicatie rijopleiding en vakbekwaamheid, om op termijn een volledige digitale afhandeling van het proces te organiseren (van opleiding, over examen tot de registratie en uitreiking van het ADR-pasje).

Het is de ambitie om de **herziening van de wegcode** in 2023 af te ronden. Een ambtelijke werkgroep, met vertegenwoordiging van de federale overheid en de gewesten, doet het nodige om de teksten te finaliseren tegen begin 2023. Na de vereiste adviesverlening worden de verschillende wegcodes voor de zomer gelijktijdig voor advies voorgelegd aan de (gemeenschappelijke kamers van de) Raad van State, teneinde de bevoegdheidskwesties te beslechten. Nadien worden de teksten herwerkt met het oog op een definitieve goedkeuring voor het jaareinde. Gelet op de zeer strakke deadline streven we bij het regionaal ontwerp naar het verbeteren van de leesbaarheid van de wegcode.

We maken ook werk van de herziening van de **code van de wegbeheerder** conform het ontwerp van de nieuwe wegcode. We streven naar een gelijktijdige

inwerkingtreding van de wegcode(s) en de code van de wegbeheerder.

Tot slot voeren we, conform de Europese richtlijn, **verkeersveiligheidsaudits en -inspecties** uit op alle infrastructuurprojecten op het TEN-T netwerk en autosnelwegen. Deze gebeuren door erkende verkeersveiligheidsauditoren in de verschillende fasen van het project. Met de herziening van de EU-richtlijn en de aanpassing van de Vlaamse wetgeving in 2022 werd het toepassingsgebied van de audits en inspecties uitgebreid naar het volledige hoofdwegennet. De Vlaamse methodologie voor de verkeersveiligheidsbeoordeling van het wegennet wordt in 2023 aangepast conform de Europese richtsnoeren. Via proefprojecten gaan we ook na hoe we een aangepaste verkeersveiligheidsaudit kunnen toepassen op het onderliggende wegennet.

OD 4.2. Verminderen van de conflictzones, in het bijzonder voor de actieve weggebruiker

Wat de handhaving van beperkte snelheidsovertredingen betreft met gemeentelijke administratieve sancties (GAS), wordt er begin 2023 voorzien in een remediëring om enkele operationele optimalisaties door te voeren.

Ook in 2023 kunnen lokale besturen de subsidie **veilige schoolomgevingen** aanvragen. Begin 2023 start, binnen het raamcontract voor verkeersveiligheidsonderzoeken, de evaluatie van deze subsidie door een externe dienstverlener. Dit onderzoek bouwt voort op het beleidsmatig analyserapport van het departement MOW uit 2022. Het doel is beter inzicht te verkrijgen in de doeltreffendheid en impact van de uitgevoerde ingrepen en in het subsidieproces zelf, dit met het oog op een eventuele bijsturing. Parallel hiermee wordt het Werkboek 'Schoolomgeving voor het ondersteunen van lokale besturen' (2010) herwerkt in samenwerking met o.a. de Voetgangersbeweging en VSV.

Voor wat betreft de continuering van de subsidie voor **veilige schoolroutes op gemeentewegen** wordt het voorbereidende regelgevende traject eind 2022 afgerond. Vanaf 2023 kunnen lokale besturen deze subsidie dus opnieuw aanvragen. Over eventuele wijzigingen worden ze vooraf geïnformeerd.

Volgend jaar wordt er tevens verdergewerkt aan het wegwerken van de door de lokale besturen ingediende knelpunten op **schoolroutes langs gewestwegen**.

Met het oog op een aangepast snelheidsregime introduceerden we een **afwegingskader** voor lokale besturen voor het weloverwogen invoeren van een snelheidslimiet van 30 km/u op wegen binnen de bebouwde kom, of van 20 km/u in het geval van woonerven. In 2023 volgen we op of de maatregel wordt toegepast als basis voor de evaluatie en actualisatie van het afwegingskader.

Gevaarlijke punten blijven we identificeren via een jaarlijkse update van de dynamische lijst voor gevaarlijke punten, telkens op basis van de ongevalgegevens van de laatste drie jaar en met bijzondere aandacht voor actieve weggebruikers. Sinds 2019 wordt een verhogingsfactor van 1,7 toegepast voor voetgangers, fietsers en bromfietsers. Deze aanpak blijft ook in 2023 van belang om knelpunten systematisch en zo snel mogelijk weg te werken. Voor de nieuwe gevaarlijke punten vindt steeds een uitgebreid verkeerskundig onderzoek plaats over de oorzaak van de gevaarlijke verkeerssituatie. Zo bepalen we welke ingrepen nodig en mogelijk zijn, zoals een quick win (bv. markering, lichtenregeling) of een structurele oplossing (bv. herinrichting kruispunt).

Er wordt ook verder ingezet op het wegwerken van de gevaarlijke punten op de historische lijst. We streven naar een concrete oplossing voor de overgebleven gevaarlijke punten van het historisch programma tegen eind 2024.

Daarnaast zetten we in 2023 ook verder in op het identificeren van **grijze punten** o.b.v. 'in car data' (bv. rijveiligheids- en remsystemen), met ook bijzondere aandacht voor de actieve weggebruiker. Zodoende kunnen deze locaties preventief aangepakt worden. Om deze grijze punten in kaart te brengen, zal AWV samen

met de automobielsector een methodiek ontwikkelen en toepassen.

Om de verkeersveiligheid versneld aan te pakken, lanceerden we in 2021 **MIA**. Hiermee willen we via bestuurlijke innovatie en juridische en administratieve vereenvoudiging snelheid maken bij de uitvoering van infrastructurele ingrepen in het belang van de verkeersveiligheid.

In Limburg en West-Vlaanderen startten we, in samenwerking met diverse projectpartners (o.a. onderzoeksinstituten, AWW en de Confederatie Bouw), twee **MIA-proeftuinen**, waar we in een testomgeving experimenteren met een resultaatgerichte procesaanpak en snellere doorlooptijden.

- Op drie verschillende plekken in Limburg werden drones gebruikt om een specifieke verkeerssituatie te analyseren, om proactief verkeersonveilige punten te detecteren. AWW gaat hier nu mee aan de slag om te zien welke infrastructuraanpassingen ze kunnen doen.
- Binnen MIA wordt gebruik gemaakt van eenvoudige en laagdrempelige raamovereenkomsten zodat ook niet traditionele wegebouwers kunnen aansluiten. Zo werden in Limburg na een professionaliseringstraject kleinere plaatselijke aannemers ingezet voor het uitvoeren van ingrepen die de verkeersveiligheid verhogen. Voor de reeds uitgevoerde projecten wordt deze aanpak nu geëvalueerd. Ook in 2023 volgt een verdere evaluatie.
- Waar mogelijk wordt geëxperimenteerd met duurzame en innovatieve bouwmaterialen, zoals in de MIA-proeftuin van West-Vlaanderen waar gewerkt wordt met gerecycleerde betongranulaten in betonconstructies.
- Verder wordt het participatieplatform 'Citizens4safety', na een interne testfase, geïmplementeerd in 6 geselecteerde testgemeenten. De mobiele meldingsapplicatie voor burgers is volop in ontwikkeling. Daarnaast wordt een beleidsondersteunend instrument ontwikkeld, een experttool die ondersteuning zal bieden aan steden en gemeenten bij de opvolging van meldingen over knelpunten en gevaarlijke verkeerssituaties.
- Tot slot worden procedures, richtlijnen en dienstorders tegen het licht gehouden: wat overbodig is of eenvoudiger kan, wordt geschrapt.

De eerste resultaten van de twee MIA-proeftuinen in Limburg en West-Vlaanderen komen er aan. We trekken hieruit de nodige lessen en veralgemenen de toepassing van wat in de praktijk succesvol is over heel Vlaanderen.

Het **Geoloket Ongevallen** bestaat al geruime tijd. Er werd via een (architectuur)studie nagegaan welke aanpassingen nodig zijn om beter aan te sluiten bij de huidige ICT-ontwikkelingen. We mikken op een optimale en vergrote data-uitwisseling tussen alle applicaties die worden benut ten bate van de verkeersveiligheid. Het gekozen scenario wordt in 2023 geleidelijk omgezet in de praktijk, met directe voordelen zoals een hogere gebruiksvriendelijkheid, een grotere flexibiliteit en een vereenvoudigd(e) datamodel en -structuur wat ook de afstemming tussen de verschillende bestaande applicaties zal vergemakkelijken.

Met het oog op een betere zichtbaarheid overdag en 's nachts en bij slechte weersomstandigheden werd gestart met het plaatsten van **punctuele verlichting** aan oversteekplaatsen voor voetgangers en fietsers. Een 110-tal locaties worden verlicht, de prioriteit ligt bij oversteekplaatsen in 2-fasen en oversteekplaatsen aan gevaarlijke punten en in schoolomgevingen.

Het **afwegingskader oversteekvoorzieningen voor voetgangers** wordt afgewerkt met het oog op de toepassing in de praktijk. Doel is om flexibeler en pragmatischer om te gaan met vragen naar de aanleg van oversteekplaatsen. Eind 2023 wordt een evaluatie opgestart.

Tot slot willen we bedrijven aanmoedigen om spiegelafstelplaatsen aan te leggen op hun terrein zodat vrachtwagenbestuurders bij vertrek hun spiegels correct kunnen afstellen teneinde de **dodehoek** zoveel mogelijk te verkleinen. Vanuit de Vlaamse overheid voorzien we alle informatie om dergelijke afstelplaatsen correct aan te leggen. Daarnaast volgen we ook de technologische evoluties en de

Europese initiatieven op om het aantal dodehoekongevallen te verminderen.

OD 4.3. Verbeterde controle en handhaving

Het netwerk van **trajectcontroles** langs autosnel- en gewestwegen wordt verder uitgebreid. Jaarlijks wordt een analyse opgemaakt van ongevallen- en snelheidsgegevens om potentiële locaties voor trajectcontroles in kaart te brengen. Op basis daarvan worden trajectcontroles gerealiseerd op 20 locaties op gewestwegen en op enkele locaties op autosnelwegen. Lokale besturen en politiezones kunnen sinds 2021 ook een aanvraag indienen om op bijkomende locaties handhavingsinstallaties (roodlichtcamera's, snelheidscamera's of trajectcontroles) te laten plaatsen. Tot slot wordt er maximaal ingezet op werfbeveiliging door de inzet van o.a. semi-vaste snelheidscamera's en mobiele trajectcontrole.

Wat betreft de verbeterde controle en handhaving voor zwaar/vrachtvervoer, worden de 14 bestaande installaties voor controle op tussenafstanden en inhaalverbod evenals de 9 **WIM-installaties** (weigh in motion) structureel vernieuwd tegen 2023. Het doel is om 14 sites te realiseren met gecombineerde functionaliteit van controle op tussenafstanden, inhaalverbod en overlading, evenals 5 sites voor controle op tussenafstanden en inhaalverbod. Het project wordt gerealiseerd in de loop van 2023. Ook onderzoeken we de toepassing van WIM voor automatische handhaving in Vlaanderen.

Voor de opvolging van de werkzaamheden bij de **keuringscentra en de rijexamencentra** wordt een audit uitgevoerd gericht op o.a. de klantgeoriënteerde processen. Tegen het einde van 2022 verwachten we de resultaten. In 2023 gaan we aan de slag met de aanbevelingen. Daarnaast wordt er een benchmark gelanceerd om inzicht te verwerven in de toepassingen in de omringende regio's en landen, dit met het oog op enkele optimalisaties.

Voor wat betreft de **handhaving voor het terugkommoment** wordt een project opgezet om – gezien het vele papierwerk voor de administratie – in 2023 een alternatieve werkwijze voor handhaving uit te werken om vervolgens de regelgeving aan te passen, met ook aandacht voor een eventuele (her)digitalisering. Het KB van 4 mei 2007 voorziet (quasi) geen mogelijkheid tot handhaving, wat tot straffeloosheid leidt. In overleg met de sector willen we via BVR een duidelijk handhavingskader opzetten voor de opleidingscentra die instaan voor de nascholing van bus- en vrachtwagenchauffeurs (rijbewijs C/D). Een gelijkaardige oefening wordt gedaan voor de rij scholen en de opleidingsinstellingen voor het terugkommoment.

De **controlelijsten** van het KB van 15 maart 1968, zoals gehanteerd door de erkende keuringsinstellingen, moeten worden aangepast. De initiële bijlagen van de Nederlandstalige versie van de Europese Richtlijn 2014/45/EU bevatten immers fouten die destijds zijn meegenomen in de omzetting door het BVR van 27 april 2018. Een wijzigingsbesluit wordt voorzien tegen eind 2023.

In 2023 wordt ook een module ontwikkeld en in gebruik genomen om de **inspecties van de keuringscentra** te digitaliseren. De inspectieverslagen worden ter plaatse digitaal opgemaakt. De verdere behandeling en opvolging, inclusief de corrigerende acties en mogelijke ingebrekestelling, worden in deze module geïntegreerd.

Verder maken we werk van een verdere digitalisering van de dossierstromen door middel van de integratie van nieuwe **homologatieprocessen** en de aanpassing van bestaande processen in uitvoering van o.a. de 'New General Safety verordening' EU 2019/2144 en de uitvoeringsverordeningen, het in 2023 te publiceren BVR retrofit EV, de kaderverordening EU 2018/858 en de uitvoeringsverordeningen waarbij de nadruk ligt op de verplichte Europese gegevensuitwisseling.

Voor wat betreft de **controle langs de weg** wordt, conform de Europese Richtlijn 2014/47/EU, momenteel het platform getest dat zal toelaten om gegevens m.b.t. de controles langs de weg wederzijds met de Europese Commissie en de andere lidstaten uit te wisselen. Het platform zou in 2023 operationeel moeten zijn. Ook plannen we een functionele analyse om met de data een risicoclassificatie op te zetten die sturend kan zijn voor de controles.

In samenwerking met VLABEL wordt het handhavingskader voor **niet-gekeurde voertuigen** via een BVR aangepast, zodat onmiddellijke inning mogelijk wordt om zo het aantal niet-gekeurde voertuigen op de weg terug te dringen.

In samenwerking met VMM (opdrachtgever) werd in 2021-2022 een studie opgezet voor de ontwikkeling van een pragmatische **NOx-testprocedure** voor implementatie bij de technische keuring. Pas na een grootschaliger pilootproject zal uitsluitend mogelijk zijn over een haalbare operationele testprocedure en kunnen de verdere stappen bepaald worden. In 2023 wordt het wettelijk kader opgemaakt om vanaf 2024 personenvoertuigen en lichte vracht aan de controle langs de weg te onderwerpen.

Sinds 1 juli 2022 is een nieuwe emissietest van kracht voor dieselveertuigen (cat. M1 en N1) vanaf euronorm 5a. De resultaten hiervan worden continu gemonitord. De regelgeving wordt ook geëvalueerd en desgevallend bijgestuurd. Daarnaast wordt de introductie van een **deeltjesteller** voor een verbeterde controle van de emissie (roet/fijnstof) van benzinevoertuigen en zware dieselveertuigen onderzocht. Na oplevering van de studie in het voorjaar 2023 wordt werk gemaakt van een aangepast reglementair kader voor de implementatie bij de technische keuring, en zo mogelijk ook bij de controle langs de weg. Dit wordt opgevolgd binnen een intergewestelijke werkgroep, gezien deze maatregel pas kan geïmplementeerd worden na akkoord tussen de drie gewesten.

In samenwerking met de gewesten werkt de FOD Mobiliteit en Vervoer aan een KB voor het bepalen van technische eisen voor de **ombouw van voertuigen met een verbrandingsmotor (retrofit)** tot voertuigen die worden aangedreven door elektriciteit of waterstof. Een aantal van die aspecten zijn regionale bevoegdheid (o.a. massa's, uitzondering akkoord fabrikant voor ombouw) en zullen in de loop van 2023 via een BVR moeten opgenomen worden in het KB van 15 maart 1968.

OD 4.4. Geactualiseerd Verkeersveiligheidsplan

Op 9 juli 2021 werd het **Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen 2021-2025**, met 37 maatregelen, door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Over de uitvoering van het Verkeersveiligheidsplan werd een eerste semestriële voortgangsrapportering opgemaakt. Op basis hiervan werden een eerste werkprogramma 2022 en een geactualiseerde onderzoeksagenda opgesteld. Deze documenten werden ook toegelicht aan de Task Force Verkeersveiligheid en meegedeeld aan de Vlaamse Regering. In oktober 2022 volgde de tweede rapportering. Op basis van de rapporteringen beoordelen we de effectiviteit van de maatregelen en detecteren we (nieuwe) risico's of uitdagingen, dit als uitgangspunt voor de opmaak van het nieuwe werkprogramma 2023.

De Taskforce Verkeersveiligheid blijft de uitvoering van het verkeersveiligheidsplan superviseren en levert advies, o.a. bij de geplande en/of uitgevoerde projecten en onderzoeken zoals afwegingskaders en vademecums. Uiteraard blijven we in 2023 ook in dialoog gaan met de lokale besturen en politiezones via de verkeersveiligheidstafels in elke provincie.

De huidige **ongevallenmonitor** wordt geïntegreerd binnen de mobiliteitsmonitor. Daarnaast worden ook de Europese KPI's uit het Verkeersveiligheidsplan opgevolgd. De uitvoering van structurele ongevalanalyses, met jaarrapportering van de recentste verkeersongevalcijfers, wordt ook in 2023 verdergezet.

5. SD 5: Motiveren en prikkelen tot gedragsverandering en een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur

OD 5.1. De omslag maken naar een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur

Een digitale hefboom in het realiseren van combimobiliteit is **MaaS (i.e. Mobility as a Service)**. Begin 2022 werd een eerste versie van het Vlaams MaaS afsprakenkader online gepubliceerd.¹ In deze eerste fase werden een aantal basisafspraken in kaart gebracht, als 'minimale kwaliteitseisen' om tot een intensievere vorm van samenwerking te komen. In 2022 werd met de gewesten en de federale overheid ook gewerkt aan een interfederale visie om de ontwikkeling van MaaS in België onderling af te stemmen.

In 2021 werd de Vlaamse Brede Heroverweging uitgevoerd, met onder meer een externe doorlichting van de subsidies binnen MOW. Zo werd de subsidie voor **Ecologisch en Veilig Transport (2017)**² geëvalueerd. Hieruit blijkt onder meer dat heel wat uitrusting, die gesubsidieerd kan worden, vandaag reeds behoort tot de standaarduitrusting van een vrachtwagen. Naar aanleiding hiervan besliste de Vlaamse Regering het bedrag voor de subsidies stelselmatig te verlagen. Vanaf 2024 wordt de subsidie stopgezet.

Op 2 april 2019 werd de **Green Deal Duurzame Stedelijk Logistiek** ondertekend om efficiënt en emissievrij leveren in steden te bevorderen. Deze loopt in 2023 verder en omvat diverse acties gericht op het vergroenen van de stedelijke logistiek.

Om de kleinschalige combimodale beleving van de steden te faciliteren, wordt een proefproject uitgerold voor bredere aanhangwagens voor de fiets (breder dan 1 meter maar wel onder 1,20 meter). Ondernemers die gebruik willen maken van deze aanhangwagens voor het leveren van goederen kunnen in 2023 deelnemen aan het proefproject. Het proefproject loopt twee jaar en zal o.a. onderzoeken wat de effecten zijn voor de verkeersveiligheid, doorstroming en infrastructuur.

Tot slot verwijzen we in dit kader ook naar de reeds in OD 3.1. besproken tonnageverhoging (MTM tot 50 ton) voor transport en de programma's 'Versnelling modal shift' richting binnenvaart en spoor.

OD 5.2. Het gebruik van vervoersnetwerken op een efficiënte manier beprijken

Inzake **watercaptatie** werden een aantal elementen in het Scheepvaartdecreet opgenomen. De prijsvork werd verankerd. Momenteel is er een studie inzake watercaptatie in voorbereiding. Het uitvoeringsbesluit zal hierop gebaseerd zijn.

Het doel van de Vlaamse Regering is om de verkeersfiscaliteit als sturend instrument te blijven inzetten voor het klimaat en een betere en veiligere mobiliteit. Het onderzoek **sturende verkeersfiscaliteit** beoogt de beschrijving van een aantal mogelijkheden voor toekomstige beleidsbeslissingen. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om uitvoering te geven aan de intentie in het Vlaams Regeerakkoord om het vrachtverkeer 's nachts te laten rijden in plaats van tijdens de file-uren. In juli 2022 werd de onderzoeksopdracht gepubliceerd, met het departement Financiën en Begroting als aanbestedende overheid.

Daarnaast loopt er een onderzoek naar een verruiming van de **kilometerheffing voor vrachtwagens naar bestelwagens**. Voor wat betreft de verruiming wordt bekeken of het Europese kader toelaat een onderscheid te maken tussen beroepssectoren, om zo extra lasten voor ondernemers te vermijden. De nieuwe Europese Tolrichtlijn biedt de mogelijkheid om emissievrij vrachtvervoer tijdelijk (5 jaar) fiscaal te bevoordelen via een vrijstelling op de kilometerheffing

¹ Zie: maasafsprakenkader.vlaanderen.be

² <https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidi databank/subsidie-voor-ecologisch-en-veilig-transport>

voor wat betreft de milieucomponent, nl. het deel van de heffing dat de vervoerder betaalt voor luchtvervuiling en geluid. Eerder dan de uiterste datum voor deze omzetting af te wachten, willen we deze opportuniteit aangrijpen om van de kilometerheffing een sturend instrument te maken ten gunste van de vergroening van het vrachtvervoer. Op 3 oktober 2022 werd de studieopdracht door het departement MOW gegund. VLABEL, het departement Financiën en Begroting en de VMM zijn eveneens betrokken bij de uitvoering van deze onderzoeksopdracht.

6. SD 6: Naar een slimmere en innovatievere infrastructuur

OD 6.1. Naar een ITS-actieplan voor Vlaanderen

Het multimodaal strategisch Vlaams actieplan **Intelligente Transportsystemen** (ITS-actieplan) kreeg in 2022 een update. Enerzijds werd de visietekst aangepast aan de huidige context en nieuwe ontwikkelingen, projecten en visiedocumenten. Anderzijds werden een aantal concrete KPI's geformuleerd. Er wordt ook verder voorzien in een kwantitatieve en kwalitatieve analyse, met jaarlijks een inschatting van het bedrag voor ITS-projecten en een overzicht van zowel zaken die goed lopen als die waar nog een inspanning is vereist. De Vlaamse ITS-stuurgroep werkt mee aan deze analyses en waakt mee over de richting die we uitgaan, met ook oog voor synergieën tussen verschillende projecten over MOW heen.

OD 6.2. Inzetten op een slim, innovatief en duurzaam wegennetwerk

In 2022 werd de **Mobilidata**-systeemarchitectuur opgeleverd. Doel is om anonieme mobiliteitsdata op één punt samen te brengen en realtime beschikbaar te stellen voor private en publieke partners met het oog op slimme mobiliteitsoplossingen. In 2023 worden alle use cases, met wat vertraging, gerealiseerd.

Binnen het Mobilidata-programma worden de eerste **intelligente verkeersregelinstallaties (IVRI)** uitgerold. Zo worden kruispunten beter afgestemd op elkaar en op de realtime verkeerssituatie, in het belang van verkeersveiligheid, doorstroming en duurzaamheid. In het najaar van 2020 en begin 2021 werden de raamcontracten aanbesteed. De gefaseerde uitrol op het terrein loopt verder in 2023. Er wordt ook gefocust op monitoring en evaluatie.

Het **actieplan 'slimme verkeerslichten'** wordt, conform het Verkeersveiligheidsplan, versneld uitgerold. Door kruispunten uit te rusten met slimmere verkeerslichten, kan dynamischer en flexibeler ingespeeld worden op de actuele verkeerssituatie. Ca. 1700 lichtengeregelde kruispunten, in beheer van AWW, gaan maximaal conflictvrij geregeld worden. Hiervoor is een specifiek afwegingskader uitgewerkt voor de wegbeheerders.

De verwachting is dat de komende jaren commerciële **zelfrijdende personenvoertuigen** hun intrede zullen doen op de Belgische en Vlaamse markt. Hierbij is het essentieel te evalueren of de regelgeving al dan niet aangepast dient te worden, en onder welke beleidsmatige en infrastructurele randvoorwaarden dergelijke voertuigen toegelaten kunnen worden. In dit kader lopen er ook verschillende studies (o.a. naar de robotaxi als gedeeld autonoom vervoer, Europees project naar geconnecteerd en autonoom rijden).

Momenteel loopt er ook een proefproject met een **zelfrijdende shuttle op de Terhills-site**. LRM-Terhills is de projectinitiator. De Lijn ondersteunt het projectbeheer en de uitwerking van de marktraadpleging. In 2023 wordt de pilootfase uitgewerkt. Na evaluatie hiervan kan medio 2023 het vervoerssysteem verder uitgebreid worden met meer voertuigen en de nodige randinfrastructuur.

Ook op **Brussels Airport** is er een pilootproject met een autonome shuttle, met als doel een zelfrijdende shuttle in gemengd verkeer te laten rijden als verbinding tussen het trein- en busstation op de luchthaven van Zaventem en de Cargo-

bedrijvenzone. Het project is nog lopende, maar staat momenteel on hold. Het ontwikkeltraject blijkt vooral op technisch vlak uitdagender dan verwacht voor de constructeur. Ook de coronacrisis bemoeilijkte de projectvoortgang.

Het **5G Blueprint-project** onderzoekt de haalbaarheid van op afstand bestuurde geautomatiseerde voertuigen (vrachtwagens en binnenvaartuigen) over een 5G cellulair netwerk. Het project loopt tot eind augustus 2023. De focus ligt op testen alsook op de governance bij het opzetten van 5G. In het voorjaar van 2023 wordt een beslissing genomen over een mogelijke verlenging van de projectduur ter gelegenheid van een extra review.

Op basis van deze projecten en het Europese beleids- en onderzoekskader wordt een programmavoorstel uitgewerkt met concrete stappen om Vlaanderen de volgende stap te laten zetten naar een geconnecteerde en autonome mobiliteit.

Het **NAP** werd in 2022 uitgebreid naar het Belgisch Nationaal Toegangspunt voor Intelligente Transportsystemen (NAP ITS). Conform de Europese wetgeving³ zijn sommige publieke en private stakeholders verplicht specifieke data en diensten op het NAP te registreren. Vanuit Vlaanderen nemen we deel aan interfederaal werkgroepen om erover te waken dat de data op het NAP worden geregistreerd en stakeholders hierover worden geïnformeerd. Ook het werk dat de NAP-beheerder – het Nationaal Geografisch Instituut – verricht, wordt daar opgevolgd.

Voor wat betreft de vastlegging van de **nieuwe wegencategorisering** werd het ontwerp van selectie van het hoofdwegennet (Europese hoofdwegen en Vlaamse hoofdwegen) in juli een eerste keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering en vervolgens ter advies voorgelegd aan de vervoerregioraden. Gelijktijdig werden de vervoerregio's gevraagd binnen de krijtlijnen van het regionaal mobiliteitsplan (in opmaak) een voorstel te formuleren m.b.t. het dragend wegennetwerk. Deze adviezen worden verwerkt tot een voorstel van selectie voor het hoofdwegennet en het dragende netwerk wat zal voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering.

Tot slot maken we werk van een **verduurzaming van de aanbestedingskaders** van MOW. Voor projecten in de ontwerpfase willen we toolkits hanteren die toelaten om de milieukosten van technische ontwerpen te berekenen, zoals bijvoorbeeld 'TOTEM'. De nodige ontwikkelingen worden gestart om 'TOTEM-INFRA' uit te bouwen, en dit op termijn ook voor te schrijven in overheidsopdrachten. Voor projecten in een aanbestedings- en uitvoeringsfase experimenteren we met de CO2-prestatieladder om aannemers te stimuleren om CO2 te reduceren bij projecten. Momenteel zijn er een zestal projecten lopende waarin de CO2-prestatieladder is opgenomen in het bestek. De positie van de inschrijver op de prestatieladder (1 tot 5) bepaalt de grootte van de fictieve korting bij inschrijving en kan bepalend zijn voor de rangschikking. Na afloop van de proefprojecten volgt een evaluatie om te beoordelen of een verdere uitrol wenselijk is.

OD 6.3. Een slim, innovatief en duurzaam waterwegennetwerk

Op de Vlaamse waterwegen wordt het innovatieve **Binnenvaart-Innovatie (BVI) programma** verder uitgerold, bestaande uit Smart Shipping, Smart Logistics en Smart Administration. Dit programma werd in 2022 ingediend voor Europese subsidie onder de naam 'DigiWave' en formeel goedgekeurd binnen het subsidieprogramma van CINEA (European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency).

DVW bleef ook in 2022 proefprojecten inzake geautomatiseerd varen begeleiden. Dankzij deze testvaarten kan DVW haar rol als facilitator waarmaken en in samenwerking met de bedrijven, gebruikers en academische instellingen een roadmap voor **Smart Shipping** (geautomatiseerd varen) uitwerken én realiseren.

³ De gedelegeerde verordeningen gerelateerd aan de ITS-richtlijn zijn de gedelegeerde verordeningen (EU) 2017/1926, (EU) 2015/962, (EU) 886/2013 en (EU) 885/2013. Zie ook www.transportdata.be voor meer info over de wettelijke verplichtingen.

Binnen het kader van Smart Shipping zullen in 2023 een aantal projecten (verder) lopen, waaronder AUTOSHIP (*Autonomous Shipping Initiative for European Waters*) om de commercialisering van geautomatiseerd varen verder op weg te helpen. Medio 2023 worden er twee demonstraties gehouden met schepen met Smart Shipping technologie. Er zijn ook een aantal Belgische bedrijven die proefprojecten opzetten omtrent Smart Shipping die ook in 2023 lopen, zoals SEAFAR en Zulu Associates. Dergelijke projecten stellen DVW in staat om smart shipping internationaal met de buurlanden aan te pakken en zo standaardisatie en harmonisatie ervan te bevorderen.

In het kader van **Smart Logistics** werden in 2022 de eerste ideeën en concepten rond verkeersmanagement in kaart gebracht en use cases uitgewerkt m.b.t. datadeling tussen overheden en business en omgekeerd. Binnen het kader van Smart Logistics zullen in 2023 een aantal projecten (verder) lopen, zoals het Europese binnenvaartplatform 'EuRIS'. DVW zal binnen deze context de rol van Partnership Coördinator tussen de verschillende belanghebbenden opnemen tot 2025. Ook binnen het project DTLF-SG2 (*Digital Transport and Logistics Forum*) neemt DVW in 2023 verder een actieve rol op.

Inzake **Smart Administration** werden in 2022 de nodige voorbereidingen getroffen om in 2023 verder gevolg te kunnen geven aan o.a. de eFTI-verordening (*electronic Freight Transport Information*) en de verdere uitbreidingen aan eRIBa (*electronic Reporting for Inland Barge*). Er werd een reglement opgesteld dat een uniforme meldplicht bij het vervoer van lading op de binnenwateren in Vlaanderen regelt en eind 2022 normaal gezien in voege zou treden. Naast een actieve communicatiecampagne inzake eRIBa wordt er in 2023 ook een roadmap opgesteld om eRIBa verder te optimaliseren, te harmoniseren tussen de partners en voor te bereiden op toekomstige Europese regelgeving en standaarden zoals eFTI en ES-RIS.

Naast het BVI-programma is er nog het **programma afstandsbediening** met als doel om in 2032 alle beweegbare kunstwerken op afstand te bedienen vanuit drie centrales. In 2023 wordt volop ingezet op de verdere voorbereiding en organisatie van de afstandsbedieningcentrale in Hasselt die op 1 januari 2024 operationeel moet zijn. Daarnaast zijn er lokale werkzaamheden op de 6 sites van het Albertkanaal, en wordt er gewerkt aan een transitiecentrale in Evergem voor de bediening van de Leie-as, Groot-Gent en Ringvaart Gent. Gelijklopend met deze werken worden de organisatorische en HR-gerelateerde materies uitgewerkt en geïmplementeerd. Verder ligt de focus in 2023 op het verder uitrusten van de beweegbare kunstwerken, teneinde ze vanop afstand te kunnen bedienen, met prioritaire aandacht voor het Albertkanaal, de Leie-as, Groot Gent, de Dender en het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten.

Verder wordt er in 2023 geïnvesteerd in een onbemand vaartuig voor **hydrografische opnames** op zee als alternatief voor een nieuw bemand vaartuig. De digitalisering op het vlak van nautische kaarten zet zich volop door. De Vlaamse Hydrografie gaat door met de voorbereiding om vanaf 2024 een nieuwe generatie van cartografische producten (S-100) te voorzien.

Innovatie in de zeevering wordt onderzocht door middel van pilootprojecten, met de '*Nature-Based-Solution*' principes als uitgangspunt. Via het kustveiligheidsonderzoek Living Lab Raversijde wordt in samenwerking met de academische wereld en private bedrijven innovatief onderzoek gedaan ter optimalisatie van het ontwerp van de zeevering.

De toekomstvisie van het Meetnet Vlaamse Banken wordt verder uitgewerkt. Er wordt verder onderzocht welke platformen en sensoren in de toekomst onderworpen kunnen worden aan operationele testen, als alternatief voor het huidige netwerk van meetpalen. Er wordt bekeken om via het aanbestedingsproces in 2023-2024 een evaluatie van de geïdentificeerde alternatieven uit te voeren. In 2023 wordt tevens de inzetbaarheid van nieuwe technologieën verder getoetst om tegemoet te komen aan de noden van de eindgebruikers van het Meetnet Vlaamse

Banken, zoals loodsen, weersvoorspellers, zeevarenden en aannemers van waterbouwkundige projecten.

De **nieuwe sleeptank** van manoeuvres in ondiep water bij het Maritiem Onderzoekcentrum wordt in 2023 in gebruik genomen voor gedwongen manoeuvreproeven. Dankzij deze installatie en het onderzoek kunnen nauwkeurige manoeuvreermodellen opgesteld worden van de nieuwste generatie schepen. Deze zullen gebruikt worden in de scheepssimulators, voor de ontwikkelingen van algoritmes in autonome vaart en voor het testen van complexe situaties in ons waterwegennetwerk.

In CESNI-verband werken we verder aan **nieuwe bemanningsvoorschriften** die moeten leiden tot de invoering een nieuw kader voor bemanningsvoorschriften. De Europese Commissie plant deze in 2029 over te nemen en verplicht te maken, allicht onder de vorm van een richtlijn die ook de invoering van een systeem tot elektronische tijdsregistratie van de werktijd aan boord van binnenvaartschepen mogelijk maakt.

OD 6.4. Naar een innovatief fietsnetwerk

Fiets is één van de prioriteiten in het Vlaamse mobiliteitsbeleid. Naast de investeringen in veilige en comfortabele fietsinfrastructuur (zie SD 2.1.) zetten we ook in op innovatie.

Met de realisatie van meer slimme verkeerslichten (cf. actieplan slimme verkeerslichten) en van geconnecteerde verkeerslichten (cf. Mobilidata programma) kunnen we het verkeer dynamischer en flexibeler aansturen. Op die manier kan ook de actieve weggebruiker zich vlotter en veiliger in het verkeer begeven. De actieve weggebruiker is één van de speerpunten uit het Vlaams Verkeersveiligheidsplan (zie OD 4.4.). Door comfortabele en veilige fietsinfrastructuur te realiseren, zetten we mee in op meer duurzame verplaatsingen en de beoogde modal shift.

7. SD 7: Aandacht voor een evenwichtige en duurzame multifunctionaliteit van ons transportnetwerk

OD 7.1. De recreatieve en toeristische troeven van Vlaanderen mee versterken

In 2023 wordt er binnen het **SigmaPlan** verdergewerkt op verschillende locaties. Hierbij wordt ook invulling gegeven aan het verhogen van de belevingswaarde en de recreatieve waarde van overstromingsgebieden en dijken. De inrichtingswerken in verschillende ontpolderingen en overstromingsgebieden van het geactualiseerde SigmaPlan worden verdergezet (zie OD 7.3), dit in samenwerking met de collegaminister bevoegd voor Omgeving en Natuur. Een aantal van deze Sigmagebieden bevinden zich stilaan in een eindfase. Hoe meer deelgebieden kunnen worden voltooid, hoe meer deze gebieden ook kunnen fungeren als rust- en recreatiegebieden voor omwonenden en passanten. Lokale surplusmaatregelen (o.a. de inrichting van onthaalzones, uitkijkpunten, picknickbanken, fiets- en wandelpaden, natuurbelevingspaden, vlonderpaden, speelzones) dragen bij tot een optimale beleving van deze gebieden. Ook samenwerkingsverbanden met andere projectpartners en stakeholders (bv. het Grenspark Groot-Saefthinge) bevorderen de belevingswaarde en recreatieve waarde van deze gebieden.

Het belang van het herstel van de natuurlijke vallei- en riviersystemen en de aanwezigheid van natte natuur maken deel uit van de Blue Deal. De objectieven van het luik **Rivierherstel Leie** binnen het Seine-Scheldeproject sluiten naadloos aan op de ambities van de Blue Deal, en worden dan ook expliciet als speerpunt benoemd. Naast de aanleg van natuurvriendelijke oevers zet DVW binnen het luik Rivierherstel Leie ook in op de bouw van vispassages, de aankoppeling van meanders en de opwaardering van zijwaterlopen.

De waterkwaliteit van de Vlaamse kanalen, rivieren en beken is de voorbije jaren verbeterd. Bovendien beschikken we over een uitgebreid en comfortabel netwerk van jaagpaden. In 2022 ontwikkelde DVW een kader voor **sportief en recreatief zwemmen** met duidelijke regels. Op basis hiervan hebben we de voorbije zomer drie bijkomende zwemzones vergund voor recreatief zwemmen (nl. Abdijkaai Kanaal Bossuit-Kortrijk, Keerdok bij de Dijle in Mechelen en Insteekdok bij Zeekanaal Brussel-Schelde in Vilvoorde). In samenspraak met steden en gemeenten onderzoeken we of er nog meer locaties kunnen aangeboden worden. Daarnaast bekijken we ook of er op de voorziene locaties ook recreatief gedoken kan worden, zoals bijvoorbeeld in Mechelen het geval was. Het garanderen van de veiligheid is hierbij cruciaal. Niet alleen zijn de waterkwaliteit en temperatuur aan schommelingen onderhevig, duiken in ondiep water kan letsels opleveren en op de bodem liggen soms voorwerpen die door het troebele water niet zichtbaar zijn. Bovendien kan het betreden van ecologisch kostbare oeverzones voor schade zorgen. Bij bevaarbare waterwegen zijn er daarenboven de risico's verbonden aan de scheepvaart.

Verder investeren we in het **multifunctioneel gebruik** van de openbare ruimte langs de kust en in de kustjachthavens: naast beveiliging tegen overstromingen wordt ook aandacht besteed aan waterrecreatie, natuur, aantrekkelijkheid en economische activiteiten. Voor het duurzaam beheer van de stranden in het kader van de verhoogde kustveiligheid en versterkte ecosysteemdiensten worden de mogelijkheden tot toepassing van de *Nature-Based-Solution*-principes via natuurlijke of aangeplante duinontwikkeling van de strandzones onderzocht. Deze vergroening levert ook een bijdrage aan de beperking van de zandoverlast langsheen de kust bij stormen.

Tot slot worden de vereiste **onderhoudsbaggerwerken** tijdig uitgevoerd om diepgangbeperking in de Vlaamse Kustjachthavens en de blokkering van de toegang ertoe te vermijden tijdens het vaarseizoen.

OD 7.2. Naar een integrale klimaataanpak en een vermindering van de milieudruk en het energieverbruik

We zetten volop in op de omschakeling naar '*Clean Power for Transport*' (CPT), met als uiteindelijk doel een zero emissievoertuigenpark. Om de verkoop van zero-emissie wagens te stimuleren, moeten we versneld investeren in de verdere uitrol van **publieke en semi-publieke laadinfrastructuur** voor personenwagens. Daarom werd er in 2021 en 2022 (met relancemiddelen) 30 miljoen euro vrijgemaakt. Voor 2023 wordt 15 miljoen euro voorzien (deels uit het Klimaatfonds – toewijzing in 2022). Dit als onderdeel van het traject richting 35.000 laadpunten tegen 2025.

Meestal wordt er op het werk en thuis geladen. Maar voor mensen die thuis niet de mogelijkheid hebben een laadpunt te installeren, moet er voldoende publieke laadinfrastructuur toegankelijk zijn in de omgeving van hun woonplaats.

We werken daarbij via twee sporen. Enerzijds voorzien we financiële ondersteuning voor de uitrol van publiek toegankelijke laadinfrastructuur op het private domein (via jaarlijkse projectcalls). Anderzijds verlenen we concessies aan laadpaalexploitanten voor het uitrollen van publieke laadpunten op het openbare domein. Midden 2022 werden deze concessies gegund, waarbij Vlaanderen opgedeeld is in 5 regio's. In het najaar van 2022 start de uitrol op basis van de voorziene systemen. Bijkomende laadpalen kunnen er komen op vraag van de gebruikers van volledig elektrische voertuigen (Paal volgt Wagen), van steden en gemeenten (strategische plaatsing) of omdat bestaande palen al druk bezet zijn (Paal volgt Paal). De loketten om deze aanvragen in te dienen, werden recent geopend.

Uiteraard vormt onderweg laden een belangrijke aanvulling op het thuis en op het

werk laden. Daarom zorgen we ervoor dat langs grote verkeersassen, zoals parkings langs Vlaamse autosnel- en gewestwegen, om de 25 kilometer **snellaadinfrastructuur** wordt aangeboden. Op een 50-tal locaties is reeds (snel)laadinfrastructuur aanwezig, aan een 75-tal bijkomende locaties wordt momenteel gewerkt. AWV zal in 2023 ook starten met de aanpassing van de pre-signalisatie borden zodat weggebruikers geïnformeerd worden over de beschikbaarheid van de (snel)laadinfrastructuur.

Daarnaast wordt het infrastructuurnetwerk van **(semi-)publieke laders op privaat domein** verder ontwikkeld. Omwille van de onthaalcapaciteit van het elektriciteitsnet wordt een evenwicht gezocht tussen spreiding en bundeling. Bundeling kan op locaties die het best geschikt zijn, zoals grote publieke parkings of Hoppinpunten.

Om deze doelstellingen te bereiken, en voor de verdere uitbouw van het CPT-beleid in Vlaanderen, wordt verdergewerkt aan de opgenomen actiepunten in de Visienota CPT.

We stellen ook een kader op dat **emissievrije stedelijke distributie** mogelijk maakt vanaf 1 januari 2025. De ambitie is om minstens met alle centrumsteden een kaderovereenkomst af te sluiten. Daarvoor wordt in 2022 een voorbereidende studie uitgevoerd met de steden Antwerpen, Kortrijk en Leuven over infrastructurele aspecten aangaande zones voor emissievrije distributie in centrumsteden en om ook concrete noden in kaart te brengen. Het overleg met alle stakeholders (o.a. lokale besturen, VVSG, sectororganisaties en individuele bedrijven) wordt opgestart en hun input wordt meegenomen in de kaderovereenkomsten. Waar mogelijk moet het waterwegennetwerk worden ingeschakeld voor de bevoorrading en beleving van steden. Daarnaast wordt de mogelijkheid van watergebonden distributiecentra onderzocht. Een eerste concrete realisatie is het project 'Blue Gate Antwerp'. In Gent wordt 'Tech Lane' uitgebouwd, in Aalter wordt geïnvesteerd in een Regionaal Overslagcentrum (ROC). Ook in andere steden (waaronder Mechelen, Brugge en Kortrijk) moet dit potentieel worden onderzocht. Daarnaast lopen er nog een aantal andere projecten rond een duurzame stedelijke logistiek, zoals 'Portus Ganda' en het IWTS-project 2.0. in Gent.

In 2022 startten DVW, het departement MOW, Port of Antwerp-Bruges, het Kenniscentrum Binnenvaart Vlaanderen en de Federatie van de Belgische Binnenvaart, samen met een ruime groep van stakeholders, met het participatief voortraject van een **Vlaamse Green Deal Binnenvaart**. Een conceptnota wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor het einde van 2022.

Het gebruik van alternatieve brandstoffen in de binnenvaart en in de zeevaart wordt verder ondersteund. Binnen internationale en Europese fora wordt er ingezet op de vergroening van scheepsbrandstoffen, waarbij een combinatie van brandstoffen nodig zal zijn (o.a. methanol, groene waterstof, LNG, elektrificatie). Daarnaast wordt ingezet op een verdere uitbreiding van het gebruik van **walstroom**, evenals op het faciliteren en ondersteunen van proefprojecten.

Samen met de collega-minister bevoegd voor Omgeving wordt er ook verder werk gemaakt van de knelpunten opgenomen in het **Vlaams Actieplan voor Ecologische Ontsnippering (VAPEO)**. Dat plan bevat projecten langs gewestwegen die de leefgebieden van dieren opnieuw met elkaar verbinden en bijdragen aan het herstel van ecosystemen en de uitbouw van een netwerk van samenhangende natuur in Vlaanderen. Zo is op de N771 (Europalaan) in Dilsen Stokkem een fiets- en faunapassage in het natuurgebied Vossenbergh gerealiseerd. Op de E40 ter hoogte van Bertem en op de E17 ter hoogte van Waasmunster werken we aan Bermbruggen. Op de R0 ter hoogte van het Hallerbos en op de N75 te Dilsen-Stokkem realiseren we een ecorecreaduct.

De opmaak van het **Vademecum Natuurtechniek** (in samenwerking met ANB en departement Omgeving) ronden we af in het najaar, gevolgd door infomomenten

in het voorjaar van 2023 met het oog op de uitrol. Deze handleiding brengt de uitdagingen rond natuur en infrastructuur(werken) in kaart, en schuift ook mogelijke oplossingen en tips naar voor. Voor de opmaak van het Vademecum werd input geleverd door verschillende experts.

Door de **verlichting** beter af te stemmen op de weggebruiker en de omgeving wordt de lichthinder geminimaliseerd en besparen we energie. Daarom wordt er ook systematisch gekozen voor LED-verlichting. Langs gewestwegen is AWW gestart met de ombouw van de verlichting naar LED. Voor dit project zijn extra middelen beschikbaar gesteld via het relanceplan. De verlichting langs de autosnelwegen is reeds deels verled. In 2023 wordt een bestek voor de volledige verdere verledning van de verlichting langs de autosnelwegen in de markt gezet.

Tot slot werd aan AWW en DVW gevraagd een screening te doen van marginale gronden met oog op het gebruik voor wind- en zonne-energie. Deze oefening zal tot acties leiden in 2023.

OD 7.3. Vlaanderen beveiligen tegen overstromingen en droogterisico

De hoogwatersituatie en wateroverlast van medio juli 2021, de mogelijke impact van een waterbom in Vlaanderen en de impact van de verwachte klimaatwijziging op de hydrologie van de Vlaamse waterwegen maken duidelijk dat Vlaanderen zich verder en beter moet wapenen tegen frequentere periodes van zeer hoge neerslaghoeveelheden. Daarom besliste de Vlaamse Regering op 22 oktober 2021 tot de oprichting van een multidisciplinair expertenpanel hoogwaterbeveiliging. Het expertenpanel legde in juli 2022 het advies 'Weerbaar Waterland – Ons voorbereiden op wat al gebeurt' aan de Vlaamse Regering voor. Het advies omvat tien concrete acties waarvoor er samen met de collega-minister bevoegd voor Omgeving een vervolgtraject zal uitgetekend worden. Eén advies is evenwel duidelijk: het is zaak om versneld te investeren in de uitvoering van onze **waterbeheersingsprogramma's** (o.a. Sigma, Stroomgebiedbeheerplannen, Blue Deal, Klimaatadaptatieplannen).

In 2023 maken we dan ook werk van een verhoogde investering in de uitvoering van het Sigmaplan. Een 10-tal deelgebieden werden reeds afgewerkt. In verschillende andere deelgebieden zijn de inrichtingswerken nog lopende of in voorbereiding.

In het kader van het Masterplan Scheldekaaien te Antwerpen worden momenteel stabilisatie- en herinrichtingswerken uitgevoerd in de deelzones Sint-Andries en Zuid, Nieuw Zuid, Droogdokken, Bonapartedok en Loodswezen, en Schipperskwartier en Centrum. In 2023 zullen o.a. stabilisatiewerken worden uitgevoerd ter hoogte van het Zuiderterras in het Centrum en ter hoogte van de overslagkade BGA in het zuidelijk deel.

Gelijklopend wordt ook de uitvoering van het dijkenprogramma in het kader van het Sigmaplan verdergezet.

Langs de Maas herstellen we de schade ingevolge de hoogwatersituatie van juli 2021 en maken we werk van de herbouw van de Pater Sangersbrug over de Maas in Maaseik.

Om het overstromingsrisico in de **Dendervallei** te verminderen, worden de stuwen tussen Aalst en Geraardsbergen op de Dender vernieuwd. De aanvang van de werken in Idegem, Pollare en Denderleeuw wordt voorbereid (o.a. vergunning, aanbesteding). Wat Idegem betreft, staan in 2023 de aanpassingen van de stuw, de constructie van het technisch gebouw en de bouw van een vispassage ingepland. In verband met de stuw Teralfene worden de nodige studies verder uitgevoerd. De verschillende deelprojecten worden verdergezet met het oog op de ingebruikname van alle nieuwe stuwen in 2025.

Het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei werd in 2020 opgestart, met het oog op oplossingen voor de overstromings- en droogteproblematiek en met

meteen ook troeven voor de Dendervallei. In 2023 wordt gestart met de onderzoeks- en afwegingsfase, gericht op een voorkeursalternatief dat in 2024 wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Voor 2023 is het, voor wat betreft de derde generatie **Vlaamse Stroomgebiedbeheerplannen** (SGBP) voor Schelde en Maas 2022-2027, zaak dat er verder wordt gewerkt aan het herstellen van de schade ten gevolge van het hoogwater van juli 2021. Daarnaast wil DVW zeker het project 'Heerenlaak' verder voorbereiden. Verder zal er ingezet worden op het sedimentbeheerconcept (SBC) voor het Schelde- en Maasstroomgebiedsdistrict 2022-2027, dat als achtergronddocument bij de SGBP in juli 2022 werd goedgekeurd. De uitvoering wordt via het jaarlijkse Wateruitvoeringsprogramma opgevolgd.

Ook aan de **Blue Deal** wordt in 2023 verdergewerkt. Wat het werkgebied van DVW betreft, toonde de extreem droge periode voorjaar-zomer 2022 de meerwaarde aan van de inspanningen uit het verleden en de noodzaak om verder te investeren. Zo wordt de komende jaren geïnvesteerd in het bijkomend voorzien van zowel mobiele als vaste pompinstallaties ter hoogte van de verschillende sluizen, worden de lekverliezen van een aantal sluisdeuren aangepakt en zal er geïnvesteerd worden in de aanleg van natte natuur.

In uitvoering van het **Masterplan Kustveiligheid** wordt onze kust beschermd tegen overstromingen door onder meer het verder afwerken en onderhouden van de zandopspuitingen. Waar dit onvoldoende is, wordt dit aangevuld met harde maatregelen zoals een stormmuur of mobiele kering op de zeedijk. Bij de realisatie van deze investeringswerken versterken we het multifunctioneel karakter van de kust en de kustjachthavens, met aandacht voor een maximale toeristisch-recreatieve beleving en een kwalitatieve exploitatie van de watersport (zie ook OD 7.1.).

In het kader van de realisatie van het Masterplan Kustveiligheid wordt de focus gelegd op de verderzetting van de bescherming van de havens als zwakke zones. Zo wordt er werk gemaakt van de bouw van de stormvloedkering in Nieuwpoort, de aanpak bescherming in de zones Achterhaven, Montgomerydok en station in de haven van Oostende, de studie uitwateringsconstructie Blankenbergse Vaart en de opstart stormmuur Oostzijde in Blankenberge, de bouw van stormmuren, dijken en mobiele keringen rondom de oude Vissershaven in Zeebrugge en tot slot de studie voor toetsing van de kwetsbare bestaande infrastructures in de havens van Zeebrugge en Oostende. Daarnaast worden maatregelen genomen om het onderhoud van de kustbescherming te optimaliseren, zoals de afwerking van het strandhoofdenveld in Wenduine, de opstart van de bouw van de nieuwe strekdam in Blankenberge en het onderzoek Living Lab Raversijde.

Voor het project **Kustvisie** wordt er sinds eind 2021 via een intensief co-creatietraject met alle stakeholders samengewerkt om tot een voorstel van beschermingslint en bijhorende roadmap te komen die vastlegt waar en hoe we stapsgewijs onze kust tegen een duizendjarige storm kunnen blijven beschermen. In maart 2023 is de laatste werkbank gepland.

8. SD 8: Expertise delen en nieuwe samenwerkingen aangaan

OD 8.1. Een gebiedsgerichte samenwerking binnen de vervoerregio's

In 2023 worden de **regionale mobiliteitsplannen** afgewerkt en goedgekeurd. Hierbij wordt per regio een openbaar onderzoek georganiseerd waarbij het ontwerp mobiliteitsplan samen met het ontwerp van strategische plan-MER aan het publiek voorgelegd wordt.

OD 8.2. De Vlaamse betrokkenheid op Europees en internationaal niveau vergroten

In het licht van het **Belgisch voorzitterschap van de Europese Raad** in 2024

worden de intra-Belgische voorbereidingen, binnen Vlaanderen en binnen MOW, verder geconcretiseerd en wordt het voorzitterschapswerkplan geïmplementeerd. Daarbij leggen we samen met de andere Belgische entiteiten contacten met de landen die samen met België het trio-voorzitterschap opnemen, namelijk Spanje en Hongarije. Ook benaderen we waar nodig andere landen om kennis te maken, ter voorbereiding van een vlotte samenwerking en onderhandelingen.

Daarnaast blijven we inzetten op de verdere uitbouw van de intra-Belgische structurele coördinatie van EU-dossiers binnen de raadsformatie transport door de werking van **BE4MOVE**. We zetten, in samenwerking met de collega-ministers bevoegd voor Buitenlandse Zaken en Omgeving, verder in op strategische partnerschappen om het breder MOW-buitenlandbeleid vorm te geven.

Voor wat betreft de **Europese wetgevende agenda** bevinden de besprekingen inzake 'Fit for 55' (o.a. AFIR, FuelEU Maritime en ReFuelEU Aviation) zich in 2023 in een finale fase. Daarnaast worden de besprekingen inzake de herziening van de TEN-T verordening en van de ITS-richtlijn afgerond. In het voorjaar van 2023 worden nog heel wat nieuwe initiatieven en herzieningen verwacht, waaronder de herziening van de RIS-richtlijn en van de richtlijn gecombineerd vervoer, het initiatief rond multimodale digitale mobiliteitsdiensten en een maritiem veiligheidspakket. Ook op het vlak van wegvervoer worden initiatieven verwacht, zoals de herziening van de richtlijnen maten en gewichten, rijbewijzen en grensoverschrijdende handhaving van verkeersovertredingen. Tot slot wordt er nog een pakket rond typegoedkeuring en voertuigveiligheid verwacht.

Binnen de Europese commissies werden de normen voor het bepalen van geotechnische karakteristieken van de ondergrond herschreven, om zo internationale standaarden uit te bouwen. Doel is deze normen doorgang te laten vinden in Vlaanderen. Geotechniek van Xperta neemt hierbij het voortouw en focust in 2023 op het aligneren van labo-proefuitvoeringen voor de bepaling van de doorlatendheid van de ondergrond.

Op het vlak van **EU-financiering** worden de investeringen in het kader van het Europees relancefonds nauw opgevolgd. Voor verdere investeringsbehoeften bouwen we verder op de jarenlange ervaring met het Connecting Europe Facility (CEF) programma, met aandacht voor vergroening, digitalisering, klimaatweerbaarheid van infrastructuur en militaire mobiliteit. We blijven Vlaamse projectpromotoren zo goed mogelijk begeleiden. Daarnaast blijven we ook andere financieringsinstrumenten (nl. Horizon Europe, LIFE, Technical Support Instrument, Digital Europe) opvolgen. Het GIP blijft hierbij de leidraad.

Verder nemen we deel aan verschillende Europese projecten, zoals **MERIDIAN** (samenwerking tussen Ierland, Nederland, Duitsland, Italië, Letland en België) met als doel meer verkeersveiligheid, een betere multimodaliteit, minder uitstoot en een stroomlijning van het TEN-T netwerk. In Vlaanderen focussen we op intelligente verkeersregelinstanties, dynamisch verkeersmanagement en het opzetten van een digitale tweeling op basis van Bouw Informatie Modellen (BIM).

Binnen het living lab Hedwige-Prosperpolder van het INTERREG project **POLDER2C's** werd de sterkte van onze dijken en de wijze waarop we ons kunnen beschermen tegen overstromingen onderzocht. De slotconferentie is in maart 2023.

NAPCORE (*National Access Point Coordination Organisation for Europe*) coördineert en harmoniseert de meer dan 30 bestaande Nationale Toegangspunten voor Intelligente Transportsystemen. Er zijn, ook in 2023, diverse werkgroepen actief waarbij we vanuit Vlaanderen ook betrokken zijn.

Onze buurlanden blijven ook in 2023 belangrijke partners. Naast **strategische grensoverschrijdende projecten** zoals pijpleidingen, 3RX, Seine Schelde en de Nieuwe Sluis Terneuzen vormen de implicaties van het Europees beleid rond vergroening en digitalisering (o.a. MaaS), en ook de impact van de Oekraïne-crisis aandachtspunten. Daarnaast zetten we verder in op structurele samenwerking met

de Noord-Europese landen, onder meer op het vlak van verkeersveiligheid en maritiem onderzoek.

In watergebonden materies geven we in 2023 invulling aan onze lopende samenwerking met de Zuidoost-Aziatische partners (Thailand, Cambodja en Vietnam) en Colombia. Vlaanderen werd in 2020 ontwikkelingspartner van de **Mekong Riviercommissie (MRC)**. Voortbouwend op de initiatieven die in 2022 zijn genomen, concretiseert het Departement MOW in 2023 de uitwisseling en samenwerking rond de voor ons beleidsdomein relevante thema's (navigatie, klimaatverandering) uit het Memorandum of Understanding met de MRC.

Ook de Vlaamse belangen inzake het **windmolenpark Duinkerke** worden in 2023 verder verdedigd. In 2016 legde Frankrijk een zone vast voor een windmolenpark op 10 kilometer voor de kust van Duinkerke. Dit zou zichtbaar zijn vanuit De Panne, Koksijde en Nieuwpoort, en een belemmering vormen voor de havenroute naar Oostende. We blijven dan ook aandringen om het windmolenpark naar een andere locatie te verschuiven. De lopende juridische procedures worden verder opgevolgd.

Tot slot wordt er blijvend ingezet op **multilaterale samenwerking** door de opvolging van de activiteiten van BENELUX, OESO, ITF, IMO, IALA, IHO en UNECE en de deelname aan overkoepelende congressen en activiteiten zoals het BENELUX Directiecomité Verkeer en Vervoer, het UNECE Inland Transport Committee, de OESO Policy Mission en de ITF Summit.

OD 8.3. Bestuurlijk samenwerken met de federale overheid en de andere gewesten

Door middel van frequent overleg, via Interministeriële Conferenties (IMC's), met de federale minister bevoegd voor Mobiliteit en de collega-ministers in de andere gewesten stemmen we, waar aangewezen, ons beleid op elkaar af.

De Onderzoeksinstantie ongevallen Vlaamse waterwegen betreft een samenwerking met de federale overheid en andere gewesten. Met de goedkeuring van het Scheepvaartdecreet is in 2022 hiervoor de basis gelegd. Nu wordt verder toegewerkt naar een samenwerkingsakkoord om de onderzoeken naar ongevallen met zeeschepen op de binnenwateren op een efficiënte manier te organiseren.

Ook voor de oprichting van de Instantie Behandeling Havengeschillen wordt samen gewerkt met de andere gewesten (zie OD 3.4). Daarnaast wordt er nauw samengewerkt met de federale overheid en de andere gewesten voor wat betreft de herziening van de wegcode (zie OD 4.1.) en de ontwikkeling van een uniform fietsregistratiesysteem (zie OD 2.1.).

OD 8.4. Samenwerken in quadruple-helix verband

Zoals uit de toelichting van de verschillende OD's blijkt, werken we ook in 2023 voor diverse mobiliteitsprojecten en -uitdagingen (bv. MIA project, hoogwaterbeveiliging) nauw samen met verschillende stakeholders, zoals de private sector, de academische/onderzoekswereld, maatschappelijke actoren en overheden. Op deze manier willen we (mobiliteits)ontwikkelingen op de voet blijven opvolgen, kennis en expertise delen en een breed maatschappelijk draagvlak creëren.

OD 8.5. De vinger aan de pols houden

Voor het **Onderzoek Verplaatsingsgedrag 6 (OVG 6)** wordt begin 2023 de rapportering over het veldwerk (oktober 2021 – oktober 2022) opgeleverd. In januari 2023 gaat het veldwerk van het nieuwe **OVG 7** van start. Op die manier verzamelen we ook in 2023 data over het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen. Net zoals OVG 6 is dit onderzoek een samenwerking tussen het departement MOW en Brussel Mobiliteit, om zo ook het verplaatsingsgedrag van de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mee te nemen.

Zoals reeds in OD 2.1. toegelicht, werken we met verschillende partners en wegbeheerders aan het actief verzamelen en delen van **fietsdata**, om zo versneld werk te maken van het capteren en delen van data.

Wat betreft de **dataverkenning van het onderliggend wegennet** bouwen we in 2023 verder op de doelstellingen die in 2022 werden besproken binnen de werkgroep. In tegenstelling tot de eerste visie zal er geen werk worden gemaakt van analyseberekeningen. We koppelen immers de eerste doelstelling (statistieken) aan de samenwerkingen binnen Flomovia. Hiervoor zullen we in eerste instantie een validatieframework bouwen waarvan de functionele analyse en proof of concept in 2022 werden opgeleverd. Dit framework zal toelaten om datasets kwalitatief te beoordelen in functie van de doelstellingen. Hierdoor zullen ook de databronnen gebruikt in Flomovia een kwaliteitskenmerk krijgen en hopen we Flomovia te valideren. Het resultaat van deze oefening in 2023 is dan een visie te ontwikkelen over de toekomst van metingen op het onderliggend wegennet en het implementeren van de doelstellingen (o.a. statistieken en voeding voor de kalibratie van verkeersmodellen).

Bij de uitvoering van grondroerende werken wordt steeds nagegaan of er een risico is op **niet ontplofte explosieven** uit WO I of II. Indien er een risico is, wordt een voorstudie en eventueel probleemanalyse opgemaakt. In 2023 is er een pilootproject om dergelijke studies binnen MOW te delen via een platform om efficiënter om te springen met beschikbaar studiemateriaal. Zo kan binnen een bepaald gebied, indien hier reeds studies werden uitgevoerd, snel en accuraat een idee worden verkregen van het risico op conventionele en toxische explosieven (CTE) of van eventuele ruimingen van CTE die reeds hebben plaatsgevonden.

OD 8.6. Linken leggen met andere Vlaamse beleidsdomeinen

Vanuit MOW engageren we ons ook voor het **Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024**, dit onder meer via het Verkeersveiligheidsplan. Wat het driejarig actieprogramma 2020-2022 'Jonge Wegweters' betreft, werden in de loop van 2022 de resultaten uit de proeftuinen vertaald naar enkele concepten voor de toolbox die nog worden getoetst bij lokale besturen en jeugdraden. De toolbox zal methodieken aanreiken waarmee de lokale besturen aan de slag kunnen voor een duurzaam mobiliteitsbeleid op maat van kinderen en jongeren. Met het winnen van de Vlaamse Verkeersveiligheidsprijs 2022 kreeg het actieprogramma extra erkenning en zichtbaarheid. In het voorjaar 2023 wordt een lanceringsmoment van de webtool voorzien.

Ook bij de opmaak van de regionale mobiliteitsplannen in de vervoerregio's worden vertegenwoordigers van kinderen en jongeren uitgenodigd actief deel te nemen.

Via deelname aan de Task Force van het Masterplan Jeugdkampen werken we samen met de collega-ministers bevoegd voor Jeugd en Omgeving aan het laagdrempeliger en toegankelijker maken van jeugdkampen.

In 2023 wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen **VMM** en departement MOW om een model te ontwikkelen voor een berekende inschatting van jaarlijkse voertuigprestaties. Dit model zal ook gezamenlijk beheerd en geactualiseerd worden, met aandacht voor een duidelijke taakverdeling, om de middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten en de monitoringsdoelen vanuit beide beleidsdomeinen te behalen.

In Vlaanderen wordt al enkele jaren werk gemaakt van **een programmatische aanpak stikstof (PAS)**. Het ontwerp PAS en het ontwerpplan-MER waren voor de zomer voorwerp van een openbaar onderzoek. Het ontwerp PAS bevat een voorkeursscenario dat werd uitgewerkt om de inspanningen vanuit de verschillende sectoren te bundelen op zodanige wijze dat de Natura2000-gebieden beschermd worden tegen te hoge stikstofdeposities, rekening houdend met de socio-economische context. Het departement Omgeving coördineert de verwerking van de ontvangen inspraak, met oog op een definitieve vaststelling van de PAS door

de Vlaamse Regering.

Ook in 2023 zullen we vanuit MOW onverminderd alle PAS maatregelen tot uitvoering brengen. We werken actief mee aan alle initiatieven die bijdragen tot een sluitende programmatische aanpak, dit o.a. via een actieve deelname aan de ambtelijke werkgroep PAS en stuurgroep plan-MER, de opvolging van de acties uit het luchtbeleidsplan en via nauw overleg met het beleidsdomein Omgeving. Door overleg met Nederland worden ervaringen gedeeld en wordt de nodige afstemming in de grensregio's verzekerd.

Het beleidsdomein MOW deed met de projecten Nieuwe Sluis Zeebrugge, ECA en Noord-Zuid Limburg al ervaring op met de **procedure complexe projecten**. Samen met de collega-minister bevoegd voor Omgeving zal er in 2023 een voorstel uitgewerkt worden om de procedure van het decreet complexe projecten te optimaliseren.

Voor de aanpak van de **PFAS-vervuiling** werken we, in nauw overleg met de collega-minister bevoegd voor Omgeving en de bevoegde administraties, concrete stappen uit om de voortgang van infrastructuurwerken, waarbij PFAS-vervuilde grond verzet dient te worden, verder mogelijk te maken met een maximale bescherming van mens en milieu op basis van de laatste wetenschappelijk inzichten.

Vanuit MOW wordt ook actief bijgedragen aan Flanders Technology & Innovation.

OD 8.7. Daadkrachtige samenwerking binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Via de **kenniscellen** (rond klimaat, goederenvervoer, knooppunten, netwerken en verkeersveiligheid) zetten we verder in op entiteit overschrijdende samenwerking binnen MOW. De kenniscellen werkten in juni 2022 een planning uit met acties voor de komende periode (najaar 2022). De focus ligt hierbij op kennisverwerving en -deling en ondersteuning van het MCB project 'Mobiliteitsvisie 2040'.

De afgelopen jaren werd er binnen het departement MOW een **portfolio interne werking** opgesteld. Doel is de geleidelijke groei naar een hogere maturiteit in organisatiebeheersing en -ontwikkeling, dit met aandacht voor de draagkracht van het departement. Vanuit onze strategisch belangrijkste risico's willen we inzetten op de veranderingen die prioritair nodig zijn om de huidige beheersmaatregelen te actualiseren, en eventueel nieuwe maatregelen uit te werken.

Het project **Innovatie Beleidsdomein MOW** groeit in de loop van 2023 uit tot kenniscel met continue samenwerking tussen de verschillende entiteiten op vlak van innovatie. Zo wordt innovatie beleidsdomein breed ingezet, waarbij vanuit deze samenwerking de focus ligt op overlappende projecten of thema's.

Met het oog op de ontwikkeling van een **visie op het beheer van kunstwerken** worden bestaande richtlijnen (bv. betreffende beheer, inspecties, digitalisering), conform Dienstorder LI93/50 van 1 juli 1993 – Richtlijnen voor het beheer van de kunstwerken – geactualiseerd in een werkgroep met alle betrokken beheerders van kunstwerken. Deze richtlijnen worden verwerkt in een nieuw dienstorder of globaal asset management plan dat past binnen het project asset management van MOW.

Daarnaast is er het project '**Satellietbeelden beheer kunstwerken**', om te onderzoeken of INSAR kan ingezet worden in het dagelijks beheer van bruggen en welk type satellieten en analyse hiervoor dan geschikt zijn. Het project beoogt om de verplaatsingen van bruggen op te volgen, problemen sneller te detecteren en topografische metingen efficiënter in te zetten op bruggen die mogelijk een risico vormen.

Verder wordt binnen **Xperta** bekeken welke **synergieën** mogelijk zijn met betrekking tot de monitoringsactiviteiten. Een aantal taken komen mogelijk in aanmerking voor samenwerking en optimalisatie. De samenwerkingsvoorstellen

die als positief beoordeeld worden, worden uitgewerkt binnen dit project. Momenteel bekijken we ook in welke mate Xperta versterkt kan worden door een hervorming van de structuur en de mogelijkheid om er een Eigen Vermogen van te maken.

Tot slot voeren we in 2023 voor het project **e-Procurement 2023** enkele technische upgrades door om kostenbesparingen te realiseren op vlak van recurrente infrastructuurkosten, en leveren we nieuwe functionaliteiten op zodat alle opdrachten kunnen afgesloten worden en efficiënt kunnen aangepast worden.

V. BELEIDSVELDEN: OVERZICHT TOTALEN PER PROGRAMMA

TOTAAL – MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	409.321	43.383	0	3.401.705	3.562.596
Bijstelling BO 2023	- 14.824	14.068	0	383.346	434.746
BO 2023	394.497	57.451	0	3.785.051	3.997.342

PROGRAMMA MD – REGIONALE LUCHTHAVENS

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	14	0	0	16.961	18.945
Bijstelling BO 2023	0	0	0	481	2.291
BO 2023	14	0	0	17.442	21.236

PROGRAMMA ME – GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	0	0	0	1.206.421	1.236.053
Bijstelling BO 2023	0	0	0	205.632	243.078
BO 2023	0	0	0	1.412.053	1.479.131

PROGRAMMA MF – ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	2.759	0	0	856.484	859.491
Bijstelling BO 2023	- 273	0	0	74.521	73.323
BO 2023	2.486	0	0	931.005	932.814

PROGRAMMA MH – WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	247.513	43.383	0	478.647	524.508
Bijstelling BO 2023	3.413	14.068	0	41.466	77.791
BO 2023	250.926	57.451	0	520.113	602.299

PROGRAMMA MI – WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	159.035	0	0	843.192	923.599
Bijstelling BO 2023	- 17.964	0	0	61.246	38.263
BO 2023	141.071	0	0	904.438	961.862

VI. BELEIDSVELD I: REGIONALE LUCHTHAVENS

1. ISE: Luchthavenbeleid, MVG excl. DAB

Naast de nationale luchthaven in Zaventem, telt Vlaanderen met de luchthavens van Antwerpen, Oostende en Kortrijk-Wevelgem ook drie regionale luchthavens. Dit inhoudelijk structurelement focust op uitgaven gelinkt aan het vormgeven en uitvoeren van het beleid rond deze luchthavens.

Gerelateerde operationele doelstelling:

- OD 3.4 De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen

LUCHTHAVENBELEID, MVG excl. DAB

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	100	0	100	400	-118	282
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	100	0	100	400	-118	282
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Het vereffeningskrediet wordt naar beneden bijgesteld, gelet op het wegvallen van de uitgaven in het kader van de studie voor de lange termijn visie voor de luchthavens.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Uitgavenartikelen

MB0-1MDH2BA-WT – LUCHTHAVENBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de werkingskosten in het kader van het luchthavenbeleid (studies, juridische ondersteuning, subsidies,...).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	100	400
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	- 118
BO 2023	100	282
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Inschatting vereffeningskalender	0	-118	Bijstelling nav actualisatie vereffeningskalender
TOTAAL	0	-118	

2. ISE: Uitbating regionale luchthavens, MVG excl. DAB

Voor de uitbating van de regionale luchthavens ontvangen de uitbaters werkings- en investeringssubsidies vanwege het Vlaams Gewest. Een nieuwe subsidieovereenkomst m.b.t. veiligheid en beveiliging is in voorbereiding in overleg met de LEM Antwerpen en de LEM Oostende-Brugge.

Gerelateerde operationele doelstelling:

- OD 3.4 De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen

UITBATING REGIONALE LUCHTHAVENS, MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	15.630	474	16.104	15.630	474	16.104
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	15.630	474	16.104	15.630	474	16.104
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Voorliggend ISE betreft de werkings- en investeringssubsidies aan de LEM's. De uitgaven voor de subsidies aan de luchthavens worden met 474 keuro bijgesteld naar aanleiding van de indexering.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

MB0-9MDHACA-OW – UITBATING REGIONALE LUCHTHAVENS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Vlaams Gewest geeft een deel van de gronden waarvan ze eigenaar is in concessie aan de luchthaven Kortrijk-Wevelgem. In de overeenkomst die afgesloten is met het oog op de oprichting van de beheersstructuur voor de regionale luchthaven Kortrijk-Wevelgem is afgesproken dat hiervoor een concessievergoeding wordt betaald aan het Vlaams Gewest waarvan het bedrag vervolgens jaarlijks wordt omgezet in een bijkomende subsidie aan de vennootschap die de luchthaven beheert. Daarnaast wordt de onroerende voorheffing doorgerekend aan de luchthavenexploitant, de terugvordering gebeurt ook op dit artikel.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	14	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	14	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Constant beleid.

Uitgavenartikelen**MB0-1MDH2CA-WT – UITBATING REGIONALE LUCHTHAVENS****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op voorliggend begrotingsartikel worden de subsidies aan de LEM's voorzien. In 2023 wordt het volgende voorzien:

- Investeringssubsidie LEM Oostende-Brugge (4 scanners handbagage, 3 metaaldetectieportieken, x-large scanner, 2 vloeistofscanners)
- Investeringssubsidie LEM Antwerpen (scanner handbagage, metaaldetectieportiek, 2 vloeistofscanners, 4 metaaldetectiepaletten)
- Investeringssubsidie NV ILKW (friction tester)
- Werkingssubsidie LEM Oostende-Brugge
- Werkingssubsidie LEM Antwerpen
- Werkingssubsidie NV ILKW

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	15.630	15.630
<i>Index</i>	474	474
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	16.104	16.104
Aanwending VAK-ruiter		

3. ISE: Luchthaveninfrastructuur, MVG excl. DAB

Het Vlaams Gewest staat mee in voor het beheer, het onderhoud en de duurzame ontwikkeling van de infrastructuur van de regionale luchthavens. Hierin spelen voornamelijk de luchthavenontwikkelingsmaatschappijen Oostende-Brugge en Antwerpen, sinds juli 2021 gefusioneerd tot LOM Vlaanderen, een vooraanstaande rol. De LOM's investeren in de luchthaveninfrastructuur zodat deze blijft voldoen aan alle technische eisen (EASA).

Gerelateerde operationele doelstelling:

- OD 3.4 De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	0	0	0	0	0	0
Toelagen (interne stromen (IS))	1.231	7	1.238	2.915	1.935	4.850
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.231	7	1.238	2.915	1.935	4.850
Aanwending VAK-ruiter	6.642					

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Sinds juli 2021 worden LOM Oostende-Brugge en LOM Antwerpen samengevoegd tot de LOM Vlaanderen. De delta van 7 keuro is te wijten aan indexatie van de werkingstoelage van de LOM Vlaanderen.

Bij BO2023 wordt er een ruiteraanwending van 6.642 keuro ingeschreven ter financiering van investeringen in luchthaveninfrastructuur. Het betreft de opstart van volgende investeringen op de luchthaven Oostende-Brugge:

- Nieuwe brandweerkazerne
- Renovatie verkeerstoren

Deze middelen zullen via herverdeling toegevoegd worden aan de toelage van LOM Vlaanderen.

Uitgavenartikelen

MB0-1MDH2DA-WT – LUCHTHAVENINFRASTRUCTUUR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de investeringssubsidie aan de luchthaven Kortrijk-Wevelgem voorzien. Voor 2023 worden geen subsidies voorzien.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MDH2DB-WT – PROVISIE LUCHTHAVENS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de provisie voor de luchthavens. De LOM Antwerpen en de LOM Oostende- Brugge, vanaf juli 2021 de LOM Vlaanderen, heeft de decretale en statutaire taak om de instandhouding van de basisinfrastructuur op de luchthavens te waarborgen. Het Gewest heeft begin jaren '90 sterk geïnvesteerd in deze infrastructuur. Heden dringt een grondige renovatie van de startbaan, de aprons en de taxiwegen zich op.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter	6.642	

Aanwending VAK-ruiter:

Het overgedragen krediet op voorliggend artikel bedraagt begin 2022 8.262 keuro. In 2022 wordt er momenteel in het kader van de investeringen voor de LOM Vlaanderen geen aanwending van de ruiter voorzien. Er kan wel nog een aanwending zijn van het voorwaardelijk gedeelte in de uitwerking van de studie met betrekking tot de visienota voor de luchthavens (raming 225 keuro).

Dit betekent dus een verschuiving in aanwending van de ruiter van 2022 naar 2023, waar een totaalbedrag van 6.417 keuro zal aangewend worden ter financiering van investeringen. Deze middelen zullen via herverdeling toegevoegd worden aan de toelage van LOM Vlaanderen.

De LOM Vlaanderen staat immers in voor de instandhouding van de basisinfrastructuur op de Luchthavens Antwerpen en Oostende-Brugge. "Economische" investeringen worden gefinancierd met haar eigen inkomsten (i.c. de concessievergoeding die de LOM ontvangt van de LEM Antwerpen en de LEM Oostende-Brugge) en met de investeringssubsidies van het Vlaamse Gewest. "Niet-economische" investeringen worden gefinancierd middels een investeringssubsidie van het Vlaamse Gewest. In 2023 worden volgende "niet-economische" investeringen opgestart op de Luchthaven Oostende-Brugge:

- Nieuwe brandweerkazerne
- Renovatie verkeerstoren

MB0-1MDH2DY-IS – LUCHTHAVENONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de werkingstoelage aan de LOM Vlaanderen. Sinds juli 2021 worden LOM Oostende-Brugge en LOM Antwerpen samengevoegd in LOM

Vlaanderen. Zie bespreking van de begroting van de Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Vlaanderen voor de verdere details. Constant beleid.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	231	231
<i>Index</i>	7	7
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	238	238
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MDH5DY-IS – LUCHTHAVENONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Sinds juli 2021 worden LOM Oostende-Brugge en LOM Antwerpen samengevoegd in LOM Vlaanderen. De middelen zullen dus via dit toelageartikel voorzien worden. Zie bespreking van de begroting van de Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Vlaanderen voor de verdere details.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	1.000	2.684
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	1.928
BO 2023	1.000	4.612
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling vereffeningsskalender	0	1.928	Actualisatie vereffeningsskalender
TOTAAL	0	1.928	

Overige entiteiten onder toezicht**Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Vlaanderen**

Vanaf de begrotingsopmaak 2022 worden de begrotingen van LOM Antwerpen en LOM Oostende-Brugge samengevoegd tot de LOM Vlaanderen.

Ontvangsten

De ontvangsten van de LOM Vlaanderen stijgen met 232 keuro ten gevolge van:

- een stijging van de concessies (met name de jaarlijkse concessievergoeding die de LEM Antwerpen en LEM Oostende-

- Brugge betaalt) ten belope van 225 keuro tot 809 keuro;
- een stijging van de werkingsubsidie van het Vlaamse Gewest ten belope van 7 keuro tot 238 keuro (indexatie).

De LOM Vlaanderen ontvangt in 2022 nog een investeringssubsidie van 1.928 keuro (vereffeningen) van het Vlaamse Gewest. De LOM Vlaanderen wordt gevat door de beslissing van de Europese Commissie inzake staatssteun d.d. 12 november 2019, die stelt dat de LOM Vlaanderen maximum 30.164.284 euro (in npv 2015) aan investeringssubsidies mag aanwenden. De LOM moet – aldus de beslissing van de Europese Commissie – beroep doen op een marktconforme financiering om verder in de benodigde investeringsmiddelen te voorzien. De LOM heeft hiertoe in 2021 een lening afgesloten voor een totaal bedrag van 22 miljoen euro.

Uitgaven

Het investeringsprogramma van de LOM Antwerpen en de LOM Oostende-Brugge voorziet dat in 2021, 2022 en 2023 belangrijke investeringen worden opgestart. Gelet op de fusie van de LOM's sinds 1 juli 2021 zal dit investeringsprogramma verder gerealiseerd worden door LOM Vlaanderen. Deze investeringen zijn noodzakelijk omwille van:

- (i) het behoud van het EASA-certificaat;
- (ii) de slechte staat van de infrastructuur;
- (iii) de milieuvergunning van de luchthavens.

Wat betreft het EASA-certificaat werden DAAD's ("Deviation Acceptance and Action")

opgelegd. Dit betreft strikte deadlines tegen dewelke de huidige inconformiteiten weggewerkt moeten worden. Voor de voorziene investeringen in de luchthavens voorziet de LOM Vlaanderen voor 2023 de projecten zoals opgenomen in onderstaande tabel:

Type project		VAK
Renovatie RWY en TWY	Oostende	14.000
Brandweerkazerne	Oostende	5.486
Verkeerstoren	Oostende	1.297
Omheining	Oostende	143
Totaal		20.926

VII. BELEIDSVELD II: GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER

1. ISE: Basisbereikbaarheid, MVG excl. DAB

Basisbereikbaarheid is ontstaan door de vraag naar een vraaggestuurd model op het vlak van openbaar vervoer waarbij steden en gemeenten meer inspraak hebben, meer maatwerk voor *'the last mile'* en dit alles in combinatie met combimobiliteit. Het nieuw vraaggestuurde openbaar en collectief vervoernet zal bestaan uit vier lagen. Elke laag binnen heeft een specifieke rol en de vervoerlagen worden optimaal op elkaar afgestemd.

1) Het kernnet is de vervoerslaag die inspeelt op de hoge vervoersvraag op grote assen. Het is een netwerk van vast, lijngebonden openbaar vervoer. De bussen en trams van het kernnet rijden tussen de grote woonkernen en centraal gelegen attractiepolen zoals bijvoorbeeld scholen, sport- en recreatiecentra, ziekenhuizen en handelscentra. Het kernnet wordt afgestemd op het treinnet.

2) Het aanvullend net bestaat uit de bussen tussen kleinere steden en gemeenten. Het zorgt voor de aanvoer naar het kernnet en het treinnet. Ook het woon-werk-verkeer en het woon-schoolvervoer die alleen tijdens de spitsuren bestaan, kunnen deel uitmaken van dit net.

3) Het vervoer op maat is de vervoerslaag die inspeelt op specifieke individuele of collectieve mobiliteitsvragen van personen die geen toegang hebben tot de andere vervoerslagen wegens doelgroep, locatie of tijdstip. Ook het aanbod aan verschillende deelsystemen (deelfietsen, deelauto's ...) kan voor de *'first and last mile'* aangeboden worden en deel uitmaken van het vervoer op maat. De Diensten Aangepast Vervoer inclusief MAV's en het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs maken eveneens deel uit van het vervoer op maat.

4) Het treinnet is de ruggengraat van het openbaar vervoer in Vlaanderen. Daarom overleggen we met de NMBS over de opmaak van het Transportplan 2020-2023 waarbij we uitgaan van de Vlaamse mobiliteits- en klimaatdoelstellingen en van de noden die in de vervoerregio's leven. We streven naar een maximale afstemming van het spooraanbod en het aanbod stads- en streekvervoer door goede afspraken tussen NMBS en De Lijn inzake aansluitingen in knooppuntstations.

Samen met NMBS en Infrabel maken we werk van de uitvoering van de prioritaire spoorprojecten opgenomen in het samenwerkingsakkoord. Hiervoor worden in het komende jaar een aantal studies uitgevoerd in gezamenlijk overleg. Met de federale regering wordt overleg gestart om de overlegstructuren inzake spoor te optimaliseren.

Naast het goedgekeurde samenwerkingsakkoord met de federale overheid in verband met de cofinanciering van de 11 prioritaire spoorprojecten werken we aan een actualisering van de Vlaamse spoorstrategie. Deze strategie vormt de basis voor onze samenwerking met Infrabel, NMBS en de federale overheid.

Onder basisbereikbaarheid wordt ook sterk ingezet op combimobiliteit. Combimobiliteit is de omschrijving van het multimodaal reisgedrag, waarbij reizigers voor hun verplaatsingen verschillende vervoersmiddelen combineren. De beschikbaarheid van verschillende vervoersmodi en goed uitgeruste knooppunten maken het mogelijk vlot te schakelen tussen verschillende vervoersmiddelen. Hiertoe worden de verschillende

vervoersmodi maximaal op elkaar afgestemd.

Gerelateerde operationele doelstellingen:

- OD 2.2. Een sterk, kwaliteitsvol en aantrekkelijk openbaar en collectief vervoer uitbouwen
- OD 2.4. Herkenbare en gebruiksvriendelijke Hoppinpunten met oog op combimobiliteit
- OD 2.5. Een sterke impuls aan het mobiliteitsdelen geven
- OD 2.6. Stimuleren van prioritaire Vlaamse spoorprojecten
- OD 2.7. Personenmobiliteit over het water
- OD 5.1. De omslag maken naar een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur
- OD 8.1. Inzetten op een gebiedsgerichte samenwerking binnen de vervoerregio's

BASISBEREIKBAARHEID, MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	61.632	-5.771	55.861	63.058	1.675	64.733
Toelagen (interne stromen (IS))	1.144.789	211.403	1.356.192	1.172.995	241.403	1.414.398
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.206.421	205.632	1.412.053	1.236.053	243.078	1.479.131
Aanwending VAK-ruiter	10.262					

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De vastleggingskredieten in het kader van basisbereikbaarheid stijgen in totaal met ongeveer 205,63 miljoen euro. De belangrijkste evoluties voor de beleidskredieten betreffen de volgende budgetbewegingen in plus en in min:

- In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt er jaarlijks 2.000 keuro aan beleids- en betaalkrediet bijkomend ingeschreven als exploitatiebudget voor de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn en 6.000 keuro binnen het departement MOW voor het vervoer op maat.

- Extra middelen van 20.262 keuro (10.000 keuro compensatie en 10.262 keuro extra aanwending VAK-ruiter) voor de verdere uitbouw van het netwerk Hoppinpunten.

- De daling van de ESR-beleidskredieten met 5,7 miljoen euro is het gevolg van het terugdraaien van een éénmalige technische correctie voor het saldo van het combimobiliteitsfonds met 12 miljoen euro. Netto stijgt het bedrag dus eigenlijk met 6,3 miljoen euro, grotendeels ten gevolge van de extra middelen voor vervoer op maat (cfr supra).

- De investeringstoelage aan De Lijn stijgt met ongeveer 69 miljoen euro, bovenop de stijging van 57 miljoen euro in 2022. Op die manier worden extra middelen

voorzien in het kader van de vergroening van de vloot van De Lijn en haar exploitanten voor een bedrag van 120 miljoen euro.

- De werkingstoelage aan De Lijn stijgt zeer fors met ongeveer 142,4 miljoen euro. Deze stijging kan verklaard worden door indexering (53,1 miljoen euro), bijkomende middelen ingeschreven ten gevolge van de toepassing van de prijsherzieningsformules voor exploitanten en leerlingenvervoer en de verrekening van de effectieve brandstofprijs en elektriciteitsprijs (37,3 miljoen euro), alsook een bijstelling (+11,4 miljoen euro) en een compensatie (+12 miljoen euro) voor leerlingenvervoer en busbegeleiding. Daarnaast worden extra middelen voorzien in het kader van de financiering van basisbereikbaarheid in navolging van het nieuwe openbaredienstencontract (+2,6 miljoen euro bijstelling en 2,9 mio compensatie). Tot slot wordt eenmalig 20 miljoen euro voorzien als compensatie om het aanbod van De Lijn op peil te kunnen houden .

Ook de vereffeningskredieten stijgen significant met meer dan 243 miljoen euro. De belangrijkste evolutie voor de betaalkredieten is terug te vinden bij De Lijn waar de betaalkredieten via de toelage stijgen met 241,4 miljoen euro.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Uitgavenartikelen

MB0-1MEH2EA-WT – BASISBEREIKBAARHEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Een clustering van de uitgaven met betrekking tot de basisbereikbaarheid wordt voorzien onder dit begrotingsartikel. Het gaat hier voor 2023 onder andere over:

- uitgaven in het kader van vervoer op maat, waaronder de subsidiëring van de mobiliteitscentrales aangepast vervoer (MAV's) en de diensten aangepast vervoer (DAV's);
- subsidies ter ondersteuning van het woon-werkverkeer;
- subsidie derdebetalersysteem Blue Bike;
- uitgaven in het kader van de uitrol basisbereikbaarheid in samenwerking met De Lijn en de vervoerregio's (ondersteuning vervoerregio's, communicatie basisbereikbaarheid, tevredenheidsonderzoek openbaar vervoer, proefprojecten, leerlingenvervoer, operationalisering mobiliteitscentrale);
- uitgaven in het kader van het Masterplan Toegankelijkheid haltes en mobipunten.

De uitrol van basisbereikbaarheid en het vervoer op maat wordt in 2023 verder vorm gegeven. Er wordt afgestapt van de 'big bang aanpak' en niet tot juli 2023 gewacht om met basisbereikbaarheid te starten. Vanaf januari 2023 worden een aantal wijzigingen versneld en gefaseerd ingevoerd. Daarbij neemt De Lijn het voortouw en wordt in samenwerking met de vervoerregio's vanuit het bestaande aanbod en de huidige vervoeraanbieders vertrokken en het flexvervoer uitgerold.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	30.930	30.930
<i>Index</i>	150	150
<i>Compensaties</i>	- 2.609	- 2.609
<i>Andere bijstellingen</i>	6.000	6.000

BO 2023	34.471	34.471
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MBU-3MFH2LB-WT	1.800	1.800	Er werden in 2022 middelen voorzien voor het masterplan Toegankelijkheid haltes. Deze middelen worden in 2023 teruggedraaid en dan terug voorzien, gelet op het tijdelijke karakter van deze middelen voor de looptijd van het masterplan.
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-1.800	-1.800	
Van MB0-1MIH2TY-IS	1.320	1.320	In 2022 werd een bedrag van 1.320 keuro voorzien voor de tijdelijke inzet van extra sluiswachters. Deze middelen worden nu teruggedraaid. In 2023 is hiervoor een bedrag van 2.500 keuro benodigd, die worden voorzien richting De Vlaamse Waterweg.
Naar MB0-1MIH2TY-IS	-2.500	-2.500	
Van MC0-1MIH2WX-IS	1.307	1.307	Voor de looptijd van de werken aan de Sint-Annatunnel werd een 2 ^e veerdienst voorzien. Het bedrag dat in 2022 werd voorzien wordt teruggedraaid en een bedrag van 436 keuro wordt voorzien voor het eerste kwartaal van 2023.
Naar MC0-1MIH2WX-IS	-436	-436	
Naar MB0-1MEH2EY-IS	-12.000	-12.000	In totaliteit wordt op basis van een inschatting van De Lijn een extra bedrag van 26,8 miljoen euro geraamd voor de extra ritten in het kader van het leerlingenvervoer. Een deel hiervan wordt gecompenseerd vanuit dit begrotingsartikel.
Van MB0-1MEH2EY-IS	700	700	Vanaf 2023 zullen de subsidies voor schuilhuisjes verlopen via het departement MOW ipv via De Lijn. De middelen worden overgeheveld.
Van MBU-3MFH2LB-WT	9.000	9.000	Er wordt een bijkomend bedrag voorzien ter

			financiering van de Hoppincentrale in het kader van het vervoer op maat.
TOTAAL	-2.609	-2.609	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Vervoer op maat	6.000	6.000	Deze bijstelling is opgenomen in het Regeerakkoord.
TOTAAL	6.000	6.000	

MB0-1MEH2EC-PA – COFINANCIERING SPOOR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het geruiterd krediet in het kader van participaties voor cofinanciering spoor en combimobiliteit.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter	0	

Aanwending VAK-ruiter:

Er wordt voorlopig geen aanwending van de ruiter voorzien in 2023.

MB0-1MEH2ED-WT – BIJKOMEND EXPLOITATIEBUDGET VVM DE LIJN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt er jaarlijks 2 miljoen euro aan beleids en betaalkrediet bijkomend ingeschreven als exploitatiebudget voor de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn. Dit artikel werd gecreëerd om deze middelen in te schrijven in de begroting om ze in de loop van begrotingsjaar over te hevelen naar De Lijn.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	2.312	2.312
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 4.312	- 4.312
<i>Andere bijstellingen</i>	2.000	2.000
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
---------------------	------------	------------	--------------------

Naar MB0-1MEH2EY-IS	-4.312	-4.132	Het beschikbare budget wordt gecompenseerd naar De Lijn voor bijkomende middelen in het kader van basisbereikbaarheid, exploitatie P&R Linkeroever en uitvoering van de CAO.
TOTAAL	-4.132	-4.132	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Groepad exploitatiebudget De Lijn	2.000	2.000	Deze bijstelling is opgenomen in het Regeerakkoord.
TOTAAL	2.000	2.000	

MB0-1MEH2EE-WT – COMBIMOBILITEITSFONDS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

In het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019 – 2024 is voorzien in de uitbouw van een netwerk van mobipunten of vervoersknooppunten, overeenkomstig de Vlaamse beleidsvisie. Voor de financiering ervan is in het regeerakkoord voorzien dat het Fonds Stationsomgevingen wordt hervormd tot een Combimobiliteitsfonds. Om de combimobiliteit optimaal te ondersteunen, zijn goed verknoopte netwerken nodig. Daarom wordt voorzien in de uitbouw van een netwerk van mobipunten. De financiering hiervan zal overeenkomstig het regeerakkoord gebeuren door de omvorming van het Fonds Stationsomgevingen.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	28.390	29.816
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	5.000	5.000
<i>Andere bijstellingen</i>	- 12.000	- 4.554
BO 2023	21.390	30.262
Aanwending VAK-ruiter	10.262	

Inhoudelijke toelichting:**kredietevolucies:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-5.000	-5.000	In 2022 werden eenmalig 5 miljoen euro extra middelen uitgetrokken voor investeringen in Hoppinpunten. Dat wordt nu teruggedraaid en verhoogd tot 10 miljoen euro in 2023.
Van MBU-3MFH2LB-WT	10.000	10.000	
TOTAAL	5.000	5.000	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Terugdraai technische correctie	-12.000		In 2022 werd een technische correctie

			doorgevoerd om het saldo van het combimobiliteitsfonds correct te zetten. Dit wordt nu teruggedraaid in 2023
Vereffeningskalender		-4.554	Het VEK wordt bijgesteld in functie van de verwachte vereffeningskalender.
TOTAAL	-12.000	-4.554	

Aanwending VAK-ruiter:

In 2023 wordt verdergewerkt aan de uitbouw van het netwerk van Hoppinpunten. Hiertoe wordt, naast het decretaal ingeschreven krediet, een aanwending van de VAK-ruiter voorzien van 10,26 miljoen euro.

MB0-1MEH2EF-WT – COMBIMOBILITEIT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Teneinde een landelijke spreiding van deelmobiliteit te ondersteunen, zullen er subsidies worden toegekend aan lokale besturen (in samenspraak met de vervoerregio's).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MEH2EX-IS – PENDELFONDS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de toelage aan het Pendelfonds. Zie bespreking van de begroting van het Pendelfonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	1.549	1.549
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	1.549	1.549
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MEH2EY-IS – VLAAMSE VERVOERMAATSCHAPPIJ DE LIJN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de werkingstoelage aan De Lijn. Zie bespreking van de begroting van De Lijn.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	940.965	940.965
<i>Index</i>	53.134	53.134
<i>Compensaties</i>	20.341	20.341
<i>Andere bijstellingen</i>	69.038	69.038
BO 2023	1.083.478	1.083.478
Aanwending VAK-ruiter		

**MB0-1MEH5EY-IS –
VLAAMSE**

VERVOERMAATSCHAPPIJ DE LIJN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de investeringstoelage van De Lijn. Zie bespreking bij de begroting van De Lijn.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	202.275	230.481
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	57.505	57.505
<i>Andere bijstellingen</i>	11.385	41.385
BO 2023	271.165	329.371
Aanwending VAK-ruiter		

DAB's

DAB Vlaams

Infrastructuurfonds**Uitgavenartikelen**

MBU-3MEH2EC-WT – COFINANCIERING SPOOR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden middelen voorzien voor de cofinanciering van prioritaire Spoorinvesteringen en Stationsomgeving Mechelen.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	16.000	16.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 10.000	- 10.000
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	6.000	6.000
Aanwending VAK-ruiter	0	

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-10.000	-10.000	In 2022 werd er 10.000 keuro VAK gecompenseerd

			van MBU-3MFH2LB-WT naar dit artikel voor Stationsomgeving Mechelen. Bij BO 2023 wordt deze compensatie teruggedraaid. De benodigde middelen zullen in de loop van het jaar worden gecompenseerd binnen het GIP 2023.
TOTAAL	-10.000	-10.000	

Overige entiteiten onder gezag

Pendelfonds

Ontvangsten

De ontvangsten van het Pendelfonds stijgen met 50 keuro ten opzichte van BO2022 als gevolg van een raming van de terugvorderingen op basis van de uitvoering van de voorbije jaren.

Uitgaven

De uitgaven stijgen ten opzichte van BO2022 ten gevolge van de nieuwe projectoproep. Er wordt een bedrag van 3,5 miljoen euro voor uitgetrokken.

Overige entiteiten onder toezicht

Vlaamse vervoermaatschappij De Lijn

In dit verband kan er verwezen worden naar het openbaredienstencontract dat door de Vlaamse Regering is goedgekeurd op 1 juli 2022 (<https://delijn.prezly.com/nieuw-openbaredienstencontract-de-lijn>) waarin de doelstellingen, taken, rollen en ambities van De Lijn worden verwoord.

Ontvangsten

De Lijn wordt enerzijds gefinancierd door eigen ontvangsten ten belope van 199.524 keuro. Deze werden voor de begrotingsopmaak 2023 verhoogd met 23.000 keuro ten gevolge van het herstel in reizigersontvangsten na Corona dat verwacht wordt zich verder te zetten in 2023 en een toename met 4.900 keuro ten gevolge van het realiseren van de hefboom NVO (zie verder) en een toename met 4.550 keuro ten gevolge van de invoering van Basisbereikbaarheid. De daling van 5.000 keuro tov begrotingsopmaak 2022 bij de overige ontvangsten is te wijten aan de verkoop van gronden die in 2022 opgenomen werd en waarvoor in 2023 geen nieuwe verkopen meer verwacht worden.

ODC:

Efficiëntieverbeteringen en verhoging van de opbrengsten

De Lijn engageert zich om in de volgende jaren in te zetten op een verbetering van de operationele werking binnen verschillende domeinen. Deze verbeteringen zijn opgenomen in een plan voor de realisatie van een aantal hefbomen binnen De Lijn. De financiële impact van de realisatie van deze hefbomen is weergegeven in het globaal overzicht.

Basis op orde en transformatie

De Lijn heeft een transformatieplan uitgewerkt waarbij historische besparingen op essentiële activiteiten met impact op de klant terug op punt worden gesteld. Dit gaat over:

- Terug invoeren van een hogere properheid van de voertuigen
- Opleidingen op niveau zetten van het wettelijke minimum
- Uitvoeren vonnis van de Arbeidsrechtbank op het vlak van verloning feestdagen.
- Uitvoeren van onderhoud op installaties sporen, bovenleiding en reisinformatie

De combinatie van de verbeteringen door de hefbomen, het op orde stellen van de basis en de transformatie resulteren in 2022 en 2023 in een gecumuleerd deficit 36.700 keuro.

De Lijn mag voor dit bedrag interen op haar eigen vermogen mits dit bedrag in de volgende jaren geneutraliseerd wordt door een heropbouw van het saldo waarbij de gedane transformatie en hefbomen transparant en afzonderlijk in kaart worden gebracht om deze operaties correct te kunnen evalueren. Het opgebouwde saldo na aanzuivering van de intering ten gevolge van de gerealiseerde efficiëntiewinsten wordt gebruikt voor de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening of, na beslissing van de Vlaamse Regering, de compensatie van uitzonderlijke meeruitgaven die niet afgedekt worden door de indexerings- en compensatiemechanismen voorzien in deze overeenkomst.

Voor 2023 resulteert dit in een bijkomende toename van de NVO's met 4.900 keuro ten gevolge van de hefboom. Het tekort van 13.200 keuro zal ingeteerd worden op het ESR-vorderingensaldo.

Werkingsstoelage

Anderzijds ontvangt De Lijn werkingstoelagen ten belope van 1.083.478 keuro. De werkingstoelagen hebben betrekking op het kern- en aanvullend net, vervoer op maat leerlingenvervoer, vervoer op maat belbus, minder hinder maatregelen bij werken, capaciteit kernlijnen en beschikbaarheidsvergoedingen. De stijging ten opzichte van BA2022 bedraagt 142.513 keuro. Het betreft:

+53.134 keuro ten gevolge van de toepassing van de index personeel 2022;

+6.144 keuro ten gevolge van de toepassing van de parameter gasolie uit de instructies en liters 2021;

+7.872 keuro ten gevolge van de toepassing van KWH 2021 met de voorlopige gemiddelde prijs van het jaar 2022 op het moment van indiening;

+24.515 keuro ten gevolge van de toepassing van de prijsherzieningsformules voor exploitanten en leerlingenvervoer;

-1.527 keuro terugzetten ten gevolge van de verrekening van de effectieve brandstofprijzen 2021 bij BA2022;

-5.370 keuro terugzetten ten gevolge van de verrekening van de effectieve elektriciteitsprijzen 2021 bij BA2022;

-1.191 keuro ten gevolge van de éénmalige Elektriciteit prijsverhoging bij BA2022;

-68 keuro terugzetten ten gevolge van de verrekening van de cliquet op basis van de effectieve brandstofprijzen 2021 bij BA2022;

-115 keuro in het kader van het VO-brede actieplan Energie-efficiëntie;

BBT MOW Finaal

+3 keuro terugzetten die bij BA2022 gecompenseerd werd van MB0-1MFH2KB-WT voor project iAsset;

+36 keuro terugzetten die bij BA2022 gecompenseerd werd van MDU-3MHH2RA-WT voor samenwerkingsovereenkomst BIM;

+232 keuro gecompenseerd van MB0-1MEH2ED-WT voor het IPA saldo 2021-2022;

+1.162 keuro recurrente middelen voor P&R Linkeroever gecompenseerd van MB0-1MEH2ED-WT;

+442 keuro beschikbaarheidsvergoedingen betreffende de stelplaatsen, wordt gecompenseerd op MB0-1MEF5EY-IS;

+2.669 keuro beschikbaarheidsvergoedingen betreffende Masterplan Antwerpen, wordt gecompenseerd op MB0-1MEF5EY-IS;

+994 keuro beschikbaarheidsvergoedingen betreffende Livan, wordt gecompenseerd op MB0-1MEF5EY-IS;

-11 keuro ten gevolge van de daling van de aflossingen van de obligatieleningen van de rechtsvoorganger NMVB;

+4.674 keuro terugzetten ten gevolge van de Corona afrekening 2021 bij BA2022;

+10 keuro terugzetten uit BA2017 van SG0-1SKC2TA-WT VO-brede project Traject;

+2.600 keuro voor uitrol basisbereikbaarheid vanaf 1/7/2023 (= 1/2de van de 5,2 miljoen euro die op jaarbasis vanuit de AM wordt bijgeschreven)

+2.918 keuro voor de projectkosten basisbereikbaarheid;

+20.000 keuro om het aanbod van De Lijn op peil te kunnen houden ;

+23.400 keuro voor leerlingenvervoer binnen de 90 minutendeels gecompenseerd vanuit de algemene middelen en deels vanuit middelen MOW;

Investeringsstoelage

De investeringstoelage voor de vereffeningskredieten bedraagt 329.371 keuro.

De stijging ten opzichte van BA 2022 bedraagt 98.890 keuro. (zie bespreking uitgaven).

Uitgaven

De werkingsuitgaven betreffen alle aspecten van de bus- en tramexploitatie, zowel in eigen beheer als deze uitbesteed aan exploitanten.

Deze hebben betrekking op het kern- en aanvullend net, vervoer op maat leerlingenvervoer, vervoer op maat belbus, minder hinder maatregelen bij werken, capaciteit kernlijnen en beschikbaarheidsvergoedingen.

Deze evolueren met de indexeringen en aanpassingen zoals vermeld bij de werkingstoelagen.

De investeringsmachtiging (beleidskredieten) neemt toe met 68.890 keuro ten gevolge van:

-4.095 keuro met betrekking tot de beschikbaarheidsvergoedingen wordt gecompenseerd naar MB0-1MEF2EY-IS;

-2.000 keuro terugzetten van middelen met betrekking tot laadinfrastructuur voor

Spartacus 2 die bij BA2022 gecompenseerd werden;

-700 keuro terugzetten van middelen met betrekking tot extra studiekosten in het kader van PPS-dossiers van De Lijn die bij BA2022 gecompenseerd werden;

-700 keuro terugzetten van middelen die bij BA2022 gecompenseerd werden voor de inkanteling van de subsidieaanvragen naar het Departement MOW voor Haltes/Schuilhuisjes;

-5.000 keuro aan de verkoop van gronden die in 2022 opgenomen werden en waarvoor in 2023 geen nieuwe verkopen meer verwacht worden;

+11.385 keuro gecompenseerd van de Werkvennootschap voor de overdracht van infrastructuur voorzien richting De Lijn;

+65.000 keuro aan extra middelen voor vergroening.

De vereffeningskredieten voor investeringsuitgaven stijgen ten opzichte van BA 2022 met 98.890 keuro. Het betreft:

-442 keuro beschikbaarheidsvergoedingen betreffende de stelplaatsen, wordt gecompenseerd op MB0-1MEF5EY-IS;

-2.669 keuro beschikbaarheidsvergoedingen betreffende Masterplan Antwerpen, wordt gecompenseerd op MB0-1MEF5EY-IS;

-994 keuro beschikbaarheidsvergoedingen betreffende Livan, wordt gecompenseerd op MB0-1MEF5EY-IS;

-2.000 keuro die bij BA2022 gecompenseerd werd voor Spartacus 2 laadinfrastructuur;

-700 keuro die bij BA2022 gecompenseerd werd voor Studiekosten PPS De Lijn;

-700 keuro die bij BA2022 gecompenseerd werd voor de inkanteling van de subsidieaanvragen naar het Departement MOW voor Haltes/Schuilhuisjes;

+30.000 keuro op basis van de vereffeningskalender;

+11.385 keuro bijstelling voor de door de Werkvennootschap gerealiseerde investeringsprojecten die overgedragen worden naar De Lijn;

+65.000 keuro extra middelen voor vergroening.

Er is een intering op het saldo ten bedrage van 16.421 k€. Ten opzichte van BA2022 is dit een verbetering van 41.188 keuro.

De belangrijkste voorziene investeringen in 2023 worden hieronder opgesomd. Voor een totaal overzicht wordt verwezen naar het GIP 2023.

Overzicht belangrijkste investeringen 2023:

Overzicht belangrijkste vastleggingen 2023 (VAK-Beleidskredieten):

A. Stationsomgevingen

- Stationsomgeving Mechelen
- Stationsomgeving Tongeren
- In Kortrijk wordt werk gemaakt van een volgende fase van de herinrichting van de stationsomgeving waarbij een eerste deel van het nieuwe busstation wordt aangelegd
- Aan de kust zal gewerkt worden aan de toegankelijkheid voor de CAF-trams.

B. Kapitaalsubsidies

- Strategische investeringen
  - Verkoopkanalen en informatie reizigers: ontwikkelen van een platform voor geïntegreerde digitale klantervaring
  - IT op het voertuig: IT- architectuur van de voertuigen aanpassen aan de nieuwste technologische normen en standaarden
- Instandhoudingsinvesteringen
  - Opmaak van een richtinggevend masterplan patrimonium/vaste activa
  - Spoorvernieuwingen:
    - Antwerpen : werken aan de sporen in de Cogels-Osylei, de Boekenberglei en het tweede deel van de Herentalsbaan
    - Gent : werken aan de sporen in de Begijnhoflaan
    - Kust : voornamelijk De Panne en Koksijde
  - Vernieuwen van technische installaties in de Antwerpse premetro
  - Aanpassen aan tractienet Antwerpen + kust
  - Nieuwe/vernieuwen van stelplaatsen Asse en Aalst (aankoop terrein) + voorbereiden van de vernieuwingen van de stelplaatsen het Rad in Anderlecht en Diegem
  - Aankoop nieuwe trams
  - Stationsomgevingen:
    - in Kortrijk wordt werk gemaakt van een volgende fase van de herinrichting van de stationsomgeving waarbij een eerste deel van het nieuwe busstation wordt aangelegd.
    - in de stationsomgevingen van Mechelen en Tongeren zal verdergewerkt worden aan de verbetering of vernieuwing van de infrastructuur.
    - Aan de kust zal gewerkt worden aan de toegankelijkheid voor de CAF- trams.
- Investeringen in het kader van vergroening : Aankoop van e-bussen en de bijhorende laadinfra
- Uitbreidingsinvesteringen:
  - Externe evoluties zoals Werken aan de Ring (Brussel), Smartmove (rekeningrijden Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en Minder Hinder Oosterweel worden van nabij opgevolgd.
  - Zoals in het ODC vermeld, zal dit resulteren in het eventueel indienen van extra dossiers en een verhoging van de toelage mits goedkeuring door de Vlaamse Regering.

Overzicht belangrijkste leveringen/prestaties 2023 (VEK-Betaalkredieten):

A. Stationsomgevingen

De belangrijkste investeringen gefinancierd Begrotingsartikel MB0-1MEH5EY-IS, basisallocatie MB0 1ME016 6141, zijn o.a.:

- Stationsomgeving Gent Sint Pieters
- Stationsomgeving Mechelen
- Stationsomgeving Tongeren
- STA Antwerpen Stelplaats Luchthaven
- STA Antwerpen Stelplaats Rumst

B. Kapitaalsubsidies

De belangrijkste investeringen gefinancierd via Begrotingsartikel MB0-1MEH5EY, basisallocatie MBO 1ME022 6141 , zijn o.a. :

- Aankoop lagevloertrams 2016-2021 - ca 146 stuks
- Aankoop bussen 2019-2021
- Hybride bussen LEZ
- E-bussystemen
- Spartacus Limburg - as 1
- Spoorlijnen Antwerpen - aanpassen voedingsnet aan evolutie trampark
- Stationsomgeving Gent Sint-Pieters
- Spoorvernieuwing kust - 3,100 km DS - Zeebrugge Strandwijk - Zeebrugge Zeesluis
- Contactloos EMV Ticketing
- Spoorvernieuwing Kust – Tractiestations
- Spoorvernieuwing Gent - Coupure rechts
- Spoorvernieuwing Grotesteenweg Berchem
- TRA Antwerpen Aanpassing Tractienet
- SPV Antwerpen Melkmarkt Kipdorp Koepoort
- Midlife Revisie Hermelijntrams_HP
- E-bus laadinfra en infra stelplaatsen
- SPV Antwerpen Hoboken Antwerpsestwg
- STA Asse
- E-bus software en ICT resources
- DIV Vlaanderen Digitale Radio
- STA Brabantnet Diegem
- Dienstvoertuigen >3,5t_HP
- Reizigersinformatie algemeen
- Spartacus Trambus L2
- Spoorvernieuwing Antwerpen Belgielei

Livan Infrastructure

Livan Infrastructure nv (de vennootschap) is opgericht in het kader van de uitvoering van een DBFM-contract. De vennootschap staat in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de oostelijke premetrokker onder de Turnhoutsebaan en van de tramuitbreiding tussen de N116a Herentalsebaan en de N12 Turnhoutsebaan via de Florent Pauwelslei en Ruggeveldlaan en de ontsluiting van de P&R Wommelgem/rondpunt.

Ontvangsten

Livan Infrastructure wordt enerzijds gefinancierd door middel van onderhoudsvergoedingen van De Lijn tbv 2.475 keuro. Dit is een stijging met 635 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

Anderzijds worden intrest- en kapitaalaflossingen ontvangen op de lange termijnevordering tussen Livan Infrastructure en De Lijn. Deze bedragen 6.387 keuro. Dit is een toename met 126 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

Uitgaven

12.11 Algemene werkingskosten

Alle verschuldigde onderhoudskosten en SPV kosten, zoals vergoedingen, bedragen voor 2023 3.002 keuro. Dit is een stijging met 141 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

12.50 Belasting betaald aan subsectoren van de overheidssector

De verschillende taksen waaronder vennootschapsbelastingen, provincie -en

gemeentebelasting bedragen voor 2023 366 keuro. Dit is een toename met 165 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

21.10 Rente op overheidsschuld in euro

De intresten verschuldigd op leningen bedragen voor 2023 1.775 keuro. Dit is een daling met 33 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

21.30 Intrestlasten op schuld binnen de overheidssector

De intresten verschuldigd op aandeelhouderslening tussen Livan Infrastructure en De Lijn (Overheid) bedragen voor 2023 203 keuro. Dit is een daling met 22 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

25.00 Uitbetaalde dividenden

Er worden voorlopig geen dividenden toegekend.

81.70 Andere financiële producten

De verschuldigde Intrest Rate Swaps (financieel instrument om de SPV in te dekken tegen renteschommelingen bij leningen met een variabele rentevoet) bedragen voor 2023 530 keuro. Dit is een afname met 10 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

91.10 Aflossingen van schuld in euro

De kapitaalaflossingen op leningen bedragen voor 2023 2.647 keuro. Dit is een daling van 275 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

Project Brabo I

Project Brabo 1 (de vennootschap) is opgericht in het kader van de uitvoering van een DBFM-contract. De vennootschap heeft twee activiteiten, enerzijds staat het in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de tramlijnen Deurne-Wijnegem en Mortsel-Boechout (Tramgedeelte). Anderzijds staat het in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de wegenwerken, (her)aanleg van voetpaden, straatmeubilair, openbare verlichting en rioleringen (Niet-tramgedeelte).

Ontvangsten

Project Brabo 1 wordt enerzijds gefinancierd door onderhouds- en leasevergoedingen.

De ontvangen lease- en onderhoudsvergoedingen van De Lijn (tramgedeelte) bedragen voor 2023 16.035 keuro. Dit is een toename met 2.605 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

Dit is het gevolg van de beslissing dat Project Brabo 1 nv de logica van haar bedrijfseconomische boekhouding ook naar de ESR vertaald en dat zij dus naar de toekomst (vanaf 2019) de opbrengsten van het tramgedeelte als huuropbrengsten (code 16.20 van de economische classificatie) registreert.

De ontvangen onderhoudsvergoedingen van AWV en Stad Antwerpen (Niet-tramgedeelte) bedragen voor 2023 1.521 keuro. Dit is een daling met 54 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

Project Brabo 1 wordt anderzijds gefinancierd door intrest aflossingen op de lange termijnvordering tussen Project Brabo1 en Agentschap Wegen en Verkeer (Niet-tramgedeelte). De ontvangen intresten op de lange termijnvordering tussen Project

Brabo1 – Agentschap Wegen en Verkeer (Niet-tramgedeelte) bedragen voor 2023 5.235 keuro. Dit is een toename van 14 keuro ten opzichte van begrotingsaanpassing 2022.

Uitgaven

12.11 Algemene werkingskosten

Alle verschuldigde onderhoudskosten en SPV kosten, zoals vergoedingen, bedragen voor 2023 8.296 keuro. Dit is een stijging met 4.572 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

12.50 Belasting betaald aan subsectoren van de overheidssector

De verschillende taksen waaronder vennootschapsbelastingen, provincie -en gemeentebelasting bedragen voor 2023 768 keuro. Dit is een daling met 434 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

21.10 Rente op overheidsschuld in euro

De intresten verschuldigd op leningen bedragen voor 2023 2.285 keuro. Dit is een stijging met 93 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

21.30 Intrestlasten op schuld binnen de overheidssector

De intresten verschuldigd op aandeelhouderslening tussen Livan Infrastructure en De Lijn en BAM (Overheid) bedragen voor 2023 703 keuro. Dit is een daling van 1keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

25.00 Uitbetaalde dividenden

Er werden nog geen dividend toegekend voor 2022.

81.70 Andere financiële producten

De verschuldigde Intrest Rate Swaps (financieel instrument om de SPV in te dekken tegen renteschommelingen bij leningen met een variabele rentevoet)bedragen voor 2023 6.095 keuro. Dit is een daling van 205 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

91.10 Aflossingen van schuld in euro

De kapitaalaflossingen op leningen bedragen voor 2023 5.294 keuro. Dit is een toename van 1.391 keuro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

85.14 Kredietverleningen aan de institutionele overheid

De lange termijnvordering op Agentschap Wegen en verkeer bedraagt voor 2023 116 keuro. Dit is daling van 86 keuro ten opzichte van begrotingsaanpassing 2022.

VIII. BELEIDSVELD III: ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID

1. ISE: Algemene beleidsondersteuning, MVG excl. DAB

Binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken zijn er een aantal ontvangsten en uitgaven die niet specifiek toe te wijzen zijn aan de ondersteuning van een bepaald aspect van het mobiliteitsbeleid of een bepaald type van infrastructuur, maar die op meerdere van de andere inhoudelijke structurelementen betrekking hebben. Onder andere uitgaven op het vlak van communicatie, informatica en internationale samenwerking vallen hieronder, maar ook de dienstverlening vanwege Xperta (de naam van de technische ondersteunende diensten van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken). Het betreft onder andere:

- De verdere uitbouw van specifieke geotechnische IT-applicaties (Geosys, Databank Ondergrond Vlaanderen, Gismo,...) met als doel de uitvoering, verwerking en rapportering van geotechnische proeven en ontsluiting (via open data) van geotechnische gegevens in Vlaanderen mogelijk te maken.
- Geotechnische ondersteuning van Maritieme Toegang bij de uitvoering van de nieuwe sluis Terneuzen en het ontwerp van het complex project Kust, alsook geotechnische ondersteuning van Lantis bij de verschillende studies en projecten in het kader van de Oosterweelverbinding.
- De verdere uitbouw van verschillende kenniscentra: Geotechniek, Dijken, Varen, waarbij in dat laatste kenniscentrum een samenwerking op punt wordt gezet voor het onderzoek op de nieuwe sleeptank in Oostende.
- Inzetten op innovatie via het MOW Data Science LAB, waarbij de cultuur van datagedreven onderzoek blijvend gestimuleerd wordt binnen (en buiten) de entiteit. Xperta zal volop inzetten op nieuwe ontwikkelingen en nog meer O&O, dit al dan niet in samenwerking met de diensten van EWI en VLAIO.
- Het uittesten van innovatieve technieken zoals AR en VR om de impact van grote bouwwerven duidelijk te kunnen communiceren naar de burger. AR en VR kunnen helpen om een project zo realistisch mogelijk te visualiseren en een vatbaar en duidelijke beeld te creëren voor de burger.
- Het verder moderniseren van meetmiddelen. Meettoestellen ondergaan de laatste jaren veel technologische ontwikkelingen. Daarom is het noodzakelijk om tijdig meettoestellen te vervangen.
- Het MEDIAAN-platform over prijstechniek en cost engineering wordt verder geoptimaliseerd en uitgebreid met informatie en instrumenten die aanbestedende overheden, en de advies- en ingenieurbureaus die hen bijstaan, ondersteunen in het voorbereiden, plaatsen en uitvoeren van projecten voor de bouw, het onderhoud en de renovatie van openbare infrastructuur.
- De verdere uitvoering van het eProcurement-programma, dat bestaat uit het verder ontwikkelen en onderhouden van verschillende applicaties voor het opvolgen van overheidsopdrachten van begin tot einde, teneinde de verwijlintresten verder te verlagen.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 3.4. De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen*
- *OD 6.2. Inzetten op een slim, innovatief en duurzaam wegennetwerk*
- *OD 6.3. Inzetten op een slim, innovatief en duurzaam waterwegennetwerk*
- *OD 6.4. Naar een innovatief fietsnetwerk*
- *OD 7.2. Naar een integrale klimaataanpak en een vermindering van de milieudruk en het energieverbruik*

- OD 7.3. Vlaanderen beveiligen tegen overstromingen en droogterisico
- OD 8.2. De Vlaamse betrokkenheid op Europees en internationaal niveau vergroten
- OD 8.3. Bestuurlijk samenwerken met de federale overheid en de andere gewesten
- OD 8.4: Samenwerken in quadruple-helix verband
- OD 8.5. De vinger aan de pols houden
- OD 8.6. Linken leggen met andere Vlaamse beleidsdomeinen
- OD 8.7. Daadkrachtige samenwerking binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

ALGEMENE BELEIDSONDERSTEUNING, MVG excl. DAB

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	18.321	228	18.549	19.372	228	19.600
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	18.321	228	18.549	19.372	228	19.600
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De beleidskredieten van het inhoudelijk structurelement Algemene beleidsondersteuning stijgen met 228 keuro. Dit is voornamelijk het gevolg van de verwerking van de ontvangsten uit Europese subsidies, het terugdraaien van enkele eenmalige compensaties en extra ontvangsten (omgezet in uitgaven) voor grote projecten zoals ECA.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Korte inhoud begrotingsartikel:

Xperta is de naam van de technische ondersteunende diensten van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken. Xperta staat voor een brede waaier aan diensten en een alsmaar verder ontwikkelde technische expertise. Op voorliggend begrotingsartikel worden de ontvangsten in het kader van de technische adviezen, het Maritiem Onderzoekcentrum, het gebruik van de simulatoren en de EU-subsidies van Xperta opgenomen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	654	0	0

Bijstelling BO 2023	316	0	0
BO 2023	970	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Voor 2022 werd er op dit artikel een ontvangst van 270 keuro ingeschreven in het kader van het EU project Polder2C's van het Waterbouwkundig Laboratorium. Gelet op de doorloop van het project in 2023 (laatste jaar), kan deze ontvangst bijgesteld worden tot 450 keuro in 2023 (+180 keuro tov 2022). Hiervan zal aan uitgavenzijde 82 keuro benodigd zijn op de loonkredieten (MB0-1MAH2ZZ-LO) en 368 keuro op de werkingskredieten van Xperta (MB0-1MFH2KB-WT), in functie van de middelen voorzien voor lonen en werking in de overeenkomst met Europa.

De terbeschikkingstellingsovereenkomst tussen het Waterbouwkundig Laboratorium en consortium MOC geeft jaarlijks aanleiding tot een vordering van 124.500 euro. Telkens twee schijven per jaar van elk 62.253,40 euro. Hiervoor werd er maar 75.000 euro bijgeschreven op het begrotingsartikel in 2022. Vanaf 2023 wordt het volledige bedrag voorzien (bijkomend 50 keuro), wat ook gerecupereerd wordt op de werkingskredieten van Xperta (MB0-1MFH2KB-WT), gelet op de kosten die hiervoor dienen gemaakt te worden.

Voor studies en adviezen werd er voor Expertise Beton en Staal en Geotechniek gezamenlijk jaarlijks 65 keuro aan inkomsten voorzien. Gelet op de focus op bepaalde grote projecten (die ook meer inkomsten genereren, zie verder) daalt het aantal standaardadviezen en studies met 20 keuro tot 45 keuro. Anderzijds wordt wel meer ingezet op grotere dossiers zoals bijvoorbeeld ECA. In 2023 wordt hiervoor in totaal 160 keuro geraamd.

Voor het contract met DAB Loodswezen blijft het bedrag van 184 keuro behouden. In tegenstelling tot 2022, zal de recuperatie aan uitgavenzijde voor 30 keuro gebeuren op werkingskredieten van Xperta en voor 154 keuro op de loonkredieten. Dit sluit beter aan bij de realiteit.

Tot slot werd bij BA2022 een ontvangst bijkomend opgenomen uit de recuperatie van het saldo van het EV Flanders Hydraulics, conform het nieuwe decreet van het EV FH. Voor de afdelingen van Xperta zal nog een resterend saldo van 7 keuro overgeheveld worden. Dit betekent dus een daling van 53 keuro ten opzichte van BA2022.

MB0-9MFHAKC-OW – KORTING BEDRIJFSVOORHEFFING WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEKERS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Gelet op het advies van de Algemene Gegevensbank (AGB) aangaande de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers wordt dit artikel voorzien. Op basis van de in 2021 ontvangen kortingen op de te betalen bedrijfsvoorheffing en op basis van de beschikbare info mbt de eerste vier maanden van 2022 wordt een bedrag van 516 keuro ingeschreven bij de begrotingsopmaak 2023.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	605	0	0
Bijstelling BO 2023	- 89	0	0
BO 2023	516	0	0

Uitgavenartikelen**MB0-1MFH2KA-WT – ALGEMENE BELEIDSONDERSTEUNING****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft uitgaven die dienen ter algemene ondersteuning van het beleid:

- De aanpassingen van eDELTA, Mercator, eRIO, EPM, ... en het opzetten en beschikbaar houden van de onderliggende serverinfrastructuur;
- Allerhande kosten, logistieke middelen, informatica en juridische zaken in verband met het beheer van Openbare Werken en overheidsopdrachtendossiers;
- Uitgaven in het kader van de Databank Ondergrond Vlaanderen dat binnen het Beleidsdomein MOW wordt gehanteerd als werkinstrument in voorontwerp en ontwerpfase van infrastructuurwerken in de weg- en waterbouw;
- Uitgaven in het kader van E-procurement;
- Lidmaatschappen van een aantal binnenlandse en internationale organisaties;
- Communicatie initiatieven teneinde draagvlak te creëren voor de beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- Deelname aan tentoonstellingen in binnen- en buitenland, vertegenwoordigings- en ontvangstkosten;
- Uitgaven in het kader van internationale samenwerking.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	6.038	5.753
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 144	- 144
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	5.894	5.609
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar SC0-1SJA2ND-WT	-144	-144	Er wordt 144 keuro gecompenseerd naar Digitaal Vlaanderen als terugdraai van de eenmalig toegekende middelen in het kader van VRD bij BA2022.
TOTAAL	-144	-144	

MB0-1MFH2KB-WT – XPERTA**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de uitgaven van Xperta aangerekend. De werkingskosten en investeringsmiddelen teneinde de technische ondersteuning van het Departement te continueren, verbeteren en moderniseren vallen onder dit begrotingsartikel. Deze technische ondersteuning wordt verleend door het waterbouwkundig laboratorium, de afdeling algemene technische ondersteuning, de afdeling geotechniek en de afdeling expertise beton en staal.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	10.283	11.619
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	27	27
<i>Andere bijstellingen</i>	345	345
BO 2023	10.655	11.991
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MB0-1MAH2ZZ-LO	30	30	Sinds 2021 wordt er een Uitgave opgenomen op de loonkredieten van het departement voor de tewerkstelling van 2 personeelsleden in het kader van een overeenkomst met DAB Loodswezen. Compensatie betreft de werkingskosten verbonden aan simulatoren.
Naar MB0-1MEH2EY-IS	-3	-3	Terugzetten eenmalige compensatie project iAsset
TOTAAL	27	27	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Grote projecten Geotechniek	160	160	Bijstelling in het kader van recuperatie van de verwachte ontvangsten voor opdrachten (zoals ECA) van Geotechniek (MB0-9MFHAKW-OW)
Daling ontvangsten studies en adviezen	-20	-20	Bijstelling naar aanleiding van de dalende algemene ontvangst voor studies en adviezen (MB0-9MFHAKW-OW)
EU-subsidies: Polders 2C (MB0-9MFHAKW-OW)	-220	-220	Bij BO 2022 werd er 220 keuro voor het gedeelte werking en investeringen voor het EU-project Polders 2C van het Waterbouwkundig Laboratorium ingeschreven op dit artikel. Bij BO2023 wordt dit bedrag uit de basis gehaald
EU-subsidies: Polders 2C 2023 (MB0-9MFHAKW-OW)	398	398	Bijstelling naar aanleiding van de recuperatie van de ontvangsten in het kader

			van het EU-project Polders 2C van het Waterbouwkundig Laboratorium voor het gedeelte werking en investeringen.
Recuperatie ontvangst PIO	30	30	Er wordt een bijstelling voorzien in het kader van PIO-projecten van Vlaio. Dit bedrag wordt ook opgenomen aan ontvangstenzijde (MB0-9MHHAOYOI).
Recuperatie meerontvangsten MOC	50	50	Bijstelling naar aanleiding van de recuperatie van meerontvangsten van het consortium voor gebruikname van het MOC (MB0-9MFHAKB-OW)
Recuperatie saldo EVFH	-53	-53	De ontvangst bijkomend opgenomen bij BA2022 als recuperatie van het saldo van het EV Flanders Hydraulics, wordt teruggedraaid. Dit betekent dus een daling van 53 keuro ten opzichte van 2022, die doorgetrokken wordt aan uitgavenzijde.
TOTAAL	345	345	

MB0-1MFH2KD-WT – BELEIDSCAPACITEIT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de bijdragen van verschillende entiteiten van het beleidsdomein MOW centraal geclusterd conform een overeengekomen verdeelsleutel voor het financieren van de MCB (Management Comité Beleidsdomein) projecten en de kenniscellen. Dit betreft de volgende types projecten/opdrachten ten behoeve van het

hele beleidsdomein:

- Consultancy procesbegeleiding, productbegeleiding, ...
- Tools om de samenwerking te optimaliseren
- Change gerelateerde onkosten
- Vormingen (bv. rond functioneel leidinggeven, projectwerking, ...)
- Events voor samen (net)werken community
- Communicatie-opdrachten

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	2.000	2.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	2.000	2.000

Aanwending VAK-ruiter	
-----------------------	--

DAB Vlaams Infrastructuurfonds**Uitgaven****MBU-3MFH2KA-WT – ALGEMENE BELEIDSONDERSTEUNING****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Alle nieuwe vastleggingen in het kader van algemene beleidsondersteuning worden vanaf 2019 genomen op begrotingsartikel MB0-1MFH2KA-WT. Op dit begrotingsartikel worden de vereffeningen voorzien van het openstaande encours eind 2019.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	87
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	87
Aanwending VAK-ruiter		

MBU-3MFH2KB-WT – XPERTA**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Alle nieuwe vastleggingen in het kader van algemene beleidsondersteuning worden vanaf 2019 genomen op begrotingsartikel MB0-1MFH2KB-WT. Op dit begrotingsartikel worden de vereffeningen voorzien van het openstaande encours eind 2019. Daarnaast worden sinds 2022 wel terug extra kredieten voorzien voor studies in het kader van PPS-projecten binnen het beleidsdomein. Deze worden ook onder de investeringskredieten van Xperta opgenomen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	2.600	3.240
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-640
BO 2023	2.600	2.600
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie vereffeningsskalender	0	-640	In 2022 werd het VEK eenmalig bijgesteld om oude dossiers te vereffenen. Vanaf 2023

BBT MOW Finaal

			wordt het VEK terug gelijk gezet aan het VAK.
TOTAAL	0	-640	

2. ISE: Modi-overschrijdend mobiliteitsbeleid, MVG excl. DAB

Teneinde ontvangsten en uitgaven te kunnen ondervangen die betrekking hebben op meerdere aspecten van het mobiliteitsbeleid, bijvoorbeeld door hun modi-overschrijdende karakter, werd dit inhoudelijk structurelement voorzien. Het is uiteraard de bedoeling om ontvangsten en uitgaven maximaal toe te wijzen aan een specifiek aspect van het mobiliteitsbeleid zodanig dat deze categorie tot een minimum beperkt kan worden. Het betreft onder andere het onderzoek verplaatsingsgedrag, subsidiëring van mobiliteitsverenigingen en koepels van verenigingen en van mobiliteitsprojecten, alsook het uitwerken van het strategisch multimodaal ITS-actieplan. Ook Multimodaal.Vlaanderen, een initiatief dat werd uitgewerkt door VIL, valt hieronder.

Ook in 2023 worden de subsidies aan de mobiliteitsverenigingen verdergezet. Het gaat om:

- Behoud basissubsidies van erkende mobiliteitsverenigingen (Taxistop vzw) en vernieuwen erkenning (TTB vzw, Fietsersbond vzw, Voetgangersbeweging vzw en Netwerk Duurzame Mobiliteit vzw).
- Actieprogramma's: jaarlijks kunnen verenigingen van 1 januari tot en met 30 juni een voorstel van actieprogramma indienen. Een goedgekeurd actieprogramma loopt in principe over 3 jaar met maximaal 40 keuro subsidie per werkingsjaar. Een lopend actieprogramma wordt elk jaar geëvalueerd.
- Mobiliteitsprojecten: jaarlijks kan de minister beslissen om een projectoproep te lanceren.

Vlaanderen wil de emissievrije distributie stimuleren, zodat vanaf 2025 in de stadskernen emissieloos gereden wordt voor belevering. We zullen werken via een Vlaams kader voor het vastleggen van afspraken tussen de Vlaamse overheid, de steden en de bedrijven. Hiermee streven we in de eerste plaats uniformiteit na in het formuleren van heldere doelstellingen (met ingang vanaf 2025), een coherente visie op hoe die doelstellingen te bereiken en het flankerend beleid dat hiervoor nodig is. Het Vlaams kader moet uitmonden in een decretaal kader met overkoepelende regelgeving dat op 1 januari 2025 in werking zal treden.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 5.1. De omslag maken naar een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur*
- *OD 5.2. Het gebruik van vervoersnetwerken op een efficiënte manier beprizen*

- *OD 6.1. Naar een ITS-plan voor Vlaanderen*
- *OD 6.2. Inzetten op een slim, innovatief en duurzaam wegennetwerk*
- *OD 6.4. Naar een innovatief fietsnetwerk*

- *OD 7.1. De recreatieve en toeristische troeven van Vlaanderen mee versterken*
- *OD 7.2. Naar een integrale klimaataanpak en een vermindering van de milieudruk en het energieverbruik*

- *OD 8.1. Inzetten op een gebiedsgerichte samenwerking binnen de vervoerregio's*
- *OD 8.3. Bestuurlijk samenwerken met de federale overheid en de andere gewesten*

MODI-OVERSCHRIJDEND MOBILITEITSBELEID, MVG excl. DAB

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolucie	BO 2023	BA 2022	evolucie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	4.608	32	4.640	6.564	-1.166	5.398
Toelagen (interne stromen (IS))	833.555	74.261	907.816	833.555	74.261	907.816
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	838.163	74.293	912.456	840.119	73.095	913.214
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De beleids- en betaalkredieten van het inhoudelijk structurelement Modi-overschrijdend mobiliteitsbeleid stijgen respectievelijk met 74.261 keuro en 73.095 keuro. Dit is grotendeels te wijten aan de stijging van de toelage aan het Vlaams Infrastructuurfonds (VIF) ten belope van 74.261 keuro in VAK en VEK. De concrete toelichting van deze bijstellingen wordt voorzien bij de begrotingsartikels van het VIF.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangsten****MB0-9MFHALA-OW – ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden allerlei diverse ontvangsten aangerekend, alsook de ontvangsten die niet specifiek toe te wijzen zijn aan verkeersveiligheid. Het betreft voornamelijk boetes van aannemers. Daarnaast werd er op dit begrotingsartikel een jaarlijkse ontvangst van 500 keuro ingeschreven uit de samenwerkingsovereenkomsten met de andere gewesten inzake ICT 6de staatshervorming. Gelet op het feit dat de meeste IT-toepassingen uit de samenwerkingsovereenkomst ondertussen vervangen werden door modernere tools, zullen de andere gewesten hier geen gebruik meer van maken en valt de ontvangst in 2023 weg.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	1.500	0	0
Bijstelling BO 2023	- 500	0	0
BO 2023	1.000	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Gelet op het feit dat de meeste IT-toepassingen uit de samenwerkingsovereenkomst ondertussen vervangen werden door modernere tools, zullen de andere gewesten hier geen gebruik meer van maken en valt de ontvangst in 2023 weg.

Uitgaven**MB0-1MFH2LA-WT – ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten die worden aangewend voor de volgende initiatieven:

- Basissubsidies voor erkende mobiliteitsverenigingen en koepels van verenigingen in het kader van het decreet van 13/02/2004, subsidie mobiliteitsprojecten, actieprogramma's mobiliteitscampagne;
- Subsidies mobiliteits- en bereikbaarheidsmanagers;
- Subsidie Vlaams instituut voor de logistiek voor Multimodaal.vlaanderen;
- Diverse uitgaven in het kader van het algemeen mobiliteitsbeleid, bv. onderzoek verplaatsingsgedrag, toekomstverkenning mobiliteit in de toekomst, studies inzake fietstracés, ...
- Uitgaven in het kader van logistiek;
- Toekenning van subsidies voor opmaak gemeentelijke mobiliteitsplannen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2021	3.291	4.419
<i>Index</i>	10	10
<i>Compensaties</i>	- 50	- 50
<i>Andere bijstellingen</i>	0	- 72
BO 2022	3.251	4.307
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MB0-1MFH2KD-WT	50	50	Het betreft een terugdraai van een eenmalige compensatie voor een gezamenlijke studie van de kenniscellen in het kader van vrachtwagenparkeren bij BA2021.
Naar MB0-1MFH2LC-WT	-100	-100	Compensatie betreffende een externe opdracht in het kader van evaluatie Benefic in 2022.
TOTAAL	-50	-50	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling betaalkalender		- 72	Diverse subsidies mobiliteit - vereffeningskalender
TOTAAL		-72	

MB0-1MFH2LC-WT – VERGROENING MOBILITEIT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op voorliggend artikel worden de uitgaven in het kader van Clean Power for Transport aangerekend. Deze bevoegdheid is sinds 2021 overgekomen van het departement Omgeving.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	100	1.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	- 662
BO 2023	100	338
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Vereffeningsskalender	0	-662	Actualisatie vereffeningsskalender
TOTAAL	0	-662	

MB0-1MFH2LY-IS – VLAAMS INFRASTRUCTUURFONDS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de toelage aan het Vlaams Infrastructuurfonds. De bijstelling wordt toegelicht via de verschillende begrotingsartikels van het Vlaams Infrastructuurfonds en wordt hier dan als ESR-neutraal opgenomen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	833.555	833.555
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	74.261	74.261
BO 2023	907.816	907.816
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling toelage VIF	74.261	74.261	De corresponderende uitgaven zijn terug te

			vinden per begrotingsartikel van het VIF
TOTAAL	74.261	74.261	

DAB's**DAB Vlaams Infrastructuurfonds****Ontvangsten****MBU-3MFH2LA-WT – ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Alle nieuwe vastlegging in het kader van het algemeen mobiliteitsbeleid worden vanaf 2019 genomen op begrotingsartikel MB0-1MFH2LA-WT. Op dit begrotingsartikel worden de vereffeningen voorzien van het openstaande encours eind 2020.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Uitgaven**MBU-3MFH2LA-WT – ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Alle nieuwe vastlegging in het kader van het algemeen mobiliteitsbeleid worden vanaf 2019 genomen op begrotingsartikel MB0-1MFH2LA-WT. Op dit begrotingsartikel worden de vereffeningen voorzien van het openstaande encours eind 2020.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

MBU-3MFH2LB-WT – INSPELEN OP (INVESTERINGS)OPPORTUNITEITEN BINNEN HET BELEIDSDOMEIN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de kredieten ingeschreven voor nieuwe

beleidsinitiatieven en investeringsopportunities binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	41.946	32.398
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 52.818	- 60.740
<i>Andere bijstellingen</i>	200.000	125.000
BO 2023	189.128	96.658
Aanwending VAK-ruiter	4.000	

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluities:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MBU-3MFH2KB-WT	2.600	0	Terugdraai compensatie studiekosten PPS DMOW 2022
Van MDU-3MHH2RA-WT	3.100	0	Terugdraai compensatie studiekosten PPS AWV 2022
Van MB0-1MEH5EY-IS	700	700	Terugdraai compensatie studiekosten PPS De Lijn 2022
Van MB0-1MIH5VY-IS	3.000	0	Terugdraai compensatie studiekosten PPS DVW 2022
Naar MB0-1MIH5VY-IS	-3.000	0	Compensatie studiekosten PPS DVW 2023
Naar MBU-3MFH2KB-WT	-2.600	0	Compensatie studiekosten PPS DMOW 2023
Naar MDU-3MHH2RA-WT	-1.000	0	Compensatie studiekosten PPS AWV 2023
Van MDU-3MHH2RA-WT	5.000	0	Terugdraai eenmalige extra middelen Fietsfonds 2022
Naar MDU-3MHH2RA-WT	-5.000	0	Compensatie extra middelen Fietsfonds 2023
Van MDU-3MHH2RA-WT	1.260	1.260	Terugdraai eenmalige compensatie voor masterplan toegankelijkheid haltes 2022 (AWV)
Van MB0-1MEH2EA-WT	1.800	1.800	Terugdraai eenmalige compensatie masterplan Toegankelijkheid haltes 2022 (DMOW)
Naar MDU-3MHH2RA-WT	-1.260	-1.260	Compensatie masterplan toegankelijkheid haltes 2023 (AWV)
Naar MB0-1MEH2EA-WT	-1.800	-1.800	Compensatie masterplan toegankelijkheid haltes 2023 (DMOW)
Van MDU-3MHH2RA-WT	10.000	0	Terugdraai eenmalig budget 2022 voor onteigeningen ikv

			FFEU-projecten
Van MDU-3MHH2RA-WT	28.625	0	Terugdraai eenmalig investeringsbudget AWW BA2022
Van MDU-3MHH2RA-WT	59.500	0	Terugdraai eenmalig investeringsbudget AWW BO2022
Van MDU-3MHH2RA-WT	10.000	10.000	Terugdraai eenmalig extra investeringsbudget fietsinvesteringen AWW 2022
Naar MB0-1MHH5RY-PA	-99.443	0	In het kader van de investeringsprojecten van De Werkvennootschap worden er extra middelen voorzien ten belope van 99.443 keuro.
Naar MBU-3MFH2LC-WT	-7.400	-4.440	Er wordt eenmalig een bedrag van 7.400 keuro in VAK en 4.440 keuro in VEK voorzien als cofinanciering van de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds voor investeringen in extra laadinfrastructuur
Van MB0-1MIH5VY-IS	1.600	0	Terugdraai eenmalig investeringsbudget DVW 2022
Van MB0-1MIH5VY-IS	8.500	0	Terugdraai eenmalig investeringsbudget DVW 2022
Van MBU-3MEH2EC-WT	10.000	10.000	Terugdraaien eenmalige compensatie in 2022 in VAK en VEK voor Stationsomgeving Mechelen
Van MB0-1MEH2EF-WT	5.000	5.000	Terugdraai eenmalige combimobiliteitsinvesteringen 2022
Naar MB0-1MEH2EE-WT	-10.000	-10.000	Er wordt 10 miljoen euro extra voorzien in 2023 in het kader van de uitrol van Hoppinpunten via het combimobiliteitsfonds.
Naar MB0-1MEH2EA-WT	-9.000	-9.000	Middelen Hoppincentrale voorzien op basisbereikbaarheid
Van MB0-1MEH5EY-IS	2.000	2.000	Terugdraai eenmalige middelen voor Spartacus 2 laadinfrastructuur 2022
Van MB0-1MEH5EY-IS	55.000	55.000	Terugdraai compensatie investeringen De Lijn 2022
Naar MB0-1MEH5EY-IS	-120.000	-120.000	Conform de bepalingen in het openbaredienstencontract met De Lijn wordt een bedrag van 120 miljoen euro voorzien voor extra investeringen in vergroening bij De Lijn.

TOTAAL	-52.818	-60.740	
---------------	----------------	----------------	--

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Nieuwe beleidsimpulsen	50.000	50.000	Bij BO2023 wordt een bedrag van 50 miljoen euro voorzien voor extra onderhoudswerken binnen MOW. Deze zullen in de loop van het begrotingsjaar worden herverdeeld naar de onderhoudsbudgetten van de betrokken entiteiten.
Uitgaven Regeerakkoord	50.000	5.000	Conform het Regeerakkoord wordt een bedrag van 50 miljoen euro voorzien voor extra investeringen binnen MOW
Nieuwe beleidsimpulsen	100.000	70.000	Bij BO2023 wordt een bedrag van 100 miljoen euro voorzien voor extra investeringen binnen MOW
TOTAAL	200.000	125.000	

Aanwending VAK-ruiter:

Op voorliggend begrotingsartikel wordt voorzien in een aanwending van de VAK-ruiter voor 4.000 keuro in het kader van de projecten voor het actieprogramma 'versnelling modal shift' via hinterlandconnectiviteit.

MBU-3MFH2LC-WT – VERGROENING MOBILITEIT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Bij de begrotingsaanpassing 2020 werd dit nieuwe begrotingsartikel gecreëerd teneinde extra kredieten in het kader van vergroening van de mobiliteit over verschillende vervoersmodi te clusteren. Het betreft bijvoorbeeld kredieten in het kader van investeringen in laadinfrastructuur.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	7.400	4.440
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	7.400	4.440
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MBU-3MFH2LB-WT	7.400	4.440	Er wordt 7.400 keuro VAK en 4.440 keuro VEK

			gecompenseerd vanuit MBU-3MFH2LB-WT als cofinanciering voor de vanuit het Klimaatfonds voorziene middelen voor extra laadinfrastructuur
TOTAAL	7.400	4.440	

MDU-3MFH2LC-WT – VERGROENING MOBILITEIT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de projecten aangerekend in het kader van de relancemaatregel Duurzaamheid VV49 Laadpalen versnelde uitrol laadinfrastructuur.

De kredietherverdelingen en aanrekeningen gebeuren volgens de afspraken die gemaakt werken in het kader van het Plan Vlaamse Veerkracht en worden hier niet opgenomen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

GEEN INHOUDELIJKE TOEWIJZING**Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)****Ontvangsten****MB0-9MFHAZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

In 2023 wordt voorlopig geen terugstorting voorzien vanuit het Pendelfonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

DAB's

DAB Vlaams Infrastructuurfonds**Ontvangsten****MBU-2MFHAZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel komt de werkingstoelage aan de DAB Vlaams Infrastructuurfonds (VIF) toe. Gelet op de saldowerking en de eigen ontvangsten binnen het VIF zegt deze werkingstoelage niets over de totale hoogte van investeringsmiddelen. Hiervoor kan verwezen worden naar de toelichting per begrotingsartikel binnen het VIF.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	833.555	0	0
Bijstelling BO 2023	74.261	0	0
BO 2023	907.816	0	0

MBU-2MFHAZZ-OG – OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft hier het beginsaldo van de DAB VIF voor 2023, dat bij de BA2023 nog wordt aangepast in functie van de reële uitvoering in 2022.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	311.849	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	311.849	0	0

MBU-2MFHAZZ-OU – OVER TE DRAGEN TEKORT VAN HET BOEKJAAR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Een eventueel tekort op het einde van het jaar binnen de DAB VIF zou hier opgenomen moeten worden. Dit is echter niet van toepassing.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Uitgaven**MBU-3MFH2ZZ-OV – OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR**

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het over te dragen overschot eind 2023.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	311.849
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	311.849
Aanwending VAK-ruiter		

MBU-3MFH2ZZ-OH – OVERGEDRAGEN TEKORT VORIGE BOEKJAREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft een pro memorie artikel voor het over te dragen tekort eind 2023. Dit is niet van toepassing.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

IX. BELEIDSVELD IV: WEGINFRASTRUCTUUR- EN BELEID

1. ISE: Verkeersveiligheid, MVG excl. DAB

Het verkeersveiligheidsbeleid focust op het veiliger maken van de weg (en haar aanhorigheden) voor de weggebruiker met het oog op het verminderen het aantal doden/gewonden in het verkeer. De Vlaamse overheid richtte het Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid op om alle acties rond verkeersveiligheid beter op elkaar af te stemmen en te coördineren. Onder andere de Vlaamse Stichting Verkeerskunde is hierbij een belangrijke partner.

Met de middelen van het Verkeersveiligheidsfonds wordt o.a. ingezet op het wegwerken van gevaarlijke punten en wegsegmenten, het ondersteunen van steden en gemeenten die via kleine ingrepen de schoolomgeving en schoolroutes veiliger maken en investeringen in trajectcontroles. Via de werking van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde wordt ingezet op levenslang leren door het bestaande aanbod te behouden en te investeren in extra opleidingen voor de meest kwetsbare doelgroepen. Daarnaast worden er publiekscampagnes georganiseerd met aandacht voor verschillende thema's zoals vermoeidheid, alcohol en aangepast snelheid. Tot slot wordt via projecten een nieuwe basis gelegd voor de realisatie van een verkeersveiligheidscultuur waarbij veilig verkeer een gedeelde verantwoordelijk is van iedere verkeersdeelnemer.

Teneinde de verkeersveiligheid voor fietsers te verbeteren, worden de fietsvoorzieningen en snelheidslimieten onderling afgestemd. Elk wegvak dient onderzocht te worden naar type aanpassingen: recente realisaties afstemmen op de snelheidslimiet, ondermaatse fietsinfrastructuur verkeersveiliger maken conform de aanbevelingen van het Vademecum Fietsvoorzieningen. Daarnaast worden kruispunten op gewestwegen veiliger gemaakt door ze maximaal conflictvrij, en daar waar kan volledig conflictvrij in te richten. Er wordt hiertoe een afwegingskader uitgewerkt waarin verkeersveiligheid steeds prioriteit krijgt zonder evenwel doorstroming, en de neveneffecten ervan vanuit het oogpunt verkeersveiligheid, uit het oog te verliezen.

We zetten verder in op een verhoogde digitalisering van de processen inzake:

- homologatie: aanpassing aan de door toepassing van verordening 2018/858 op punt gestelde homologatieprocedures
- technische keuring: processen van inspectie van de centra voor technische keuring
- ADR: het uitreiken en beheer van de certificaten bestuurders ADR en veiligheidsadviseur wordt ge(her)digitaliseerd met maximaal gebruik van bestaande DMOW en VO-bouwstenen;
- mobiliteitssubsidies.

Ook het inkantelen van de processen toegang tot het beroep/toegang tot de markt van het vervoer over de weg van goederen en personen vanuit de federale overheid gaat gepaard met een maximale digitalisering van de aanvraag en aflevering van vergunningen en erkenningen.

Binnen het Verkeersveiligheidsfonds zetten we verder in op veilige schoolomgevingen en schoolroutes en controle langs de weg van zware voertuigen.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 4.1. Inzetten op verkeersveilig gedrag bij alle weggebruikers*
- *OD 4.2. Verminderen van de conflictzones, in het bijzonder voor de kwetsbare*

weggebruiker

- OD 4.3. Verbeterde controle en handhaving
- OD 4.4. Geactualiseerd verkeersveiligheidsplan
- OD 8.5. De vinger aan de pols houden
- OD 8.6. Linken leggen met andere Vlaamse beleidsdomeinen

VERKEERSVEILIGHEID, MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	29.760	16.884	46.644	28.777	13.232	42.009
Toelagen (interne stromen (IS))	18.225	430	18.655	18.225	430	18.655
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	47.985	17.314	65.299	47.002	13.662	60.664
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De beleidskredieten in het kader van verkeersveiligheid stijgen met 17.314 keuro. Dit is te wijten aan enerzijds een stijging van de uitgaven van het verkeersveiligheidsfonds voor extra investeringen in verkeersveilige infrastructuur en schoolroutes (+18.352 keuro). Anderzijds is er ook een terugdraai van 962 keuro ten gevolge van een eenmalige recuperatie van middelen in 2022 uit de samenwerkingsovereenkomst met de andere gewesten ikv IT. Tot slot stijgt de toelage aan de Vlaamse Stichting Verkeerskunde met 430 keuro

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

MB0-9MHHANA-OW – VERKEERSVEILIGHEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de algemene ontvangsten aangerekend in het kader van verkeersveiligheid.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	152.503	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0

BO 2023	152.503	0	0
----------------	----------------	----------	----------

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het betreft de volgende categorieën ontvangsten:

- De ontvangsten uit de verkeersboetes voor 2023 worden geraamd op 183.742.903,25 euro (conform de laatst beschikbare raming van de FOD Financiën). De eerste schijf van 17.929 keuro aan ontvangsten uit de verkeersboetes worden toegevoegd aan het Verkeersveiligheidsfonds. De overige ontvangsten uit verkeersboetes tot het grensbedrag van 161.243 keuro landen op dit begrotingsartikel, waarna het surplus wordt toegevoegd aan het Verkeersveiligheidsfonds. Concreet betekent dit 143.314 keuro ontvangst voor de algemene ontvangsten in 2023 (geen delta tov BO2022).
- Ook de ontvangsten uit afdrachten (6% van de netto-ontvangsten van de ondernemingen die instaan voor de technische controle) tot aan het drempelbedrag van 5.539 keuro worden op dit begrotingsartikel aangerekend. Het restant wordt aangerekend op het Verkeersveiligheidsfonds. Gelet op het feit dat de totale afdrachten 6% in 2021 9.506 keuro bedroegen, wordt ingeschat dat ook in 2023 dit drempelbedrag op de algemene ontvangsten gerealiseerd zal worden.
- Daarnaast worden op dit begrotingsartikel de in het kader van de 6de staatshervorming overgekomen retributies en bijdragen (homologatie, vergunningen technische keuring, vergunningen rijsscholen, technische diensten, opleidingsinstellingen, examencommissie, beroepscommissie) ingeschreven. Op basis van werkelijke realisatie 2021 (3.521 keuro) wordt er voor deze overgekomen retributies en bijdragen een ontvangst van 3.650 keuro ingeschreven bij BO2023.

MB0-9MHHTNA-OW – VERKEERSVEILIGHEID**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds opgenomen.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	0	43.383	0
Bijstelling BO 2023	0	14.068	0
BO 2023	0	57.451	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**Verkeersboetes**

Op basis van de laatst beschikbare ramingen worden de ontvangsten uit verkeersboetes in 2023 ingeschat op 183.742.903,25 euro. De eerste 17.929 keuro aan ontvangsten uit verkeersboetes landt op dit artikel. Daarnaast kunnen de ontvangsten op het Verkeersveiligheidsfonds nog stijgen indien de

verkeersboetes het bedrag van 161.243 keuro overschrijden. Dit betekent voor 2023 een bijkomend bedrag van 22.500 keuro en een stijging van 11.848 keuro ten opzichte van 2022.

Afdrachten 6%

De ontvangsten uit afdrachten (6% van de netto-ontvangsten van de ondernemingen die instaan voor de technische controle), werden bij BO2022 geraamd op 10.536 keuro. De ontvangsten boven het in de budgettaire boordtabel opgenomen bedrag (5.539 keuro), worden ingeschreven als toegewezen ontvangsten binnen het Verkeersveiligheidsfonds. De realisatie in 2021 bedroeg 9.507 keuro, gelet op het feit dat de keuringsinstellingen door de pandemie korte tijd op een lagere bezetting open waren. Voor 2023 wordt voorzichtigheidshalve voor een volledig jaar het bedrag van 10.536 keuro aan ontvangsten constant gehouden, waarvan 4.977 keuro toegewezen ontvangst binnen het Verkeersveiligheidsfonds.

Afdrachten 0,25 euro

De afdrachten (0,25 euro per prestatie) die de instellingen belast met de controle van de in het verkeer gebrachte voertuigen afstaan aan het Verkeersveiligheidsfonds. Deze ontvangsten lagen in 2021 op 2.700 keuro, wat lager was dan het ingeschatte bedrag van 3.000 keuro. Voorzichtigheidshalve verlagen we de ontvangst naar de uitvoering 2021 en dus een bijstelling met 300 keuro.

Exploitatieoverschotten

De exploitatieoverschotten van de instellingen belast met de controle van de in het verkeer gebrachte voertuigen worden toegevoegd aan het Verkeersveiligheidsfonds. De ontvangsten uit deze exploitatieoverschotten worden voor 2023 geraamd op 9.325 keuro. Dit betekent een stijging ten opzichte van het begrote bedrag voor 2022 (6.805 keuro) met 2.520 keuro. Ook de uitvoering 2022 zou echter hoger liggen dan het begrote bedrag.

MB0-9MHHTNA-OP – VERKEERSVEILIGHEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel werden de ontvangsten uit het historisch saldo van het FIA (Fonds voor Voorziening en van Openbaar Nut voor de Inspectie van Automobielen) aangerekend. Aangezien het FIA eind 2019 volledig vereffend werd, worden er op dit artikel geen stortingen meer verwacht in 2023.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Uitgaven

MB0-1MHH2NA-WT – VERKEERSVEILIGHEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft uitgaven in het kader van het verkeersveiligheidsplan en de implementatie van informaticatoepassingen (voornamelijk naar aanleiding van de 6de staatshervorming: homologatie voertuigen, technische keuring, rijopleiding,...).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	4.602	4.602
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 76	- 76
<i>Andere bijstellingen</i>	- 962	- 962
BO 2023	3.564	3.564
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar SC0-1SJA2ND-WT	-76	-76	Terugdraai van compensatie ikv Vlaanderen Radicaal Digitaal 2022
TOTAAL	-76	-76	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Terugdraai recuperatie ontvangst	-962	-962	Terugdraai eenmalige recuperatie ontvangst IT samenwerkingsovereenkomst in 2022
TOTAAL	-962	-962	

MB0-1MHH4NA-WT – VERKEERSVEILIGHEID**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Binnen dit artikel van het Verkeersveiligheidsfonds worden subsidies en werkingsuitgaven aangerekend in het kader van de verkeersveiligheid:

- Subsidies aan de gemeenten in het kader van verkeersveilige schoolomgevingen en schoolroutes. Het betreft snel uitvoerbare maatregelen zoals verkeerssignalisatie en kleine infrastructurele maatregelen.
- Subsidies en andere uitgaven in het kader van de verkeersveiligheid (controle langs de weg, subsidie CARA, subsidies terugkommoment, projectsubsidies verkeersveiligheid, rij scholen, onderzoeksagenda verkeersveiligheid...).
- IT-toepassingen in het kader van verkeersveiligheid.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	9.000	9.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>		
<i>Andere bijstellingen</i>	5.000	5.000

BO 2023	14.000	14.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Subsidies veilige schoolroutes	5.000	5.000	In 2021 en 2022 werden subsidies aan lokale besturen voorzien voor ingrepen ten behoeve van de verkeersveiligheid van schoolroutes. Deze subsidies werden gefinancierd vanuit de Relanceprovisie. In 2023 worden deze subsidies verder gezet, maar gebeurt de financiering binnen het Verkeersveiligheidsfonds.
TOTAAL	5.000	5.000	

MB0-1MHH4NB-WT – INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Binnen dit artikel van het Verkeersveiligheidsfonds worden de investeringsuitgaven aangerekend in het kader van de verkeersveiligheid. Concreet gaat het om de volgende uitgaven:

- 3,25 miljoen handhaving, herkeuring en connectiviteit;
- 2 miljoen euro studies, proefprojecten, opleiding;
- 23,75 miljoen euro verkeersveiligheid weginfrastructuur. Dit is voor 5,1 miljoen middelen voor kleine ingrepen verkeersveiligheid (PCV), 5 miljoen voor aanpak gevaarlijke punten (dynamische lijst), de resterende middelen zijn ingevuld door projecten verkeersveiligheid.

Kredietevolutie:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2022	16.158	15.175
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-430	-430
<i>Andere bijstellingen</i>	13.352	9.700
BO 2023	29.080	24.445
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MB0-1MHH4NY-IS	-430	-430	Zoals in 2022, is er in 2023

			een indexatie van de lonen van VSV voorzien. Deze wordt gecompenseerd vanuit het Verkeersveiligheidsfonds.
TOTAAL	-430	-430	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling investeringen	13.352	0	Gelet op de stijgende ontvangsten binnen het fonds, worden er extra middelen voorzien voor investeringen in het verkeersveiligheid.
Vereffeningskalender	0	9.700	Actualisatie betaalbehoefte
TOTAAL	13.352	9.700	

MB0-1MHH4NW-IS – BEHEERSMAATSCHAPPIJ ANTWERPEN MOBIEL**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Binnen het Verkeersveiligheidsfonds wordt een toelage aan Lantis voorzien teneinde de investeringen in verkeersveiligheid (o.a. tijdelijke infrastructuur voor veilige omleiding) voor de zwakke weggebruiker gedurende en na de werken door Lantis op te vangen. Constant beleid bij BO23.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	5.000	5.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	5.000	5.000
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MHH4NX-IS – DE WERKVENNOOTSCHAP**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Binnen het Verkeersveiligheidsfonds wordt een toelage aan De Werkvennootschap voorzien teneinde de investeringen in verkeersveiligheid (o.a. tijdelijke infrastructuur voor veilige omleiding) voor de zwakke weggebruiker gedurende en na de werken door De Werkvennootschap op te vangen. Constant beleid bij BO23.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	5.000	5.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	5.000	5.000

Aanwending VAK-ruiter	
-----------------------	--

MB0-1MHH2NY-IS – VLAAMSE STICHTING VERKEERSKUNDE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanaf BO2019 wordt de toelage aan de Vlaamse Stichting Verkeerskunde helemaal aangerekend op het Verkeersveiligheidsfonds. Zie bespreking van de begroting van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MHH4NY-IS – VLAAMSE STICHTING VERKEERSKUNDE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de toelage aan VSV. Zie bespreking bij de begroting van VSV.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	8.225	8.225
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	430	430
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	8.655	8.655
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MB0-1MHH4NB-WT	430	430	In het kader van de indexatie van de lonen binnen de VSV wordt een bedrag van 430 keuro gecompenseerd naar de toelage van VSV. Bij BA2023 zal de indexatie geactualiseerd worden.
TOTAAL	430	430	

DAB's**DAB Vlaams Infrastructuurfonds**

Uitgaven**MBU-3MHH2NA-WT – VERKEERSVEILIGHEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Alle nieuwe vastleggingen in het kader van verkeersveiligheid (buiten het verkeersveiligheidsfonds) worden vanaf 2019 genomen op begrotingsartikel MB0-1MHH2NA-WT. Op voorliggend begrotingsartikel worden de vereffeningen voorzien van het openstaande encours eind 2021.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	158
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	158
Aanwending VAK-ruiter		

Overige entiteiten onder toezicht**Vlaamse Stichting Verkeerskunde****Ontvangsten**

De ontvangsten voor 2023 worden geschat op 744 keuro. De verdeling tussen bedrijven, gezinnen en overheid is gebaseerd op een inschatting per project.

De inkomsten van derden en sponsoring worden geschat op 53 keuro.

De toelage voor 2023 bedraagt 8.655 keuro, wat een stijging is van 430 keuro.

Uitgaven

De uitgaven voor lonen en sociale lasten worden voor 2023 geraamd op 5.079 keuro.

De algemene werkingskosten worden geraamd op 4.084 keuro. Voor de huur van de kantoren, parkeerplaatsen en magazijn wordt 180 keuro voorzien.

Voor investeringen voorzien we een budget van 100 keuro:

- Wagenpark 40 keuro.
- Allerlei investeringen projectwerking 60 keuro.

De begroting zal later worden bijgesteld in functie van de gewijzigde indexparameters.

2. ISE: Verkeersbeleid, MVG excl. DAB

Het beleid inzake het wegverkeer kent verschillende aspecten (doorstroming, leefbaarheid, ...) en al deze aspecten vallen onder dit inhoudelijk structurelement. Ook het fietsbeleid hoort hieronder thuis, enkel het aspect verkeersveiligheid wordt afgezonderd als een specifiek inhoudelijk structurelement.

Om in staat te zijn om het fietsbeleid in Vlaanderen te evalueren, wordt verder ingezet op het opvolgen van indicatoren via fietsdata. De opvolging van data past binnen de datastrategie van het beleidsdomein. Daarnaast zet Fietsberaad, het kenniscentrum van fietsbeleid in Vlaanderen, verder in op de prioriteiten van hun actieplan. Fietsberaad zet ook verder in op de ontwikkeling van Velopark, een overkoepelend platform dat de gegevens van alle bewaakte fietsenstallingen in België verzamelt.

Met het Mobilidata-programma, dat loopt van 2019 tot eind 2023, willen we drie doelstellingen realiseren: het doen dalen van de uitstoot gerelateerd aan verkeer, het verbeteren van de doorstroming en van de verkeersveiligheid. Om dit te realiseren co-investeren we in innovatieve mobiliteitsoplossingen. We verzamelen, analyseren en verrijken de verschillende verkeersdata met oog op de grootschalige uitrol van C-ITS applicaties. Die verzamelde data delen we via het dataplatform 'Mobilidata' met de ontwikkelaars van apps die het verkeer in betere banen leiden.

Het project vormt een samenwerking tussen het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie, het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken en Imec vzw. Naast het Mobilidata-programma dat overgaat tot de effectieve uitrol van coöperatieve intelligente transportsystemen (C-ITS), werken we binnen ons beleidsdomein nog aan projecten die C-ITS diensten ontwikkelen en testen. Ook deze projecten dragen bij tot de introductie van zelfsturende voertuigen. Het zijn allemaal projecten met Vlaamse pilots waarvoor Europese subsidies werden verkregen.

We zorgen voor een cijfermatige onderbouwing van het mobiliteitsbeleid en infrastructuurprojecten door middel van het ontwikkelen van actuele verkeersmodellen. Daarnaast doen we in 2023 ook onderzoek naar de noden voor een volgende versie van de strategische verkeersmodellen (zowel voor personenverkeer als vrachtverkeer). We zorgen ook voor het toepassen van deze verkeersmodellen voor concrete projecten om de mobiliteitseffecten te kwantificeren.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 2.1. Investeren in een verkeersveilig, kwalitatief, aantrekkelijk fietsnetwerk*
- *OD 2.3. Een vlotte doorstroming op de weg realiseren*
- *OD 2.4. Herkenbare en gebruiksvriendelijke mobipunten met oog op combimobiliteit*
- *OD 2.5. Een sterke impuls aan het mobiliteitsdelen geven*

VERKEERSBELEID, MVG excl. DAB

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutive	BO 2023	BA 2022	evolutive	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	33.621	-12.102	21.519	33.976	-12.102	21.874

Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	33.621	-12.102	21.519	33.976	-12.102	21.874
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De beleidskredieten in het kader van het verkeersbeleid dalen met 12.102 keuro. Dit is voornamelijk het gevolg van een geleidelijke afbouw van de subsidie ecologisch en veilig transport (EVT) naar aanleiding van de besparingsmaatregelen (-12.000 keuro).

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangsten****MB0-9MHHAOA-OW – VERKEERSBELEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden ontvangsten in het kader van verkeersbeleid (vnl. Europese subsidies) aangerekend. Daarnaast voorziet dit artikel vanaf 2019 ook de terugvorderingen van de subsidies in het kader van het ecologisch en veilig transport.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	655	0	0
Bijstelling BO 2023	- 24	0	0
BO 2023	631	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

In 2022 werden de verwachte ontvangsten uit EU-projecten bijgesteld tot 55 keuro. Bij BO2023 wordt dit bedrag met 24 keuro verlaagd in het kader van het project Dignity.

MB0-9MHHAOY-OI – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten vanuit het Hermesfonds opgenomen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	203	0	0
BO 2023	203	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor het project DEMCA werd er bij BO2021 een ontvangst van 306 keuro opgenomen vanuit het Hermesfonds (voor fase 2). Dit bedrag werd bij BO2022 teruggedraaid. De laatste schijf van 173 keuro (fase 3) wordt verwacht in 2023 en werd ook zo opgenomen bij Vlaio. Daarnaast zijn er nog 2 PIO-projecten van de afdelingen van Xperta die in 2023 middelen vanuit Vlaio ontvangen. Het betreft het project voetgangers- en fietsersbruggen (10 keuro) en het project predictief onderhoud sluisdeuren (20 keuro).

Uitgaven**MB0-1MHH20A-WT – VERKEERSBELEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

De kredieten op dit artikel worden aangewend voor de ontwikkeling van de verkeersmodellen en de doorrekeningen aan de hand van de verkeersmodellen, de subsidies bovenlokaal fietsbeleid en Fietsberaad Vlaanderen (op basis van afgesloten overeenkomsten), de uitgaven inzake ITS- en informaticagerelateerde toepassingen (ANPR, Centarus, Amaas, Mobilidata, Europese projecten,...).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	5.341	5.696
<i>Index</i>	24	24
<i>Compensaties</i>	- 126	- 126
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	5.239	5.594
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MDU-3MHH2RA-WT	-126	-126	Er wordt 126 keuro gecompenseerd naar AWV als terugdraai van een eenmalige compensatie in 2022 voor Mobilidata. Bij BA2023 zal bekeken worden of er in 2023 ook een stuk vanuit AWV naar het departement moet gecompenseerd worden.
TOTAAL	-126	-126	

MB0-1MHX20B-PR – PROVISIE KILOMETERHEFFING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de provisie kilometerheffing, waarvan de middelen jaarlijks worden herverdeeld in functie van het flankerend beleid in het kader van de invoering van de kilometerheffing.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	5.307	5.307
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	5.307	5.307
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MH20C-WT – SUBSIDIES ECOLOGISCH EN VEILIG TRANSPORT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aan de transportsector naar aanleiding van de invoering van de kilometerheffing voorzien.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	22.973	22.973
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 12.000	- 12.000
BO 2023	10.973	10.973
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Extra maatregelen BO2022 uitgaven	-12.000	-12.000	Naar aanleiding van de bij de BO22 besliste besparingsmaatregelen, worden de subsidies voor ecologisch en veilig transport verder afgebouwd.
TOTAAL	-12.000	-12.000	

DAB's**DAB Vlaams Infrastructuurfonds****Ontvangsten**

MBU-2MHHAOY-OI – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten vanuit het Hermesfonds opgenomen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2021	0	0	0
Bijstelling BO 2022	0	0	0
BO 2022	0	0	0

Uitgaven**MBU-3MHH2OA-WT – VERKEERSBELEID****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Alle nieuwe vastleggingen in het kader van verkeersbeleid worden vanaf 2019 genomen op begrotingsartikel MB0-1MHH2OA-WT. Op dit begrotingsartikel worden de vereffeningen voorzien van het openstaande encours eind 2021.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	241
BO 2023	0	241
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie vereffeningsskalender	0	241	Inschatting vereffeningsskalender van het openstaande encours eind 2021
TOTAAL	0	241	

3. ISE: Weginfrastructuur algemeen, MVG excl. DAB

Wat weginfrastructuur (incl. fietsinfrastructuur) betreft wordt in de eerste plaats gefocust op het onderscheid tussen enerzijds het onderhouden van de weginfrastructuur en anderzijds het verbeteren/vernieuwen van de weginfrastructuur. Aangezien niet alle ontvangsten en uitgaven specifiek toe te wijzen zijn aan één van deze twee categorieën, werd een inhoudelijk structurelement gecreëerd waarin dergelijke ontvangsten en uitgaven ondergebracht kunnen worden. Het gaat hier dan onder andere over uitgaven op het vlak van communicatie, compensatie in het kader van minder hinder of de aankoop van materieel, maar ook over het uitwerken van beleid voor weginfrastructuur. Zo wordt in het kader van het fietsbeleid het bovenlokaal fietsroutenetwerk (BFF) door de vervoerregio's vastgesteld en worden richtlijnen voor toegang van speed pedelecs tot fietssnelwegen uitgewerkt. Daarnaast wordt het Geoloket Fiets verder ontwikkeld met concrete datamonitoring over de realisaties over de fietssnelwegen.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- OD 1.1. Investeren in robuuste en toekomstbestendige vervoersnetwerken
- OD 1.3. Naar een geïntegreerd Investeringsprogramma en professioneel asset management

WEGINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN, MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	10.296	-632	9.664	10.296	-632	9.664
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	10.296	-632	9.664	10.296	-632	9.664
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De beleidskredieten op voorliggend ISE wijzigen enkel omwille van een terugdraai van een compensatie van AWV naar DMOW in het kader van het Digitaal Uitwisselingsplatform Onteigeningen. In functie van de voortgang van dit project zal in 2023 bij de begrotingsaanpassing een volgende schijf gecompenseerd worden.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

MD0-9MHHAPA-OW – WEGINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit ontvangstenartikel betreft allerhande ontvangsten die niet op andere begrotingsartikels kunnen worden aangerekend.

Deze toevallige of uitzonderlijke ontvangsten zijn niet wettelijk of decretaal geregeld.

Dit begrotingsartikel is een combinatie van vier types van aanrekeningen:

- diverse ontvangsten;
- terugstortingen van onroerende voorheffing door het ministerie van Financiën van ten onrechte ontvangen gelden en achterstallige ontvangsten door de overheid op de centrale ontvangstenrekening van de Vlaamse Gemeenschap;
- ontvangsten uit verkoop van buiten gebruik gestelde roerende goederen;
- ESR neutraliteit voor Europees gesubsidieerde niet-investeringsprojecten

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	5.027	0	0
Bijstelling BO 2023	535	0	0
BO 2023	5.562	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

- Subsidies Imec voor Mobilidata: de ontvangsten worden bijgesteld met eerst een terugdraaiing van de 4de subsidieschijf van 3.260 keuro ontvangen in 2022 en nadien met de verwachte ontvangst van de 4de schijf van 4.628 keuro in 2023.
- Terugdraaien van de eenmalige bijstelling bij BA 2022 ten bedrage van het verwachte vereffeningsbedrag van de EU subsidies voor het project NAPCore en Mobilidata CEF ten bedrage van 433 keuro.
- Bijstelling in min met het verwachte bedrag aan vereffeningen voor het EU subsidieproject Mobilidata CEF programma (400 keuro) dat geboekt zal worden op het begrotingsartikel MDU-2MHHAPA-OW.

MD0-1MHH2PA-WT – WEGINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden volgende uitgaven aangerekend:

- aankoop van specifiek materieel voor het uitvoeren van haar activiteiten. Hierbij worden enerzijds de onderstaande goederen aangekocht:
  - o vervoersmiddelen: specifieke voertuigen voor de wegendistricten zoals vrachtwagens en polyvalente voertuigen;
  - o rollend materieel en machines: materieel voor de winterdienst zoals zoutstrooiers, sneeuwplougen en wielladers, ander materieel en machines voor de wegendistricten zoals aanhangwagens, signalisatiewagens, botsabsorbeerders en hoogtewerkers;
  - o niet-rollend materieel en machines: signalisatie- en topografisch materieel en onderzoeks- en meetapparatuur voor de afdelingen Wegenbouwkunde en EVT;

Anderzijds worden hierbij de volgende kosten aangerekend:

- o aankopen van klein materieel;
- o onderhoud en herstelling van specifiek materieel;
- o andere specifieke werkingsuitgaven eigen aan de entiteit.
- Deze budgetten worden ook gebruikt voor het communicatieprogramma. Het Agentschap Wegen en Verkeer wil via dit programma de burger informeren en

sensibiliseren. Het informeren gebeurt door het inzetten van communicatiemiddelen rond infrastructuurwerken zoals folders en bewonersbrieven, advertenties. Door middel van communicatieactiviteiten rond mobiliteit en verkeersveiligheid wil AWV ook sensibiliseren. Concreet gebeurt dit door mediacampagnes, het plakken van affiches, het optimaliseren van de AWV-website, ...

- Daarnaast worden op dit begrotingsartikel de belastingen betaald op het gedeelte van het patrimonium in eigendom van het Vlaams Gewest dat door het Agentschap Wegen en Verkeer wordt beheerd. Dit omvat onder andere de onroerende voorheffing, heffingen voor leegstand en de polderbelasting.
- Een ander luik is de schaduwtol van de Liefkenshoektunnel. Bij verkeersincidenten die belangrijke hinder veroorzaken op de Antwerpse Ring, de toegangswegen naar de Ring of in de Kennedytunnel, kiest het Verkeerscentrum ervoor om het verkeer verplicht om te leiden via de Liefkenshoektunnel. In dat geval betaalt het Vlaams Gewest de tol van de wagens die van de Liefkenshoektunnel gebruik maken voor de duur van de verplichte omleiding, de zogenaamde schaduwtol. Dit zorgt voor kortere files, wat minder overlast betekent voor de weggebruikers en omwonenden. Er werd een overeenkomst afgesloten tussen AWV en de uitbater van de tunnel, de N.V. Tunnel Liefkenshoek.
- De uitgaven t.g.v. dadingen of gerechtelijke procedures, waarbij AWV wordt veroordeeld tot het betalen van schadevergoedingen, worden ook hieronder opgenomen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	10.296	10.296
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 632	- 632
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	9.664	9.664
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MB0-1MIH2UA-WT	-632	-632	Terugdraaien compensatie ikv Digitaal Uitwisselingsplatform Onteigeningen.
TOTAAL	-632	-632	

DAB's

DAB Vlaams Infrastructuurfonds

Ontvangsten

MDU-2MHHAPA-OW – WEGINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Aan dit begrotingsartikel worden volgende ontvangsten van het Agentschap Wegen en Verkeer toegewezen:

- alle vorderingen en ontvangsten in het kader van boetes en beteugelingen opgesteld door de Wegeninspectie en de politie waaronder overtollige asdruk, uitzonderlijk vervoer,... Sedert 2021 maakt de Wegeninspectie deel uit van de Vlaamse Belastingdienst. De ontvangsten blijven echter binnenkomen op voorliggend algemene ontvangstenartikel;
- retributies uitzonderlijk vervoer;
- ESR neutraliteit Europese subsidies investeringsprojecten AWW.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	9.100	0	0
Bijstelling BO 2023	400	0	0
BO 2023	9.500	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Stijging van de ontvangsten met 400 keuro voor het geraamde bedrag aan vereffeningen in 2023 voor het EU subsidieproject Mobilidata CEF programma.

Overige entiteiten onder toezicht

Tunnel Liefkenshoek

Ontvangsten

Er is vanuit gegaan dat in 2023 volledig teruggekeerd wordt naar het "oude normaal". Daarom zijn voor de bepaling van de omzet van 2023 de totale verkeerscijfers pré-Corona als uitgangspunt genomen, maar werd wel rekening gehouden met een hoger aandeel vrachtwagens in het totale verkeersbeeld. Vandaar de omzetsijging ten opzichte van 2022. In de omzet werden tevens de inkomsten van de tickets van de vanaf begin 2022 uitgebate P&R-gebouwen opgenomen (310 keuro netto).

Uitgaven

Wat uitgaven betreft worden we over de ganse lijn geconfronteerd met gevolgen van de hoge inflatie in 2022. Deze wordt dan ook over alle posten in vergelijking met 2022 doorgetrokken aan 5% of meer daar waar nodig. Vooral de energie- en loonkosten stijgen gevoelig.

Gezien het aantal ingezette fte's gelijk blijft, is de stijging van de loonkosten louter toe te schrijven aan de indexering van de lonen per 1 januari 2023. Voor Paritair Comité 200 wordt een indexatie verwacht in ordegrootte van 8 à 9%.

Ook de werkingskosten (energie, onderhoud en algemene werking) ondergaan voornamelijk indexaties. De onderhoudskosten zijn in principe enkel geïndexeerd. Qua kosten voor het onderhoud van hard- en software, in het bijzonder licentiekosten, is een correctie toegepast op basis van recente kostenstatistieken.

Binnen de werkingskosten werd voor de meeste rubrieken en toename van 5% meegenomen. Wat betreft de nodige vernieuwingen, revisies en extra investeringen is er een terugloop van 4,4 miljoen euro in de BA2022 naar 2,7

miljoen euro in de BO2023. Het verschil is voornamelijk te verklaren door de opname van de vervanging van de kabelgoten in de BO2022 (ten belope van 1,6 miljoen euro).

Waar bij het opmaken van de begroting van 2022, nog geen duidelijk beeld beschikbaar was i.v.m. de uitbating van de P&R-gebouwen, kan voor de BO2023 ondertussen een betrouwbaar beeld geschetst worden op basis van de huidige afspraken en bezettingsgraden. Zoals hierboven aangegeven gaan we uit van een netto-omzet (excl. BTW) van 310 keuro. Daar staat een kostenplaatje tegenover van 1.610 keuro. Dit omvat het service contract met de uitbater, de huur van de P&R-gebouwen (inkomst bij BAM), de nutsvoorzieningen (vnl. energiekosten) en een beperkt bedrag aan diverse uitbatingskosten.

De rente op de schuldvordering van BAM daalt jaarlijks (effect -1.1 miljoen euro);

Omdat het effect van de herstellende omzet en dalende intrestlasten dat van de stijgende kostenbasis overtreft, stijgt de retributie verschuldigd aan BAM van 42,2 miljoen euro in de BA2022 naar 43,7 miljoen euro in de BO2023.

4. ISE: Onderhoud weginfrastructuur, MVG excl. DAB

Het structureel onderhoud en de investeringen in nieuwe weginfrastructuur vallen onder dit inhoudelijk structurelement. Naast AWV nemen ook Lantis en De Werkvennootschap het voortouw in het investeren in de weginfrastructuur in Vlaanderen.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- OD 1.2. Investeren in het onderhoud en de capaciteit van ons wegennetwerk

ONDERHOUD WEGINFRASTRUCTUUR, MVG excl. DAB

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	182.024	-646	181.378	181.697	-646	181.051
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	182.024	-646	181.378	181.697	-646	181.051
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De delta van 646 keuro in vastleggings- en vereffeningskredieten op voorliggend ISE is een afroming naar een provisie bij Financiën en Begroting in het kader van het actieplan energie-efficiëntie.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangsten****MD0-9MHHAQA-OW – ONDERHOUD WEGINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten geboekt voor schaderegelingen die voortvloeien uit het beheer van het openbare domein, geldboetes en invorderingen ingevolge gerechtelijke uitspraken en terugstortingen door aannemers van boetes in verband met overheidsopdrachten.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	7.000	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	7.000	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De geraamde ontvangst voor 2023 blijft ongewijzigd.

Uitgaven**MD0-1MHH2QA-WT – ONDERHOUD WEGINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

De kredieten op dit begrotingsartikel worden aangewend voor de exploitatie en het onderhoud van de wegeninfrastructuur en aanhorigheden.

Dit gaat dan over groenonderhoud, wegenonderhoud, veegwerken, vervangen van de signalisatie, vervangen van de beveiligingsconstructies, verkeer- en tunnelmanagement, afhandelen incidenten, sneeuw- en ijsvrij houden van de weg alsook het onderhoud en investeringen aan de gebouwen in het patrimonium van AWV.

Verder worden op dit begrotingsartikel ook de energiekosten aangerekend voor de elektromechanische installaties van AWV, verlichting, verkeerslichten, tunnelverlichting etc...

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	182.024	181.697
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 646	- 646
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	181.378	181.051
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar CB0-1CBX2AC-PR	-646	-646	Afroming 2023 ikv het actieplan energie-efficiëntie
TOTAAL	-646	-646	

5. ISE: Investerings weginfrastructuur, MVG excl. DAB

Het structureel onderhoud en de investeringen in nieuwe weginfrastructuur vallen onder dit inhoudelijk structurelement. Naast AWV nemen ook Lantis en De Werkvennootschap het voortouw in het investeren in de weginfrastructuur in Vlaanderen.

Er wordt een hoog investeringsritme vooropgesteld, met extra middelen voor MOW-investeringen vanaf 2020, maar ook in 2023 (zie de extra 150 miljoen euro die opgenomen werd in het Vlaams Infrastructuurfonds om te kunnen inspelen op investeringsopportunities, alsook de extra 50 miljoen euro voor extra onderhoudswerken). Er zal prioriteit gegeven worden aan investeringen in fietsinfrastructuur, in doorstroming op het hoofdwegennet, in openbaar en collectief vervoer en in 'missing links'.

De realisatie van het Bovenlokaal Functioneel Fietsrouten netwerk (BFF) en meer recent ook de uitbouw van een netwerk van fietssnelwegen zijn belangrijke maatregelen om het fietsgebruik te bevorderen en de veiligheid te verbeteren. Daarom verhogen we de budgettaire middelen voor investeringen en subsidies in fietsinfrastructuur met het oog op de uitbouw van een kwalitatief netwerk van fietssnelwegen (ruggengraat BFF) en de versnelling van de realisatie van de overige schakels van het bovenlokale functionele fietsrouten netwerk (BFF).

In het kader van Oosterweel worden de uitgaven voor wegenbouwkundige werken bij Lantis, na de hoge vastleggingen in 2021 bij gunning van de projecten op Rechteroever, in vastleggingen naar beneden bijgesteld, maar in vereffeningen naar boven bijgesteld in functie van uitvoering van de werken.

Bij De Werkvennootschap gaat het grootste deel van de investeringen naar 'Werken aan de Ring' waarbij ook in 2023 verder in de toegewezen projecten wordt geïnvesteerd.

De relevante operationele doelstellingen uit de beleidsnota voor dit ISE zijn:

- *OD 1.1. Investeren in robuuste en toekomstbestendige vervoersnetwerken*
- *OD 1.2. Investeren in het onderhoud en de capaciteit van ons wegennetwerk*
- *OD 1.3. Naar een geïntegreerd Investeringsprogramma en professioneel asset management*
- *OD 2.1. Investeren in een verkeersveilig, kwalitatief, aantrekkelijk fietsnetwerk*
- *OD 2.3. Een vlotte doorstroming op de weg realiseren*
- *OD 6.2. Inzetten op een slim, innovatief en duurzaam wegennetwerk*
- *OD 6.4. Naar een innovatief fietsnetwerk*

INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR, MVG excl. DAB

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO),	0	0	0	2.000	428	2.428

provisies (PR))						
Toelagen (interne stromen (IS))	94.131	-64.292	29.839	95.153	20.455	115.608
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	110.590	101.824	212.414	154.384	56.626	211.010
Totaal	204.721	37.532	242.253	251.537	77.509	329.046
Aanwending VAK-ruiter		90.183				

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De grootste bedragen voor investeringen in weginfrastructuur worden opgenomen op de DAB Vlaams Infrastructuurfonds en komen hier dus niet naar voren, aangezien in deze overzichten DAB's niet worden meegenomen.

De evolutie op voorliggend ISE betreft dus de evolutie van een aantal toelagen aan rechtspersonen binnen MOW zoals Lantis en De Werkvennootschap. Een gedetailleerde inhoudelijke toelichting van deze rechtspersonen is verder te vinden, maar de stijging van 37.532 keuro in vastleggingskredieten is enerzijds te wijten aan de stijging van de investeringstoelage van De Werkvennootschap ten belope van 101.824 keuro en anderzijds aan de daling van de vastleggingskredieten van Lantis ten belope van 64.803 keuro ten gevolge van het wegvallen van de vastleggingen voor de leefbaarheidsprojecten. Deze werden de voorbije jaren vastgelegd en zullen komende jaren tot bijkomende vereffeningen leiden.

Dat is ook in 2023 al waar te nemen, aangezien de vereffeningen stijgen met 77.509 keuro op voorliggend ISE. Dit is voor een bedrag van 18.375 keuro voorzien bij Lantis in het kader van leefbaarheidsprojecten en 56.245 keuro bij De Werkvennootschap in functie van de uitvoering van de lopende projecten.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

MB0-9MHARY-OP – DE WERKVENNOOTSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de terugbetaling van de lening door de Werkvennootschap. Voor de financiering van de investeringen die De Werkvennootschap als projectvennootschap uitvoert in opdracht van de Vlaamse Regering voor voornamelijk het Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn en De Vlaamse Waterweg, doet zij beroep op een rekening courant met het Vlaams Gewest. Deze financiering werd in 2019 verder verduidelijkt via een addendum aan de Samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 mei 2019. Bij voorlopige oplevering – na de eindproeven – zal DWV haar projecten overdragen aan de begunstigde partij.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	82.328	0	0

Bijstelling BO 2023	2.699	0	0
BO 2023	85.027	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Rekening houdend met de verwachte overdrachten vanuit De Werkvennootschap wordt de terugbetaling van de lening geraamd op 85.027 keuro, zijnde een stijging van 2.699 keuro ten opzichte van 2022.

Uitgaven**MB0-1MHH2RD-WT – LEEFBAARHEIDSPROJECTEN IN DE STEDELIJKE ZONES ROND DE RING OM ANTWERPEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

In het kader van het akkoord rond Oosterweel werd afgesproken dat er een fonds gecreëerd zal worden waarop de onbenutte kredieten van het beleidsdomein MOW verzameld zullen worden teneinde dit fonds aan te kunnen wenden in het kader van de leefbaarheidsprojecten in de stedelijke zones rond de R1 – ring om Antwerpen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	2.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	428
BO 2023	0	2.428
Aanwending VAK-ruiter	87.266	

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie vereffeningskalender	0	428	Vereffeningskalender algemene studies en uitgaven intendant. Gelet op hogere VAK-uitvoering in 2021 en 2022 wordt het VEK naar boven bijgesteld.
TOTAAL	0	428	

Aanwending VAK-ruiter:

Vanaf BO 2021 wordt de aanwending van de VAK-ruiter rechtstreeks ingeschreven in de investeringstoelage van de betrokken entiteiten. De Vlaamse overheid heeft zich immers geëngageerd tot 1 miljard euro VAK voor wat de leefbaarheidsprojecten betreft. In functie van de facturen die voortvloeien uit deze vastleggingen, wordt het overgedragen saldo op dit begrotingsartikel vervolgens jaarlijks in mindering gebracht. Bij BO 2023 worden zo volgende vastleggingen (vereffeningen) begroot:

- 2.000 (2.428) keuro algemene kosten en werking intendant op dit begrotingsartikel. Dit zal worden aangewend voor kosten van de intendant en studieopdrachten, communicatiekosten, mediacampagnes, workshops en

evenementen in het kader van de leefbaarheidsprojecten in de stedelijke zones rond de R1 – ring om Antwerpen;

- 0 (32.000) keuro Leefbaarheidsprojecten bij Lantis op Linkeroever;
- 0 (52.200) keuro Leefbaarheidsprojecten bij Lantis voor de onderbouw van de overkapping op Rechteroever;
- 0 (1.055) keuro voor de studie voor Ringpark Zuid bij AWW.
- 0 (11) keuro voor de studies in het kader van de Scheldebrug bij DVW.

De vereffeningen, die in mindering worden gebracht op dit artikel, zullen telkens op het einde van het jaar in functie van de effectieve uitvoering worden geblokkeerd.

MB0-1MHH5RU-IS – BEHEERSMAATSCHAPPIJ ANTWERPEN MOBIEL

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de investeringstoelage aan Lantis, specifiek voor de leefbaarheidsprojecten. Zie bespreking van de begroting van de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	64.803	65.825
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 64.803	18.375
BO 2023	0	84.200
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie uitvoering leefbaarheidsprojecten	- 64.803	18.375	De vastleggingen in het kader van leefbaarheidsprojecten LO en de onderbouw RO werden de voorbije jaren genomen. Er wordt nu enkel nog VEK voorzien voor een totaal bedrag van 84.200 keuro (zie begrotingsartikel MB0-1MHH2RD-WT).
TOTAAL	-64.803	18.375	

MB0-1MHH2RX-IS – BEHEERSMAATSCHAPPIJ ANTWERPEN MOBIEL

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de werkingstoelage van Lantis. Zie verantwoording bij de begroting van Lantis.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	11.700	11.700
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	20	20
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	11.720	11.720
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MDU-3MHH2RA-WT	36	36	Bij BA2022 werd een bedrag van 72 keuro in het kader van de samenwerkingsovereenkomst BIM voorzien richting AWV. Gelet op het feit dat maar 36 keuro recurrent is, wordt 36 keuro teruggedraaid.
Naar MBU-3MHH2RA-LO	-16	-16	Er wordt 16 keuro gecompenseerd naar VIF ter financiering van de loonkosten van de regeringscommissarissen bij Lantis.
TOTAAL	20	20	

MB0-1MHH5RX-IS – BEHEERSMAATSCHAPPIJ ANTWERPEN MOBIEL**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de investeringstoelage bij Lantis. Zie verantwoording bij de begroting van Lantis.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	6.798	6.798
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	1.442
BO 2023	6.798	8.240
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie vereffeningskalender	0	1.442	In functie van de vereffeningskalender bij Lantis wordt een bijstelling van gevraagd.
TOTAAL	0	1.442	

MB0-1MHH2RY-IS – DE WERKVENNOOTSCHAP**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de werkingstoelage van De Werkvennootschap.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	10.830	10.830
<i>Index</i>	455	455
<i>Compensaties</i>	36	36
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	11.321	11.321
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MDU-3MHH2RA-WT	36	36	In 2022 werd een bedrag van 72 keuro voorzien richting AWV in het kader van een beleidsdomeinbrede samenwerkingsovereenkomst voor BIM. Gelet op het feit dat dit de bijdrage voor 2 jaar was, wordt nu 36 keuro teruggedraaid.
TOTAAL	36	36	

MB0-1MHH5RY-IS – DE WERKVENNOOTSCHAP**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De middelen voor de financiering van het project Spoorinvest worden via een investeringstoelage ontvangen. DWV fungeert hierbij als doorgeefluik voor de financiering van investeringen van de NMBS. Een deel van de investeringen van Spoorinvest wordt gefinancierd met Europese middelen waardoor enkel het verschil dient voorzien te worden via toelage.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	127
BO 2023	0	127
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie vereffeningsskalender	0	127	Vereffeningsskalender laatste schijf spoorinvest
TOTAAL	0	127	

MB0-1MHH5RY-PA – DE WERKVENNOOTSCHAP**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de investeringstoelage aan De Werkvennootschap. Zie bespreking van de begroting van De Werkvennootschap.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	110.590	154.384
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	101.824	381
<i>Andere bijstellingen</i>	0	56.245
BO 2023	212.414	211.010
Aanwending VAK-ruiter	2.917	

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MDU-3MHH2RY-WT	381	381	Er wordt een bedrag van 381 keuro gecompenseerd van AWW als terugdraai voor de eenmalige compensatie in 2022 in het kader van boscompensaties.
Van MBU-3MFH2LB-WT	99.443	0	Er wordt een bedrag van 99.443 keuro gecompenseerd vanuit de investeringsopportuniteiten op het VIF, teneinde te voorzien in de benodigde vastleggingskredieten bij DWV voor uitvoering van de geplande projecten.
Van MDU-3MHH2RA-WT	2.000	0	Via deze compensatie wordt er een bijkomend VAK overgezet van AWW naar DWV in het kader van het dossier N260.
TOTAAL	101.824	381	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie vereffeningsskalender	0	34.489	Het VEK wordt bijgesteld in functie van de vereffeningsskalender
Terugdraai intering saldo	0	21.756	Terugdraai afroming saldo

BA22			voor ESR-intering BA22
TOTAAL	0	56.245	

Aanwending VAK-ruiter:

Naast het decretaal voorziene krediet wordt een bedrag van 2.917 keuro aangewend vanuit de VAK-ruiter.

DAB's**DAB Vlaams Infrastructuurfonds****Ontvangsten****MDU-2MHHARA-OW – INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden volgende ontvangsten geboekt:

- vorderingen en ontvangsten uit concessies, verhuring van gronden en gebouwen en het verplaatsen van leidingen;
- opbrengsten uit nevenbedrijven langsheen de snelweg;
- verkoop van gronden aan andere sectoren dan de overheid;
- retributies van de nutsmaatschappijen voor de innames van het openbaar domein.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	37.022	0	0
Bijstelling BO 2023	3.770	0	0
BO 2023	40.792	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Sedert 2021 worden de retributies van de nutsmaatschappijen voor de innames van het openbaar domein (ondergrondse leidingen) van het Agentschap en Verkeer geboekt op dit begrotingsartikel. Deze ontvangsten werden in het verleden opgenomen op begrotingsartikel MBU-2MFHALA-OW, maar horen inhoudelijk beter thuis onder het begrotingsartikel van AWV. De geraamde ontvangst voor 2023 bedraagt 3.770 keuro en wordt dus verschoven van MBU-2MFHALA-OW naar voorliggend begrotingsartikel.

MDU-2MHHARB-OL – BESCHIKBAARHEIDSVERGODINGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De ontvangst op dit begrotingsartikel is gerelateerd aan een boekhoudkundige- en technische verwerking rond het PPS project Brabo I.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	202	0	0

Bijstelling BO 2023	- 86	0	0
BO 2023	116	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Op basis van de meest recente aflossingstabel wordt de aanrekening voor begrotingsjaar 2023 met 86 keuro naar beneden bijgesteld.

MDU-2MHARV-OI – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel wordt voorzien voor interrelaties tussen Vlaio en AWV. Dit is in 2023 niet van toepassing.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Uitgaven**MBU-3MHH2RA-LO – INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de lonen en forfaitaire vergoedingen van de regeringscommissarissen bij de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	92	92
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	16	16
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	108	108
Aanwending VAK-ruiter		

MDU-3MHH2RA-WT – INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De kredieten op dit begrotingsartikel worden aangewend voor het structureel onderhoud en investeringen in weginfrastructuur. Dit gaat over het ontwerpen, aanleggen, herinrichten, uitrusten van gewest- en autosnelwegen voor autoverkeer, vrachtvervoer, fiets- en voetgangersvoorzieningen, voorzieningen voor mindervaliden en van elektromechanische en telematica-uitrustingen.

Ook (investerings)subsidies aan provincies, steden en gemeenten in het kader van het decreet basisbereikbaarheid en voor overdrachten van gewestwegen worden op dit begrotingsartikel gefinancierd, alsook de aflopende subsidies voor de bevolen verplaatsingen van rioleringen, gas- en elektriciteitsinstallatie.

Alle kosten gerelateerd aan het kabelnetwerk van AWV worden eveneens op dit

begrotingsartikel gefinancierd.

Het Agentschap Wegen en Verkeer helpt mee aan de doorstroming van het openbaar vervoer in samenwerking met de VVM de Lijn. Het betreft onder andere de aanleg van vrije busstroken, verkeerslichtenbeïnvloeding en verplaatsing van haltes (na een kruispunt).

Het zogenaamde handhavingsbeleid wordt eveneens met deze kredieten gefinancierd (flitspalen, installaties voor trajectcontrole, aswegers en systemen voor automatische nummerplatherkenning).

Het herstellen van schade aan elektrische en elektromechanische installaties wordt eveneens met deze kredieten gefinancierd. Mogelijke oorzaken van beschadigingen aan deze installaties zijn verkeersongevallen, vandalisme en overmacht (water- en stormschade). Het is essentieel voor de weggebruikers dat deze uitrustingen zo snel mogelijk terug beschikbaar zijn, dit om een vlotte en veilige mobiliteit te kunnen verzekeren en ervoor te zorgen dat kunstwerken bediend kunnen blijven worden.

Ook de investeringen in de verlichting van de autosnelwegen, gewestwegen en tunnels worden op dit begrotingsartikel aangerekend.

De kosten van het onderhoud en de investeringen in het kabelnetwerk van afdeling Verkeer, Wegsystemen en Telematica worden eveneens hierop aangerekend.

De investeringen ten behoeve van het controledispositief van de weginspectie worden volgens de afspraken die gemaakt werden met Vlabel aangerekend op dit begrotingsartikel.

Ten slotte worden op dit begrotingsartikel alle overige projecten van AWV die opgenomen zijn in het plan Vlaamse Veerkracht (w.o. VV13 fietsinvesteringen, VV 37 asset management, VV38 het versneld aanpakken gevaarlijke punten, VV48 duurzaamheid- investeringen verledning van de gewestwegen, VV 39 veilige schoolroutes, VV40 versnelling verkeerslichtenbeïnvloeding) uitgevoerd en vereffend. De kredieitherverdelingen en aanrekeningen van deze maatregelen gebeuren volgens de afspraken die gemaakt werden in het kader van het Plan Vlaamse Veerkracht en worden niet opgenomen in onderstaande budgetten.

Er werd tot slot voor enkele DBFM-projecten door de Vlaamse Regering beslist om deze verder uit te werken als potentieel Vlaams PPS-programma, concreet voor AWV Londerzeel Zuid ikv ombouw A12 en Knoop Mechelen Noord.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	535.763	439.036
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 106.128	- 4.363
<i>Andere bijstellingen</i>	14.338	20.225
BO 2023	443.973	454.898
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting

Naar MBU-3MFH2LB-WT	-1.260	-1.260	In het kader van het masterplan toegankelijkheid haltes worden jaarlijks extra middelen toegekend. De middelen van 2022 worden teruggedraaid en de eenmalige middelen in 2023 worden toegevoegd.
Van MBU-3MFH2LB-WT	1.260	1.260	
Naar MB0-1MEH2EY-IS	-72	-72	In 2022 werden extra middelen voorzien vanuit de verschillende entiteiten van het beleidsdomein MOW naar AWV voor de samenwerkingsovereenkomst BIM. Deze middelen worden in 2023 teruggedraaid. De bijdrage vanuit de verschillende entiteiten in 2023 bedraagt 36 keuro per entiteit.
Naar MB0-1MHH2RX-IS	-72	-72	
Naar MB0-1MHH2RY-IS	-72	-72	
Naar MBU-3MIH2VA-WT	-72	-72	
Naar MCU-3MIH2VA-WT	-72	-72	
Van MB0-1MEH2EY-IS	36	36	
Van MB0-1MHH2RX-IS	36	36	
Van MB0-1MHH2RY-IS	36	36	
Van MBU-3MIH2VA-WT	36	36	
Van MCU-3MIH2VA-WT	36	36	
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-3 100	0	In 2022 werden extra middelen voorzien voor de studiekosten inzake PPS-projecten. Deze middelen worden teruggedraaid in 2023 en er wordt 1 miljoen euro extra voor voorzien in 2023.
Van MBU-3MFH2LB-WT	1.000	0	
Van MDU-3MHH2RW-IS	361	259	Op basis van een geüpdatet projectenoverzicht van de VLM voor grondenbanken voor begrotingsjaar 2023 wordt het budget op het nieuwe begrotingsartikel MDU-3MHH2RA-PA aangepast. Het verschil van 361 keuro in VAK en 259 keuro in VEK wordt overgedragen naar MDU-3MHH2RA-WT.
Naar MB0-1MHH5RY-PA	-2.000	0	Er wordt een bedrag van 2 miljoen euro gecompenseerd naar De Werkvennootschap in het kader van het project N260
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-10.000	-10.000	In 2022 werd er eenmalig een bedrag van 10 miljoen euro voorzien voor extra fietsinvesteringen. Dat bedrag wordt nu teruggedraaid.
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-10.000	0	In 2022 werd er voor een aantal onteigeningen van FFEU-projecten (gevaarlijke punten, missing links,...) een bedrag van 10 miljoen euro

			extra voorzien. Dat bedrag wordt nu teruggedraaid.
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-5.000	0	In 2022 werd een bedrag van 5 miljoen euro extra voorzien voor het fietsfonds. Dat bedrag wordt nu teruggedraaid en opnieuw voorzien in 2023.
Van MBU-3MFH2LB-WT	5.000	0	
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-28.625	0	In uitvoering van de investeringsprojecten op het GIP van het beleidsdomein werd in 2022 een bedrag van 28.625 keuro extra voorzien bij AWV. In 2023 wordt dat teruggedraaid.
Naar MDU-3MHH2RB-LE	-433	-433	Op basis van de meest recente aflossingstabellen van de PPS-projecten van AWV wordt het budget op begrotingsartikel MDU-3MHH2RB-LE bijgesteld. Er dient 433 keuro in VAK en VEK gecompenseerd te worden voor de financiering van de kapitaalscomponent van de geherkwalificeerde PPS-projecten van AWV.
Van MDU-3MHH2RY-WT	5.580	5.580	Op basis van het projectenoverzicht van De Werkvennootschap wordt het bedrag dat voorzien moet worden voor de BTW op begrotingsartikel MDU-3MHH2RY-WT voor 2023 bijgesteld. Rekening houdende met de compensaties die de vorige jaren hebben plaatsgevonden, bedraagt het te compenseren bedrag vanuit MDU-3MHH2RY-WT 5.580 in VAK en VEK.
Naar MDU-3MHH2RW-IS	0	-358	Op basis van de projecten van VLM (niet grondenbanken) wordt 358 keuro voorzien
Naar MBU-3MFH2LB-WT	-59.500	0	In uitvoering van de investeringsprojecten op het GIP van het beleidsdomein werd in 2022 een bedrag van 28.625 keuro extra voorzien bij AWV. In 2023 wordt dat teruggedraaid.
Van CE0-1CAG2ZZ-WT	580	580	Terugdraai van de compensatie bij begrotingsaanpassing 2022 voor investeringen door Vlabeel in het controledispositief van de wegeninspectie.
Van MDU-3MHH2RB-WT	63	63	Compensatie van 63 keuro in VAK en VEK voor afstemming

			van de budgetten met de aflossingstabellen van de PPS-projecten van AWV (intresten en onderhoud)
Van MB0-1MHH2OA-WT	126	126	Terugdraai eenmalige compensatie bij begrotingsaanpassing 2022 in het kader van een samenwerking met DMOW voor het project Mobilidata.
TOTAAL	- 106.128	-4.363	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Subsidieschrijven Mobilidata	4.628	255	Eénmalige recuperatie ontvangst van de 5e subsidieschijf in 2023.
Subsidieschrijven Mobilidata	-3.260	0	Terugdraai van de éénmalige recuperatie van de 4e subsidieschijf in 2022.
Terugdraai 2022	-792	-792	Terugdraai van de eenmalige recuperatie voor meeropbrengsten gerealiseerd naar aanleiding van onroerende transacties.
Vereffeningskalender	0	7.000	In functie van de te verwachten vereffeningen van de lopende projecten.
Terugdraai 2022	-536	-536	Terugdraai van de eenmalige recuperatie van 536 keuro voor EU subsidies ontvangen in 2021
Boekingschema VLM	38	38	In het kader van het boekingschema voor de grondenbanken van de VLM wordt een bijstelling van 38 keuro voorzien.
Terugdraai 2022	-740	-740	Terugdraai van de éénmalige bijstelling ingevolge de meerinkomsten in 2021 van de boetes van de wegeninspectie.
Versnelling verledning van openbare verlichting langs snelwegen	15.000	15.000	In het kader van de versnelling van de finalisatie van het project verledning van de openbare verlichting langs de snelwegen wordt 15 miljoen euro extra voorzien in 2023.
TOTAAL	14.338	20.225	

MDU-3MHH2RB-WT – BESCHIKBAARHEIDSVERGODINGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

In het kader van de boekhoudkundige consolidatie van de PPS-projecten worden op dit begrotingsartikel het gedeelte rente en onderhoud van de beschikbaarheidsvergoedingen van AWV aangerekend alsook het gedeelte kapitaal van de beschikbaarheidsvergoedingen van de niet-geherkwalificeerde PPS-projecten van AWV.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	98.163	98.163
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 63	- 63
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	98.100	98.100
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MDU-3MHH2RA-WT	-63	-63	Compensatie van 63 keuro in VAK en VEK voor afstemming van de budgetten met de aflossingstabellen van de PPS-projecten van AWV (intresten en onderhoud)
TOTAAL	-63	-63	

MDU-3MHH2RB-LE – BESCHIKBAARHEIDSVERGODINGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De kapitaalscomponent van de beschikbaarheidsvergoedingen voor de geherkwalificeerde PPS-projecten worden in het kader van de boekhoudkundige consolidatie van de PPS-projecten afgezonderd op dit begrotingsartikel.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	6.321	6.321
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	433	433
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	6.754	6.754
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MDU-3MHH2RA-WT	433	433	Op basis van de meest recente aflossingstabellen van de financieringsmaatschappijen worden de cijfers voor de PPS-projecten van AWV voor BO 2023 bijgesteld. Er wordt een compensatie doorgevoerd ten behoeve van de kapitaalsaflossingen voor de geherkwalificeerde PPS-projecten van AWV die op dit begrotingsartikel worden aangerekend.
TOTAAL			

MDU-3MHH2RC-WT – FFEU**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden budgetten voorzien voor de volgende projecten:

- FFEU – Fietspaden; de kredieten op deze basisallocatie werden voorzien voor het uitvoeren van fietspaden. Deze fietspaden werden aangelegd door de betrokken gemeente, welke na uitvoering gesubsidieerd wordt met deze kredieten. Het aanleggen van fietspaden vraagt de nodige tijd: opmaken plannen, vergunningsaanvragen, uitvoeren onteigeningen, uitvoering werken,... Daarbij was het ook moeilijk in te schatten wat de exacte kostprijs zal zijn van deze projecten. Zo is het bijvoorbeeld heel moeilijk om op voorhand de kostprijs van de nodige onteigeningen in te schatten. De lange looptijd van deze projecten, het feit dat AWV geen bouwheer is en het feit dat het moeilijk is aan de start van een project de kostprijs exact in te schatten, maken het zeker te verantwoorden dat voor deze basisallocatie een ruiter voorzien wordt.

- FFEU - Gevaarlijke punten; de kredieten op deze basisallocatie worden aangewend voor het versneld wegwerken van gevaarlijke punten en wegvakken. Dit project omvatte 809 wegenisprojecten. Alhoewel het project zijn einde nadert, zijn er nog steeds enkele wegenisprojecten die in uitvoering zijn. Doordat het project zo groot was, kende het ook reeds een lange looptijd. Deze lange looptijd zorgt er ook voor dat vroegere ramingen en op basis hiervan genomen vastleggingen niet altijd meer actueel zijn, door onder meer de fluctuaties van eenheidsprijzen.

- FFEU - Missing links en Masterplan Antwerpen 2020; de kredieten op deze basisallocatie worden vooral voorzien voor het uitvoeren van onteigeningen van Missing Links. Aangezien deze onteigeningen veelal zeer traag verlopen en het ook moeilijk is deze onteigeningen van aan de start van een project precies te ramen (men is immers afhankelijk van onderhandelingen, gerechtelijke procedures,...) is ook hier het gebruik van een ruiter zeker aan te raden.

- FFEU verkeerslichtenbeïnvloeding: deze middelen hebben als doel een globaal pakket aan verkeerskundige en technologische initiatieven tot stand te brengen om de doorstroming voor het openbaar vervoer bij alle lichtengeregelde kruispunten in Vlaanderen te verbeteren, met voorrang voor verkeersassen en trajecten waarbij de impact op de doorstroming het hoogst is.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	37.772
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	- 21.650
BO 2023	0	16.122
Aanwending VAK-ruiter	3.200	

Inhoudelijke toelichting:**kredietevolutes:****Aanwending VAK-ruiter:**

In 2023 wordt de laatste schijf voor het project Verkeerslichtenbeïnvloeding voorzien, alsook worden 3 projecten van de lijst van de gevaarlijke punten vastgelegd. Hiermee zullen alle FFEU-middelen zijn aangewend. In 2024 zullen vervolgens de laatste 2 gevaarlijke punten aanbesteed worden op reguliere budgetten.

MDU-3MHH2RE-WT – LEEFBAARHEIDSPROJECTEN OOSTERWHEEL**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de projecten aangerekend van de studies en werken die AWV uitvoert in het kader van de leefbaarheidsprojecten in de

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Vereffeningsskalender		-21 650	In functie van de te verwachten vereffeningen van de lopende projecten wordt de vereffeningsskalender bijgesteld.
TOTAAL		- 21.650	

stedelijke zones rond de Antwerpse Ring.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	855	2.750
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 855	- 1.695
BO 2023	0	1.055
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling Ringpark Zuid	-855	-1.695	Voor de studie ringpark zuid

			worden in 2023 geen nieuwe vastleggingen verwacht en voor 1.055 keuro vereffeningen
TOTAAL	-855	-1.695	

MDU-3MHH2RW-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De Vlaamse Landmaatschappij is een extern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid dat verscheidene taken heeft binnen het beleidsdomein Omgeving van de Vlaamse overheid. Dit begrotingsartikel bevat de middelen richting de VLM voor de land- en natuurinrichtingsprojecten. De projecten in het kader van de grondenbanken worden, conform het boekingsschema van het departement Financiën en Begroting, op andere begrotingsartikels aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	861	759
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 861	- 401
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	358
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MDU-3MHH2RA-PA	-500	-500	Boekhoudkundige verwerking van de grondenbanken bij VLM.
Naar MDU-3MHH2RA-WT	-361	-259	Terugdraai eerder voorziene kredieten. De benodigde in het kader van de grondenbanken werden voorzien op het nieuwe artikel MDU-3MHH2RA-PA.
Van MDU-3MHH2RA-WT		358	In functie van het projectenoverzicht van de VLM wordt een bedrag van 358 keuro in VEK voorzien.
TOTAAL	-861	-401	

MDU-3MHH2RY-WT – DE WERKVENNOOTSCHAP**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De Werkvennootschap werd als projectvennootschap opgericht door de Vlaamse Regering om de inspanningen van de verschillende Vlaamse mobiliteitsspelers te coördineren. Hierbij worden infrastructuurprojecten integraal en gecoördineerd aangepakt ten einde een mobiliteitsinfrastructuur te realiseren en te faciliteren (ontwerpen, financieren, bouwen) voor het Vlaamse Gewest en publiekrechtelijke

rechtspersonen. De drie activiteiten die door de Werkvennootschap ten behoeve van AWV gedaan worden zijn:

- o Infrastructuurwerken
- o Onteigening van gronden
- o Aanschaf gronden ten behoeve van boscompensaties via de VLM

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	101.662	101.662
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 5.961	- 5.961
<i>Andere bijstellingen</i>	- 22.345	- 22.345
BO 2023	73.356	73.356
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MDU-3MHH2RA-WT	-5.580	-5.580	Op basis van het projectenoverzicht van De Werkvennootschap wordt het bedrag dat voorzien moet worden voor de BTW bijgesteld. Hiervoor vindt een compensatie plaats van 5.580 keuro in VAK en VEK naar begrotingsartikel MDU-3MHH2RA-WT.
Naar MB0-1MHH5RY-PA	-381	-381	Terugdraaien van de compensatie bij BA2022 van 381 keuro in VAK en VEK voor boscompensaties en verplaatsingen van leidingen naar MB0-1MHH5RY-PA.
TOTAAL	-5.961	-5.961	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
ESR-neutrale bijstelling	-22.345	-22.345	In overeenstemming met de begroting van de Werkvennootschap wordt er een bijstelling doorgevoerd ten belope van 22.345 keuro in het kader van de overdracht van infrastructuur en gronden. Aangezien het een transactie betreft tussen twee geconsolideerde entiteiten van de Vlaamse overheid, is deze bijstelling ESR-neutraal. De Werkvennootschap neemt

			immers een verkoop op in haar begroting.
TOTAAL	-22.345	-22.345	

Overige entiteiten onder toezicht

Lantis

Ontvangsten

Het bedrag aan retributiebetalingen afkomstig van TLH was ten gevolge van de impact van corona op de verkeersstromen in de jaren 2020-2021 gevoelig gedaald. Vanaf 2022 zet het herstel van de verkeersstromen zich in, waarbij 2023 als een terugkeer naar het "oude normaal" kan omschreven worden. Aangezien de mix van verkeersstromen zich wijzigt ten voordele van het vrachtvervoer, telt dit meer door in de omzet dan de daling van het personenvervoer. De retributie uit de tolinkomsten van TLH stijgt licht en zit zo terug op niveau van voor Covid (43.700 keuro). Lantis ontvangt in 2023 ook huur vanuit TLH voor de P&R's.

Op vlak van overheidstoelagen wordt er voor leefbaarheid zowel voor Linkeroever (32.000 keuro) als Rechteroever (53.200 keuro - pro rata in het totaal van de uitvoering van hoofdpject 3B) een opname uit het overkappingsfonds voorzien. Daarnaast ontvangt Lantis jaarlijks een beheersvergoeding (11.720 keuro), een toelage verkeersveiligheid (5.000 keuro) en een dotatie Toekomstverbond (8.240 keuro).

Er wordt ingeschat dat in 2023 de beschikbare cash middelen van BAM aangewend zullen zijn in het kader van projectuitvoering, waardoor beroep moet gedaan worden op de financiering vanuit het Vlaams Gewest (lening) cfr. de financieringsovereenkomst van 18 april 2018 tussen Vlaams Gewest en BAM. Volgens de huidige lange termijn cash planning zal in 2023 een opname van 400 miljoen euro noodzakelijk zijn.

Uitgaven

Ten opzichte van 2022 stijgen de lonen en sociale lasten ten gevolge van de inflatie, ingeschat voor 2023 op 8,5% (paritair comité 200). Ook de algemene werkingskosten worden volgens diezelfde index verhoogd.

Projectuitvoering:

Hoofdwerken Oosterweel

In 2022 zijn de werken op Linkeroever over hun hoogtepunt. Op Scheldetunnel en Rechteroever 3B beginnen de werken dan weer net op snelheid te komen. Op VTTI wordt de voorbereidende engineering verder gezet.

- Linkeroever: (51.000 keuro) Linkeroever gaat onder normale omstandigheden (constant beleid) het voorlaatste jaar van uitvoering in met afwerking van knooppunten A'pen West en Sint-Anna. Voor de leefbaarheidsprojecten op LO en de aanpak van de PFOS-vervuiling: zie verder;
- Scheldetunnel: (98.007 keuro) Hoofdcontract: uitgraven van de tunnelmonden constructie, opstart constructie tunnelementen ("moten"), werfinstallatie, werken in situ aan de tunnelmondingen, architecturaal onderzoek;
- RO 3A: (40.350 keuro) Omvat enerzijds verderzetting van de engineering

- en anderzijds de aanvang van de voorafgaandelijke werken;
- RO 3B: (180.000 keuro) Naast werfinrichting en saldo van de engineering fase 1, realisatie van de werken aan de Schijnkokers/Schijnpoort, de voorbereidingen ter hoogte van Rietschoorvelden, spoor kruising en bouwkuip Albertkanaal-Vork en de voorbereidingen in het kader van de aanleg van de bypass/R1;
- VTTI: (12.500 keuro) Verderzetting engineering in regie door aannemer, in lijn met de prestaties over 2022;
- Programmaniveau: (2.176 keuro) Opstart van de monitoring.

Voorbereidende werken, Projectmanagement en studies

De voorbereidende werken zijn volledig achter de rug. Enkel op het vlak van nutsleidingen zijn op rechteroever nog stevige ingrepen nodig. In 2023 wordt verder gewerkt aan het verleggen van leidingen in functie van de opstart van de constructie van de bypass/R1.

Projectmanagement & Engineering: het gaat hier om de kosten voor de technische contractuele opvolging en beheersing van elk deelproject in de uitvoeringsfase, naast het uitvoeren van ad hoc studies. Cfr. de voorspellingen van het Planbureau wordt ook het projectmanagement hier geïndexeerd. Projectverzekering OWV: dit betreft de projectgebonden verzekering van OWV, welke conform de huidige verzekeringsstrategie deel uitmaakt van het overkoepelend verzekeringsprogramma. De verzekering omvat de ABR, BA, PI (beroepsaansprakelijkheid) en een milieu-luik. De verzekering ABR werd in de markt geplaatst, terwijl voor de BA zal gewerkt worden met een combinatie van private plaatsing en deels een waarborg vanuit de Vlaamse Overheid. Digitale werf/monitoring: de ontwikkeling van de digitale werf met koppeling naar monitoring wordt deels bij de aannemers ondergebracht; wat we deels nog zelf ontwikkelen werd ondergebracht bij het ICT-budget. Cost Assurance/Cost Control: opstart van het review-team in het kader van de cost assurance en cost control voor de NEC4-contracten.

De financiering van de kosten voor projectmanagement en engineering worden via het Financieel Model opgevangen.

PFAS/PFOS:

Aanpak van de vervuilde gronden en grondwaterpollutie binnen het projectgebied, welke in de periode 2017-2018 werd vastgesteld. De uitgaven voor Lantis betreffen maatregelen voor de behandeling van gronden en zuiveren van het grondwater. Ten gevolge van het wijzigend normenkader en van de schorsing van de Technische Verslagen dienden extra maatregelen genomen te worden, dewelke ook in 2023 voor extra uitgaven zullen leiden. De belangrijkste daarvan omvatten het voorzien in een waterzuiveringsinstallatie op Recheroever en grondbehandelingsmaatregelen gaande van inpakken tot de eigenlijke grondzuivering.

Leefbaarheid:

De Leefbaarheidsprojecten gingen van start in 2020 en omvatten naast de studies voor het Ring Park West, het aanbrengen van geluidsschermen en geluidsbeperkende bermen op Linkeroever. Voor 2023 gaat het over het opwaarderen van de geluidsschermen en -bermen en aanleg van fietspaden aan knopen Sint-Anna, Antwerpen-West en Antwerpen-Zuid. De onderbouw van de leefbaarheidsprojecten op Recheroever is onlosmakelijk verbonden met de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding. De opname uit het

overkappingsfonds wordt hiervoor dan ook pro rata met de hoofdwerven gevraagd. De financiering gebeurt door de overkappingsruiter binnen MOW.

Minder Hinder & Verkeersveiligheid

Betreft enerzijds minder hinder maatregelen die de doorwaadbaarheid van het projectgebied OWV voor de zwakke weggebruikers verbeteren en anderzijds flankerende maatregelen buiten het projectgebied van OWV om duurzame vervoersmodi te stimuleren (modal shift). De reeks van projecten binnen deze groep kunnen als volgt opgedeeld worden:

- Fietspaden conventioneel: fietsprojecten in en om Antwerpen en het wegwerken van zgn. missing links in het fietsnetwerk. In 2022 en 2023 worden de laatste projecten hierin afgewerkt: missing link fietssnelweg Hoboken – Hemiksem en Sint-Bernardusroute in Hoboken (loopt nog door in 2024).
- Minder Hinder Waasland: de laatste projecten die gerealiseerd worden in 2022 en 2023 betreft het uitbouwen van de fietsvoorzieningen aan de P+R Melsele, de ondersteuning van de projectoproep nachthub's voor vrachtverkeer linkeroever en een uitbreiding van het fietspad langs de N70 in Beveren (Fietssnelweg F4, gedeeltelijk).
- Verkeersveiligheid & Groeipad fiets: betreft een reeks van ingrepen ter verbetering van de verkeersveiligheid, voornamelijk onmiddellijk in de omgeving van het projectgebied van de OWV-deelprojecten. Lag aanvankelijk de klemtoon op ingrepen op Linkeroever, dan zal hier de komende jaren het gebied rond de Scheldetunnel en Rechteroever aan toegevoegd worden. De grootste uitgavenpost bestaat uit filestaartbeveiliging met tekstkarren, welke hun nut al hebben bewezen bij de werken op LO en tijdelijke VRI's (verkeersregelinstallaties) en de schaduwkost voor het tolvrij maken van de Liefkenshoek-tunnel tijdens de verkeersomschakelingen op de ring. Andere ingrepen die op het programma staan zijn: inrichting busbaan A12 (portieken tlv Lantis) en verkeersmanagement (re-routing en signalisatie).
- Dotatie Toekomstverbond: betreft maatregelen uitgevoerd tijdens de werken OWV en studies ten behoeve van het TKV uitgevoerd door Lantis/VRA. De uitgaven die ressorteren onder het Toekomstverbond evolueren mee met de gewijzigde organisatie van het team VRA. Werden hier tot op heden vooral een reeks van studies en onderzoeken (mobiliteitsstudies, GIS en impactmanagement) ondergebracht, dan verschuift het zwaartepunt in 2022 en 2023 geleidelijk naar maatregelen in het kader van de structurele AMS (verbetering en herinrichting gelijkgrondse P+R's), aanbodgerichte uitgaven (elektrische deelfietsen, signalisatie en marketing van de P&R-gebouwen), gedrag-sturende ingrepen en ondersteuning goederenvervoer i.h.k.v. de projectoproep 'verhogen intermodaal aanbod'. Ook de (beperkte) projectuitgaven van de VRA-groep blijven via deze weg gefinancierd. Daarnaast zullen een aantal éénmalige uitgaven, bijvoorbeeld kosten van de financieringswerkbank, ingrepen aan de P&R Stabroek en P&R Zoersel. Tevens wordt een aanvang genomen met de modal shift-maatregelen (fietsgerelateerd) in de Zuidrand.

De Werkvennootschap

De Werkvennootschap is een projectvennootschap opgericht door de Vlaamse overheid om grote infrastructuurprojecten integraal en gecoördineerd aan te pakken. Binnen haar verschillende programma's zijn verkeersveiligheid, bereikbaarheid en de inpasbaarheid in de ruime omgeving belangrijke drivers voor de investeringen in fiets-, weg- en openbaar vervoersinfrastructuur.

Ontvangsten

De Werkvennootschap is afhankelijk van inkomsten van het Vlaams Gewest. Naargelang de bestemming van de middelen en bron zijn volgende ESR-ontvangsten voorzien binnen de begroting:

ESR-code 46.10 (Werkingstoelagen Vlaamse Gemeenschap)

Voor de operationele kosten wordt een werkingsdotatie van 11,3 mln. euro voorzien, in lijn met BA 2022 maar rekening houdend met indexatie.

ESR-code 59.11 (Kapitaalsubsidie Europese subsidie)

De Werkvennootschap ontvangt Europese subsidies voor volgende projecten: CEF-subsidie voor de studie van de herinrichting van R0 Noord en R0 Oost. Daarnaast heeft DWV ook een subsidie bekomen voor fietsbrug van R0-Oost van het Koning Boudewijnfonds.

ESR-code 66.11 (Investeringsstoelage)

De middelen voor de financiering van het project Spoorinvest (investeringen van NMBS zoals hierboven beschreven) worden via een investeringstoelage ontvangen. DWV fungeert hierbij als doorgeefluik voor de financiering van investeringen van NMBS. Een deel van de investeringen van Spoorinvest wordt gefinancierd met Europese middelen waardoor enkel het verschil dient gevraagd te worden.

Anderzijds ontvangt DWV ook 5 mln euro investeringsmiddelen voor verkeersveiligheid via het Verkeersveiligheidsfonds.

ESR-code 76.21 (Verkoop van bestaande wegen-waterbouwkundige werken binnen de overheidssector)

Naast deze dotaties worden door De Werkvennootschap ook ontvangsten voorzien als resultaat van overdracht na realisatie van infrastructuurwerken enerzijds en overdracht van gronden anderzijds. De overdracht gebeurt aan aanschafwaarde waarbij gelijktijdig aan uitgavenkant de financiering via rekening courant wordt vereffend. Deze tegenbeweging werd eerder besproken langs uitgavenzijde onder rubriek ESR 91.30.

ESR-code 96.30 (Opbrengsten van leningen binnen overheidssector)

Zoals beschreven hieronder wordt de financiering van de investeringen via een rekening courant verwerkt. Voor onteigeningen, studiekosten en infrastructuurwerken wordt voor 2023 211 miljoen euro opgenomen na rekening gehouden te hebben met andere financieringsstromen.

Uitgaven

ESR code 11 Lonen- ESR 12 Algemene werkingskosten (= totaal werkingskosten)

De werkingskosten zijn in lijn met BA 2022, mits inbegrip van indexatie. Bij BA 2022 werden bijkomende middelen gevraagd gezien toenemende intensiteit en aantal projecten. Dit zowel in functie van een bijkomend aantal FTE's als in functie

van toenemende juridische en communicatiekosten binnen de werkingsmiddelen.

Deze laatste component zal komende jaren verder stijgen gezien de verdere uitwerkingen van de projecten.

ESR code 51.11 (Investeringsbijdragen in overheidsbedrijven NMBS)

Voor het project Spoorinvest is De Werkvennootschap aangesteld als lasthebber van de NMBS (in kader van Vlaamse cofinanciering van combimobiliteit). Investerings behoren toe aan de NMBS; facturatie gebeurt ook in die zin rechtstreeks aan de NMBS waarbij De Werkvennootschap enkel fungeert als tussenpersoon voor de betalingen van deze facturen.

Deze investeringen worden gefinancierd met een afzonderlijke investeringstoelage vermeld op ESR 66.11. Het totaalbudget van 7,3 mln. euro dat het Vlaams Gewest voor dit co-financiersproject had voorzien, werd in 2020 aangevuld met Europese subsidiemiddelen via de EFRO-oproep voor mobipunten. De meeste projecten zijn aanbesteed en in uitvoering. In 2023 worden de laatste projecten uitgewerkt.

ESR code 71.12 (Aankoop van gronden en gebouwen in het binnenland in andere sectoren dan de overheidssector)

Voor het begrotingsjaar 2023 voorziet De Werkvennootschap de verwerving van 63,8 miljoen euro gronden. De voornaamste innames dienen te gebeuren voor R4WO; Noord-Zuid Limburg bij vastlegging voorkeursalternatief; innames voor de Luchthaventram en Sneltram voor Brabantnet en tot slot ook innames voor de quickwins van R0-Noord en R0-Oost.

ESR code 73.10 (Wegenbouwkundige werken)

Het totaal aan investeringen bedraagt 155,9 miljoen euro in vastleggingen en 160,1 miljoen euro in vereffeningen in 2023.

In onderstaande paragraaf wordt voor elk programma de voornaamste zaken toegelicht.

1) Herinrichting R0-Noord

In 2023 wordt de aanbesteding voorzien van de eerste fase van fietsproject R0-N - QW-FR0 - Ringfietspad- segment N8 - F2. De tweede fase wordt voorzien in 2024. Verder werkt het studiebureau mee aan de concurrentiegerichte dialoog voor het complex A201 waarvan contract close nu voorzien is in 2024.

De voornaamste projecten in uitvoering 2023:

- Viaduct Vilvoorde
- Vernieuwing Henneaulaan
- Fietsbrug A201K
- Fietstunnels Kanaalroute Noord N260 incl. tunnels
- Fietssnelweg F2
- Fietssnelweg F203 Deel 2 Molenstraat

2) Brabantnet: Ringtrambus – Luchthaventram – Sneltram

De Ringtrambus is quasi volledig in uitvoering: de werken worden gespreid over verschillende jaren 2019-2023 waarbij het zwaartepunt van de werken in 2022-2023 valt. Voorbereidende werken worden voorzien voor luchthaventram en sneltram (nutsvoorzieningen – sloop van gebouwen).

3) R0 Oost

Verdere uitwerking van GRUP voor de vier kruispunten. Daarnaast werkt het studie bureau ook op de uitwerking van de quickwins opgenomen in het programma van R0-Oost. In 2023 wordt de aanbesteding voorzien van 1 project: R0-O - QW-F204 - fase 2.

Daarnaast zijn een groot aantal QW's in uitvoering 2023:

- Wegeniswerken Jezus-Eik
- Eco-recreaduct Gravendreef
- Fietshelling Welriekende dreef
- Fietssnelweg en tunnel onder F205
- Fietsbrug Vierarmen F29K
- Fietssnelweg F204- fase 1
- Fietssnelweg en tunnel F29 Bertem Leuven

4) A8 Halle

Andere vastleggingen voor projecten betreffen de studiekosten voor de herinrichting van de A8 in Halle.

5) R4 West en Oost

In 2021 werd de Voorkeursbieder aangeduid voor de grote PPS-werken; contract close werd verplaatst van 2022 naar 2023 met oog op het verkrijgen van omgevingsvergunningen door de Voorkeursbieder. Voor deze werken zal gedurende 30 jaar vanaf 2028 een periodieke beschikbaarheidsvergoeding betaald worden. Op contract close dient echter wel de vastlegging te worden voorzien voor de mijlpaalvergoedingen voor de buitenconfiguratie-elementen (21,9 miljoen euro): deze werken zijn opgenomen in de uitvoering van de aannemer gedurende 2023-2028 waarop echter geen onderhoud van toepassing is. De mijlpaalvergoeding wordt betaald bij voorlopige oplevering van de mijlpalen. Daarnaast wordt eveneens een biedvergoeding voorzien voor de andere kandidaat die bij contract close zal worden vereffend. In 2022 werden in aanloop naar de grote werken enkel Quick Wins projecten opgeleverd, met name het turboverkeersplein aan Eurosilo, en 2 fietsbruggen langs de R4 West. In het voorjaar van 2023 zal dan de laatste fietsbrug worden geopend.

6) Gentspoort

In 2023 werkt De Werkvennootschap verder aan de studie van Gent Dampoort en de vertramming van lijnen 4 en 7. Ze doet dit onder de koepel 'Gentspoort' dat inzet op een leefbare en bereikbare stad Gent door het aanleggen van 10km extra tramspoor, het bouwen van 2 autotunnels en het realiseren van meerdere betekenisvolle plakken langs het tracé van de tram. Het project biedt ook kansen voor stadsvernieuwing langsheen het volledige traject en specifiek ter hoogte van Dampoort, Heuvelpoort en Museumplein.

7) Viaduct Gentbrugge

De verkenningsfase werd afgerond in maart 2021. Een volgende fase i.e. de onderzoeksfase werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd middels een startbeslissing. Vervolgens werd een nieuw studiebestek in de markt geplaatst. Vanaf 2022 bedraagt de jaarlijkse uitgave voor de studieopdracht 0,8 miljoen euro.

8) Rond Ronse

In het najaar van 2022 wordt het GRUP (Gewestelijk Ruimtelijk

Uitvoeringsplan) vastgesteld voor de missing link Rond Ronse. Deze oplossing wordt verder uitgewerkt in 2023 en ook de eerste werken van de fietssnelweg in Maarkedal gaan van start onder het Relanceplan (vastgelegd in 2022).

9) Noord-Zuid Limburg

Voorkeursalternatief werd in april 2022 bekendgemaakt; verdere uitwerking door het studie bureau van dit referentieontwerp zal plaatsvinden met het oog op het bekomen van een eerste projectbesluit. In 2023 zal de focus liggen op het geïntegreerd (effecten)onderzoek.

In het kader hiervan worden in 2023 innames voorzien. Daarnaast zijn er ook 3 quick wins in uitvoering in 2023. De quick wins gaan voornamelijk over fietsinvesteringen alsook inspanningen in wegenis om de doorstroming en verkeersveiligheid aanzienlijk te bevorderen:

- NZL- QW1 Ontsluiting Centrum Zuid Fiets en wagen N74
- NZL- QW2: Fietsbrug kruisingen F74-N715
- NZL- QW3 Fietsverbinding F74 Brugstraat-Meerstraat

10) Spartacus Lijn 3

Eén van de belangrijke investeringsprojecten voor de regeerperiode 2019-2024 betreft de hoogwaardige openbaar vervoerverbinding tussen Noord-Limburg en Hasselt (Spartacus Lijn 3). Dit project, samen met de wegverbinding N74, betreffen cruciale projectonderdelen van de Noord-Zuid Limburg. De studie werd geïnitieerd in 2022 en loopt verder in 2023. Dit project werd geïntegreerd binnen het complex project Noord-Zuid Limburg.

11) Spartacus Lijn 2

In mei 2020 heeft de Vlaamse Regering de studie van Lijn 2 van het Spartacus-project ("Spartacus II") toegewezen aan De Werkvennootschap. Dit project betreft infrastructuur t.b.v. het openbaar vervoer op de as Hasselt-Maasmechelen en kadert in een multimodale benadering van de mobiliteitsproblematiek in deze regio.

In 2023 is een tweede fase voorzien van een hele reeks van investeringen van deelprojecten van Spartacus Lijn 2 voor het verbeteren van doorstroming op korte termijn (ten bedrage van 36 mln euro in 2023). Daarnaast zullen een eerste fase van projecten (aanbesteed in 2022) in uitvoering zijn:

- STC-QWHAS- Boudewijnlaan
- STC-QWN702- busbanen N774 tot N76
- STC-QWN75 - Europalaan

ESR code 91.31 (Aflossing van leningen binnen de overheidssector)

Voor de financiering van de investeringen die De Werkvennootschap als projectvennootschap uitvoert in opdracht van de Vlaamse Regering voor voornamelijk het Agentschap Wegen en Verkeer en De Lijn, doet zij beroep op een rekening courant bij het Vlaams Gewest. Deze financiering werd in 2019 verder verduidelijkt via een addendum aan de Samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 mei 2019. Bij voorlopige oplevering – na de eindproeven – zal De Werkvennootschap haar projecten overdragen aan de begunstigde partij. Dankzij de bekomen ruling (goedgekeurd in 2019) kan deze overdracht gebeuren aan aanschafwaarde en dient er dus geen marktconforme vergoeding aangerekend te worden. Bij deze overdracht zal een factuur inclusief BTW worden opgesteld aan de begunstigde

partij van de investeringen en wordt eveneens de financiering die het Vlaams Gewest reeds heeft verstrekt in rekening gebracht waardoor enkel het btw-bedrag verschuldigd blijft voor de begunstigde partij.

In 2023 is de overdracht van enkele fietsinvesteringen voorzien (R0-O-QWWelriekende Dreef; R4WO-W11B; NZL-QW74K) alsook van de wegeniswerken langs Medialaan (R0-N-QWN209) en de werken onder Ringtrambus (deel Vilvoorde).

Bijkomend is de overdracht van de gronden/woningen een continu proces tussen AWV en De Werkvennootschap.

VIA-begrotingen

Conform de instructies bij de beleids- en begrotingstoelichting BO 2023 met betrekking tot geherkwalificeerde PPS-projecten wordt de evolutie van de VIA-begrotingen (VIA Noord Zuid Kempen, VIA R4 Gent en VIA Zaventem) globaal besproken. Het betreft immers de evolutie van de beschikbaarheidsvergoedingen conform de vooropgestelde aflossingstabellen. Zoals reeds toegelicht op de begrotingsartikels van AWV met betrekking tot de beschikbaarheidsvergoedingen, leidt dit tot compensaties bij AWV, aangezien zij voorzien in de beschikbaarheidsvergoeding volgens de vooropgestelde aflossingstabellen.

X. BELEIDSVELD V: WATERINFRASTRUCTUUR- EN BELEID**1. ISE: Haven- en waterbeleid, MVG excl. DAB**

Het haven- en waterbeleid omvat de volgende beleidsaspecten: havens, waterwegen, maritiem, integraal waterbeleid en scheepvaartverkeer.

Vlaanderen is door zijn laaggelegen ligging altijd al overstromingsgevoelig geweest. De wateroverlast van afgelopen zomer was wederom een wake-up call. Verwacht wordt dat door de klimaatverandering, naast het frequenter voorkomen van hevige neerslag, ook de periodes met een extreem neerslagtekort frequenter zullen voorkomen dan nu het geval is. De nog lopende acties uit het 'Actieplan Droogte en Wateroverlast – 2019-2021' werden geïntegreerd in het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 en de Blue Deal en zullen in 2023 verder uitgevoerd worden. Daarnaast voeren we ook het Masterplan Kustveiligheid en het Sigmaplan uit. Voor dat laatste worden bijkomende middelen voorzien bij De Vlaamse Waterweg ten belope van 60 miljoen euro in 2023.

In het kader van de nieuwe havenstrategie gaan we nog meer gestructureerd en nauwer samenwerken met de havenbesturen voor de aanpak van tal van nieuwe uitdagingen. Het uitgangspunt is dat beide partijen hun verantwoordelijkheid nemen voor projecten die een gezamenlijk belang uitdrukken, bij voorkeur zonder transfer van financiële middelen.

In het kader van de hinterlandstrategie wordt werk gemaakt van een regelgevend kader waar ondernemingen onder bepaalde voorwaarden subsidies kunnen ontvangen voor duurzaam vervoer. Er wordt nog verder ingezet op projecten om de modal shift te realiseren.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 3.1. Een verknoopt netwerk voor goederenvervoer*
- *OD 3.2. Inzetten op een verdere uitbouw van het waterwegennetwerk*
- *OD 3.3. Pijpleidingen als een volwaardige transportmodus*
- *OD 3.4. De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen*

HAVEN- EN WATERBELEID, MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BA 2022	evolutie	BA 2022	evolutie
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	7.068	758	7.826	7.506	758	8.264
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	7.068	758	7.826	7.506	758	8.264
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De stijging van 758 keuro op voorliggend ISE is het gevolg van extra middelen in

het kader van het actieprogramma 'versnelling modal shift' omwille van de cofinanciering van de havenbedrijven en Lantis.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Uitgaven

MB0-1MIH2SA-WT – HAVEN- EN WATERBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft uitgaven in het kader van het haven- en waterbeleid:

- subsidies inzake hinterlandconnectiviteit, subsidies in het kader van hinterlandstrategie en modal shift;
- subsidies en studies in het kader van het haven- en waterbeleid;
- uitgaven in het kader van de uitwerking van de nieuwe havenstrategie;
- eventuele communicatie-initiatieven (zoals bv. de havendag);
- procesmanager in het kader van de ontwikkeling van het havengebied Antwerpen;
- uitgaven voor juridische ondersteuning;
- allerhande werkingskosten.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	3.768	4.206
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	758	758
BO 2023	4.526	4.964
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Cofinanciering havenbedrijven en Lantis voor 'versnelling Modal shift'.	758	758	Het ondersteuningsprogramma 'Versnelling modal shift' bevat een tijdelijk en uitdovend pakket van financiële ondersteuningsmaatregelen voor de binnenvaartsector van 1 januari 2022 tot 31 december 2025. Het gaat hier om een subsidieprogramma dat door het Vlaams Gewest én door de havenbedrijven Antwerpen-Brugge en Gent en Lantis samen bekostigd wordt. Voor 2023 is het budget van maximaal 3,45 miljoen euro nodig voor het

			ondersteuningsprogramma. Vanwege de financierende partijen zal in het kader van de eerste oproep subsidiemaatregel Impulprogramma in totaal 758 keuro ontvangen worden in 2023. Dit is het bedrag van de cofinanciering van de maatregel zoals momenteel berekend n.a.v. de geselecteerde projecten ten gevolge van de eerste oproep 2022.
TOTAAL	758	758	

MB0-1MIH2SB-WT – VLAAMS NEDERLANDSE SCHELDECOMMISSIE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de uitgaven voor de werking van de Vlaams Nederlandse Scheldecommissie (VNSC) aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	3.300	3.300
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	3.300	3.300
Aanwending VAK-ruiter		

2. ISE: Waterinfrastructuur algemeen, MVG excl. DAB

Wat waterinfrastructuur betreft wordt in de eerste plaats gefocust op het onderscheid tussen enerzijds het onderhouden van de waterinfrastructuur en anderzijds het verbeteren/vernieuwen van de waterinfrastructuur.

Aangezien niet alle ontvangsten en uitgaven specifiek toe te wijzen zijn aan één van deze twee categorieën, werd een inhoudelijk structurelement gecreëerd waarin dergelijke ontvangsten en uitgaven ondergebracht kunnen worden.

Zowel het departement MOW (afdeling Maritieme Toegang) als De Vlaamse Waterweg en het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust dragen bij tot het beheer, het onderhoud en de investeringen in de waterinfrastructuur.

Onder waterinfrastructuur wordt de volgende infrastructuur verstaan:

- de vaarwegen naar de Vlaamse havens Oostende, Zeebrugge, Gent en Antwerpen;
- basisinfrastructuur in de zeehavens (zeesluizen, havendammen, staketsels, spoorwegbermen, groenschermen met inbegrip van de ontsluitingswegen van en naar het havengebied);
- Vlaamse kustzone (dijken, stranden, zeeweringen);
- Vlaamse waterwegen (dijken, bruggen, sluizen, stuwen, kaaimuren);
- (kust)jachthavens.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 3.2. Inzetten op een verdere uitbouw van het waterwegennetwerk*
- *OD 3.4. De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen*
- *OD 7.1. De recreatieve en toeristische troeven van Vlaanderen mee versterken*
- *OD 7.2. Naar een integrale klimaataanpak en een vermindering van de milieudruk en het energieverbruik*

WATERINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	2.181	-1	2.180	2.181	-1	2.180
Toelagen (interne stromen (IS))	128.407	11.148	139.555	128.407	11.148	139.555
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	862	0	862	862	0	862
Totaal	131.450	11.147	142.597	131.450	11.147	142.597
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De stijging van 11.147 keuro op voorliggend ISE is te wijten aan de stijging van de werkingstoelage van De Vlaamse Waterweg. Een gedetailleerde inhoudelijke toelichting is terug te vinden bij de bespreking van De Vlaamse Waterweg, maar

het grootste gedeelte van de stijging is het gevolg van de index.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

MC0-9MIHATA-OW – WATERINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden allerhande diverse ontvangsten (o.a. terug stortingen, ter beschikking stellen video-opnamen,...) aangerekend. Deze toevallige ontvangsten zijn niet wettelijk of decretaal geregeld.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	940	0	0
Bijstelling BO 2023	-584	0	0
BO 2023	356	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De eenmalige wijziging bij begrotingsaanpassing 2022, zijnde de ontvangst in het kader van de afbouw van de saldi van het Eigen Vermogen Flanders Hydraulics voor een bedrag van 584 keuro wordt teruggedraaid.

MB0-9MIHATY-OP – DE VLAAMSE WATERWEG

Korte inhoud begrotingsartikel:

In afwachting van een uitspraak inzake het rechtsgeding dat lopende is tussen de De Vlaamse Waterweg NV en de haven van Brussel, is in het verleden een ontvangstenartikel gecreëerd. Van zodra er een uitspraak is in het voordeel van De Vlaamse Waterweg NV, kunnen de terugvorderbare voorschotten die aan De Vlaamse Waterweg NV zijntoegekend voor de derving van de ontvangsten uit watervangen verschuldigd door de haven van Brussel, door De Vlaamse Waterweg NV op dit artikel worden teruggestort.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Uitgaven

MC0-1MIH2TA-WT – WATERINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de werkingskosten aangerekend die specifiek verband houden met de operationele activiteiten van de afdelingen van het

agentschap MDK, zoals het onderhoud van de elektrische en elektromechanische installaties, milieuheffingen, onroerende voorheffing, aanschaf van machines, ...

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	2.181	2.181
Index	0	0
Compensaties	- 1	- 1
Andere bijstellingen	0	0
BO 2023	2.180	2.180
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar SH0-1SKA2QY-IS	-1	-1	Compensatie van 1 keuro aan Het Facilitair Bedrijf in het kader van de contracten voor koffietoestellen.
TOTAAL	-1	-1	

MB0-1MIH2TY-IS – DE VLAAMSE WATERWEG**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de werkingstoelage aan De Vlaamse Waterweg. Zie toelichting bij de bespreking van De Vlaamse Waterweg.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	128.407	128.407
<i>Index</i>	10.424	10.424
<i>Compensaties</i>	951	951
<i>Andere bijstellingen</i>	- 227	- 227
BO 2023	139.555	139.555
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MIH2TY-PA – DE VLAAMSE WATERWEG**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Als gevolg van de niet-betaling van de rechten uit watervangen aangerekend aan de Haven van Brussel in uitvoering van het Samenwerkingsakkoord van 17 december 1991 tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaamse Gewest blijft de thesauriepositie van het EVA De Vlaamse Waterweg NV in 2021 bezwaard. De Haven van Brussel weigert de uitstaande facturen voor watervangen en latere vorderingen te betalen. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest is van oordeel dat het Samenwerkingsakkoord niet meer geldig is. De zaak met de Haven van Brussel werd op 7 september 2015 ingeleid voor het hof van beroep te Antwerpen, nadat

het Hof van Cassatie op verzoek van Waterwegen en Zeekanaal NV het eerdere arrest van het hof van beroep van Brussel vernietigde. Op 29 juni 2017 heeft het hof een tussenarrest geveld waarbij het oordeelt dat de regeling inzake waterafname nog van kracht is. De Haven van Brussel wordt veroordeeld om een provisioneel bedrag van 2.699.519,07 euro te betalen. Dit betreft de vergoedingen tot 2001 waarvan het bedrag niet betwist wordt. Ter begroting van de overige vergoedingen wordt bedrijfsrevisor Joris Mertens aangesteld. Er werd cassatieberoep aangetekend door de Haven van Brussel en het Brusselse Gewest heeft derdenverzet aangetekend tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen. Het derdenverzet werd naar de bijzondere rol verzonden. Het Hof van Cassatie heeft bij arrest van 14 september 2018 het arrest uitgesproken door het hof van beroep te Antwerpen deels vernietigd voor wat betreft haar uitspraak omtrent de vordering van DVWnv. Zij heeft de zaak doorverwezen naar het hof van beroep Gent. Momenteel is deze zaak aldaar nog niet geactiveerd mede gelet op het onderzoek naar een mogelijke piste tot minnelijke regeling. Het bedrag aan rechten die het agentschap De Vlaamse Waterweg NV voor 2023 zal derven wordt op 862.000 euro geraamd. Er werd geen indexstijging toegepast op dit terugvorderbaar voorschot.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	VAK	VEK	
BA 2022	862	862	
<i>Index</i>	0	0	Overige entiteiten onder toezicht
<i>Compensaties</i>	0	0	
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0	
BO 2023	862	862	
Aanwending VAK-ruiter			

De Vlaamse

Waterweg

De Vlaamse Waterweg nv behoort tot het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken en is een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap. Het agentschap werd opgericht bij decreet van 23 december 2016. Het agentschap heeft als doel het beheren en exploiteren van de waterwegen, de infrastructuur en de gronden die gelegen zijn langs de waterwegen binnen de grenzen van het Vlaams Gewest, met uitzondering van de waterwegen en hun infrastructuur die worden beheerd door het Vlaams Gewest of een havenbedrijf.

Ontvangsten

In 2023 wordt aan De Vlaamse Waterweg nv een werkingstoelage van 139.555 keuro toegekend. De Vlaamse Waterweg nv kan jaarlijks beschikken over deze werkingstoelage teneinde haar publieke functie te kunnen vervullen. Het uitoefenen van deze publieke functie, zoals het bedienen van kunstwerken ten behoeve van de scheepvaart en het toezicht op het domein, is erop gericht de waterweg open te houden voor al de gebruikers en de aanhorigheden te beheren. Ten opzichte van 2022 neemt de werkingstoelage toe met 11.148 keuro.

Dit is te verklaren via onderstaande evoluties:

- Wegens een aantal overschrijdingen van de spilindex neemt de werkingstoelage toe met 10.424 keuro.
- Er wordt 1.180 keuro extra gecompenseerd vanuit MB0-1MEH2EA-WT in het kader van akkoord met betrekking tot extra sluiswachters.

- Er wordt 107 keuro gecompenseerd naar CB0-1CBX2AC-PR in het kader van Actieplan energie-efficiëntie
- De kredieten nemen toe met 196 keuro omwille van een herziening van de energieprijzen. De herziening werd berekend op basis van een P*Q analyse en gebaseerd op de richtprijzen zoals opgenomen in de begrotingsinstructies BO 2023.
- De kredieten nemen toe met 774 keuro omwille van de vraag tot verhoging van werkingstoelage in het kader van de patronale bijdragen van de pensioenen.
- Er is een terugdraai van een eenmalige bijstelling van de uitgaven ten gevolge van een verkoop van gronden bij BA2022 ten belope van 435 keuro.
- In het kader van een overeenkomst met GDPB wordt 127 keuro gecompenseerd naar hun kredieten.
- Er wordt 5 keuro gecompenseerd naar deze werkingstoelage als terugdraai van het VO-brede project 'Traject'.
- Er is een afname met 86 keuro door besparing apparaat niet loon.
- De werkingstoelage vermindert met 676 keuro wegens personeelsbesparing.

Uitgaven

Voor de werkingskosten is een budget voorzien van 149.953 keuro beleidskredieten en betaalkredieten. Deze kredieten worden gefinancierd vanuit de werkingstoelage en de inkomsten uit eigen middelen. De financiering vanuit de werkingsdotatie staat in voor de uitgaven voor lonen en sociale lasten (111.730 keuro), energie-uitgaven (4.748 keuro) en andere algemene werkingskosten (150 keuro).

De financiering vanuit de inkomsten uit eigen middelen (33.325 keuro) staat in voor algemene werkingskosten, huur van gebouwen en gronden, diverse belastingen, aankoop van gronden, nieuwbouw van gebouwen en verwerving van overige investeringsgoederen.

3. ISE: Onderhoud waterinfrastructuur, MVG excl. DAB

Dit inhoudelijk structurelement wordt gebruikt voor het onderhoud van de waterinfrastructuur. Een omvangrijk deel van dit onderhoud gebeurt via baggeren en wordt uitgevoerd door zowel het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust als de afdeling Maritieme Toegang van het departement en De Vlaamse Waterweg.

De functionaliteit van de infrastructuur van het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust en de waarde van ons patrimonium wordt bewaakt vanuit de principes voor een efficiënt beheer en onderhoud. Voor alle infrastructuren wordt een inspectieprogramma uitgevoerd om de kwaliteit in beeld te brengen en de prioriteiten inzake onderhoud, vervanging of investering te bepalen. Bijzondere aandacht in kader van het onderhoud aan waterinfrastructuur gaat naar de bedrijfszekerheid en beschikbaarheid van de primaire waterkeringen. We voeren onderhoudsbaggerwerken uit om diepgangbeperkingen te vermijden en de toegang tot de Vlaamse Kustjachthavens te garanderen.

Daarnaast worden ook onderhoudsbaggerwerken uitgevoerd door de afdeling Maritieme Toegang van het departement teneinde voldoende diepgang te voorzien voor de vlotte bevaarbaarheid van de maritieme toegang. Er wordt verder ook ingezet op het verwijderen van alle obstakels die de maritieme toegang belemmeren. In het kader van slibverwerking wordt de baggerspecie, waar mogelijk, gestort in zee (vaargeul kust) of in de Schelde. Het slib afkomstig van baggerwerken in de haven van Antwerpen wordt verwerkt door AMORAS.

Vervolgens worden middelen voorzien voor de havenbedrijven voor het onderhoud van de zeesluizen en dit in uitvoering van het havendecreet.

Tot slot staat De Vlaamse Waterweg in voor het onderhoud van de waterwegen. Dit omvat de recurrente opdrachten voor het reguliere onderhoud van het patrimonium alsook de dringende interventies. Naast het onderhoud van de kunstwerken op bouwkundig of elektromechanisch vlak omvat dit ook het groenen netheidsonderhoud en de winterdienst. Verder omvat dit ook het recurrente onderhoud voor het op diepte houden van de vaarweg in preferentiële aanslibbingszone via slibslepen en de onderhoudsbaggerwerken en speciebehandeling op locaties volgens de prioriteiten op het terrein. Dit omvat ook het onderhoud van de dienstvaartuigen, veren en dienstgebouwen.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 1.3. Naar een geïntegreerd Investeringsprogramma en professioneel asset management*
- *OD 3.1. Een verknoopt netwerk voor goederenvervoer*
- *OD 7.2. Naar een integrale klimaataanpak en een vermindering van de milieudruk en het energieverbruik*

ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	260.975	2.105	263.080	259.990	2.967	262.957

Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	5.792	1.305	7.097	5.792	1.305	7.097
Totaal	266.767	3.410	270.177	265.782	4.272	270.054
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De stijging van 3.410 keuro op voorliggend ISE is voor het grootste gedeelte te wijten aan de stijging van de energiekosten voor baggerwerken binnen het departement MOW, die worden bijgesteld in functie van de begrotingsinstructies.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangsten****MB0-9MIHAUA-OW – ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

De ontvangsten op dit artikel omvatten uitzonderlijke ontvangsten in het kader van het onderhoud en ontvangsten in het kader van terugbetalingen aan het Vlaams Gewest van schade veroorzaakt aan het patrimonium door derden.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	977	0	0
Bijstelling BO 2023	- 862	0	0
BO 2023	115	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Bij BA2022 werd een ontvangst vanuit Port of Antwerp-Bruges opgenomen, aangezien deze reeds werd gerealiseerd. Deze wordt in 2023 uit de basis gehaald (ook aan uitgavenzijde op MB0-1MIH2UA-WT).

Uitgaven**MB0-1MIH2UA-WT – ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden alle uitgaven inzake onderhoud en onderhoudsbaggerwerken in de havens en de maritieme toegang aangerekend. Deze uitgaven zijn noodzakelijk om de bestaande infrastructuur in de Vlaamse zeehavens in goede staat van werking te kunnen exploiteren en vooral om de diepgang van de maritieme toegangswegen naar deze havens te waarborgen, zodat de bereikbaarheid van de havens gevrijwaard blijft. Onder andere de volgende contracten worden hierop vastgelegd:

- Baggercontract Kust;
- Baggercontract Schelde;
- Baggercontract Gent-Terneuzen;
- Veegbaggerwerken;
- Amoras.

Daarnaast worden hier de zogenaamde decreetskosten aangerekend. Het betreft een vergoeding aan de havenautoriteiten voor het regulier onderhoud van de zeesluizen en de maritieme toegang achter de zeesluizen.

Tevens worden ook de onderhouds- en exploitatiekosten van de elektromechanische uitrusting van de maritieme waterwegen in het beheer van het Vlaams gewest aangerekend op dit begrotingsartikel.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	235.230	234.245
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 688	- 688
<i>Andere bijstellingen</i>	2.806	3.668
BO 2023	237.348	237.225
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MD0-1MHH2PA-WT	632	632	Terugdraaien eenmalige compensatie 2022 voor het Digitaal Uitwisselingsplatform Onteigeningen. Bij BA2023 zal een laatste schijf voorzien worden richting AWW.
Naar MB0-1MIH2UB-LE	-1.305	-1.305	Er wordt 1.305 keuro in VAK en VEK gecompenseerd naar MB0-1MIH2UB-LE om aan de financiële verplichtingen te voldoen inzake AMORAS – Fase 1 – Aflossing Kapitaal en rente.
Naar CB0-1CBX2AC-PR	-15	-15	Afoming in het kader van het actieplan energie-efficiëntie
TOTAAL	-688	-688	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Energiekosten: diesel	3.668	3.668	Toepassing van de indexparameter voor diesel, conform de begrotingsinstructies
Terugdraai eenmalige bijstelling	-862		Terugdraaien eenmalige recuperatie in 2022 van een ontvangst van Port of Antwerp-Bruges
TOTAAL	2.806	3.668	

MC0-1MIH2UA-WT – ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Vlaams Gewest staat in voor de beveiliging van de bevolking en het patrimonium tegen het geweld van de zee, de stormvloed en overstromingen. Een degelijk onderhoud van de bestaande assets is de enige manier om de veiligheid van de bevolking en het patrimonium te verzekeren. Dit onderhoud wordt uitgevoerd ter realisatie van de doelstelling om Vlaanderen te beschermen tegen overstromingen, waarbij de infrastructuur gebruikt wordt als schakel in recreatieve netwerken. We voeren onderhoudsbaggerwerken uit om diepgangbeperkingen te vermijden en de toegang tot de Vlaamse Kustjachthavens te garanderen.

Het operationeel houden van de meetinfrastructuur van de Vlaamse Hydrografie en hydrometeorologie is van cruciaal belang voor de controle van de diepgang van de vaargeulen naar de Vlaamse havens en voor het ter beschikking stellen van de nodige weersinformatie aan de scheepvaart. Dit is cruciaal om een vlot en veilig scheepvaartverkeer te garanderen naar en van de Vlaamse havens.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	25.745	25.745
Index	0	0
Compensaties	- 13	- 13
Andere bijstellingen	0	0
BO 2023	25.732	25.732
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:****(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar CB0-1CBX2AC-PR	-13	-13	Compensatie voor het actieplan energie efficiëntie ten bedrage van 13 keuro.
TOTAAL	-13	-13	

MB0-1MIH2UB-LE – KAPITAAL AMORAS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de aflossing van het kapitaal in het kader van Amoras voorzien.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	5.792	5.792
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	1.305	1.305

<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	7.097	7.097
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke**toelichting:****kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MB0-1MIH2UA-WT	1.305	1.305	Er wordt 1.305 keuro in VAK en VEK gecompenseerd om aan de financiële verplichtingen te voldoen inzake AMORAS – Fase 1 – Aflossing Kapitaal. Sinds 2021 wordt niet enkel de kapitaalcomponent, maar ook de rentecomponent onder voorliggend begrotingsartikel opgenomen. AMORAS betreft immers een cessie van schuldvordering, maw geen krediet met een opsplitsing van kapitaal en interesten.
TOTAAL	1.305	1.305	

DAB's**DAB Vlaams Infrastructuurfonds****Uitgaven****MBU-3MIH2UA-WT – ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Alle nieuwe vastleggingen in het kader van onderhoud waterinfrastructuur worden vanaf 2019 genomen op begrotingsartikel MB0-1MIH2UA-WT. Op dit begrotingsartikel worden de vereffeningen voorzien van het openstaande encours eind 2021.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	2.534
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	2.534
Aanwending VAK-ruiter		

Overige entiteiten onder toezicht

De Vlaamse Waterweg

Uitgaven

Het beschikbare budget voor het onderhoud van de waterweginfrastructuur en om de bedrijfszekerheid van het waterwegennetwerk te garanderen, bedraagt 47.668 keuro en dit voor zowel de beleids- als de betaaluitgaven. De financiering gebeurt vanuit de werkingstoelage (22.927 keuro) en vanuit de inkomsten uit eigen activiteiten (24.741 keuro).

Het onderhoud van de waterwegen omvat de recurrente opdrachten voor het reguliere onderhoud van het patrimonium alsook de dringende interventies. Naast het onderhoud van de kunstwerken op bouwkundig of elektromechanisch vlak omvat dit ook het groen- en netheidsonderhoud en de winterdienst. Verder omvat dit ook het recurrente onderhoud voor het op diepte houden van de vaarweg in preferentiële aanslibbingszone via slibslepen en de onderhoudsbaggerwerken en speciebehandeling op locaties volgens de prioriteiten op het terrein. Tot slot omvat dit ook het regulier onderhoud van de dienstvaartuigen, veren en dienstgebouwen.

4. ISE: Investerings waterinfrastructuur, MVG excl. DAB

Het structureel onderhoud en de investeringen in nieuwe waterinfrastructuur vallen onder dit inhoudelijk structurelement.

Stormen, in combinatie met de getijdenwerking, vormen één van de belangrijkste natuurlijke bedreigingen in de Noordzeeregio. Door de uitvoering van het Masterplan Kustveiligheid realiseren we de doelstelling om de risico's op overstromingen duurzaam te minimaliseren en beveiligen we onze kust tegen een 1.000-jarige stormvloed. Bij deze realisatie zorgen we voor de noodzakelijke zandsuppleties, het herstel en beheer van zeeverende duinen, het renoveren en verhogen van zeedijken en het beveiligen van de kusthavens. Op deze wijze garanderen we de structurele veiligheid van het kustgebied.

Bij de realisatie van deze investeringswerken versterken we het multifunctioneel karakter van de kust en de kustjachthavens met aandacht voor een kwalitatieve exploitatie van het watersportgebeuren alsook voor een maximale toeristisch-recreatieve beleving.

Waar mogelijk worden de investeringswerken door het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust zo klimaatneutraal mogelijk uitgevoerd. In de bestekken worden er randvoorwaarden opgenomen en mitigerende maatregelen opgelegd of beoordeeld in een afwegingskader.

Daarnaast engageren we ons om verder intensief bij te dragen aan de strategische investeringen in de havens. De grootste projecten van de afdeling Maritieme Toegang zijn:

- Nieuwe Sluis Zeebrugge;
- Complex project Extra Containercapaciteit Antwerpen studies en voorbereidende werken;
- Aanleg en instandhouding Royerssluis.

Voor concrete projecten wordt verwezen naar het GIP2023.

Tot slot geeft het investeringsprogramma van De Vlaamse Waterweg invulling aan projecten betreffende de modernisering van de waterwegen, scheepvaartmanagement, instandhouding van het patrimonium, bevordering van de binnenvaart, waterbeheersing, milieuzorg, bevordering medegebruik van de waterwegen, organisatieontwikkeling en technische ondersteuning. De transportcapaciteit op onze binnenwateren wordt verhoogd. De twee voornaamste projecten zijn hier Seine-Schelde en opwaardering Albertkanaal.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- *OD 1.2. Investeren in het onderhoud en de capaciteit van ons wegennetwerk*
- *OD 2.7. Personenmobiliteit over het water*
- *OD 3.1. Een verknoopt netwerk voor goederenvervoer*
- *OD 3.2. Inzetten op een verdere uitbouw van het waterwegennetwerk*
- *OD 6.3. Inzetten op een slim, innovatief en duurzaam waterwegennetwerk*
- *OD 7.2. Naar een integrale klimaataanpak en een vermindering van de milieudruk en het energieverbruik*
- *OD 7.3. Vlaanderen beveiligen tegen overstromingen en droogterisico*
- *OD 8.6. Linken leggen met andere Vlaamse beleidsdomeinen*

INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR, MVG excl. DAB

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutive	BO 2023	BA 2022	evolutive	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	148.268	-17.276	130.992	148.268	-17.276	130.992
Toelagen (interne stromen (IS))	198.518	58.337	256.855	279.472	34.492	313.964
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	346.786	41.061	387.847	427.740	17.216	444.956
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Op voorliggend ISE zijn een aantal evoluties te onderscheiden, zowel in vastleggingskredieten als vereffeningskredieten.

Wat de vastleggingen betreft, is er enerzijds een daling van 17.276 keuro die volledig te wijten is aan de ESR-aanrekenbare kosten voor Vlaanderen in het kader van de bouw van de nieuwe sluis Gent-Terneuzen (gelet op een grotere bijdrage van Nederland in 2023). Anderzijds stijgt de investeringstoelage aan De Vlaamse Waterweg met 61.416 keuro. Dit is grotendeels te wijten aan de bijkomende middelen ten belope van 60.000 keuro ter uitvoering van het Sigmaplan. De toelage aan de Vlaamse Waterweg in het kader van de leefbaarheidsprojecten Antwerpse Ring daalt met 3.079 keuro.

Wat de vereffeningen betreft, komen de evoluties in het kader van de nieuwe sluis Gent-Terneuzen overeen met de vastleggingen. Daarnaast stijgen de vereffeningskredieten voor de investeringen bij De Vlaamse Waterweg met 34.492 keuro in functie van de uitvoering van de investeringen (+39.139 keuro investeringstoelage en -4.647 keuro leefbaarheidsprojecten).

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangsten****MB0-9MIHAVB-OW – SAMENWERKING MET NEDERLAND****Korte inhoud begrotingsartikel:**

De voorbije jaren werd de bijdrage vanwege het Havenbedrijf Gent in het kader van de financiering van de nieuwe sluis Gent-Terneuzen voorzien via dit ontvangstenartikel. Conform de bepalingen van de overeenkomst met Nederland werd de laatste bijdrage van het Havenbedrijf voorzien in 2022. Deze ontvangst (en uitgave) valt in 2023 dus weg.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	14.669	0	0

Bijstelling BO 2023	- 14.669	0	0
BO 2023	0	0	0

MB0-9MIHAVB-OP – SAMENWERKING MET NEDERLAND**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op voorliggend ontvangstenartikel wordt de boekhoudkundige verwerking voorzien van de vordering op Nederland in het kader van het project nieuwe sluis Gent-Terneuzen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	133.599	0	0
Bijstelling BO 2023	- 2.607	0	0
BO 2023	130.992	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Conform het boekhoudschema, uitgewerkt in samenspraak met het departement F&B, wordt een bedrag opgenomen van 130.992 keuro, zijnde een stijging van 2.607 keuro ten opzichte van 2022.

Uitgavenartikelen**MB0-1MIH2VB-WT – SAMENWERKING MET NEDERLAND****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de ESR-aanrekenbare kosten voor Vlaanderen in het kader van de bouw van de nieuwe sluis Gent-Terneuzen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	148.268	148.268
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 17.276	- 17.276
BO 2023	130.992	130.992
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling ESR-aanrekenbare bijdrage van Vlaanderen voor de Nieuwe Sluis Gent-Terneuzen	-17.276	-17.276	Op basis van de laatst beschikbare cijfers wordt de ESR-aanrekenbare uitgave in het kader van de nieuwe sluis Gent-Terneuzen voorzien ten belope van

			130.992 keuro. Kasmatig worden deze uitgaven opgevangen met de stortingen van 59,5 miljoen euro per jaar tot en met 2021. Dit begrotingsartikel betreft de ESR-matige aanrekening.
TOTAAL	-17.276	-17.276	

MB0-1MIH2VB-PA – SAMENWERKING MET NEDERLAND**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Teneinde niet meer te moeten werken via een ESR-correctie voor de effectieve uitgaven voor Vlaanderen in het kader van de bouw van de sluis Gent-Terneuzen, werd dit PA-artikel gecreëerd. Hier werden de voorschotten aangerekend die Vlaanderen aan Nederland betaalde. Op MB0-1MIH2VB-WT zullen de effectieve uitgaven worden opgenomen in functie van de uitvoering van de werken. Op die manier wordt alles ESR-matig correct verwerkt en dient er geen ESR-correctie meer opgenomen te worden. Vanaf 2022 wordt er geen voorschot aan Nederland meer betaald in het kader van de nieuwe sluis Gent-Terneuzen. De laatste schijf van 59.500 keuro werd voorzien in 2021.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

MB0-1MIH5VW-IS – DE VLAAMSE WATERWEG**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de voorziene aanwending uit de overkappingsruiter van De Vlaamse Waterweg.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	3.079	4.658
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 3.079	- 4.647
BO 2023	0	11
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Studiekosten leefbaarheidsprojecten	-3.079	-4.647	Het betreft de voorziene aanwending uit de overkappingsruiter voor De Vlaamse Waterweg. De budgettaire noden voor 2023 zijn afhankelijk van de verdere beslissingen betreffende het project.
TOTAAL	-3.079	-4.647	

MB0-1MIH5VY-IS – DE VLAAMSE WATERWEG**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de investeringstoelage van De Vlaamse Waterweg. Zie toelichting bij bespreking van De Vlaamse Waterweg.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	195.439	274.814
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 10.100	0
<i>Andere bijstellingen</i>	71.516	39.139
BO 2023	256.855	313.953
Aanwending VAK-ruiter		

DAB's**DAB Vlaams Infrastructuurfonds****Ontvangsten****MBU-2MIHAVA-OW – INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden ontvangsten aangerekend uit:

- Het toekennen van vergunningen, het vaststellen en innen van retributies voor het privaat gebruik van het openbaar domein van de wegen, waterwegen en hun aanhorigheden, de zeekering en de dijken;
- Het afleveren van vergunningen voor het exploiteren van water uit de in het Vlaams Gewest gelegen bevaarbare waterlopen, kanalen en havens;
- Betalingen van schaderegelingen volgend uit minnelijke schikkingen of uitspraken van rechtbanken;
- De verkoop van gronden van het Vlaamse Gewest;
- De verkoop van gebouwen van het Vlaams Gewest;
- De ontvangsten in het kader van Europese subsidies.
- De terugstorting van teveel of ten onrechte geïnde bedragen voor onroerende voorheffing;
- Diverse en eerder toevallige ontvangsten in het kader van de maritieme toegang en de havens.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	17.192	0	0
Bijstelling BO 2023	- 9.542	0	0
BO 2023	7.650	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

De eenmalige ontvangsten uit de begroting 2022 worden in 2023 teruggedraaid:

- EU subsidie ECA en NSZ (2.366 keuro)
- ontvangst ikv afbouw saldi Eigen Vermogen Flanders Hydraulics (246 keuro)
- EU subsidie Immerse (286 keuro)
- Recuperatie middelen MLSO ikv verbond Ommeland – Haven Antwerpen (9.000 keuro)

Totaal -11.898 keuro

Vervolgens worden een aantal bijkomende ontvangsten voor 2023 ingeschreven:

- EU subsidie ECA (800 keuro)
- EU subsidie NSZ (1.100 keuro)
- ontvangst ikv afbouw saldi EVFH (257 keuro)
- EU subsidie Immerse (199 keuro)

Totaal +2.356 keuro

MCU-2MIHAVA-OW – INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel omvat voornamelijk de ontvangsten uit strandconcessies en uit het toekennen van vergunningen en het innen van retributies. (Cf. "Besluit van de Vlaamse regering betreffende het toekennen van vergunningen, het vaststellen en innen van retributies voor het privaatieve gebruik van het openbaar domein van de wegen, waterwegen en hun aanhorigheden, de zeewering en de dijken (BVR 29 maart 2002)").

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	14.143	0	0
Bijstelling BO 2023	- 10.992	0	0
BO 2023	3.151	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

In het kader van de hernieuwde werking van het Eigen Vermogen Flanders Hydraulics, is een afbouw van de beschikbare saldi voorzien gedurende de eerste 4 werkjaren. Er werd voor 2022 een eenmalige overheveling van 750 keuro vanuit het EVFH naar de VIF-begroting ingeschreven. Voor 2023 is een overheveling vanuit het EVFH voorzien van 900 keuro, wat in saldo een bijstelling geeft van 150 keuro. De aanwending van deze middelen wordt ingeschreven onder begrotingsartikel MCU-3MIH2VA-WT.

De eenmalige ontvangst in 2022 vanuit de verkoop van de gronden in het kader

van het RON-project Nieuwpoort ten bedrage van 11.142 keuro wordt teruggedraaid.

Op begrotingsartikel MCU-2MIHAVA-OW worden, rekening met bovenvermelde bijstellingen, de ontvangsten bij begrotingsopmaak 2023 geraamd op 3.151 keuro.

Uitgaven

MBU-3MIH2VA-WT – INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel zijn kredieten voorzien voor volgende uitgaven:

- Investeringsuitgaven en het buitengewoon onderhoud aangerekend voor de maritieme toegangswegen, de basisinfrastructuur, de eraan verbonden studies, alsook andere investeringsuitgaven ter uitvoering van het Vlaamse havenbeleid;
- De kosten verbonden aan de vereiste onteigeningen, onder andere in het kader van de Nieuwe Sluis Zeebrugge.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	115.708	98.648
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 2.116	- 69
<i>Andere bijstellingen</i>	- 14.338	40.430
BO 2023	99.254	139.009
Aanwending VAK-ruiter	7.000	

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MBU-3MIH2VA-PA	-2.152		Boekhoudkundige verwerking van de grondenbanken bij VLM
Naar MBU-3MIH2VX-IS		-105	Afstemming interrelatie VLM (exclusief grondenbanken)
Naar MDU-3MHH2RA-WT	36	36	In het kader van de samenwerkingsovereenkomst BIM binnen het beleidsdomein MOW wordt er jaarlijks een bedrag van 36 keuro voorzien richting AWV. Gelet op het feit dat in 2022 de bijdrage voor 2 jaar werd voorzien, wordt die nu teruggedraaid en wordt 36 keuro voor de jaarlijkse bijdrage vanuit het departement voorzien.
TOTAAL	-2.116	-69	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting

Terugdraai eenmalige middelen BA2022	-436		Bij BA2022 werd eenmalig een gerealiseerde ontvangst omgezet in uitgaven. Dat wordt nu teruggedraaid.
Terugdraai uitgaven EU subsidies BA2022 (ECA, NSZ en Immerse)	-3.218	-2.024	Voor verschillende investeringsprojecten worden EU-subsidies verkregen. Deze worden jaarlijks bijgesteld conform de afgesloten Grant Agreement. Dit betekent dat het bedrag van 2022 uit de basis wordt gehaald en het bedrag voor 2023 wordt toegevoegd.
Nieuwe uitgaven EU subsidies 2023 (ECA, NSZ en Immerse)	1.553	1.553	
Terugdraai afbouw saldi EV Flanders Hydraulics 2022	-246	-246	Het saldo van het Eigen Vermogen Flanders Hydraulics wordt afgebouwd, waardoor jaarlijks een bedrag ter beschikking komt van de financierende entiteiten. Dit betekent dat het bedrag van 2022 uit de basis wordt gehaald en het bedrag voor 2023 wordt toegevoegd.
Nieuwe uitgaven saldi EV Flanders Hydraulics 2023	257	257	
Bijstelling DEMCA-project	173	173	In het kader van het DEMCA project wordt een bijstelling voorzien van de bijdrage vanuit FIO (Hermesfonds)
Terugdraai eenmalige middelen BA2022	-9.000		Terugdraai eenmalige middelen toegekend voor het toekomstverbond Ommeland
Terugdraai eenmalige middelen BA2022	-2.676		Terugdraai eenmalige recuperatie middelen ontvangen ikv Provag
Terugdraai eenmalige middelen BA2022	-1.067		In het kader van een schadedossier werd bij BA2022 een bijkomend bedrag ingeschreven. Dat wordt nu teruggedraaid.
Boekhoudkundige verwerking grondenbanken VLM	498	498	Boekhoudkundige verwerking van het nieuwe boekingsschema voor grondenbanken VLM
Terugdraai eenmalige recuperatie 2022	-176		Terugdraai recuperatie van de eenmalige ontvangst van een verkoop van gronden te Plassendaele
Vereffeningskalender		39.519	Gelet op de verschillende lopende investeringsprojecten, wordt het VEK bijgesteld.
Vereffeningskalender - ruiters		700	In het kader van het verbond Ommeland wordt een aanwending van de

			VAK-ruiter van 7.000 keuro voorzien. Er wordt een vereffeningskalender toegepast van 10%.
TOTAAL	-14.338	40.430	

MBU-3MIH2VA-PA – INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het voorschot aan de VLM in het kader van de grondenbankwerking. Vanaf 2023 wordt dit boekhoudkundig en begrotingstechnisch verwerkt volgens het opgelegde schema door het departement Financiën en Begroting.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	2.500	2.500
BO 2023	2.500	2.500
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Voorschot grondenbanken VLM	2.500	2.500	Het betreft een compensatie binnen de investeringskredieten van DMOW als voorschot naar de VLM voor projecten in het kader van de grondenbanken. Dit wordt hier als bijstelling verwerkt, gelet op de ESR-neutraliteit.
TOTAAL	2.500	2.500	

MCU-3MIH2VA-WT – INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de investeringen in waterbouwkundige werken van het agentschap MDK aangerekend. Deze investeringen behelzen voornamelijk de realisatie van het Masterplan Kustveiligheid, hetgeen een cruciale schakel vormt bij de realisatie van de operationele doelstelling aangaande de bescherming van Vlaanderen tegen overstromingen.

Bij de realisatie van deze investeringswerken versterken we multifunctioneel karakter van de kust en de kustjachthavens met aandacht voor een kwalitatieve exploitatie van het watersportgebeuren alsook voor een maximale toeristisch-recreatieve beleving. Dit geeft invulling aan de doelstelling om de recreatieve en toeristische troeven van Vlaanderen mee te versterken.

Eveneens worden op dit begrotingsartikel de investeringsprojecten aangerekend op vlak van VTS-investeringen in de havengebieden en de maritieme toegangswegen en investeringen in de Vlaamse hydrografie. Het is een must om te beschikken over de meest accurate en kwalitatieve hydrografische en hydrometeorologische data. Er wordt dan ook ten volle ingezet op digitalisering van bestaande procedures. Zo kan opgenomen data in korte termijn verwerkt worden tot kwaliteitsvolle producten. Deze investeringen zorgen voor het verzekeren van een vlot en veilig scheepvaartverkeer van en naar de havens en garanderen een optimale werking van de nautische keten.

Voor verdere details wordt verwezen naar het Geïntegreerd Investeringsprogramma (GIP).

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	53.072	74.871
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 2.964	- 2.964
<i>Andere bijstellingen</i>	- 11.876	- 7.899
BO 2023	38.232	64.008
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevolucies:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MDU-3MHH2RA-WT	+36	+36	Gedeeltelijke terugdraai van de overheveling van kredieten i.h.k.v. BIM ten bedrage van 36 keuro.
Naar MC0-1MIH2WX-IS	-3.000	-3.000	In uitvoering van de bepalingen van het GIP in het Regeerakkoord werden er budgetten verschoven ifv van prioritaire investeringsnoden binnen het beleidsdomein. In dit kader werd bij begrotingsopmaak 2022 een éénmalige, niet recurrente vermindering van 7 miljoen Euro toegepast op de investeringskredieten bestemd voor waterbouwkundige werken van het agentschap MDK en 3 miljoen Euro op de investeringskredieten van

			DAB Vloot. Voor 2023 wordt de vermindering van 10 miljoen Euro eenmalige integraal op de investeringskredieten besteld voor waterbouwkundige werken (inclusief realisatie masterplan kustveiligheid). Vanaf 2024 worden de eenmalige verminderingen van 2022 en 2023 teruggedraaid.
TOTAAL	-2.964	-2.964	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Recuperatie ontvangst uit saldo EVFH	+150	+150	In het kader van de hernieuwde werking van het EVFH, is een afbouw van de beschikbare saldi voorzien gedurende de eerste 4 werkjaren. Er werd voor 2022 een eenmalige overheveling van 750 keuro vanuit het EVFH naar de VIF-begroting ingeschreven. Voor 2023 is een overheveling vanuit het EVFH voorzien van 900 keuro, wat in saldo een bijstelling geeft van 150 keuro. De aanwending van deze middelen wordt ingeschreven onder begrotingsartikel MCU-3MIH2VA-WT. De ontvangst van deze middelen wordt ingeschreven onder begrotingsartikel MCU-2MIHAVA-OW
Terugdraaien recuperatie ontvangst RON-project 2021	-11.142	-7.000	De eenmalige ontvangst in 2022 vanuit de verkoop van de gronden in het kader van het RON-project Nieuwpoort ten bedrage van 11.142 keuro wordt teruggedraaid (11.142 keuro VAK en 7.000 keuro VEK).
Terugdraai eenmalige ontvangst loodsendossier	-884	0	De eenmalige ontvangst in 2022 i.h.k.v. een oud loodsendossier ten bedrage van 884 keuro

			(VAK) wordt teruggedraaid.
Vereffeningsskalender		-1.049	Aanpassing op basis van de vereffeningsskalender: Vermindering met 1.049 keuro in VEK.
TOTAAL	-11.876	-7.899	

MBU-3MIH2VX-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel worden de overdrachten aan de Vlaamse Landmaatschappij geregeld.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	348	523
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 348	- 418
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	105
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MBU-3MIH2VA-WT	-348	-418	Het betreft de interrelatie met de VLM voor land- en natuurinrichtingsprojecten (exclusief grondenbanken). Het bedrag wordt ingeschat door VLM op basis van de voorziene projecten.
TOTAAL	-348	-418	

Overige entiteiten onder toezicht**De Vlaamse Waterweg****Ontvangsten**

Aan De Vlaamse Waterweg nv wordt een investeringstoelage toegekend voor het uitvoeren van investeringen en van buitengewoon onderhoud op de beheerde kanalen en waterwegen. Dit krediet is noodzakelijk om de investeringen, het buitengewoon onderhoud en de instandhouding van de bestaande infrastructuur toe te laten. Investeringen blijven noodzakelijk om de infrastructuur operationeel en veilig te houden en bij te dragen tot het realiseren van de modal shift naar de waterweg. Hiertoe ontvangt De Vlaamse Waterweg nv een beleidskrediet van 256.855 keuro. De investeringstoelage voor vereffening van de aangegane engagementen bedraagt 313.953 keuro.

In afwachting van verdere politieke besluitvorming betreffende het

Oosterweelproject Scheldebrug, ontvangt De Vlaamse Waterweg 11 keuro betaalkrediet.

Verder kan de Vlaamse Waterweg nv om haar doelstellingen te bereiken ook beschikken over inkomsten uit cofinanciering door derden. Op basis van verwachte inkomsten uit cofinanciering wordt ingeschat dat er 3 000 keuro, waarvan 1.000 keuro als interrelatie met VLAIO, bijkomend benut kan worden op het investeringsprogramma

De Vlaamse Waterweg nv zet ook volop in op het bekomen van maximale Europese cofinanciering voor haar belangrijkste infrastructuurprojecten. De door Europa toegekende subsidies voor de opwaardering van het Albertkanaal en voor het Masterplan automatisatie zijn hiervan de belangrijkste voorbeelden.

Uitgaven

De uitgaven voor investeringen voor waterinfrastructuur worden afgestemd op de investeringstoelage en Europese en andere cofinanciering. Voor 2023 bedragen de beleidsuitgaven voor investeringen voor waterinfrastructuur 263.210 keuro. De hieraan gecorreleerde betaaluitgaven voor 2023 bedragen 323.917 keuro. 60.000 keuro zijn specifiek voorzien voor projecten in het kader van waterbeheersing (deze zijn éénmalig toegevoegd). Deze middelen worden gebruikt voor de invulling van het investeringsprogramma van De Vlaamse Waterweg welk invulling geeft aan projecten betreffende de modernisering van de waterwegen, scheepvaartmanagement, instandhouding van het patrimonium, bevordering van de binnenvaart, waterbeheersing, milieuzorg, bevordering medegebruik van de waterwegen, organisatieontwikkeling en technische ondersteuning. Voor de concrete projecten wordt verwezen naar het GIP 2023.

5. ISE: Scheepvaartverkeer, MVG excl. DAB

Om de concurrentiepositie van de Vlaamse zeehavens te behouden, is het van essentieel belang dat ze optimaal toegankelijk blijven. We nemen onze verantwoordelijkheid op en nemen de regie van de nautische keten in handen en verzekeren de continuïteit van de nautische dienstverlening waarbij we schepen van en naar de Vlaamse havens vlot en veilig loodsen en beloodsen tegen een maatschappelijk aanvaardbare prijs.

We optimaliseren en innoveren de nautische dienstverlening en zetten hiertoe in op verschillende vlakken, zoals het onderzoek naar innovatieve en alternatieve beloodsingstechnieken, het optimaliseren van de operationele IT-infrastructuur, data-uitwisseling en informatieverstrekking.

Om de mobiliteitsknoop te ontwarren, moeten we creatief zijn en komen tot duurzame oplossingen. Vervoer over water komt aan beide uitdagingen tegemoet. We centraliseren het personenverkeer over water en nemen initiatieven om het concept van de vervoerregio Antwerpen verder in Vlaanderen uit te rollen, waarbij zowel veerdiensten (autoveer vs. fiets- en voetgangersveer) als watertransport met kleinere, snellere schepen deel uitmaken van de scope.

De gerelateerde operationele doelstellingen zijn:

- OD 3.1. Een verknoopt netwerk voor goederenvervoer
- OD 3.4. De zee- en luchthavens als toegangspoorten tot Vlaanderen
- OD 7.3. Vlaanderen beveiligen tegen overstromingen en droogterisico
- OD 8.4: Samenwerken in quadruple-helix verband

SCHEEPVAARTVERKEER, MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	43.047	-584	42.463	43.047	-584	42.463
Toelagen (interne stromen (IS))	48.074	5.454	53.528	48.074	5.454	53.528
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	91.121	4.870	95.991	91.121	4.870	95.991
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De stijging van 4.870 keuro op voorliggend ISE is enerzijds te wijten aan een daling van 584 keuro ten gevolge van een terugdraai van de recuperatie van het saldo bij het EV Flanders Hydraulics. Anderzijds stijgen de toelagen aan DAB Vloot en DAB Loodswezen met respectievelijk 3.743 keuro en 1.711 keuro.

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten**MC0-9MIHAWA-OW – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel behelst alle ontvangsten die voortkomen uit de werking van de Schelderadarketen (SRK). Meer specifiek zijn dit de ontvangsten uit de VBS-vergoedingen cf. "Decreet houdende de vergoeding, verschuldigd door de gebruikers van het verkeersbegeleidingssysteem voor vaartuigen", de inkomsten ter uitvoering van de overeenkomst met Nederland m.b.t. de inrichting van een walradarketen (Radarverdrag) en de inkomsten uit schadegevallen aan de VTS-infrastructuur.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	8.850	0	0
Bijstelling BO 2022	0	0	0
BO 2023	8.850	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De geraamde ontvangst blijft ongewijzigd ten opzichte van 2022.

Uitgavenartikelen**MC0-1MIH2WA-WT – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de kosten aangerekend die verband houden met de Schelderadarketen en de werking van de havenkapiteindiensten.

De Schelderadarketen vormt het infrastructurele element van VTS-SM (Vessel Traffic Services Schelde en Mendingen). Dit verkeersbegeleidingssysteem is één van de belangrijkste instrumenten van het nautische vaarwegbeheer. Het volgt de scheepvaart van en naar de Vlaamse en Nederlandse Scheldehavens nauwgezet op en draagt zo bij tot het minimaliseren van het veiligheidsrisico voor de scheepvaart, de bevolking, het milieu en de infrastructuur in de maritieme vaarwegen. De ScheldeRadarKeten wordt gezamenlijk met de Nederlandse collega's beheerd. De modaliteiten zijn geregeld in het Radarverdrag en het Verlichtingsverdrag.

Het inrichten van personenmobiliteit over water in Vlaanderen, inclusief de exploitatie van de Waterbus in Antwerpen, wordt op dit begrotingsartikel aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	39.398	39.398
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0

<i>Andere bijstellingen</i>	- 584	- 584
BO 2023	38.814	38.814
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Terugdraai eenmalige recuperatie EVFH doorgevoerd bij BA2022	-584	-584	De eenmalige wijziging bij begrotingsaanpassing 2022, zijnde de ontvangst i.h.k.v. de afbouw van de saldi van het EVFH voor een bedrag van 584 keuro wordt teruggedraaid
TOTAAL	-584	-584	

MC0-1MIH2WB-WT – TERUGBETALING NEDERLANDS LOODSWEZEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel omvat de terugbetalingen aan het Nederlands Loodswezen in het kader van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams en Nederlands Loodswezen.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	3.649	3.649
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	3.649	3.649
Aanwending VAK-ruiter		

MC0-1MIH2WX-IS – DAB VLOOT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dotatie DAB Vloot: Voor verdere detaillering wordt verwezen naar de begroting van DAB Vloot.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	25.715	25.715
<i>Index</i>	1.338	1.338
<i>Compensaties</i>	2.058	2.058
<i>Andere bijstellingen</i>	347	347
BO 2023	29.458	29.458
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MCU-3MIH2VA-WT	+3.000	+3.000	In uitvoering van de bepalingen van het GIP in het Regeerakkoord werden er budgetten verschoven ivf van prioritaire investeringsnoden binnen het beleidsdomein. In dit kader werd bij begrotingsopmaak 2022 een éénmalige, niet recurrente vermindering van 3.000 keuro toegepast op de investeringskredieten van DAB Vloot (artikel MCE-3MIH2WA-WT). Bij begrotingsopmaak 2023 wordt dit teruggedraaid.
Van SG0-1SKC2TA-WT	+1	+1	Terugdraai van de overheveling van kredieten in het kader van "Traject" ten bedrage van 1 keuro.
Naar CB0-1CFG2EA-WT	-72	-72	Inkanteling Orafin en dienstencentrum Financiën en begroting. Compensatie ten bedrage van 72 keuro.
Naar MB0-1MEH2EA-WT	-871	-871	Naar aanleiding van structurele werken aan de Sint-Anna voetgangerstunnel wordt vanuit MOW een tweede veerboot voorzien ter hoogte van de Sint-Anna veerdienst, die volgens de huidige planning 1 jaar dagelijks zal varen, zijnde vanaf het 2e kwartaal 2022 t.e.m. het 1e kwartaal 2023.

			Voor deze dienstverlening werd bij begrotingsaanpassing 2022 een bijstelling gedaan van 1.307 keuro voor de periode van 1 april 2022 t.e.m. 31 december 2022. Voor 2023 wordt 436 keuro voorzien voor het 1e kwartaal, zijnde in saldo een vermindering met 871 keuro.
TOTAAL	+2.058	+2.058	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Efficiëntie en kerntaken - Personeelsbesparing 2023	-312	-312	De kredieten dalen met 312 keuro in VAK en VEK ten gevolge van de opgelegde personeelsbesparing.
Efficiëntie en kerntaken: Besparing apparaatskredieten	-29	-29	Besparing apparaatskredieten ten bedrage van 29 keuro in VAK en VEK.
Evolutie energiekosten	688	688	Indexparameters voor de brandstofcomponent van de varende eenheden.
TOTAAL	347	347	

MC0-1MIH2WY-IS – DAB LOODSWEZEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dotatie DAB Loodswezen: Voor verdere detaillering wordt verwezen naar de begroting van DAB Loodswezen.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	22.359	22.359
<i>Index</i>	1.745	1.745
<i>Compensaties</i>	- 29	- 29
<i>Andere bijstellingen</i>	- 5	- 5
BO 2023	24.070	24.070
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluities:**

	VAK	VEK	Toelichting
--	------------	------------	--------------------

Compensaties			
Van SG0-1SKC2TA-WT	+9	+9	Terugdraai van de overheveling van kredieten in het kader van "Traject" ten bedrage van 9 keuro
Naar CB0-1CFG2EA-WT	-37	-37	Inkanteling Orafin en dienstencentrum Financiën en begroting. Compensatie ten bedrage van 37 keuro.
Naar SH0-1SKA2QY-IS	-1	-1	Compensatie van 1 keuro aan Het Facilitair Bedrijf in het kader van de contracten voor koffietoestellen.
TOTAAL	-29	-29	

	VAK	VEK	Toelichting
Andere bijstellingen			
Efficiëntie en kerntaken: Besparing apparaatskredieten	-5	-5	Besparing apparaatskredieten ten bedrage van 5 duizend Euro in VAK en VEK.
TOTAAL	-5	-5	

DAB's**DAB Loodswezen****Ontvangsten****MCD-2MIHAWA-OW – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten uit de loodsgelden, loodsen op afstand en diensten en adviezen aangerekend.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	91.379	0	0
Bijstelling BO 2023	4.961	0	0
BO 2023	96.340	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Bij begrotingsopmaak 2023 worden de ontvangsten bijgesteld met 4.961 keuro in plus op basis van de reizenramingen opgesteld door de deskundige Ecorys en de verwachte automatische indexatie van de tarieven per 1 augustus.

MCD-2MIHAWA-OP – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de terugbetaling van voorschotten aan het Nederlands loodswezen aangerekend.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

MCD-2MIHAWA-OR – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de aanwending van het reservefonds.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

MCD-2MIHAWB-OW – TERUGBETALING NEDERLANDS LOODSWEZEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel wordt de onderlinge kostenverrekening tussen het Vlaams en Nederlands Loodswezen voortvloeiend uit de samenwerkingsovereenkomst aangerekend.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	91	0	0
Bijstelling BO 2023	- 91	0	0

BO 2023	0	0	0
----------------	----------	----------	----------

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven. Er wordt bij begrotingsopmaak 2023 geen ontvangst ingeschreven op basis van het verwachte tariefmutatievoorstel 2023.

Uitgaven**MCD-3MIH2WA-WT – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de kosten met betrekking tot de beloodsing te land aangerekend en uitgaven in kader van studies/ consultancyopdrachten waaronder deze voortvloeiend uit de samenwerkingsovereenkomst met Nederland.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	3.560	3.560
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	300	300
BO 2023	3.860	3.860
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:****(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Kosten beloodsing te land	+300	+300	Bij begrotingsopmaak 2023 worden de kredieten met 300 keuro verhoogd vanwege de hogere brandstofkosten bij de beloodsing te land.
TOTAAL	+300	+300	

MCD-3MIH2WA-PA – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel worden participaties aangerekend.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

MCD-3MIH2WA-RE – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt de spijziging van het reservefonds aangerekend.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

MCD-3MIH2WB-WT – TERUGBETALING NEDERLANDS LOODSWEZEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt de onderlinge kostenverrekening tussen het Vlaams en Nederlands Loodswezen voortvloeiend uit de samenwerkingsovereenkomst aangerekend.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0

<i>Andere bijstellingen</i>	566	566
BO 2023	566	566
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Kostenverrekening cf. Tariefmutatievoorstel 2023	+566	+566	Bij begrotingsopmaak 2023 worden de kredieten met 566 keuro verhoogd. Dit omwille van het verwachte tariefmutatievoorstel 2023.
TOTAAL	+566	+566	

MCD-3MIH2WX-IS – DAB VLOOT**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de kosten voor beloodsing over water aangerekend, cf. de dienstverlening door DAB Vloot.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	37.090	37.090
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	475	475
BO 2023	37.565	37.565
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:****(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling kosten beloodsing over water	+475	+475	Bij begrotingsopmaak 2023 worden de kredieten verhoogd met 475 keuro (zie MCE-2MIHAWY-OI).
TOTAAL	475	475	

DAB Vloot**Ontvangsten****MCE-2MIHAWA-OW – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Binnen dit artikel situeren zich de ontvangsten van de scheepvaartpolitie voor het inzetten van bemande schepen. Daarnaast worden ook de schadeontvangsten en verkopen van (on)roerende goederen op dit begrotingsartikel boeekt.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	2.278	0	0
Bijstelling BO 2023	-200	0	0
BO 2023	2.078	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Verminderde ontvangsten voor 200 keuro te verwachten in 2023, gelet op het feit dat in 2022 uitzonderlijk veel vaartuigen werden verkocht door verkoop van een aantal buiten gebruik te stellen vaartuigen, vnl. oudere (reserve)vaartuigen gebruikt voor SPN/Douane en de oude veerboot Jan Borluut.

MCE-2MIHAWW-OI – VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de interne stroom tussen VLIZ vzw en DAB Vloot aangerekend voor de uitbreiding van de inzet van het wetenschappelijk vaartuig Simon Stevin.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	380	0	0
Bijstelling BO 2022	0	0	0
BO 2023	380	0	0

MCE-2MIHAWY-OI – DAB LOODSWEZEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de interne stroom tussen DAB Loodswezen en DAB Vloot aangerekend voor o.a. de inzet van schepen in het kader van het beloodsen en het ruimer transport van loodsen over het water.

Kredietevoluitie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	37.090	0	0
Bijstelling BO 2023	475	0	0
BO 2023	37.565	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Er wordt een bijstelling gedaan van 475 keuro in plus ten behoeve van de verhoging van de interne stroom tussen DAB Vloot en Wandelaar Invest nv als gevolg van de stijgende verzekeringskosten en contractueel voorziene indexatie van de leasekosten.

Uitgavenartikelen**MCE-3MIH2WA-WT – VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel betreft de werkingskosten voor o.a. onderhoud en herstelling van schepen, bebakening, gebouwen, logistiek en brandstof. Eveneens worden op dit artikel de investeringen voor bebakening, gebouwen, aankoop van divers materieel en machines en informatica, specifieke studies en de vervangingsinvesteringen voor schepen aangerekend.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	19.839	19.839
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	4.844	3.111
BO 2023	24.683	22.950
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluities:**

	VAK	VEK	Toelichting
Andere bijstellingen			
Investeringen Vloot	+3.000	+3.000	In uitvoering van de bepalingen van het GIP in het Regeerakkoord werden er budgetten verschoven ifv van prioritaire

			investeringsnoden binnen het beleidsdomein. In dit kader werd bij begrotingsopmaak 2022 een éénmalige, niet recurrente vermindering van 3.000 keuro toegepast op de investeringskredieten van DAB Vloot. Bij begrotingsopmaak 2023 wordt dit teruggedraaid.
Dubbel Sint Annaveer	-377	-377	Naar aanleiding van structurele werken aan de Sint-Anna voetgangerstunnel wordt vanuit MOW een tweede veerboot voorzien ter hoogte van de Sint-Anna veerdienst, die volgens de huidige planning 1 jaar dagelijks zal varen, zijnde vanaf het 2e kwartaal 2022 t.e.m. het 1e kwartaal 2023. Voor deze dienstverlening werd bij begrotingsaanpassing 2022 een bijstelling gedaan van 1.307 keuro voor de periode van 1 april 2022 t.e.m. 31 december 2022. Voor 2023 wordt 436 keuro voorzien voor het 1e kwartaal, zijnde in saldo een vermindering met 871 keuro. Dit vertaalt zich aan uitgavenzijde in een vermindering van 494 keuro op de loonkredieten (artikel MCE-3MAH2ZZ-LO) en 377 keuro op de werkingsmiddelen.
Evolutie energiekosten	688	688	Automatische koppeling van de brandstofcomponent varende eenheden voor de dotatieprocessen. Dit resulteert in een bijstelling van 688 keuro bij begrotingsopmaak 2023 in VAK en VEK.
Verminderde ontvangsten uit verkopen	-200	-200	Verminderde ontvangsten voor 200 keuro te verwachten in 2023, wat aan uitgavenzijde resulteert in een bijstelling in min van 200 keuro op de werkingskredieten in VAK en VEK.
Recuperatie eigen	1.733	0	Als gevolg van de

ontvangsten			recuperatie van een ontvangst van 1.732.500 euro worden deze middelen in 2023 aangewend in het kader van een innovatieproject dat moet bijdragen aan de vergroening en verduurzaming van de vloot aan vaartuigen. Het concreet uit te werken en vast te leggen project zal worden geselecteerd uit de resultaten van een studie die actueel in de markt wordt gezet en zal leiden tot het opmaken van een groen investeringsplan voor de Vloot-vaartuigen en meer concreet focust op de algemene reductie van CO2 en de daaraan gekoppelde investeringen.
TOTAAL	+4.844	+3.111	

MCE-3MIH2WC-WT – WANDELAAR INVEST**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt de charterhuur en de verzekering van de SWATH beloddingsschepen van Wandelaar Invest NV aangerekend.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	11.325	11.325
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	475	475
BO 2023	11.800	11.800
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

	VAK	VEK	Toelichting
Andere bijstellingen			
Verhoging interne stroom Wandelaar Invest-Vloot	475	475	Er wordt een bijstelling gedaan van 475 keuro in plus op de interne stroom tussen DAB Vloot en Wandelaar Invest nv als gevolg van de stijgende

			verzekeringskosten en contractueel voorziene indexatie van de leasekosten.
TOTAAL	475	475	

Overige entiteiten onder toezicht

Wandelaar Invest

Ontvangsten

Conform de afspraken met het departement Financiën en Begroting worden de beschikbaarheidsvergoedingen opgenomen als ESR 1. De ontvangst voor deze rubriek wordt geraamd op 11.800 keuro in 2023, wat een stijging is met 475 keuro. Deze werd zo voorzien als uitgave bij DAB Vloot.

Uitgaven

De voornaamste uitgavenposten zijn:

- Allerlei werkingskosten zoals ereloon commissaris, neerlegging jaarrekening, beheersvergoeding, verzekeringen. Deze uitgavencategorie wordt ingeschat op 867 keuro.
- Bedrijfsbelastingen: het geraamd budget 2023 bedraagt 1.019 keuro.
- De rente op de financiële leasings daalt stelselmatig daar er jaarlijks aflossingen op de financiële leasings gebeuren, voor 2023 wordt er 979 keuro benodigd budget ingeschreven.
- De aflossing van de financiële leasings neemt geleidelijk aan toe doordat de interesten van de financiële leasings stelselmatig worden afgebouwd en er dus meer middelen zijn ter aflossing van de financiële leasings. In 2023 zal er naar inschatting 6.930 keuro nodig zijn voor dit doeleinde.
- Er wordt voorzien in een uit te betalen dividend van 1.710 keuro.

GEEN INHOUDELIJKE TOEWIJZING

DAB Vlaams Infrastructuurfonds

Ontvangsten

MBU-2MFHAZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel komt de werkingstoelage aan de DAB Vlaams Infrastructuurfonds (VIF) toe. Gelet op de saldowerking en de eigen ontvangsten binnen het VIF zegt deze werkingstoelage niets over de totale hoogte van investeringsmiddelen. Hiervoor kan verwezen worden naar de toelichting per begrotingsartikel binnen het VIF.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	833.555	0	0

Bijstelling BO 2023	74.261	0	0
BO 2023	907.816	0	0

MBU-2MFHAZZ-OG – OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft hier het beginsaldo van de DAB VIF voor 2023, dat bij de BA2023 nog wordt aangepast in functie van de reële uitvoering in 2022.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	311.849	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	311.849	0	0

MBU-2MFHAZZ-OU – OVER TE DRAGEN TEKORT VAN HET BOEKJAAR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Een eventueel tekort op het einde van het jaar binnen de DAB VIF zou hier opgenomen moeten worden. Dit is echter niet van toepassing.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2022	0	0	0
BO 2023	0	0	0

MBU-2MIHAZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het artikel bestemd voor de ontvangsten vanuit het Klimaatfonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2022	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Uitgaven**MBU-3MFH2ZZ-OV** – OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het over te dragen overschot eind 2023.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK

BA 2022	0	311.849
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	311.849
Aanwending VAK-ruiter		

MCU-3MIH2ZZ-IS – INTERNE STROMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Gelet op de dringendheid van betalingen bij veroordelingen in 'oude loodsensdossiers', die ressorteren onder lasten uit het verleden, wordt in deze dossiers een prefinanciering gevraagd aan het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD). De terugbetaling van het aandeel van het agentschap MDK aan het VFLD in deze dossiers wordt via dit begrotingsartikel gerealiseerd.

In 2023 is op heden geen betaling aan het VFLD gepland.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

DAB Loodswezen**Ontvangsten****MCD-2MIHAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de diverse ontvangsten waaronder de Bunker Adjustment Factor aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	3.457	0	0
Bijstelling BO 2023	1.630	0	0
BO 2023	5.087	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Bij begrotingsopmaak 2023 worden de ontvangsten op basis van de huidige olieprijsen met 1.630 keuro naar boven bijgesteld.

MCD-2MIHAZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De toelage biedt de DAB Loodswezen de mogelijkheid om zijn kerntaak "veilig en vlot loodsen en beloodsen van de scheepvaart tegen een maatschappelijk aanvaardbare prijs" uit te voeren en zich verder uit te bouwen tot een moderne en performante loodsenorganisatie, inclusief het reorganiseren van het proces loodsen en beloodsen met het oog op een klantgerichte en betrouwbare dienstverlening tegen een maatschappelijk aanvaardbare prijs.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	22.359	0	0
Bijstelling BO 2023	1.711	0	0
BO 2023	24.070	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Zie toelichting bij uitgavenartikel MC0-1MIH2WX-IS.

MCD-2MIHAZZ-OG – OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het overgedragen overschot van vorige boekjaren aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2022	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

MCD-2MIHAZZ-OU – OVER TE DRAGEN TEKORT VAN HET BOEKJAAR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het over te dragen tekort van het boekjaar aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	15.087	0	0
Bijstelling BO 2022	0	0	0
BO 2023	15.087	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Bij begrotingsopmaak 2023 wordt het bedrag van 15.087 keuro ingeschreven.

Uitgaven**MCD-3MIH2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel worden specifieke investerings- en werkingskosten in het kader van het beloodsingsproces aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	2.927	2.927
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	2.927	2.927
Aanwending VAK-ruiter		

MCD-3MIH2ZZ-OV – OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het over te dragen overschot van het boekjaar aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

MCD-3MIH2ZZ-OH – OVERGEDRAGEN TEKORT VORIGE BOEKJAREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt het overgedragen tekort van vorige boekjaren aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2021	0	15.087
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2022	0	15.087
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Bij begrotingsopmaak 2022 wordt op dit artikel 15.087 keuro ingeschreven.

DAB Vloot**Ontvangsten****MCE-2MIHAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Begrotingsartikel met betrekking tot de ontvangsten n.a.v. uitgevoerde overeenkomsten/dienstverleningen (boeienwerk, hydrografische peilingen, bijkomende inzet veerboten, ter beschikking stellen schepen,...).

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	2.193	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	2.193	0	0

MCE-2MIHAZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De dotatie aan de DAB Vloot kadert in de maatschappelijke doelstelling om bemande schepen te voorzien in het kader van het uitvoeren van maatschappelijke kerntaken (SAR, bebakening, veerdiensten, hydrografie, ...) en de continue modernisering, verduurzaming en innovatie van de overheidsvloot.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	25.715	0	0
Bijstelling BO 2023	3.743	0	0
BO 2023	29.458	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Zie toelichting bij uitgavenartikel MC0-1MIH2WX-IS.

MCE-2MIHAZZ-OG – OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het overgedragen overschot van vorige boekjaren aangerekend.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	60.333	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	60.333	0	0

MCE-2MIHAZZ-OU – OVER TE DRAGEN TEKORT VAN HET BOEKJAAR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het over te dragen tekort van het boekjaar aangerekend.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

Ontvangsten**MCE-2MIHAZZ-OG – OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het overgedragen overschot van vorige boekjaren aangerekend.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	60.333	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	60.333	0	0

MCE-2MIHAZZ-OU – OVER TE DRAGEN TEKORT VAN HET BOEKJAAR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

BBT MOW Finaal

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

XI. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD**PROGRAMMA MA – MB0 – DEPARTEMENT MOW**

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	200	5.601	0	54.479	54.469
Bijstelling BO 2023	0	- 164	0	3.570	3.570
BO 2023	200	5.437	0	58.049	58.039

PROGRAMMA MA – MC0 – AGENTSCHAP VOOR MARITIEME DIENSTVERLENING EN KUST

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	0	0	0	18.427	18.427
Bijstelling BO 2023	0	0	0	1.654	1.654
BO 2023	0	0	0	20.081	20.081

PROGRAMMA MA – MD0 – AGENTSCHAP WEGEN EN VERKEER

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	0	0	0	88.204	89.204
Bijstelling BO 2023	0	0	0	6.897	5.897
BO 2023	0	0	0	95.101	95.101

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangstenartikelen****MB0-9MAHAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten aangerekend die een duidelijke link vertonen met de apparaatsuitgaven. Zo worden onder meer op dit begrotingsartikel aangerekend:

- Terugbetaling van teveel betaalde lonen en vergoedingen;
- Ontvangsten uit de verkoop van roerende vermogensgoederen;
- Verkoop van departementale publicaties die gefinancierd zijn vanuit de

apparaatskredieten.

De geraamde ontvangsten in 2023 worden constant gehouden.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	200	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	200	0	0

MB0-9MAHTZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten aangerekend van terugvorderingen bij de huidige werkgevers van personeelsleden met verlof voor opdracht. In het kader van de beheersvorming van de luchthavens Oostende-Brugge en Antwerpen worden daarnaast statutaire personeelsleden door het Vlaamse Gewest ter beschikking gesteld aan de beide luchthavenexploitatie maatschappijen (LEM's). Deze statutaire personeelsleden blijven in dienst van de Vlaamse overheid maar verrichten taken voor de (private) LEM's. De (loon)kosten van deze personeelsleden worden dan ook door het Vlaamse Gewest teruggevorderd bij de LEM Antwerpen en de LEM Oostende-Brugge.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	5.601	0
Bijstelling BO 2023	0	- 164	0
BO 2023	0	5.437	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Op basis van werkelijke uitvoering in 2021, en rekening houdend met de endogene groei en indexatie van de vergoedingen en toelagen, wordt de geraamde loonlast (en de terugvordering hiervan) voor de beide categorieën ontvangsten geraamd op 5.437 keuro:

- Gedetacheerden bij de LEM's: 5.437 keuro
- Personeelsleden met verlof voor opdracht: 0 keuro

MB0-9MFHAZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

In 2022 wordt voorlopig geen terugstorting voorzien vanuit het Pendelfonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	0	0

Uitgavenartikelen**MB0-1MAH2ZZ-LO – LONEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de wedden, lonen, toelagen en forfaitaire vergoedingen van de personeelsleden van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken aangerekend.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	42.294	42.294
<i>Index</i>	4.402	4.402
<i>Compensaties</i>	- 30	- 30
<i>Andere bijstellingen</i>	- 580	- 580
BO 2023	46.086	46.086
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluities:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar MB0-1MFH2KB-WT	-30	-30	Sinds 2021 wordt er een een ontvangst opgenomen bij Xperta en een uitgave op de loonkredieten van het departement voor de tewerkstelling van 2 personeelsleden in het kader van een overeenkomst met DAB Loodswezen. Er wordt een bedrag van 30 keuro gecompenseerd van de Xpertakredieten voor de werkingskosten verbonden aan de simulatoren.
TOTAAL	-30	-30	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Matching EU-subsidies	-75	-75	Het betreft het resultaat van de bijstellingen in plus en in min in het kader van de EU projecten zoals Dignity, Polders 2C, NSZ en ECA
Personeelsbesparing 2023: efficiëntie en kerntaken	-416	-416	Personeelsbesparing 2023: efficiëntie en kerntaken
Vrijstelling bedrijfsvoorheffing	-89	-89	Vrijstelling bedrijfsvoorheffing wetenschappelijk personeel
TOTAAL	-580	-580	

MB0-1MAH4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de wedden, lonen en toelagen van de gedetacheerden en terbeschikkinggestelden van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	5.601	5.601
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 164	- 164
BO 2023	5.437	5.437
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling ikv terugvordering lonen gedetacheerden aan de LEM	-164	-164	Op basis van de geactualiseerde raming wordt er voor 2023 een totale loonlast van 5.437 keuro geraamd.
TOTAAL	-164	-164	

MB0-1MAH2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden alle mogelijke werkingskosten aangerekend die nodig zijn voor de interne werking van het Departement.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	6.584	6.574
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	9	9
<i>Andere bijstellingen</i>	- 67	- 67
BO 2023	6.526	6.516
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van SG0-1SKC2TA-WT	9	9	Teruggave kredieten Traject
TOTAAL	9	9	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Efficiëntie en kerntaken - Besparing apparaat 2023	-67	-67	Efficiëntie en kerntaken - Besparing apparaat 2023 (niet loon)
TOTAAL	-67	-67	

MC0-1MAH2ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de wedden, de toelagen en de forfaitaire vergoedingen van de personeelsleden van de afdelingen van het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust aangerekend.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	17.018	17.018
<i>Index</i>	1.771	1.771
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 104	- 104
BO 2023	18.685	18.685
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Efficiëntie en kerntaken - Personeelsbesparing 2023	-104	-104	De kredieten dalen met 104 keuro in VAK en VEK ten gevolge van de generieke personeelsbesparing
TOTAAL	-104	-104	

MC0-1MAH4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

MC0-1MAH2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de algemene werkingskosten op vlak van personeel (bv hospitalisatieverzekering, arbeidsgeneeskunde, ...), logistiek, ICT en meubilair, aangerekend voor de afdelingen van het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2021	1.409	1.409
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	2	2
<i>Andere bijstellingen</i>	- 15	- 15
BO 2022	1.396	1.396
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van SG0-1SKC2TA-WT	2	2	Terugdraai van de overheveling van kredieten in het kader van "Traject".
TOTAAL	2	2	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Efficiëntie en kerntaken: Besparing apparaatskredieten	-15	-15	Besparing apparaatskredieten ten bedrage van 15 keuro in VAK en VEK
TOTAAL	-15	-15	

MD0-1MAH2ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de lonen van de personeelsleden van het Agentschap Wegen en Verkeer geboekt.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	73.761	73.761
<i>Index</i>	7.668	7.668
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 635	- 635
BO 2023	80.794	80.794
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
EU subsidies	41	41	Bijstelling voor de verwachte prestaties voor het project NAPcore waarvoor AWV EU subsidies krijgt.
Efficiëntie en kerntaken	-676	-676	Personeelsbesparing ikv van Efficiëntie Kerntaken
TOTAAL	-635	-635	

MD0-1MAH4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de lonen aangerekend van de personeelsleden van het Agentschap Wegen en Verkeer met verlof voor opdracht.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	5	5
BO 2023	5	5
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Sandbox	5	5	Aanrekening van het gedeelte van de loonkost van de projectcoördinator van het project Sandbox vanuit Digitaal Vlaanderen dat AWV moet dragen.
TOTAAL	5	5	

MD0-1MAH2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de aanrekening van de werkingsmiddelen van AWV. Deze zijn onderverdeeld in drie groepen van kosten:

- de courante personeels- en werkingskosten zoals vorming, werving en selectie, logistieke kosten (bureel en IT materiaal, werk kledij, telefonie..) onkosten voor binnen- en buitenlandse zendingen, brandstof, energie gebouwen, onderhoud voertuigen etc....
- de aankopen van voertuigen en meubilair
- de kosten voor ICT;

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	14.443	15.443
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	9	9
<i>Andere bijstellingen</i>	- 150	- 1.150
BO 2023	14.302	14.302
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Efficiëntie en kerntaken	-150	-150	Conform het Regeerakkoord wordt jaarlijks een besparing voorzien op apparaatskredieten.
Vereffeningsskalender		-1.000	Bijstelling in functie van de verwachte vereffeningen.
TOTAAL	-150	-1.150	

DAB's**DAB Loodswezen****Uitgavenartikelen****MCD-3MAH2ZZ-LO – LONEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de lonen en toelagen van de personeelsleden van de DAB Loodswezen aangerekend.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	70.777	70.777
<i>Index</i>	1.745	1.745
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	4.832	4.832
BO 2023	77.354	77.354
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

	VAK	VEK	Toelichting
--	------------	------------	--------------------

Andere bijstellingen			
Bijkomende indexatie lonen.	4.832	4.832	
TOTAAL	4.832	4.832	

- Bij begrotingsopmaak 2023 worden de kredieten verhoogd met 6.577 keuro vanwege de indexatie van de lonen, waarvan 1.745 keuro opgevangen door de indexering van de dotatie van de DAB Loodswezen.

MCD-3MAH2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden algemene werkings- en personeelskosten aangerekend waaronder de maandelijkse reis- en verblijfvergoedingen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	2.932	2.932
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	293	293
BO 2023	3.225	3.225
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

kredietevoluties:

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Indexatie Reis en Maaltijdvergoedingen	293	293	De kredieten bij begrotingsopmaak 2023 worden verhoogd met 293 keuro in kader van de indexatie van de maandelijkse reis- en verblijfvergoedingen.
TOTAAL	293	293	

MCD-3MAH2ZZ-IS – INTERNE STROMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden interne stromen aangerekend. Dit begrotingsartikel wordt pro memorie ingeschreven.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

DAB Vloot**Uitgavenartikelen****MCE-3MAH2ZZ-LO – LONEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de lonen aangerekend van de personeelsleden van DAB Vloot.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	34.535	34.535
<i>Index</i>	1.338	1.338
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 878	- 878
BO 2023	34.995	34.995
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:**kredietevoluties:**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Inkanteling Orafin en boekhoudkantoor	-72	-72	Inkanteling Orafin en dienstencentra Financiën en begroting. Compensatie ten bedrage van 72 keuro. Zie dotatie-artikel MC0-1MIH2WX-IS.
Dubbel Sint Annaveer	-494	-494	Naar aanleiding van structurele werken aan de Sint-Anna voetgangerstunnel wordt vanuit MOW een tweede veerboot voorzien ter hoogte van de Sint-Anna veerdienst, die volgens de

			huidige planning 1 jaar dagelijks zal varen, zijnde vanaf het 2e kwartaal 2022 t.e.m. het 1e kwartaal 2023. Voor deze dienstverlening werd bij begrotingsaanpassing 2022 een bijstelling gedaan van 1.307 keuro voor de periode van 1 april 2022 t.e.m. 31 december 2022. Voor 2023 wordt 436 keuro voorzien voor het 1e kwartaal, zijnde in saldo een vermindering met 871 keuro. Dit vertaalt zich aan uitgavenzijde in een vermindering van 494 keuro op de loonkredieten en 377 keuro op de werkingsmiddelen (artikel MCE-3MIH2WA-WT).
Efficiëntie en kerntaken - Personeelsbesparing 2023	-312	-312	De kredieten dalen met 312 keuro in VAK en VEK ten gevolge van de opgelegde personeelsbesparing.
TOTAAL	-878	-878	

MCE-3MAH2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de algemene werkingskosten aangerekend van de DAB Vloot (bv.vorming, vergoedingen, diverse personeel gebonden kosten, informatica, rollend materieel, ...).

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	1.957	1.957
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 28	- 28
BO 2023	1.929	1.929
Aanwending VAK-ruiter		

**Inhoudelijke
toelichting:****kredietevoluties:**

	VAK	VEK	Toelichting
Andere bijstellingen			
Terugdraai Traject	1	1	Terugdraai van de overheveling van kredieten

BBT MOW Finaal

			in het kader van "Traject" ten bedrage van 1 keuro.
Efficiëntie en kerntaken: Besparing apparaatskredieten	-29	-29	Besparing apparaatskredieten ten bedrage van 29 keuro in VAK en VEK.
TOTAAL	-28	-28	

XII. BIJLAGE: LIJST MET AFKORTINGEN

ABC-as	Antwerpen-Brussel-Charleroi as
ADN	Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par voies de Navigation Intérieures
ADR	Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route
AFIR	Alternative Fuels Infrastructure Regulation
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AUTOSHIP	Autonomous Shipping Initiative for European Waters
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
BFF	Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenewerk
BIM	Bouw Informatie Modellen
BVI	Binnenvaart-Innovatie
BVR	Besluit Vlaamse Regering
CAF	Construccionnes y Auxiliar de Ferrocarriles
CCL	ContainerCluster Linkerscheldeover
CEF	Connecting Europe Facility
CESNI	Comité européen pour l'Elaboration de Standards dans le domaine de la Navigation Intérieure
CINEA	The European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency
C-ITS	Coöperatieve Intelligente Transport Systemen
CP	Complex Project
CPT	Clean Power for Transport
CTE	Conventionele en Toxische Explosieven
DAB	Dienst Afzonderlijk Beheer
DBFM	Design Build Finance Maintain
DUO	Digitaal Uitwisselingsplatform voor Onteigeningen
DVW	De Vlaamse Waterweg
EASA	European Union Aviation Safety Agency
ECA	Extra Containercapaciteit Antwerpen
ECSA	European Centre for Strategic Analysis
eFTI	electronic Freight Transport Information
ENA	Economisch Netwerk Albertkanaal
eNES	Economisch Netwerk Seine-Schelde
eRIBa	electronic Reporting for Inland Barges
EG	Europese Gemeenschap
EU	Europese Unie
GAS	Gemeentelijke Administratieve Sanctie
GIP	Geïntegreerd Investeringsprogramma
GRUP	Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan
IALA	International Organisation of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities
IHO	International Hydrographic Organization
IMC	Interministeriële Conferentie
IMO	International Maritime Organization
IMS	Incident Management System

INSAR	Interferometrische Synthetische Aperture Radar
ISA	Intelligent Speed Assistant
ISE	Inhoudelijk Structuurelement
ITF	International Transport Forum
ITS	Intelligent Transport Systems
IVRI	Intelligente Verkeersinstallatie
KBK	Kanaal Bossuit-Kortrijk
KPI	Kritieke Prestatie-indicator
LED	Light Emitting Diode
LIFE	L'Instrument Financier pour l'Environnement
LOM	Luchthavenontwikkelingsmaatschappij
LNG	Liquefied Natural Gas
LSO	Linkerscheldeoever
LZV	Langere en Zwaardere Vrachtwagens
MaaS	Mobility as a Service
MCB	Managementcomité van het beleidsdomein
MDK	Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust
MER	Milieueffectenrapport
MIA	Mobiliteit Innovatief Aanpakken
MKBA	Maatschappelijke kosten-batenanalyse
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MRC	Mekong Riviercommissie
MRCC	Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum
MTM	Maximale Toegelaten Massa
NAP	Nationaal Toegangspunt
NAPCORE	National Access Point Coordination Organisation for Europe
NAP ITS	Nationaal Toegangspunt voor Intelligente Transportsystemen
NOx	Stikstofoxiden
NtS	Notices to Skippers
OD	Operationele Doelstelling
ODC	Openbaredienstencontract
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OV	Openbaar Vervoer
OVG	Onderzoek Verplaatsingsgedrag
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PFOS	Perfluorooctaansulfonaten
PPS	Publiek-Private Samenwerking
RIS	River Information Services
ROC	Regionaal Overslagcentrum
RWS	Rijkswaterstaat
SBC	Sedimentbeheerconcept
SD	Strategische Doelstelling
SGBP	Stroomgebiedbeheerplan
TERN	Trans European Road Network
TEN-T	Trans European Network - Transport

UDN	Uiterst Dringende Noodzakelijkheid
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe
VAK	Vastleggingskrediet
VAPEO	Vlaams Actieprogramma Ecologische Ontsnippering
VBSP	Vlaamse Binnenvaartservices Platform
VEK	Vereffeningkrediet
VEKP	Vlaams Energie- en Klimaatplan
VHF	<i>Very High Frequency</i>
VisuRIS	Visualisatie van de River Information Services
Vlabel	Vlaamse Belastingdienst
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VNSC	Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie
VSDO4	Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling
VSV	Vlaamse Stichting Verkeerskunde
VTS-SM	Vessel Traffic Services Schelde en Mondingen
VVSG	Vlaamse Vereniging van steden en Gemeenten
WIM	<i>Weigh in Motion</i>
WOW	Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven
3RX	Ijzeren Rijn

XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Aard en titel	Verzameldecreet MOW III
Korte omschrijving	Diverse technische aanpassingen aan sectorale wetgeving
Betrokken instanties	DMOW, AWV, MDK, DVW, De Lijn
Indicatieve planning	Definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering tegen eind 2022

Aard en titel	Decreet tot wijziging van het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, de wet van 15 juli 2013 betreffende het goederenvervoer over de weg en houdende uitvoering van de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van richtlijn 96/26/EG van de Raad en houdende uitvoering van de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg en de wet van 15 juli 2013 betreffende het reizigersvervoer over de weg en houdende uitvoering van de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en houdende uitvoering van de Verordening (EG) nr. 1073/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de internationale markt voor touringcar- en autobusdiensten en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 561/2006
Korte omschrijving	Met het oog op de uitvoering van Verordening (EU) 2020/1055, die een aantal verbeteringen doorvoert aan de regels zoals voorzien in Verordeningen (EG) nr. 1071/2009 en (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad, en als doel heeft de regelgeving in de lidstaten verder te harmoniseren met name wat betreft het vervoer met lichte bedrijfsvoertuigen en de handhavingspraktijken, is een aanpassing van deze twee wetten en van het Decreet Personenvervoer aan de orde.
Betrokken instanties	DMOW
Indicatieve planning	Definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering tegen eind 2022

Aard en titel	Decreet houdende het professioneel rijonderricht
Korte omschrijving	Met dit decreet wordt een kader gecreëerd voor al het (professioneel) onderricht dat tegen betaling aan kandidaat-bestuurders wordt gegeven.
Betrokken instanties	DMOW
Indicatieve planning	Principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering in najaar 2022

Aard en titel	Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord met betrekking tot de oprichting van een onderzoeksinstantie voor scheepvaartongevallen op de Vlaamse binnenwateren
Korte omschrijving	Dit kadert in een gedeeltelijke omzetting van Richtlijn 2009/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot vaststelling van de grondbeginselen voor het onderzoek van ongevallen in de zeescheepvaartsector.
Betrokken instanties	DMOW, DVW en MDK
Indicatieve planning	Principiële goedkeuring door Vlaamse Regering in voorjaar 2023

Aard en titel	Decreet houdende oprichting van een Eigen Vermogen Xperta
Korte omschrijving	Het 'Versterkingstraject Xperta' heeft tot doel te verzekeren dat Xperta, de verzamelnaam voor de vier afdelingen van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken die technische ondersteuning en expertise leveren aan de collega's van andere entiteiten binnen en buiten het beleidsdomein MOW, haar opdrachten van de Vlaamse overheid voor kritieke maatschappelijke dienstverlening en de bijdrage aan het beleid met betrekking tot de mobiliteitsinfrastructuur in Vlaanderen tijdig en kwalitatief kan realiseren.
Betrokken instanties	DMOW
Indicatieve planning	Principiële goedkeuring door Vlaamse Regering in voorjaar 2023

Aard en titel	Verzameldecreet MOW IV
Korte omschrijving	Diverse technische aanpassingen aan sectorale wetgeving
Betrokken instanties	DMOW, AWV, MDK, DVW, De Lijn
Indicatieve planning	Principiële goedkeuring door Vlaamse Regering in voorjaar 2023

Aard en titel	Decreet tot wijziging van het decreet van 13
---------------	---

	februari 2004 tot vaststelling van de algemene regels inzake de erkenning en basissubsidiëring van mobiliteitsverenigingen en koepels van verenigingen en de subsidiëring van mobiliteitsprojecten
Korte omschrijving	Actualisering van het decreet (cf. Regeerakkoord)
Betrokken instanties	DMOW
Indicatieve planning	Principiële goedkeuring door Vlaamse Regering voor het zomerreces 2023